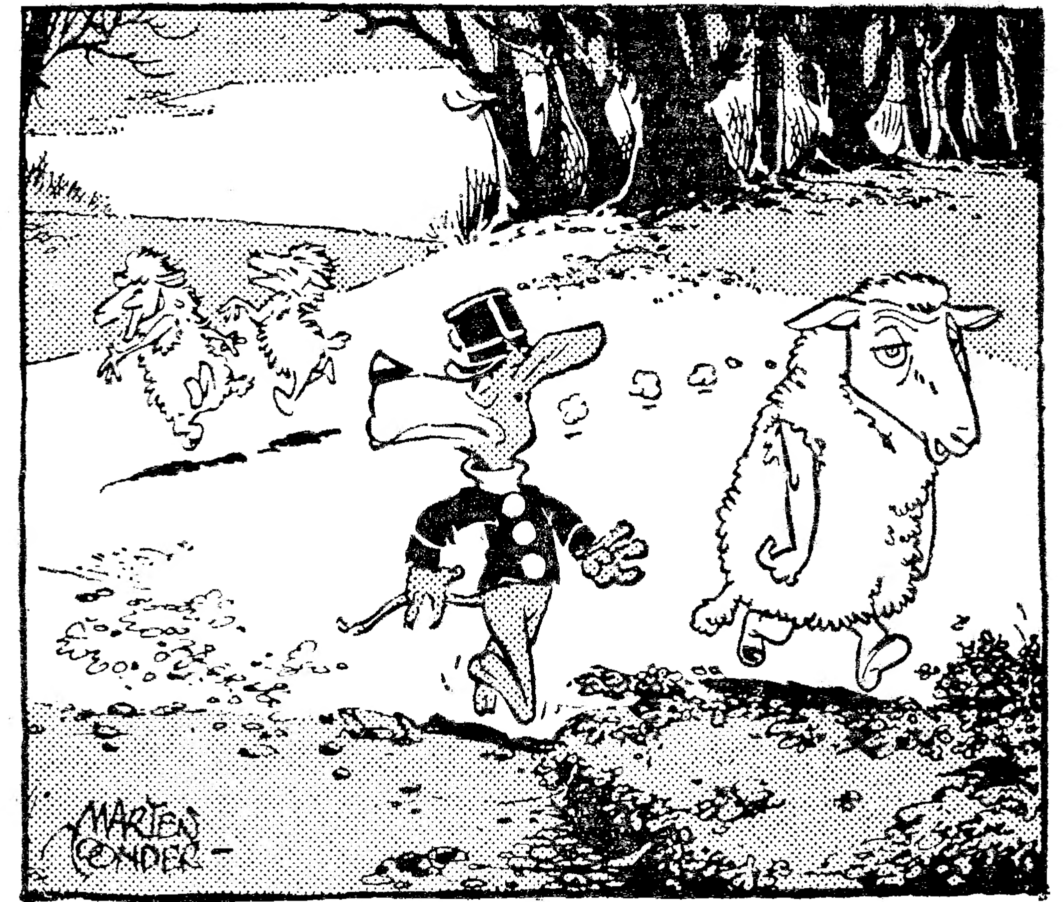






7148. In het Oosten, waar het Donkere Bomen Bos overgaat in moerassig laagveengebied, ligt de Zwader Heide. Het is een achtergebleven gebied, waar een eenvoudige bevolking van Heiknappers van plek tot plek trekt en daar oogst wat van zijn gading is, om vervolgens weer verder te gaan. Dit rusteloze bestaan vraagt om een straffe leiding, dat spreekt. Deze wordt uitgevoerd door een zekere Ibbele Hoeder, en de kuddebijer Dobbe Drijver. Hierboven kan men de schare zien voorttrekken naar de volgende oogstplaats, terwijl Dobbe zich inspant om de karavaan bij elkander te houden. Dit is niet zo gemakkelijk als het lijkt, want de Heiknappers, die gewend zijn om van de hand in de tand te leven, laten zich door losse invallen leiden, en dwalen maar al te gemakkelijk af. Zo ook nu.

„Hela daar!", kon men de kuddebijer horen roepen. "Aansluiten! Bij elkaar blijven, mevrouw Allegaar!"

De aangesprokene schrok op uit haar gedachten en hield de pas in.

"Ik zag hier een lekker plekje, weet je wel?" sprak ze verontschuldigend.

"Ik kan dat niet toestaan!", zei Drijver streng. "Als u die kant opgaat, gaat iedereen, en dat kunnen we niet hebben"

Mevrouw Allegaar haalde berustend de schouders op en keerde terug om de voorttrekkende gemeente in te halen. Haar voorbeeld had echter de gevolgen, die Dobbe vreesde. Twee jongeren maakten zich los uit de groep en dartelden nu mekkerend over de vlakte.

"Slungels met wilde haren!", mompelde de kuddebijer gemelijk. "Ik zal ze krijgen!"

710403







7149. Hier en daar kon men op de Zwader Heide eenvoudige hutten treffen, die dienden om de gemeente bij slecht weer onderdak te verschaffen. In een van deze gebouwtjes zat het hoofd van de schare, Ibbele Hoeder, op een strootje te kauwen. Hij was niet jong meer, en omdat hij last van scheuten had placht hij zich van tijd tot tijd terug te trekken, terwijl hij het eigenlijke werk aan de kuddebijer overliet. Toen deze jachtig binnentrad, keek hij dan ook gestoord op.

"Ik heb hier twee jongeren", zei Dobbe, voordat hij iets kon zeggen. "Dop en Hop Klaver. Hun haren zijn te lang en ik heb last met ze"

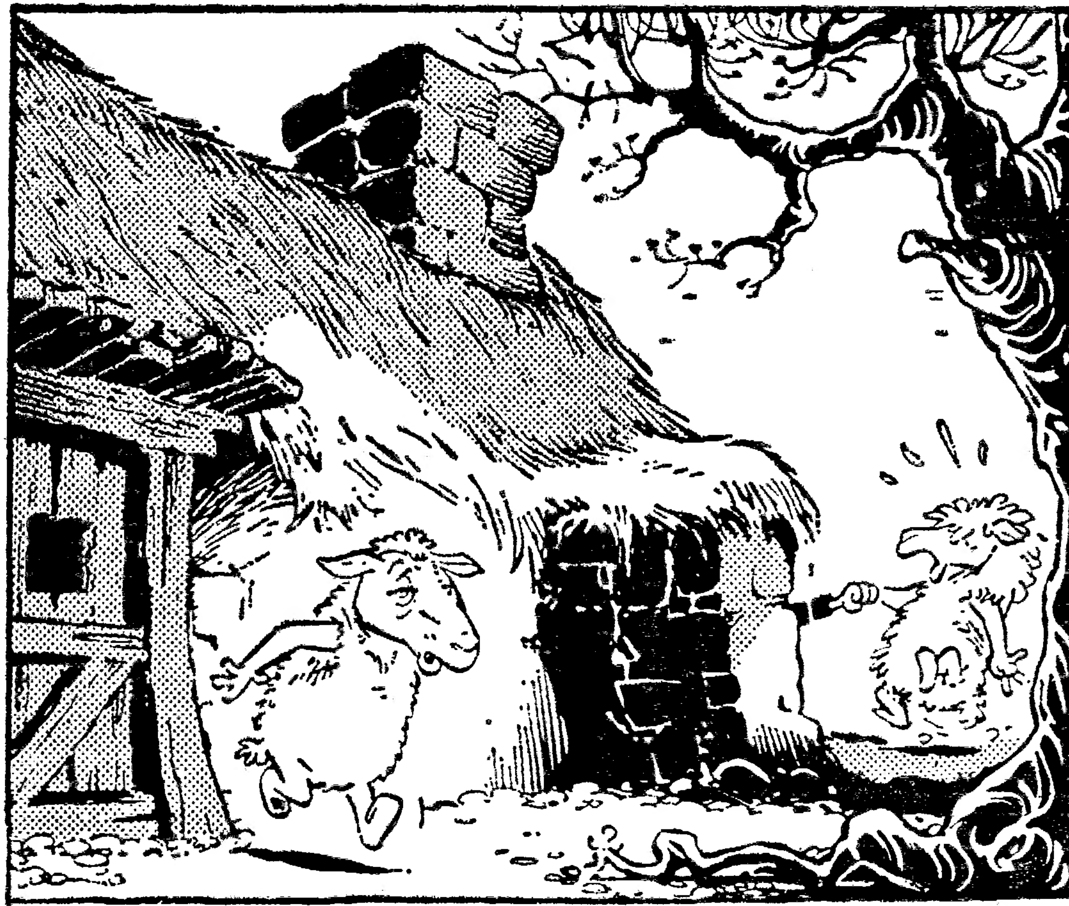
"Het is het voorjaar", prevelde de grijsaard. "Onrust, wilde haren en scheuten. Vooral in de rechterzij. Het zijn slechte tijden".

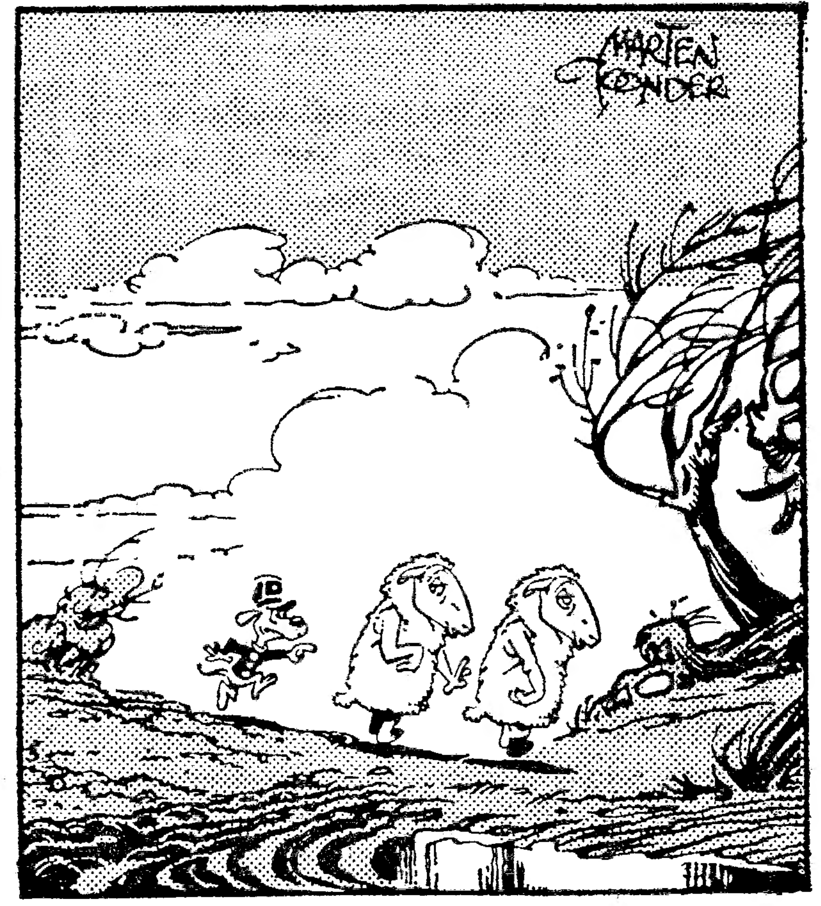
Hij zuchtte en terwijl hij een grote schaar te voorschijn haalde hernam hij: "Breng ze binnen, Dobbe. Eén voor één. De haren moeten er af. Daar zijn trouwens goede zaken mee te doen sinds de stadse lui weer pruiken dragen. Maar de enige, die hier haren hebben mag, ben ik. Hoe gaat het verder met de oogst?"

"Niet slecht", zei Dobbe Drijver. "We hebben een mooi plekje gevonden, maar morgen zal het wel kaal zijn. Dan moeten we weer verder. Ik heb een terreintje bij het Moon-moeras op het oog".

"Dat is ver", mompelde de oude Hoeder. "Vooral met die rechterzij. Het zijn slechte tijden".







7150. Dobbe Drijver spoedde zich naar buiten, waar de twee jonge Heiknappers gemelijk stonden te wachten. "Naar binnen", sprak hij kort. "Eén voor één. Ibbele zal jullie onder handen nemen"

"Hij moet zich zelf eens onder handen nemen!", riep de oudste brutaal, maar toen de kuddebijer een dof gegrom uitstiet verdween hij haastig in het donkere gebouwtje.

Daar klonk nu gedurende enige tijd een dor geknip, waar de achtergebleven jongeling erg nerveus van werd.

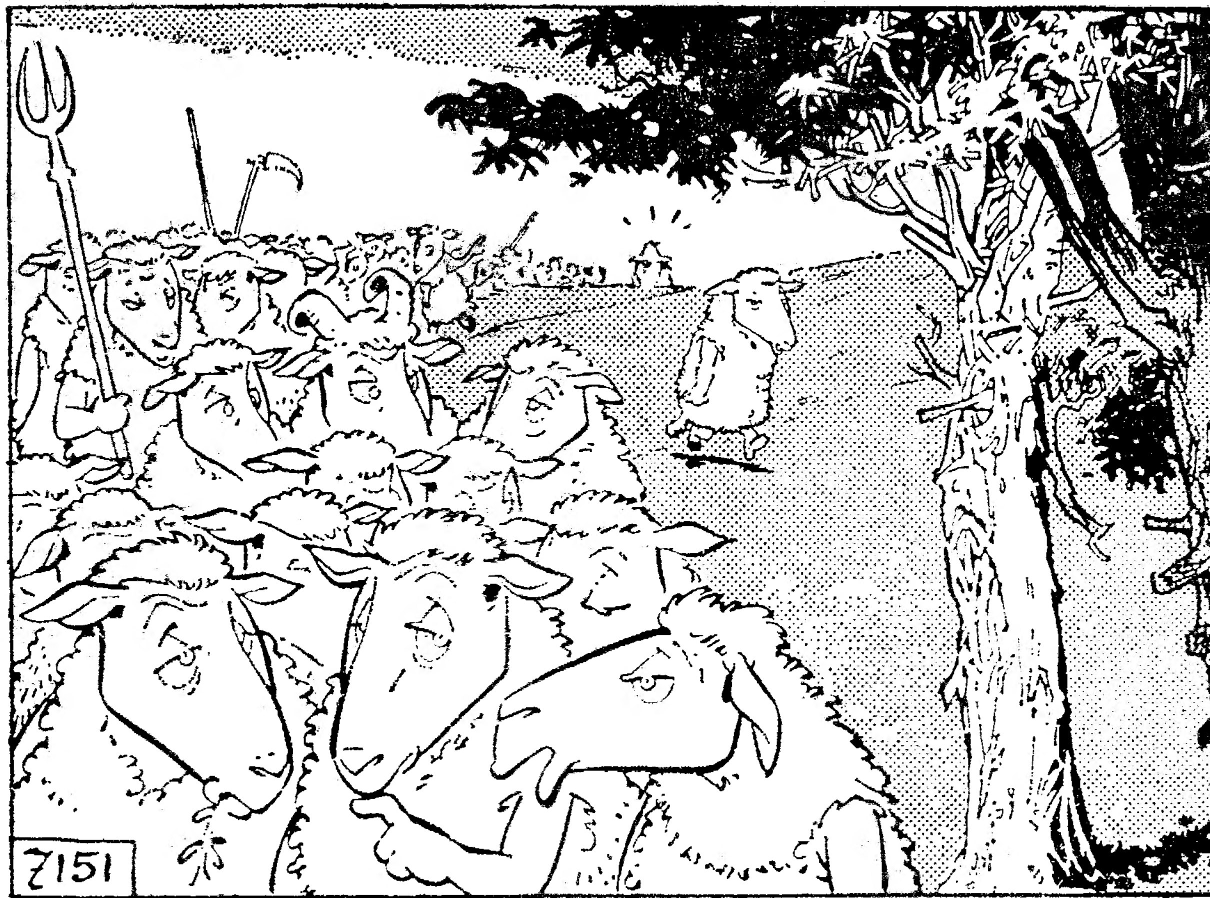
"Ik heb er geen zin in!", riep hij uit. "Ik begrijp niet, dat dat moet. Waarom moeten we er allemaal hetzelfde uitzien? Ik voel me anders. Daar heb ik toch zeker recht op? Of niet soms?"

"Het is voor je eigen bestwil", vermaande Dobbe "Nu is het nog lente, en nu vind je het nog lekker. Maar als het straks zomer wordt krijg je de lasten. Dan ben je trouwens volwassen en dan denk je wel anders over Het is jouw beurt. Vooruit, naar binnen!"

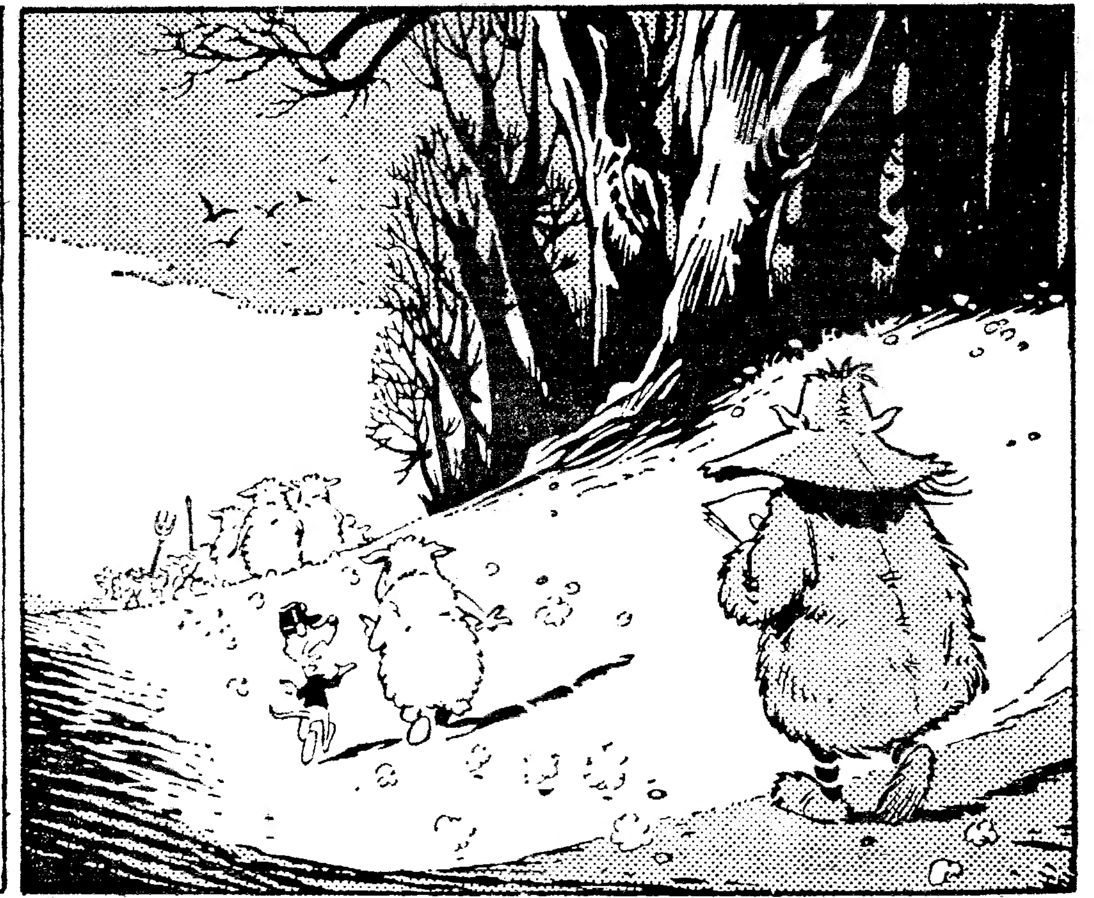
De jonge Klaver wierp een blik op zijn broer, die enigszins schaapachtig door de achterdeur naar buiten kwam en deed een poging om te vluchten. De geoefende kuddebijer greep hem echter bij een pols en sleurde hem naar binnen. Toen was het gauw gebeurd.

Niet lang daarna kon men het drietal dan ook ordelijk terug naar de gemeente zien lopen; de beide Klavers ingezakt voorop en Dobbe Drijver er bedrijvig achteraan.

"Dit is beter!", riep hij uit. "Buitenbeentjes kunnen we niet gebruiken. Geen wilde haren in de schare. Allemaal gelijk, dat maakt gelukkig. En gelukkig is rustig en daar hou ik van. Ibbele trouwens ook, want die heeft scheuten"







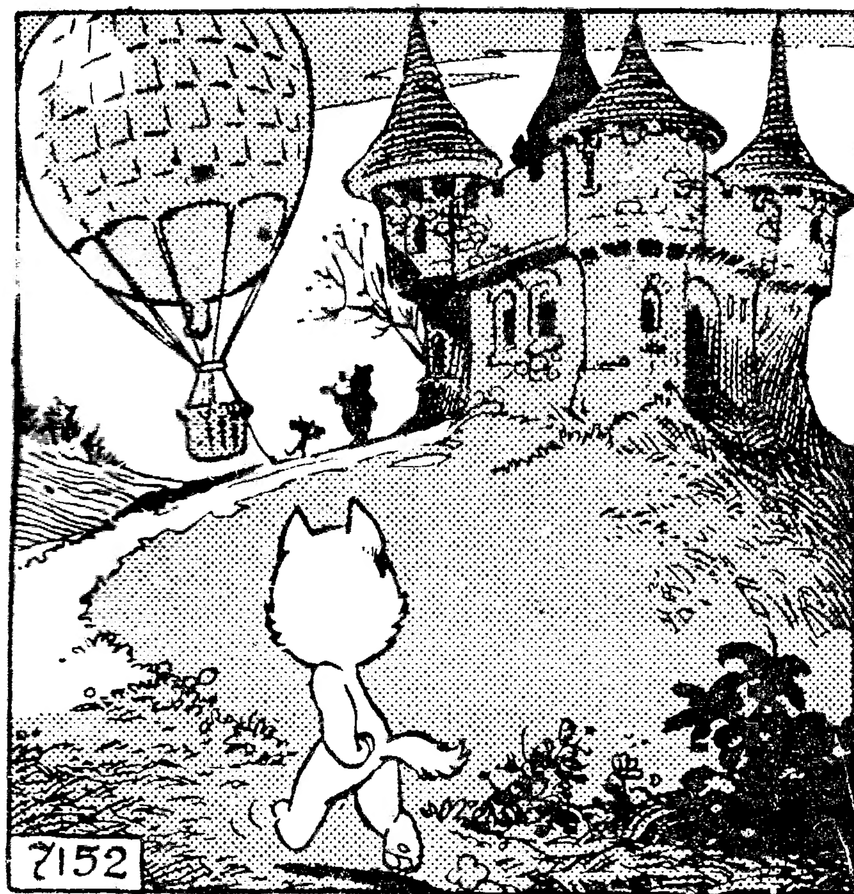
7151. De volgende morgen ging de karavaan reeds vroeg op pad naar het terrein, dat Dobbe Drijver had uitgezocht Het was mooi weer, een zacht windje woei uit de richting van het bos, en een vreedzaam gepraat steeg uit de trekkende menigte op.

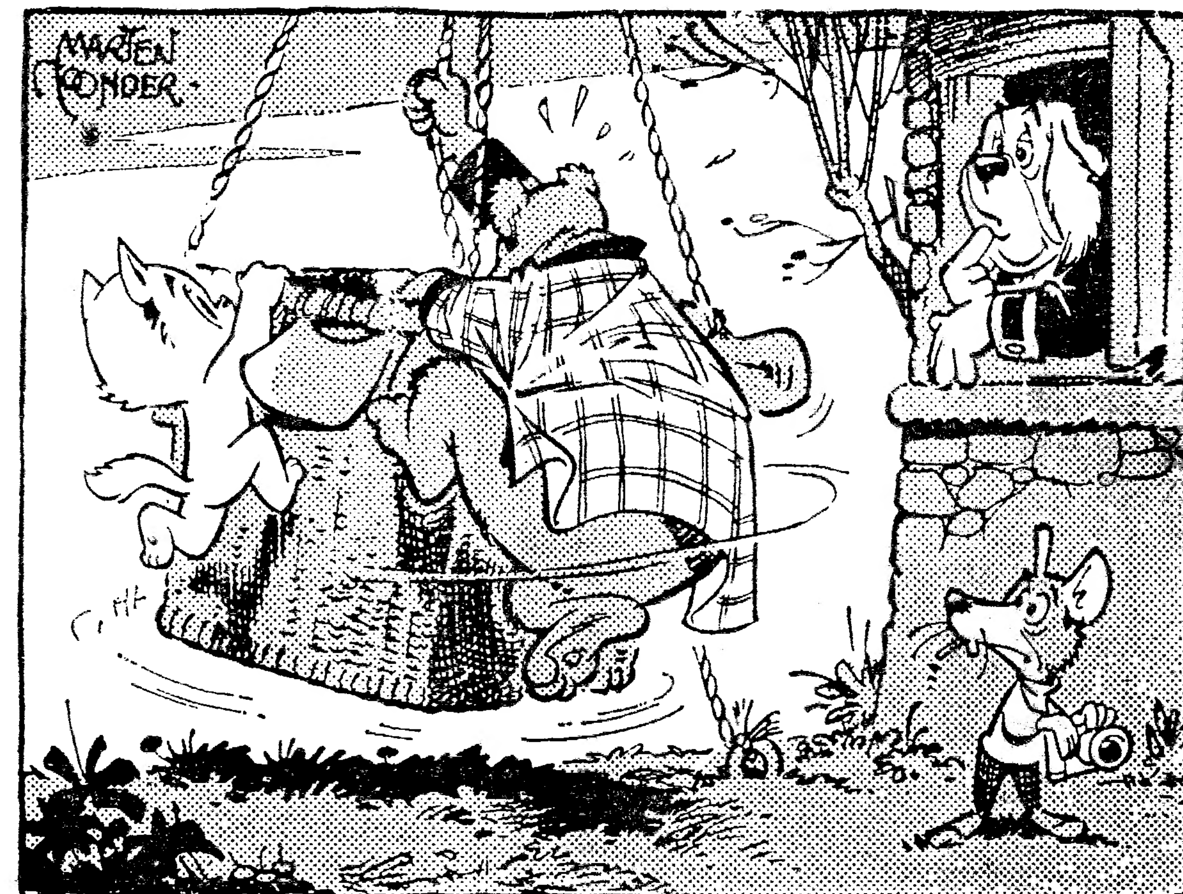
''Het is ver'', sprak Ibbele Hoeder, die achteraan liep, tot zichzelf. ''Soms denk ik wel eens, dat ik te oud word. Maar de gemeente kan me niet missen. En een opvolger heb ik niet. Misschien Dobbe, heb ik wel eens gedacht. Maar hij is niet zelfstandig. Ach het zijn slechte tijden. Wat is een kudde zonder herder, vandaag de dag? Een troep!''

Hij zuchtte en trok een bloknootje uit zijn pels, waarop hij zijn gedachten begon te noteren, zoals zijn gewoonte was. Want hij begreep, dat hij zijn memoires moest schrijven, als een soort richtlijn voor de leiders die na hem zouden komen.

''Op de grote stille heide'', zo schreef hij, ''dwaalt I. Hoeder eenzaam doch met ijver. Vóór hem trekt de schare, die bewaakt wordt door D. Drijver. En soms denkt hij onder 't gaan: Het Moon-moeras is hier ver vandaan. Ach, hoe ver is mijn heide!''

Hierboven kan men de gemeente over een heuvel zien verdwijnen in het warme schijnsel van de voorjaarszon, en niets duidt er op, dat de tocht naar de Moon-moerassen een vreselijke omwenteling tengevolge zou hebben.



7152 Op de morgen van diezelfde dag liep Tom Poes op zijn ochtendwandeling langs slot Bommelstein. De zon verlichtte het oude gebouw met een vriendelijk schijnsel, en een zacht voorjaarsbriesje speelde met een vreemd voorwerp dat er voor in de lucht zweefde.

Hij versnelde zijn pas, en zodoende kreeg hij al spoedig heer Bommel in het oog, die gekiekt werd door de journalist Argus.

''Ik heb nu wel alles'', sprak deze, terwijl hij zijn filmpje doordraaide.

''Zes rolletjes; daar is vast wel een plaatje bij, dat de redactie zal goedkeuren. U weet hoe dat gaat.''

''Wat bent u van plan?'', riep Tom Poes uit. ''Gaat u een ballontocht maken?''

''Dat heb je heel juist gezien'', zei heer Ollie tevreden. ''Het ding werd in de krant aangeboden, en toen dacht ik: dat is net iets voor iemand van mijn stand in de lente. Het zal mijn gedachtenleven op de gewenste hoogte brengen, zodat ik verrijkt zal terugkeren, als je begrijpt wat ik bedoel.''

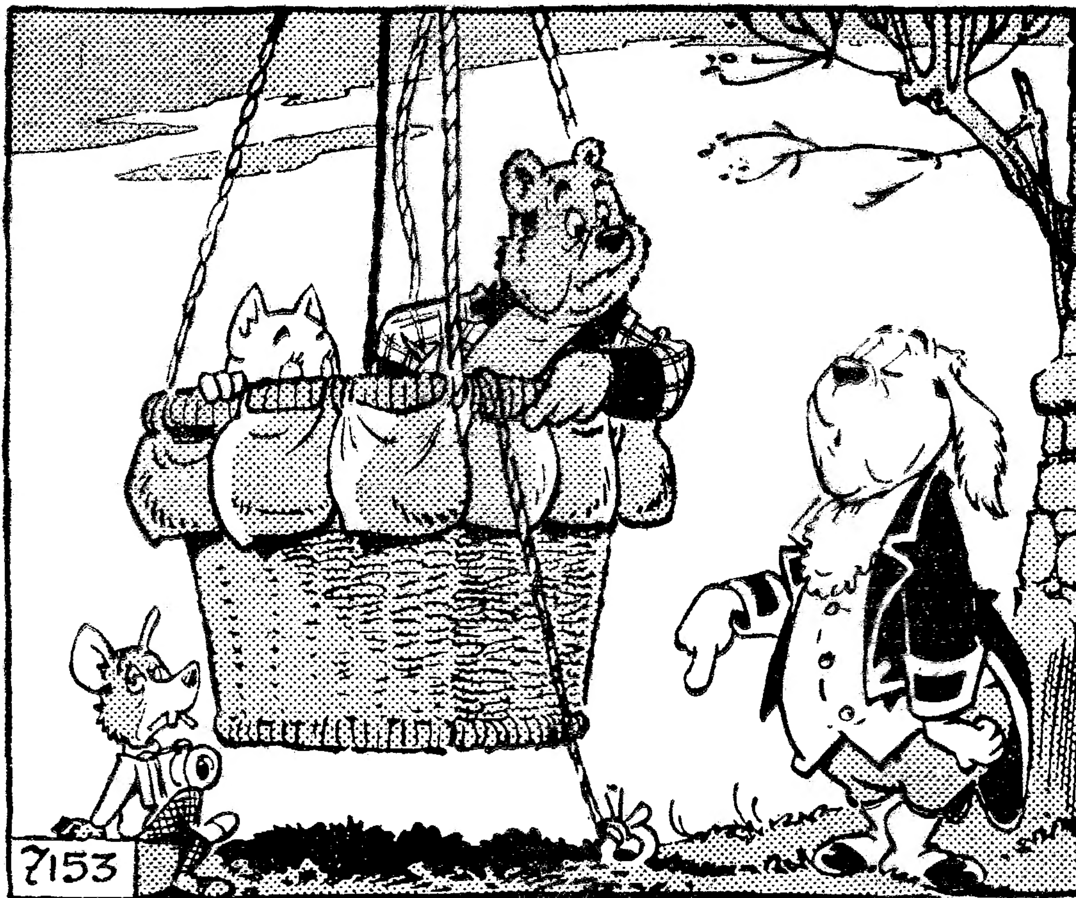
''Hm'', zei Tom Poes 'Weet u dan hoe u zo'n ding besturen moet?''

''Daar is niets aan'', hernam heer Bommel. ''De ballon-heer heeft me alles haarfijn uitgelegd. Trouwens jij gaat toch ook mee?''

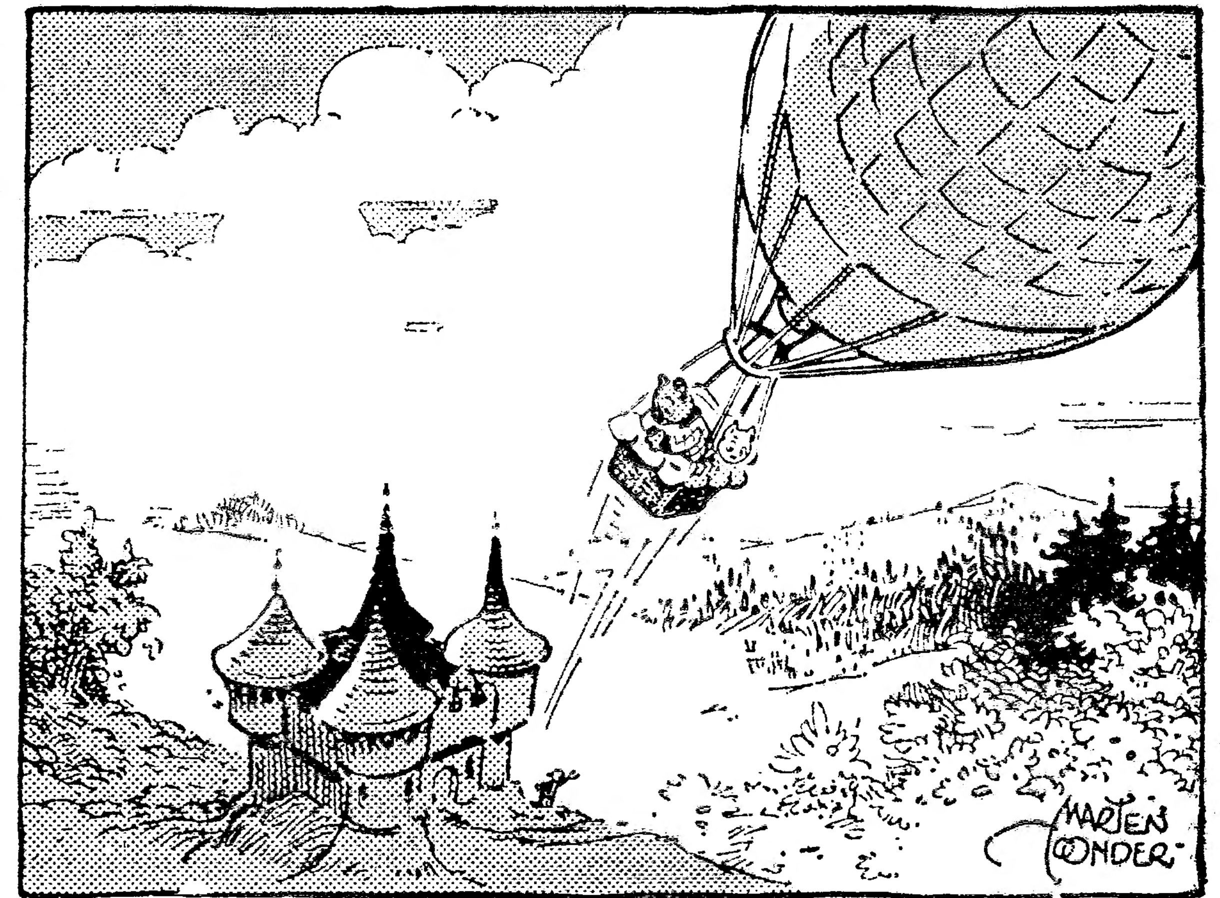
''Ik wou eigenlijk...'', begon Tom Poes; maar heer Ollie vervolgde met verheffing van stem: ''Natuurlijk. Daar heb ik op gerekend. Jij kunt de zandzakken uitwerpen en zo. Komaan, jonge vriend, stap in, dan kunnen we beginnen!''

Met deze woorden begon hij veerkrachtig de mand te beklimmen, en Tom Poes volgde na een lichte aarzeling zijn voorbeeld.

''Het is jammer dat mijn filmpje op is'', prevelde Argus. ''Dit plaatje zou onze lezers interesseren.''







7153 Met enige moeite geraakte heer Bommel in de mand, waar Tom Poes hem reeds opwachtte.

"Ziezo", sprak hij. "Het moeilijkste is achter de rug. Nu moeten wij.. Eh.. Eens even kijken. "

"Zal ik het touw losknopen, heer Olivier?", vroeg Joost, die inmiddels ook buiten gekomen was. "Dan gaat de rest vanzelf, als u mij toestaat."

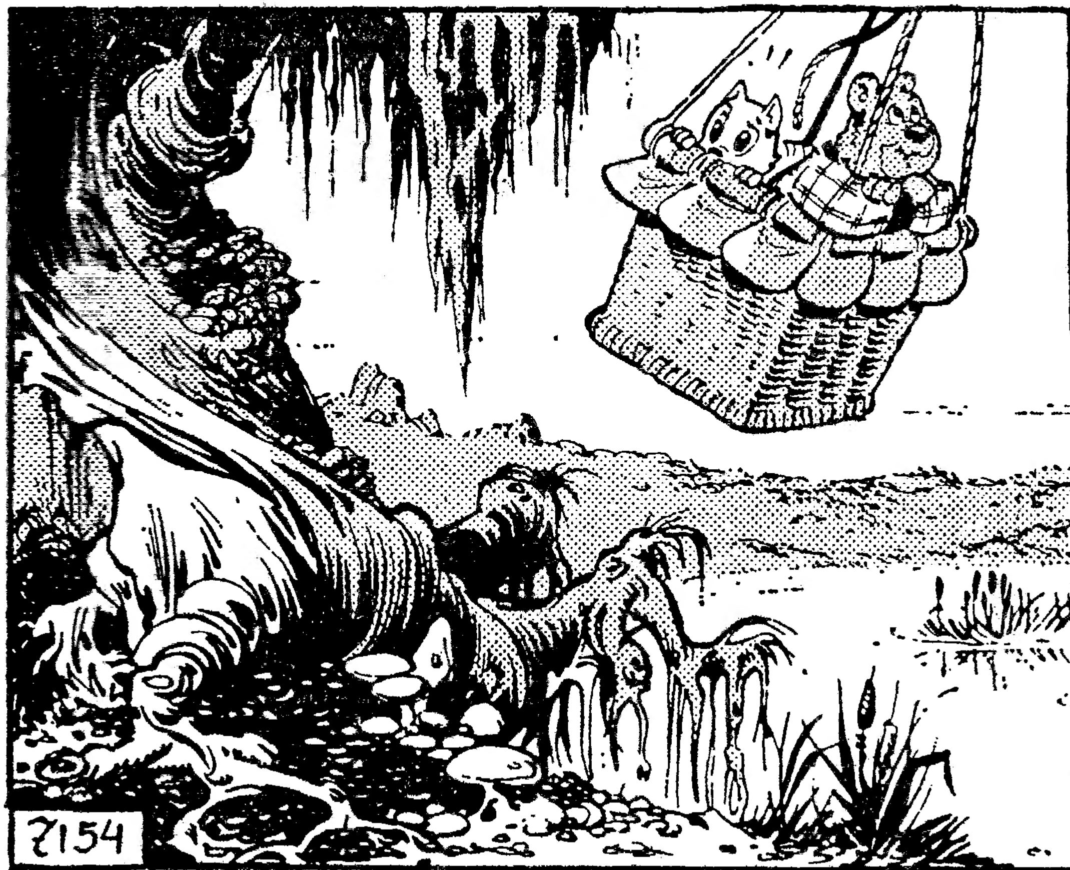
"Precies wat ik wilde zeggen voordat je me in de rede viel", hernam heer Ollie. "De kabels los; het luchtruim in, wat jij, jonge vriend?"

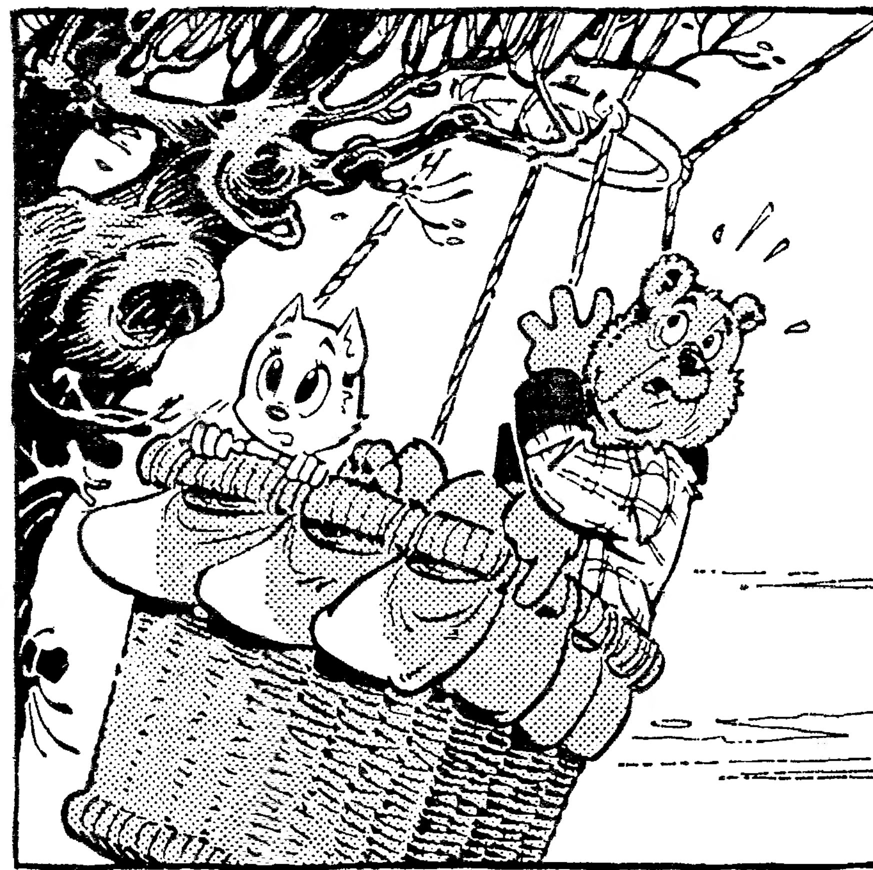
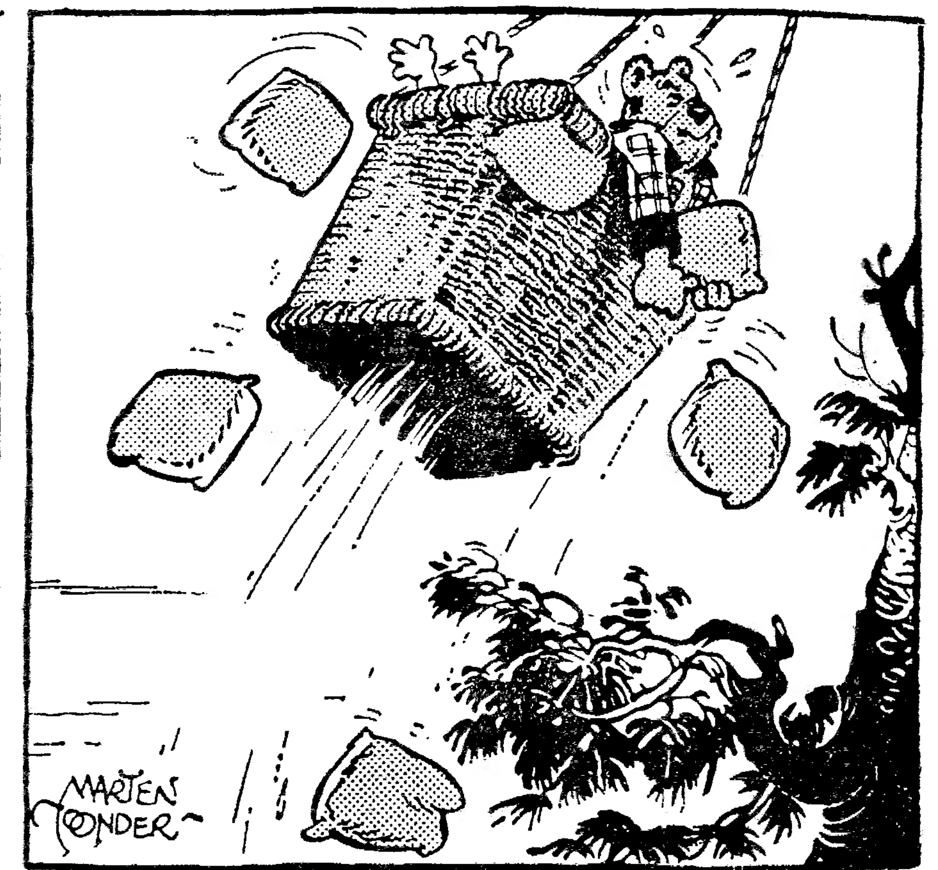
"Jammer, dat mijn filmpjes op zijn" mompelde de journalist Argus voor zich heen. "Zes rolletjes met portretten van meneer Bommel, terwijl dit de lezers toch misschien méér zou interesseren."

Er was echter niemand, die naar hem luisterde. De trouwe knecht had het touw losgemaakt en richtte zich glimlachend op.

"De wind is noordwest, met uw welnemen", sprak hij terwijl de ballon zich langzaam in de lucht verhief. "Het weerbericht zegt, dat tegen de avond een krimping naar het zuidoosten kan worden verwacht. Met uw goedvinden zal ik de maaltijd gereed houden."

Zijn laatste woorden verwoeien ijl in de lentebries want de ballon was in een opwaartse luchtstroom gekomen en steeg nu met grote snelheid boven het landschap uit. Slot Bommelstein was dan ook al spoedig in de diepte verdwenen.



7154 Een krachtige wind uit het Westen blies de ballon met grote snelheid door het luchtruim en floot door de touwen, waar de mand aan hing. "Dit is het gebied, waar een heer eigenlijk thuis hoort", sprak heer Bommel zachtjes voor zich heen. Hij hing in een gemakkelijke houding over de rand en staarde mijmerend naar de wolken, die boven hem voortdreven. Tom Poes antwoordde niet. Het plankje, dat aan de binnenkant van de mand tot zitplaats diende, was te laag voor hem, zodat hij weinig uitzicht had. Daarom klom hij er op en wierp een blik naar buiten.

"We zitten fout, heer Ollie!", riep hij uit.

"Wees niet bang, jonge vriend", hernam de ballonvaarder glimlachend.

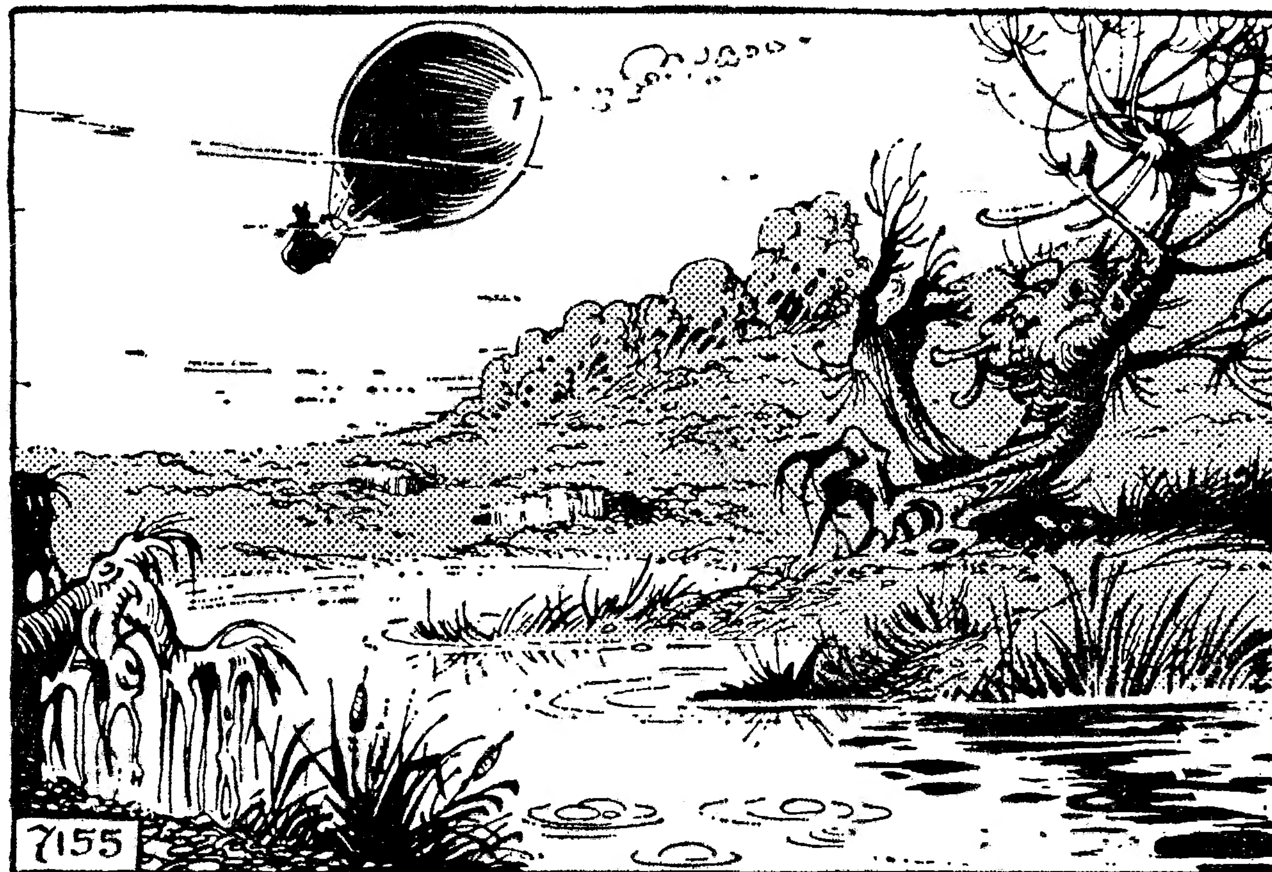
"Je bent niet gewend om hoog boven de wolkbanken en de luchtvervuiling voort te zweven. Maar dat went wel. Licht als een veer door het zwerk..."

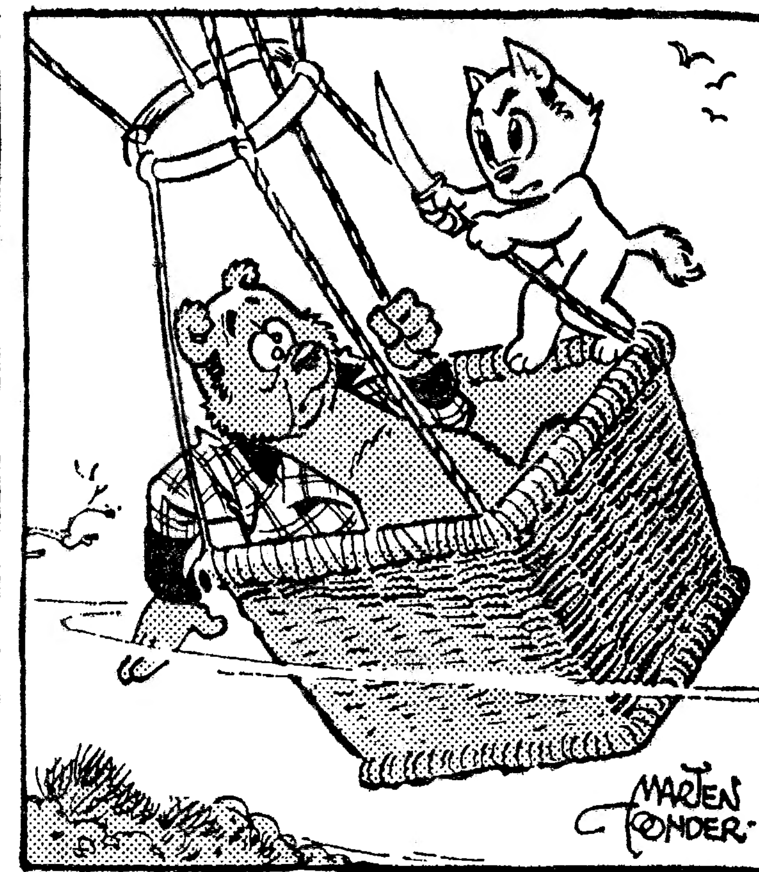
"Maar dan moeten we toch hoger!", riep Tom Poes benauwd. "We zijn te zwaar!"

Heer Bommel keek gehinderd om en zodoende werd hij een boom gewaar, waar ze rakelings langs vlogen. De kale takken raspten langs het touwwerk, zodat het mandje akelig begon te slingeren. Het was duidelijk, dat er iets diende te gebeuren.

"W-we moeten hoger!", riep de commandant met overslaande stem. "Vlug! Jij zou toch voor de ballast zorgen? Moet ik dan alles alleen doen?"

Zo sprekende begon hij snel zandzakken uit te gooien, en omdat Tom Poes daar al mee bezig was won de ballon al spoedig weer aan hoogte. Maar het slingeren werd heviger, en de gevolgen daarvan bleven niet uit.



7155 Toen de ballon in hogere luchtlagen kwam kreeg de wind er meer vat op, en het hele geval begon akelig te slingeren. Heer Bommel greep een touw om steun te vinden en boog zich verbleekt over de rand.

"Ik... ik voel me lang niet goed", prevelde hij met bevende lippen. "Duizelig... Mijn maag, bedoel ik... W-we zijn te hoog!"

"Het is gewoon luchtziekte", zei Tom Poes. "Want erg hoog zijn we niet. Integendeel, het lijkt wel of we weer zakken!"

Hij keek bezorgd omhoog, en toen zag hij, dat er boven uit de ballon kleine gaswolkjes ontsnapten.

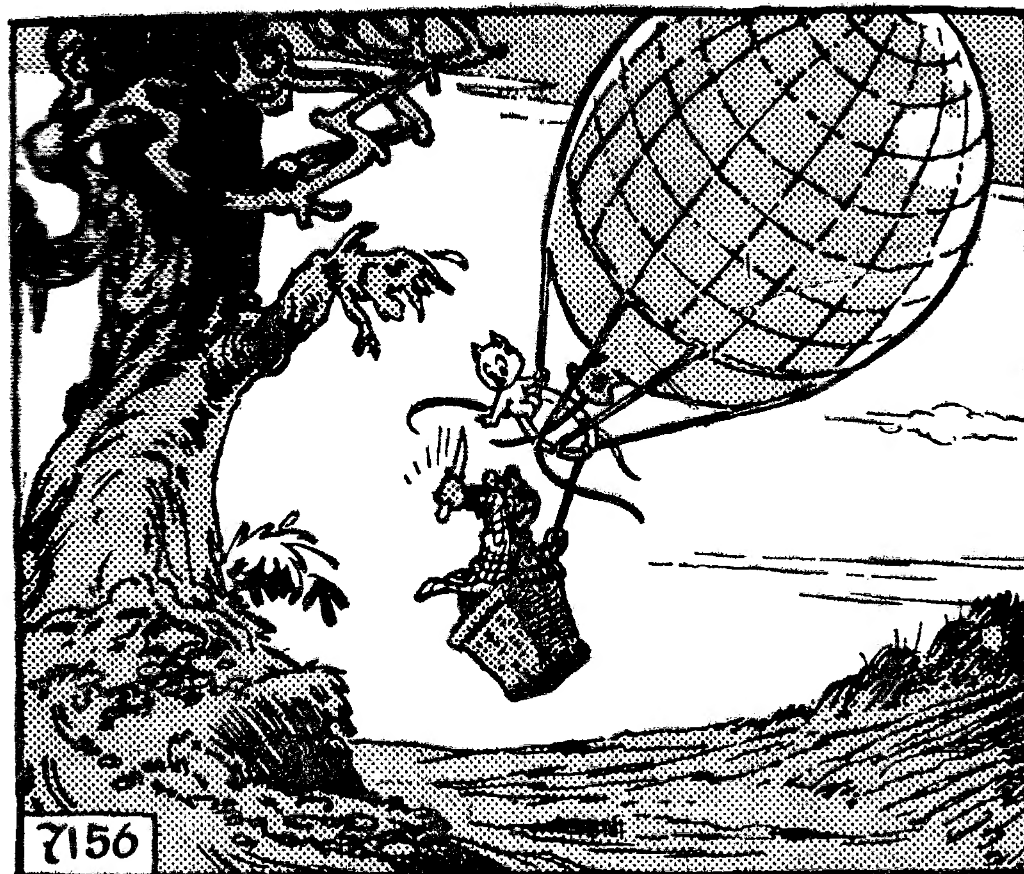
"Laat dat touw los!", riep hij. U hebt de uitlaatklep opengetrokken, en we hebben geen ballast meer. Als we niet gauw iets doen om lichter te worden zullen we hier in die plassen terecht komen. U laat het gas ontsnappen!"

"Ik l-laat geen gas ontsnappen", protesteerde heer Ollie met zwakke stem. "Hoe k-kan ik dan lichter worden, bedoel ik? Ach, ik had hier nooit aan moeten beginnen... Als jij niet zo had aangedrongen zou ik..."

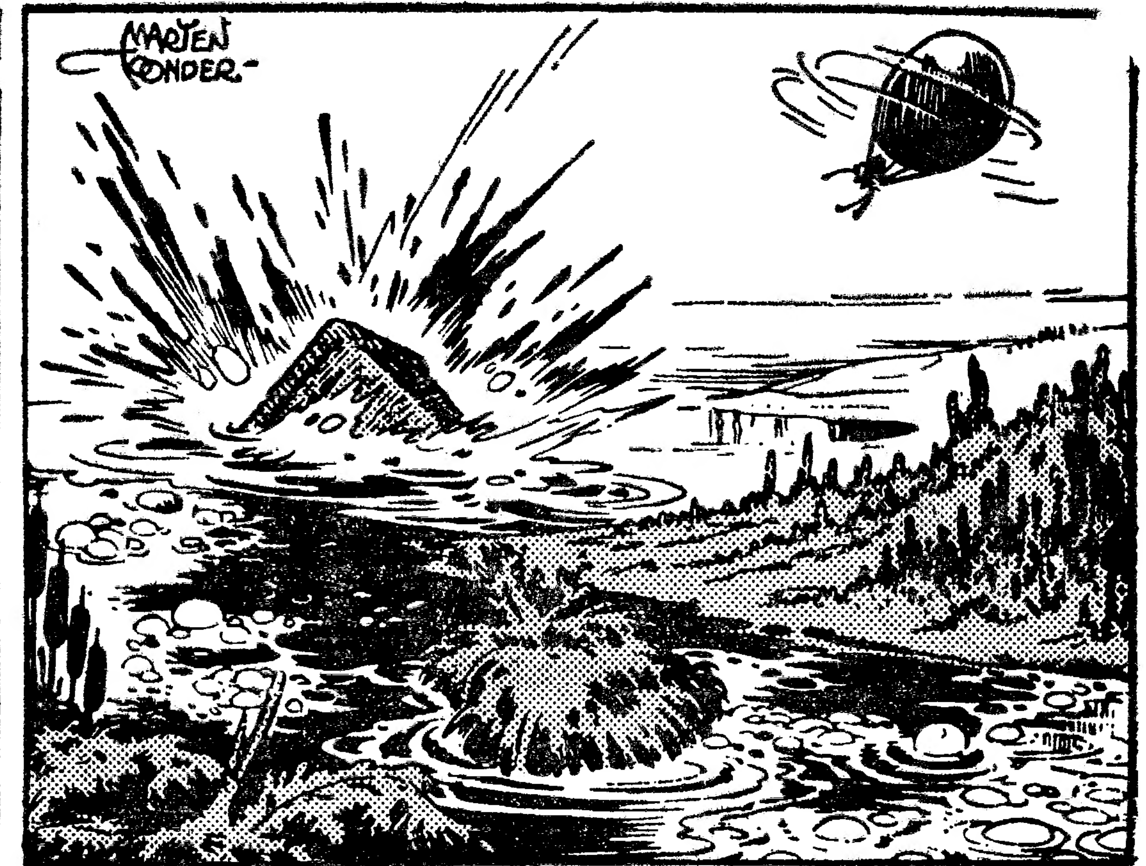
"We moeten de mand kappen!", zei Tom Poes terwijl hij een mes greep en op de rand van de mand klom. "Vlug, ga op de ring zitten! Direct zakken we in het moeras."

Heer Bommel scheen hem niet te horen. Hij zakte op de bodem neer, en terwijl zijn gelaat een groenige tint aannam staarde hij glazig voor zich uit.

"He-helemaal niet l-lekker", stamelde hij.







7156 Tom Poes klom op de ring die onder de ballon bevestigd was, en sneed snel de meeste touwen door.

,,Vlug, heer Ollie!'', riep hij. ,,Kom hier! De mand moet eraf; we zakken naar beneden!''

Heer Bommel sloeg de ogen op en keek glazig om zich heen. Het gevaar waarin ze zich bevonden begon tot hem door te dringen, en met een schok herinnerde hij zich de lessen die hij over dit onderwerp gekregen had.

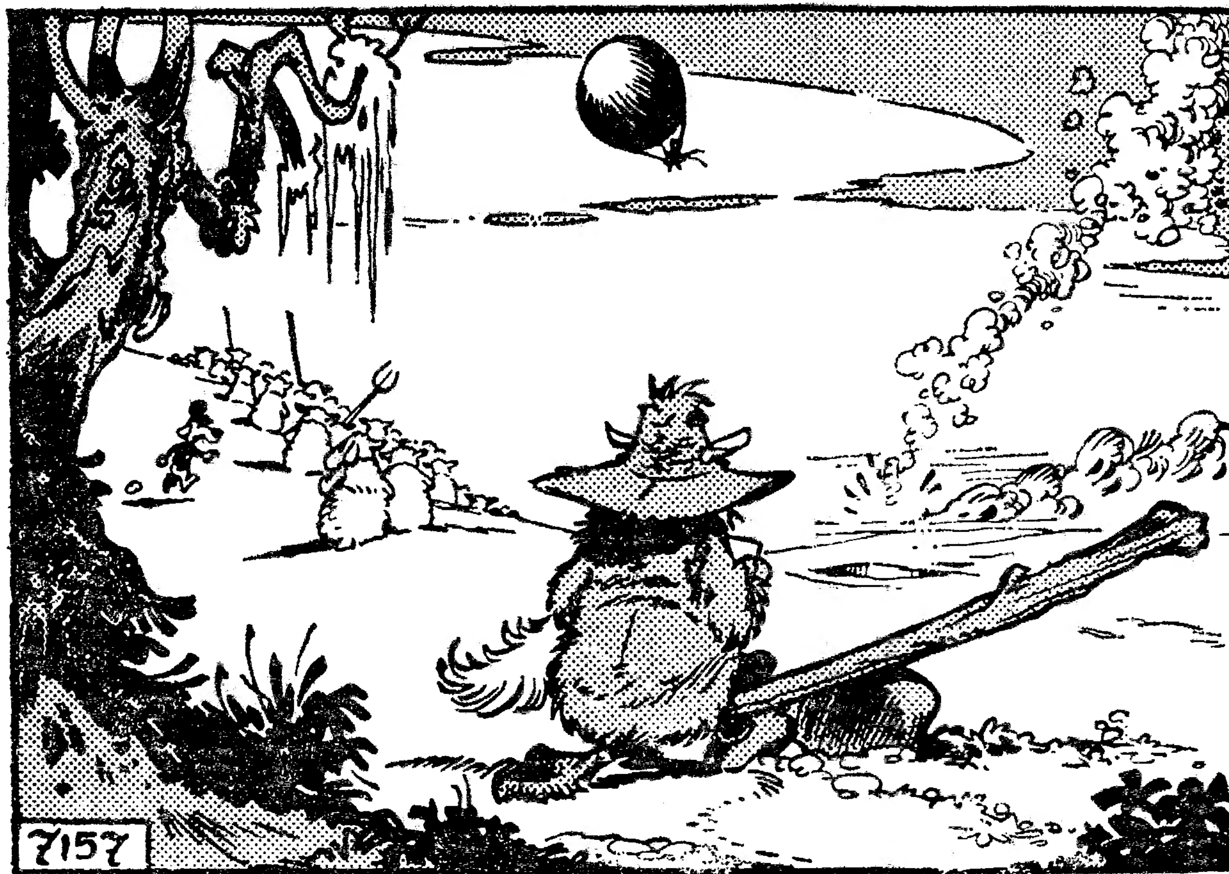
,,De mand moet er af!'', riep hij met piepende stem. ,,Geef hier dat mes! We moeten iets doen; anders vallen we in het moeras!''

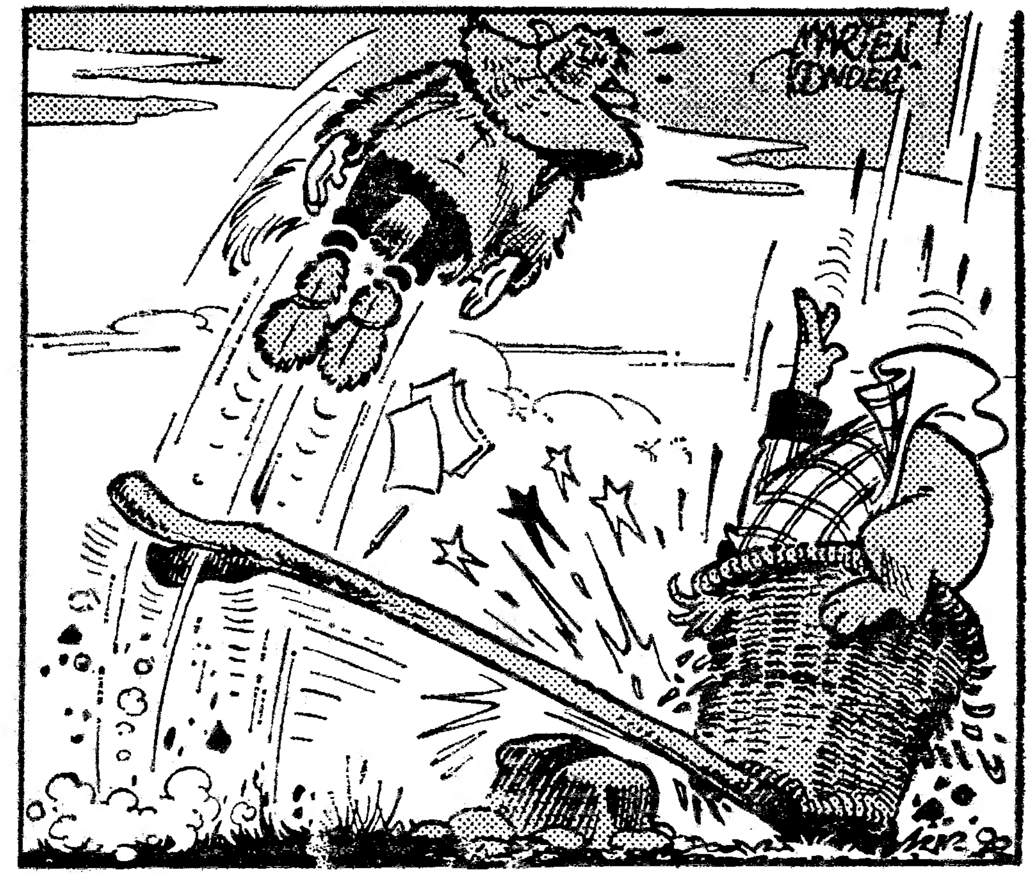
Zo roepende greep hij het snijwapen en begon op het enige touw te hakken dat de mand nog met de ballon verbond.

,,Niet zo!'', riep Tom Poes nog. ,,U moet eerst op de ring klimmen!''

Maar het was al te laat. Het touw knapte door en de mand stortte naar beneden met zo'n snelheid dat de ballonvaarder er enigszins boven zweefde. Zijn snerpende kreet ging verloren in de wind en de diepte, en Tom Poes zag tot zijn grote ontsteltenis, dat hij met een smak in een modderige poel belandde.

Er was echter niets wat hij kon doen. De ballon steeg weer op en werd in de hogere luchtlagen gegrepen door een plotseling krimpende wind, zodat hij begon rond te wervelen...



7157 Ibbele Hoeder had zijn schare naar het vruchtbare gebied bij de Moonmoerassen gebracht. En terwijl de kuddebijer Dobbe Drijver erop toekeek dat het oogsten ordelijk verliep, zocht de grijsaard een rustplaats op een boomstam en trok zijn notitieboekje uit zijn pels.

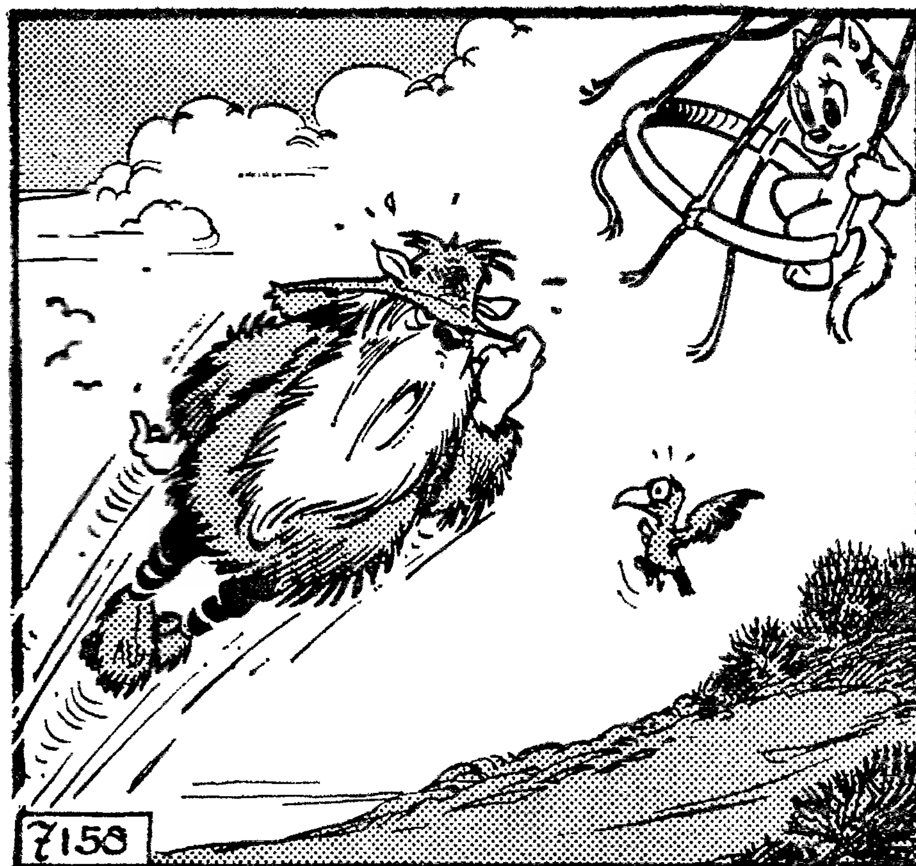
.,Dat was een vermoeiende tocht'', zuchtte hij. ,,Maar hier is het goed van eten en drinken. Een paar dagen kunnen we hier zeker blijven — en die heb ik nodig, met het oog op mijn scheuten en mijn memoires. Ook moet ik het vraagstuk van mijn opvolger onder het oog zien...''

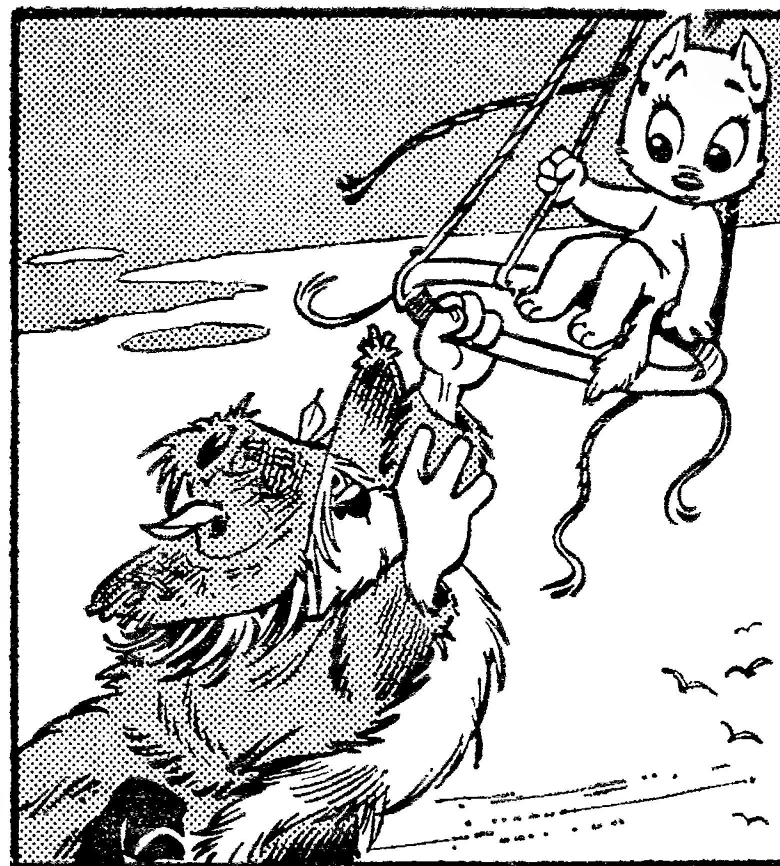
Op dat moment werden zijn gedachten afgeleid door een vreemd verschijnsel. Achter een heuvel, die de moerassen aan het oog onttrok, stegen plotseling dampwolken omhoog, en ook zag hij een vreemd bolvormig voorwerp door de lucht cirkelen.

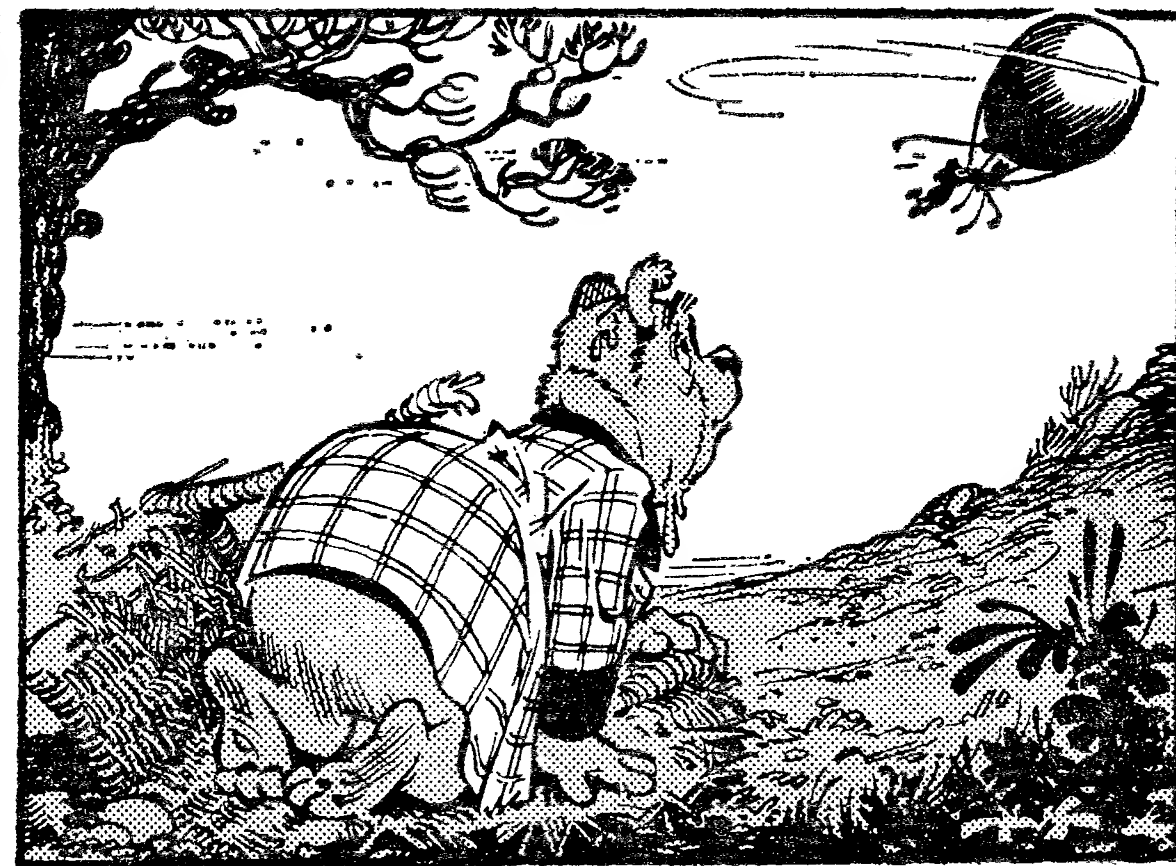
,,Verschijnselen!'', sprak de oude verrast tot zichzelf. ,,Tekenen aan de wand! Die wijzen op grote dingen die gebeuren gaan! Dit moet beschreven worden!''

Hij likte aan zijn potlood, maar voordat hij een aantekening had kunnen maken, klonk er een doffe knal, en temidden van de gaswolken werd er een soort mand uit het moeras omhoog geschoten. Het voorwerp verhief zich in de lucht, aarzelde even en begon toen met toenemende snelheid naar de aarde terug te vallen.

,,Grote veranderingen zijn op til'', prevelde de grijsaard ongerust. Maar verder kwam hij niet. De mand kwam met een doffe dreun neer op het omhoog gerichte deel van de boomstam waarop hij zat, zodat hij krachtig omhoog geschoten werd.







7158 Ibbele Hoeder werd met grote kracht omhoog geschoten. De wind gierde door de gaten van zijn hoed en hij zag het voedzame heideveld onder zich snel kleiner worden.

„De tekenen logen niet", sprak hij berustend tot zichzelf. „Ik ben op weg naar de eeuwige heidevelden. Het is alleen jammer, dat ik mijn opvolging niet heb kunnen regelen..."

Op dat moment merkte hij echter dat zijn snelheid begon te minderen, en omdat hij boven zich een vreemd soort ring zag, greep hij die met beide handen beet.

„Dat treft goed", zei een stem. „U had een lelijke smak kunnen maken als de wind niet onverwacht gedraaid was."

Het was Tom Poes, die nog steeds onder aan de ballon hing en die het gebeuren machteloos had gevolgd.

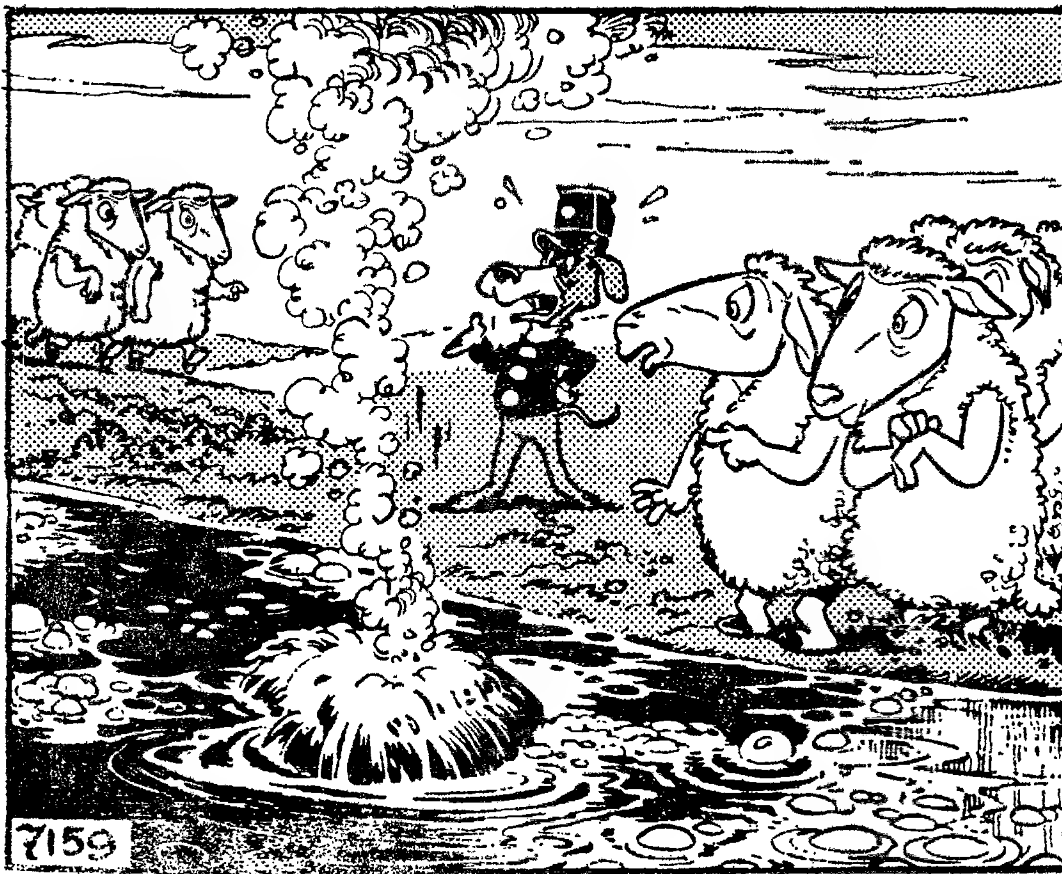
„U moet proberen hier op te klimmen", voegde hij eraan toe. „Kom, ik zal u helpen."

De oude gehoorzaamde, en terwijl hij zich moeizaam en met scheuten naar boven trachtte te werken verdween de ballon achter de horizon uit het gezicht.

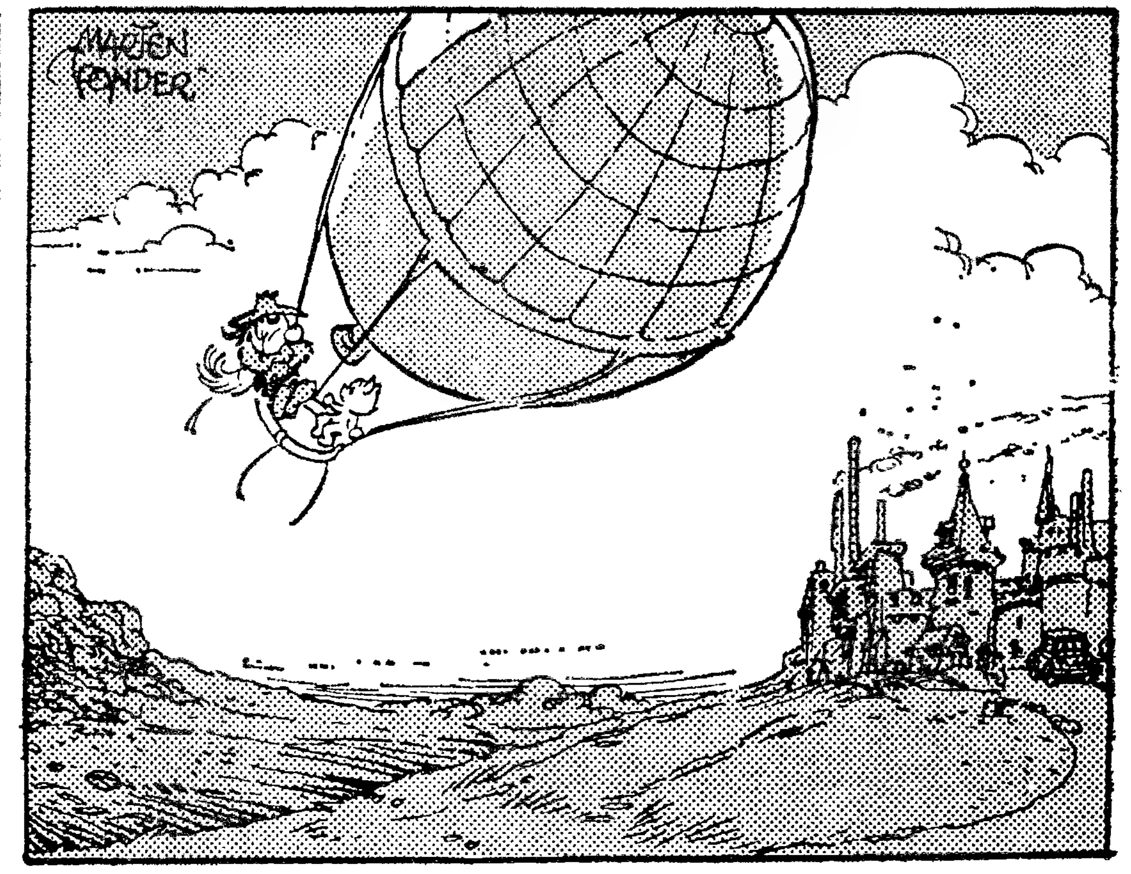
Heer Bommel had zich in de opengebarsten mand opgericht en staarde het luchttuig met duizelige blikken na.

„Hoe v-vreselijk is dit alles", stamelde hij. „hier zit ik nu; een heer die het hogere zocht. Wat is er eigenlijk gebeurd?"

Er was niemand die hem antwoord gaf. De heide lag verlaten voor hem, en het geritsel van de wind was het enige geluid.







7159 Dobbe Drijver was een oplettend iemand, en hij had natuurlijk ook gemerkt dat er in het moeras vreemde dingen gebeurden. Zonder aarzelen spoedde hij zich naar de poel en de gemeente volgde hem nieuwsgierig.

,,Hier deugt het niet'', stelde hij vast terwijl hij naar de opstijgende dampen keek. ,,Het moerasgas is los gekomen!''

,,Helemaal los'', beaamde mevrouw Allegaar. ,,Het gaat naar boven, zie je wel?''

,,Het ruikt niet lekker'', zei mevrouw Klaver. ,,De stank bederft de eetlust. En het kan ook niet goed voor de kinderen zijn.''

,,Het deugt hier niet'', herhaalde de kuddebijer. ,,Er moet iets gedaan worden. Maar wat? Ik zal Ibbele Hoeder raadplegen, en jullie blijven hier, hoor je? Allemaal bij elkaar!''

Na deze woorden spoedde hij zich naar de plek waar hij de grijsaard op zijn boomstam had achtergelaten. Tot zijn verbazing was deze echter verdwenen, en in zijn plaats zat een vreemdeling die verdwaasd om zich heen keek.

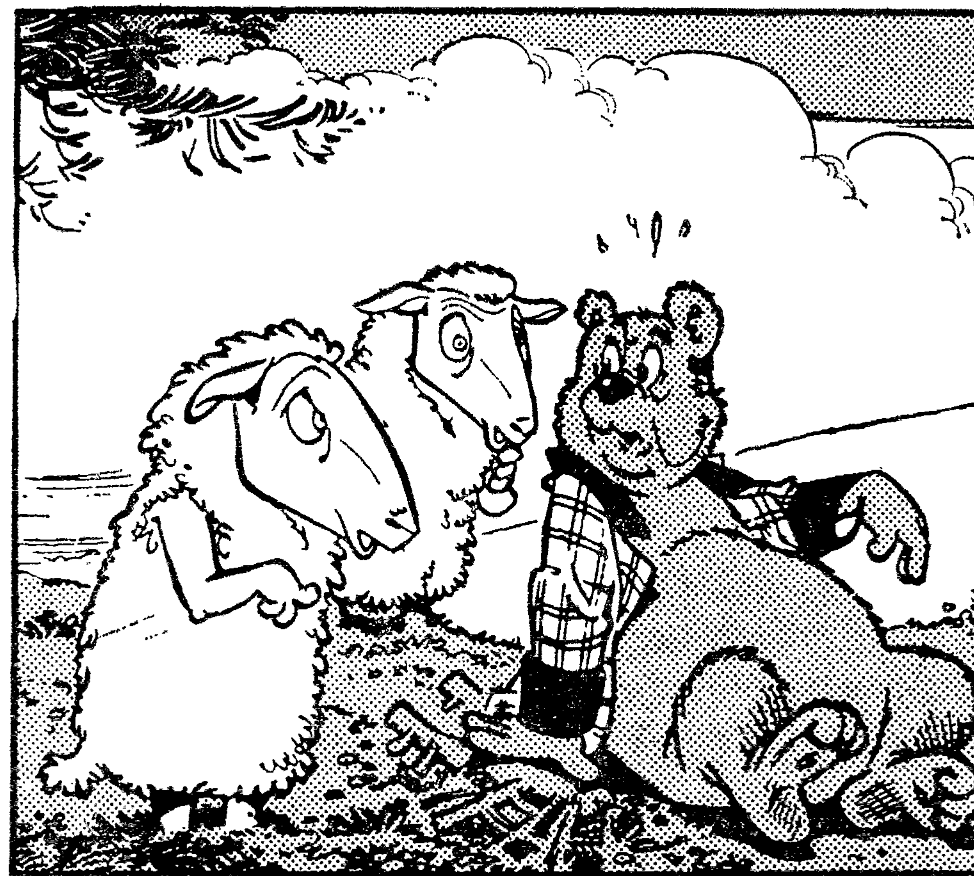
,,Waar is Ibbele Hoede?'', Dobbe reeds van verre. ,,Ik heb hem nodig, want er moet iets gebeuren!''

,,Gebeuren..'', mompelde de vreemde. ,,Ja, ja. Het is allemaal heel vreselijk. Wat is er eigenlijk gebeurd ?''

Datzelfde vroeg de oude Ibbele zich ook af, terwijl hij op de ring onder de ballon in snelle vaart langs de stad Rommeldam zweefde.

,,Wat is er gebeurd?'', vroeg hij ongerust. ,,Dit is allemaal heel akelig. Nu is de gemeente zonder Hoeder; en ik houd helemaal niet van reizen.''







7160 De kuddebijer merkte dat de vreemdeling hem weinig kon vertellen. Daarom haastte hij zich verder om naar Ibbele Hoeder te zoeken, en heer Bommel ging voort met het verzamelen van zijn gedachten.

„Ik ben uit mijn luchtballon gevallen", sprak hij peinzend tot zichzelf. „In een moeras. Toen kwam er een ontploffing, zodat ik weer omhoog werd geschoten. Ach, het was alles heel vreselijk en de gassen zijn me naar binnen geslagen..."

Op dat moment werd hij beweging achter zich gewaar, en toen hij omkeek zag hij twee dames die hem verbaasd aanstaarden.

„Kan ik u kennen?", vroeg de een, en de ander vulde aan: „Meneer is Ibbele niet. Dat is zeker, want hij heeft geen baard."

Heer Ollie sprong op en glimlachte vriendelijk.

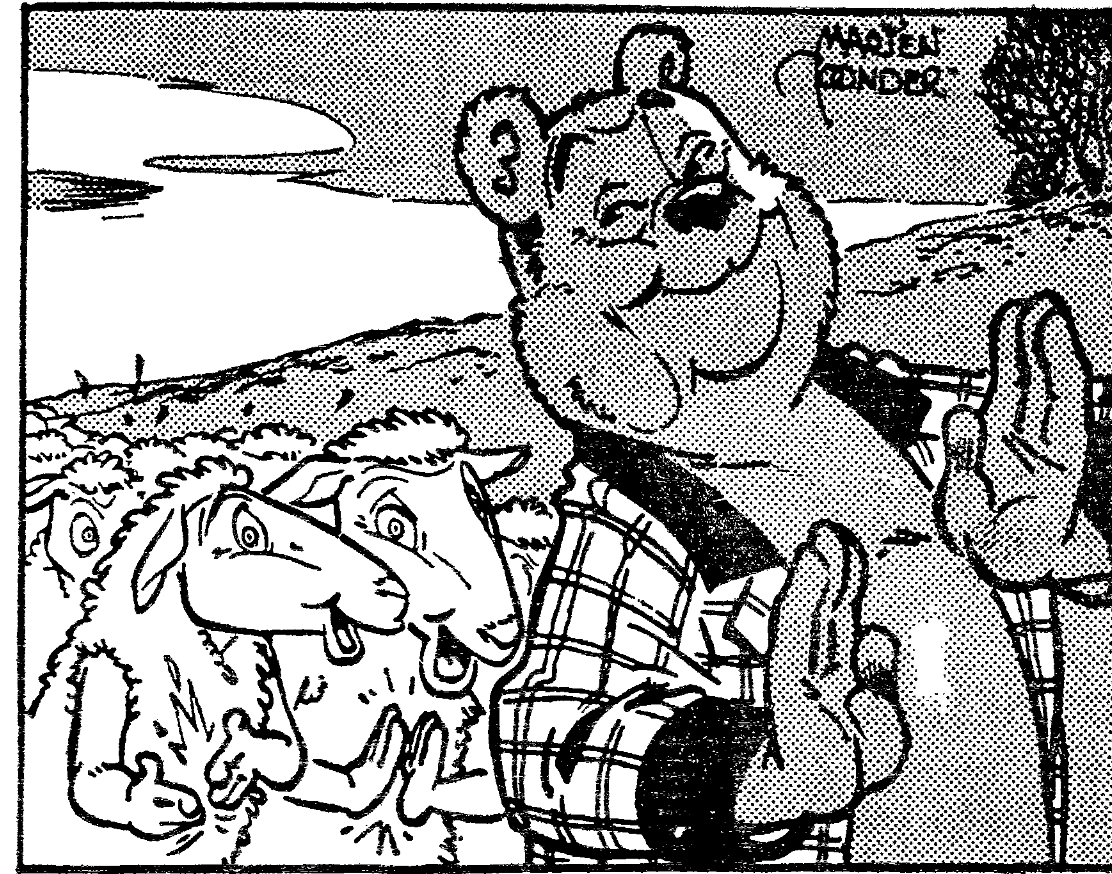
„Mijn naam is Bommel", sprak hij met aangename stem, „Olivier B. Bommel. Ik ben een gestrande luchtreiziger, als u begrijpt wat ik bedoel."

De bezoeksters keken hem niet-begrijpend aan, en daardoor aangemoedigd begon de luchtheld in eenvoudige woorden te vertellen wat hem overkomen was.

„De ballon daalde met een vreselijke snelheid", besloot hij, „Er moest iets gebeuren, anders zouden we beiden verloren zijn geweest. Daarom sneed ik kortbesloten de touwen door, zodat de jonge vriend veilig zou wezen. Zelf stortte ik met de mand in het moeras; maar ach, in zulke ogenblikken denkt een heer niet aan zichzelf. Hij offert zich op voor een jongere — en door zijn ijzersterk gestel komt hij er toch weer boven op."

De dames luisterden met open monden. Het was duidelijk dat het verhaal grote indruk op hen maakte.



7161 De stem van de vertellende heer klonk helder door de stille voorjaarslucht en trok zodoende ook andere inboorlingen aan. En hoe gaat dat; als er één schaap over de dam is volgen er meer. Al spoedig stond hij tegenover de voltallige gemeente, die hem met malende kaken en zonder begrip aanstaarde. Het is dan ook geen wonder dat heer Ollie er schik in begon te krijgen.

,,Na mijn vreselijk ongeval heb ik het goed getroffen'', besloot hij. ,,Ik ben in een alleraardigste, beschaafde omgeving terecht gekomen, waar men de geest van een heer naar waarde schat...''

Hier werd hij in de rede gevallen door Dobbe Drijver, die hijgend aan kwam rennen.

,,Ibbele is weg!'', riep hij uit. ,,Nergens te vinden!''

,,Wie is weg?'', vroeg heer Bommel onthutst.

,,Ibbele Hoeder!'', legde de kuddebijer uit. ,,Nu zijn we een stuurloze kudde zonder herder! Wat moeten we doen?''

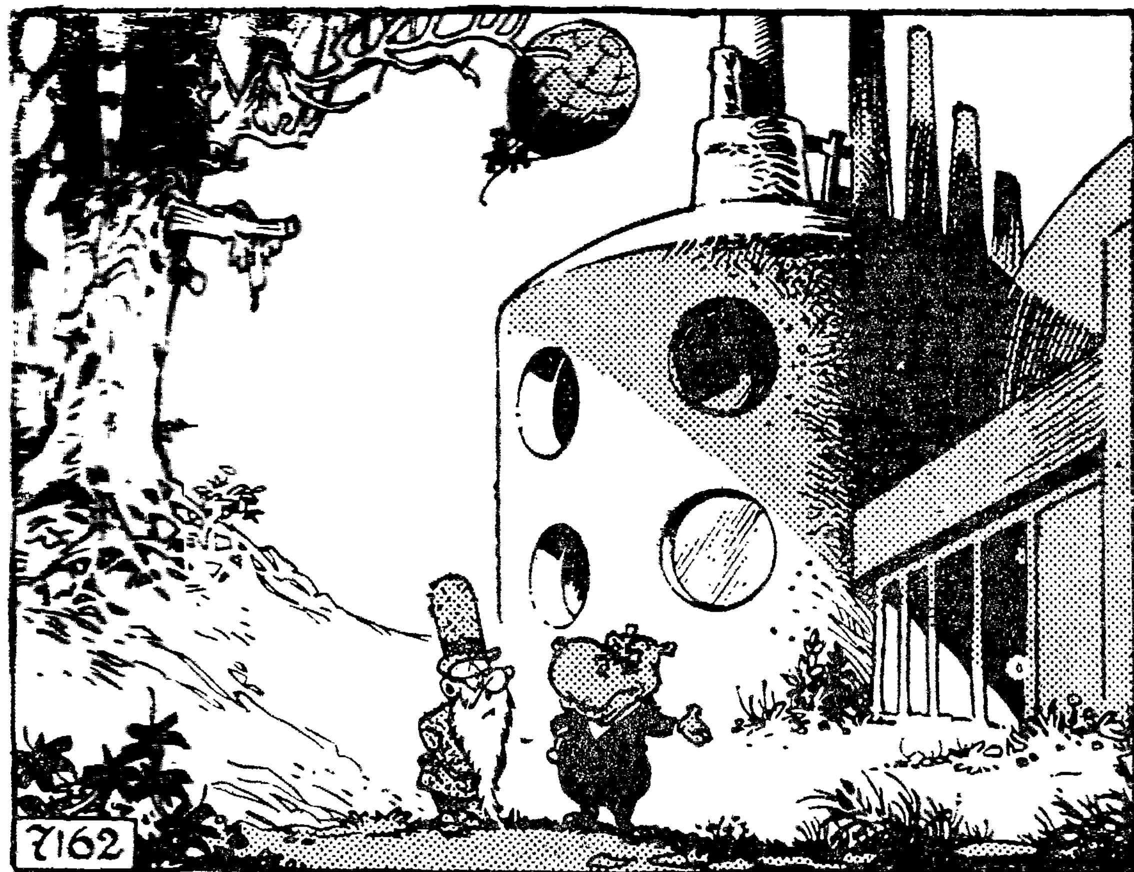
,,Wat moeten we doen?'', klaagde de schare. ,,Hoe kan je weten wat je moet doen als Ibbele er niet is? Wat moet er van ons terecht komen?''

,,Misschien wil meneer hier de rol van hoeder zo lang op zich nemen?'', stelde Dobbe voor.

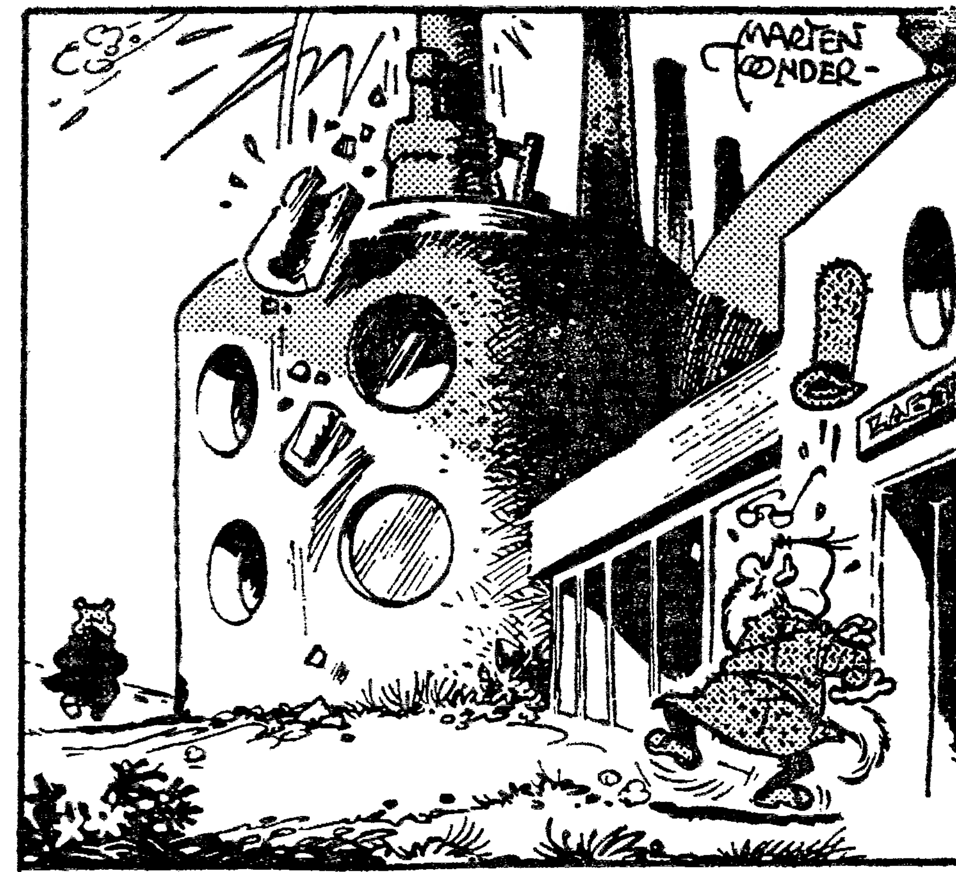
Deze woorden vonden grote bijval. De menigte barstte spontaan in gemekker uit en klapte in de handen.

,,Zo'n keurig iemand!'' zei mevrouw Allegaar. ,,Net wat we nodig hebben; een heer die uit de hemel gevallen is. En hij kan zo mooi praten. Veel mooier als Ibbele; die begon trouwens oud te worden.''

De toejuichingen deden heer Bommel veel goed, dat spreekt. ,,Het is, dat u zo aandringt'', sprak hij. ,,Mijn tijd is natuurlijk erg bezet. Maar voor een poosje wil ik me wel opofferen door hier wat leiding te geven.''







7162 Een eindje buiten de stad Rommeldam bevond zich een fraai laboratorium dat de gemeente ter beschikking had gesteld van een bekende geleerde, een zekere professor Prlwytzkofski. Deze bracht daar heel wat tijd door met onderzoekingen die erg duur waren, maar die nergens toe leidden. Dit verdroot de overheid natuurlijk, en die middag, na vieren, begaf de burgemeester zich persoonlijk naar het gebouw, waar hij de hoogleraar op de speelplaats aantrof.

,,Ik kom eens kijken hoe het er mee staat'', sprak de magistraat. ,,Dit is een duur geval, meneer Plopski. We gaan met onze tijd mee, en doen aan riesurtjs- maar we moeten er iets voor terug hebben!''

,,Ach zo!'', riep de geleerde betrekkend. ,,Ik ben hier dadig met allerhand onderzoeking, en u noemt dat niets?''

,,Niets'', herhaalde de burgemeester. ,,U hebt nog niet eens krijt in de grond gevonden. Laat staan steenkool, of iets anders nuttigs!''

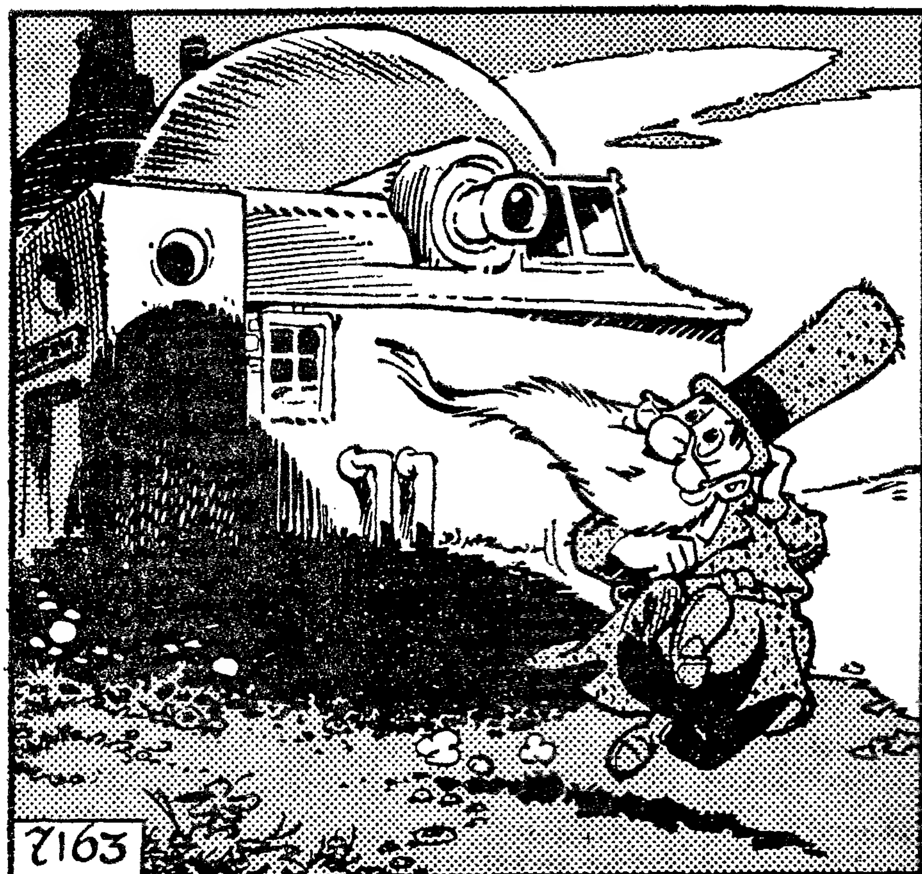
,,Hemeldonderweder!'', hernam de hoogleraar opzwellend. ,,Ik vraag mij waar dat henen moet! Domkoppen en weetnietsen hebben inspraak en willen iets terug hebben. Alsof der wetenschap zich daarom kommeren kan!''

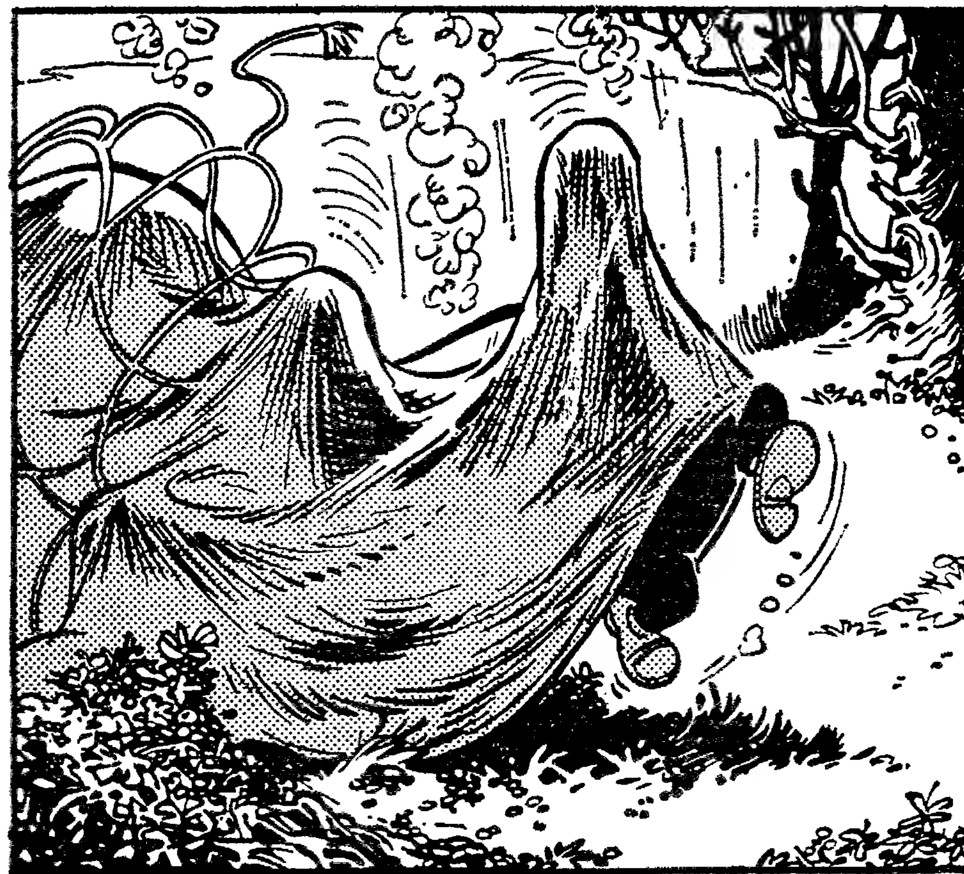
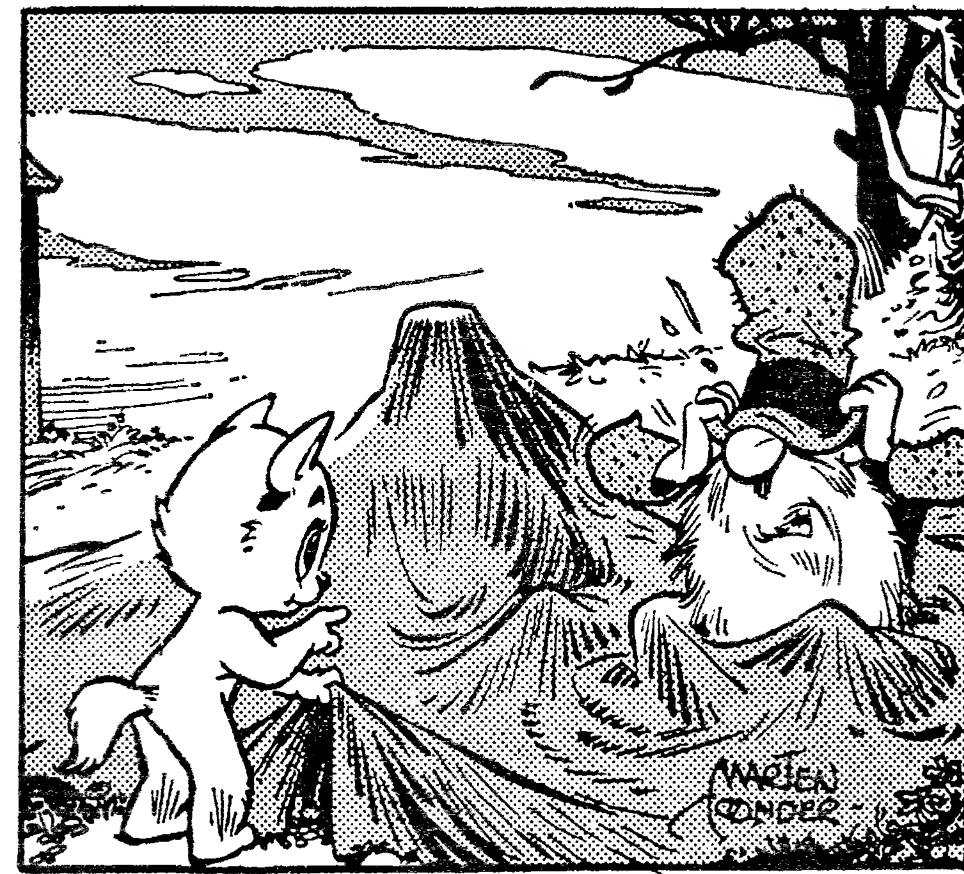
Het is te begrijpen, dat deze woorden de burgemeester ontstemden. Hij keerde zich om en liep naar de achterkant, waar zijn auto wachtte.

,,Dit gaat niet langer'', riep hij over zijn schouder. ,,Als er niets komt wordt het laboratorium opgeheven. Goededag!''

In het vuur van hun gesprek hadden de beide heren niet op de omgeving gelet, en daardoor was het hun ontgaan, dat er door het luchtruim een ballon naderde. Pas toen het gevaarte een schoorsteen trof, en er metselwerk naar beneden plofte, keek de verbolgen geleerde op.

,,Ach, mijn lieve!'', riep hij geschrokken uit. ,,Ener luchtschip in zwarigheid! Dit zal ja ener katastrofe worden!''



7163 Professor Prlwytzkofsky stond een ogenblik als door de donder getroffen in de lucht te kijken. De ballon was door de botsing met de schoorsteen lelijk opengebarsten, en terwijl het gas ontsnapte zakte hij snel naar het gazon.

,,Voorzicht! Voorzicht!'', riep de geleerde. ,,Kunnen de heerschappen dan niet opmerkzaam zijn waar ze varen?''

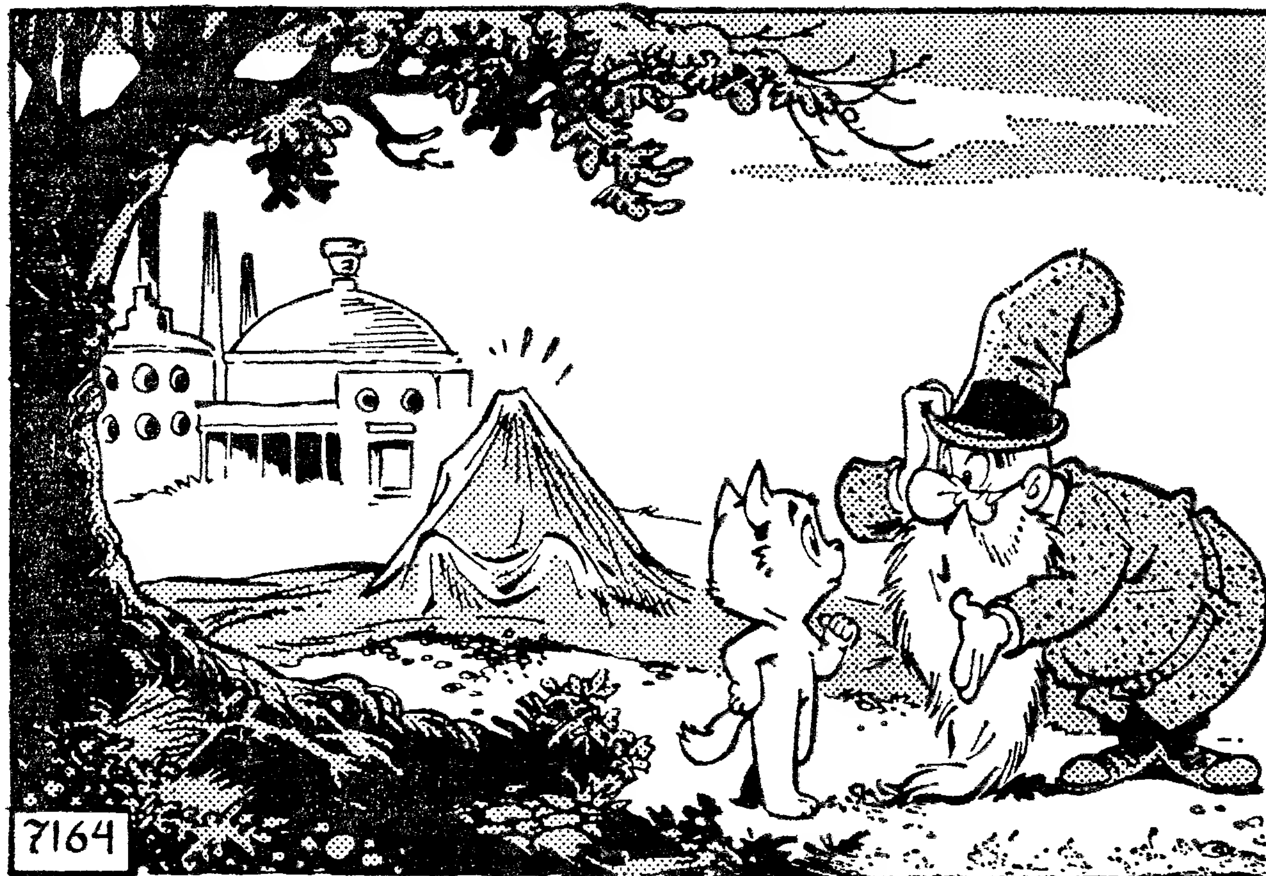
Het was echter duidelijk, dat de opvarenden niet in staat waren van koers te veranderen en de hoogleraar maakte zich dravend uit de voeten.

Helaas, dat hielp niet. De zwarte schaduw van de slappe ballon achtervolgde hem over het gras, en op het moment dat hij de geleerde inhaalde zakte het kille rubber hem over de hoed, zodat het donker voor zijn ogen werd.

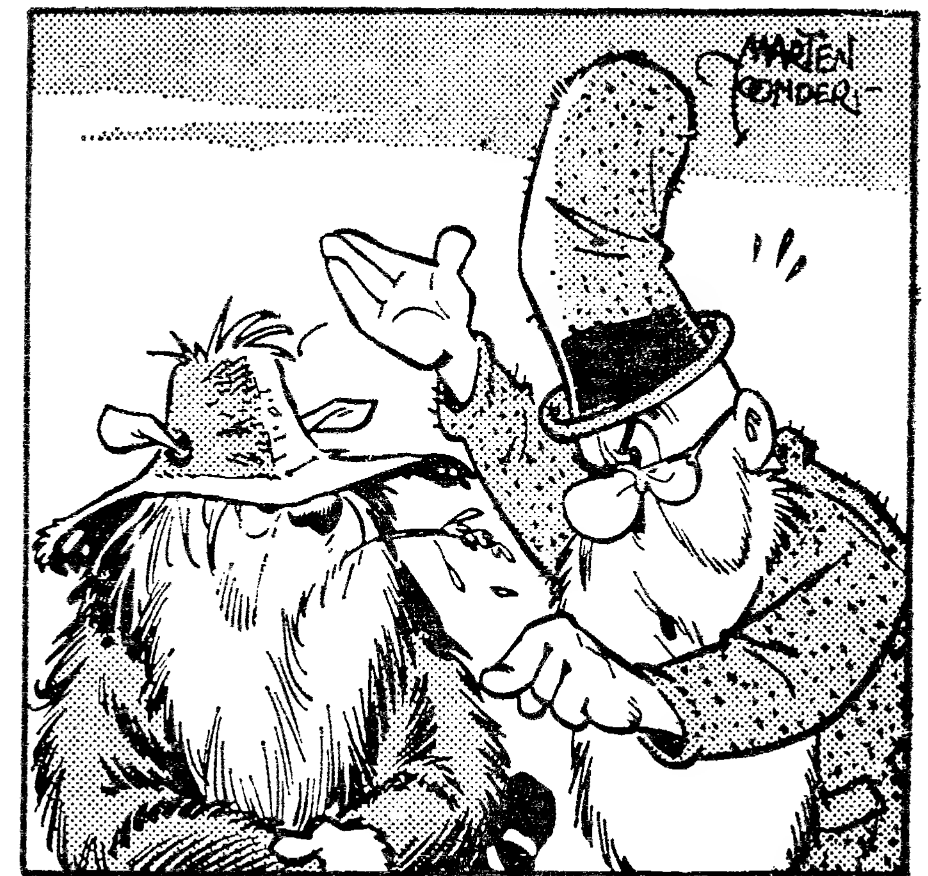
Gelukkig was de ballon nog niet helemaal leeg toen hij de aarde raakte, zodat Tom Poes en Ibbele Hoeder niet al te hard neerkwamen. De laatste was geheel verward door het gebeurde zodat hij versuft bleef zitten. Tom Poes echter kroop zo vlug mogelijk onder het gevaarte uit, en zag toen de professor uit een scheur omhoog rijzen, terwijl hij aan zijn hoofddeksel rukte.

,,Wat is dan loos?!'', riep hij uit. ,,Wat is dit voor ener dolkopgeschiedenis?''

,,Dit is heer Bommels luchtballon'', legde Tom Poes uit. ,,En die meneer die daar zit, is op de ring geschoten door de mand van heer Ollie, die door het gas uit het moeras naar boven was geschoten...''







7164 Professor Prlwytzkofski worstelde zich uit de frommels van de ballon en trok de hoed uit zijn ogen.

,,Wat zegt u dan daar?'', riep hij uit. ,,Ener mand die door gas uit ener moeras is geschoten? Welker mand? Welker moeras? En welker gas, zo vraag ik mij?''

Tom Poes was een beetje verbaasd door die grote belangstelling.

,,De mand was van heer Ollie's ballon'', legde hij uit. ,,Maar welk moeras het precies was, weet ik niet. De meneer die daar zit, zal er wel meer van weten. Hij woont er in de buurt.''

De hoogleraar haastte zich naar het lege omhulsel, dat een vreemde bobbel vertoonde, en rukte het weg. Zodoende kwam de stille gedaante van Ibbele Hoeder aan het daglicht.

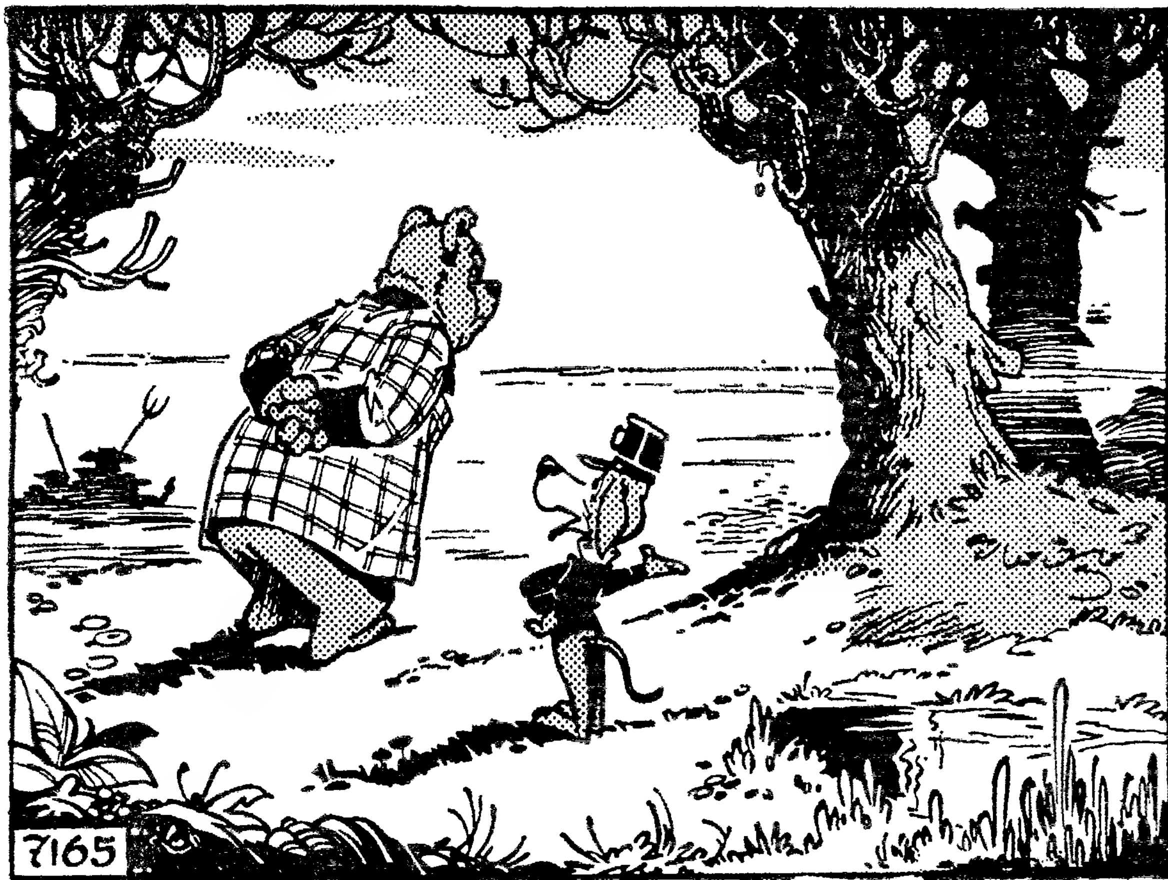
,,Der goede dag'', wenste de geleerde. ,,Wellicht kunt u mij ener opklaring maken? Ik ben dadig met der onderzoeking van allerhand bodemlagen en nu hoor ik daar over gassen die manden te schieten vermogen...''

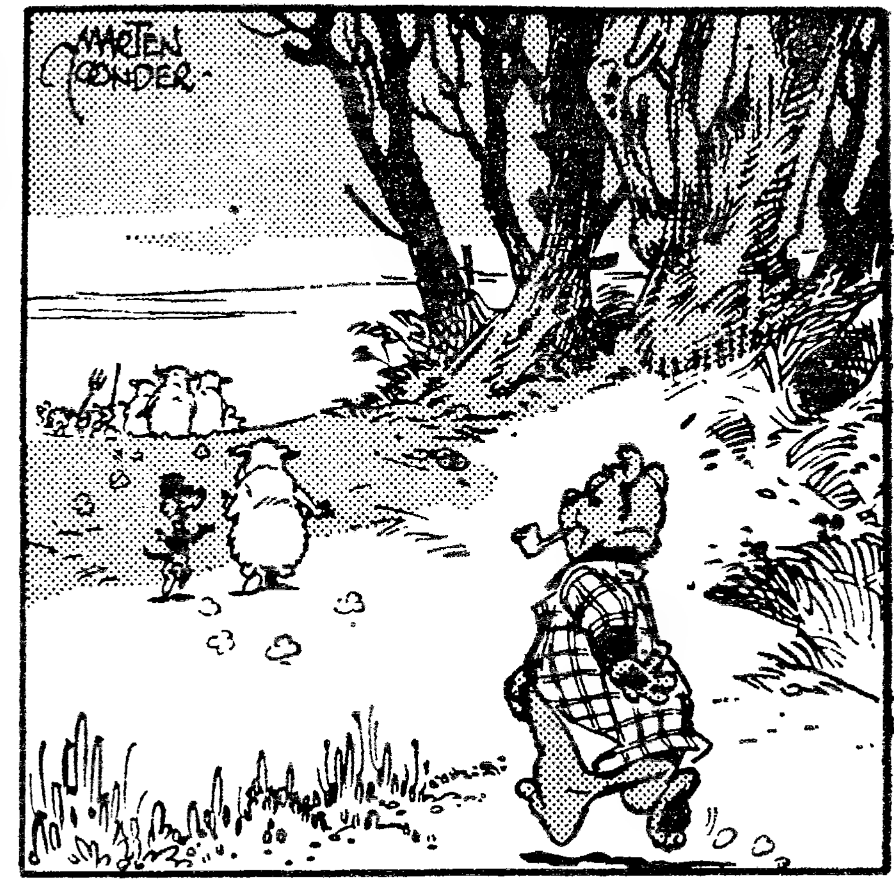
,,Het zijn kwade tijden'', mompelde de grijsaard. ,,Scheuten en luchtverschijnselen. En de gemeente is zonder hoeder.''

,,Acht wat!'', riep de professor driftig. ,,Dat alles is wetenschappelijk ja van gener belang! Ik wens te weten om welker moeras het zich handelt en welke gassen daar explodeerd geworden zijn.''

,,Het ergste is dat ik de opvolging niet heb kunnen regelen voordat ik de lucht invoer'', hernam de oude hoofdschuddend; maar de geleerde liet hem niet uitspreken.

,,Welker moeras?!'', schreeuwde hij. ,,Verstaat u dan uwer moederspraak niet meer? Waar komt u heer? Welker moeras is uw woonoord?!''



7165 „Het leven van een heer is wisselvallig", sprak heer Ollie, terwijl hij mijmerend naar de dampen keek die boven het moerjas hingen.

„Het ene ogenblik is hij eenzaam en in de steek gelaten door zijn beste vrienden, als u begrijpt wat ik bedoel. Maar het volgende ogenblik is hij omringd door eenvoudige lieden die steunzoekend naar hem opzien."

„Ja, ja", zei Dobbe Drijver, die steunzoekend naar hem opkeek. „Wat gaan we doen? Het is hier niet pluis!"

„Hoezo, niet pluis?", vroeg heer Bommel opschrikkend. „Wat bedoelt u met: Wat gaan we doen?"

„Dat gas", legde de kuddebijer uit. „Dat is ongezond. Bovendien tast het de oogst aan. De heide sterft waar je bij staat. Iemand moet zeggen wat er gedaan moet worden."

„Juist", hernam heer Ollie, een pijp opstekend. „Hier wordt leiding gevraagd; net wat ik dacht. We moeten hier weg, dat is duidelijk. Komaan."

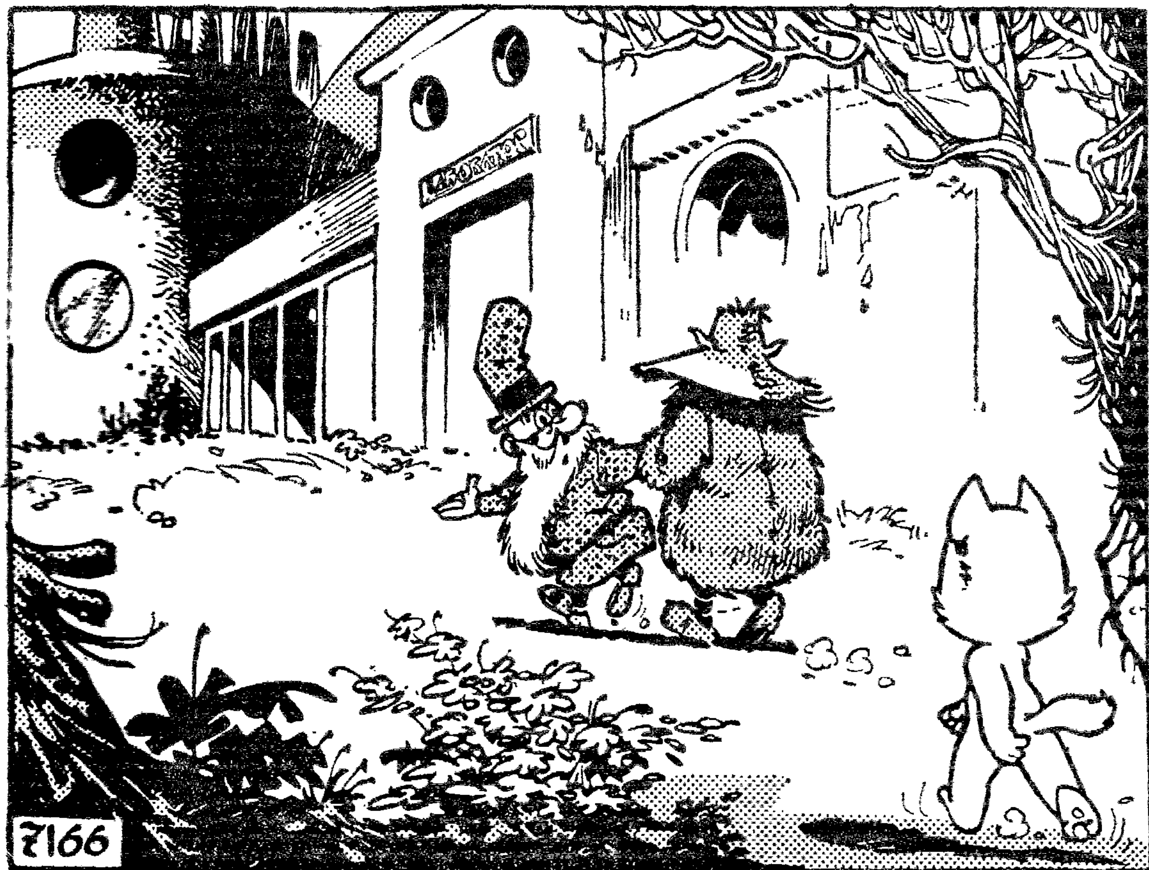
„Waar naartoe?", vroeg Dobbe, die opklaarde nu hij richtlijnen kreeg.

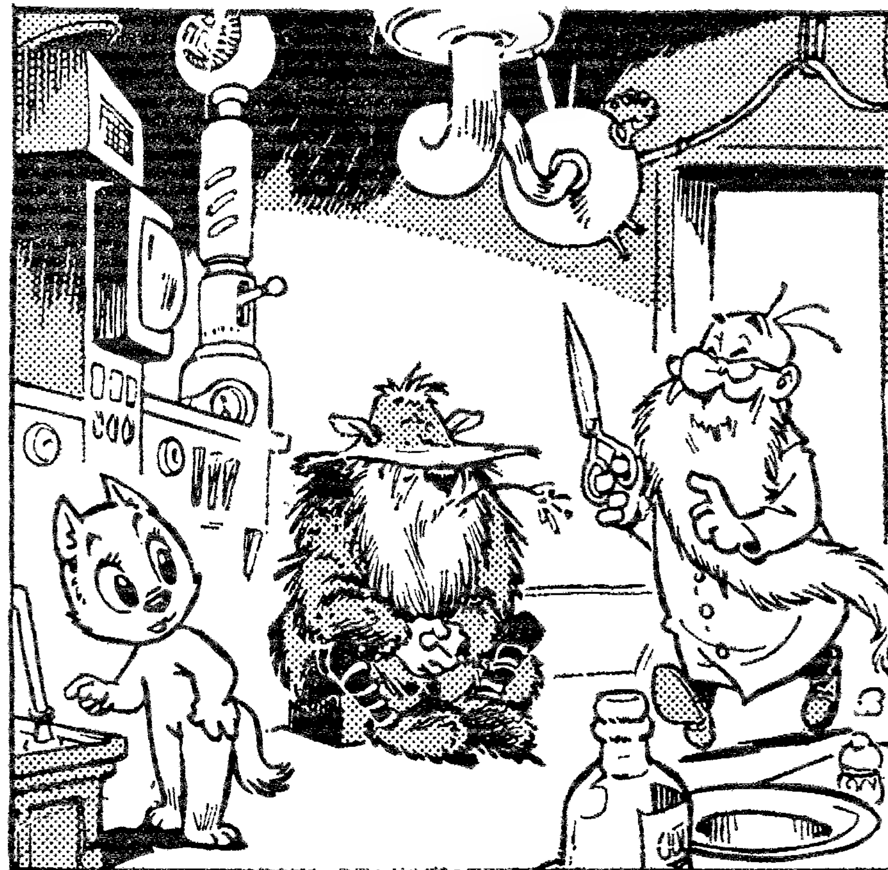
„Naar eh... Naar een plek waar een onderkomen is voor een heer met een gevoelige gezondheid!", besloot de leider. „En eh... er moet natuurlijk voedsel genoeg zijn voor de gemeente."

„Een wijs besluit", riep Dobbe Drijver wegrennend. „Ik zal de schare verzamelen, dan gaan we naar de Klaverberg; die had ik ook al in mijn hoofd."

Heer Bommel keek hem goedkeurend na, en toen hij zag dat de menigte zich ordelijk in beweging stelde, begon hij er op zijn gemak achter aan te lopen.

„Het is natuurlijk hard om een ballonbreukeling te zijn", zei hij tot zichzelf. „Maar men kan er toch iets moois van maken."







7166 Professor Prlwytzkofski trok de oude Ibbele overeind en voerde hem mee naar het laboratorium.

,,Alzo'', sprak hij. ,,U bent dus herkomstig van der Zwaderheide. Aldaar bent u bij der Moonmoeras omhooggeblazen door ener uitbreking van gassen. Stemt dat?''

,,Best mogelijk'', zei de grijsaard, die tegenstribbelend volgde. ,,Maar het was slecht voor de scheuten. En een opvolger had ik ook nog niet aangewezen.''

,,Zo komen wij niet wijders'', hernam de geleerde. ,,Ik heb mijne vermoedingen over wat daar passeerd is; en die wil ik wetenschappelijk proeven. Komt u binnen, bid ik u.''

Zo pratende leidde hij zijn gast het gebouw in, en Tom Poes volgde hen, omdat hij zich ongerust maakte over het lot van heer Bommel.

,,Is hier ook ergens een telefoon, professor?'', vroeg hij. ,,Ik moet de politie opbellen.''

,,Ja, ja, natuurlijk!'', riep de hoogleraar uit. Hij had een witte jas aangeschoten en benaderde Ibbele Hoeder nu met een schaar.

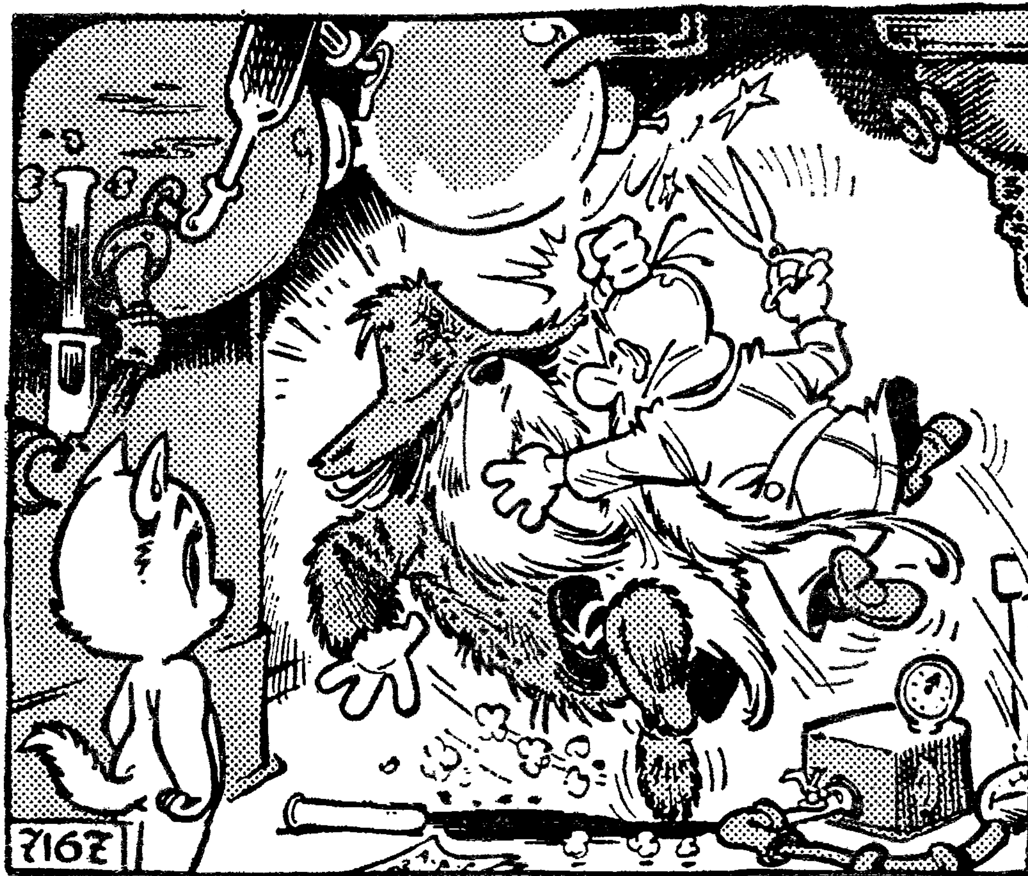
,,Der behoorde moet verwittigd worden'', zei hij, ,,dat stemt! Ik zal intussen ener eenvoudige proeving maken. Enige monsters van der pelsrok en van der snorbaart zullen genoegzaam zijn.''

De bejaarde herder sprong op alsof hij door een wesp gestoken werd.

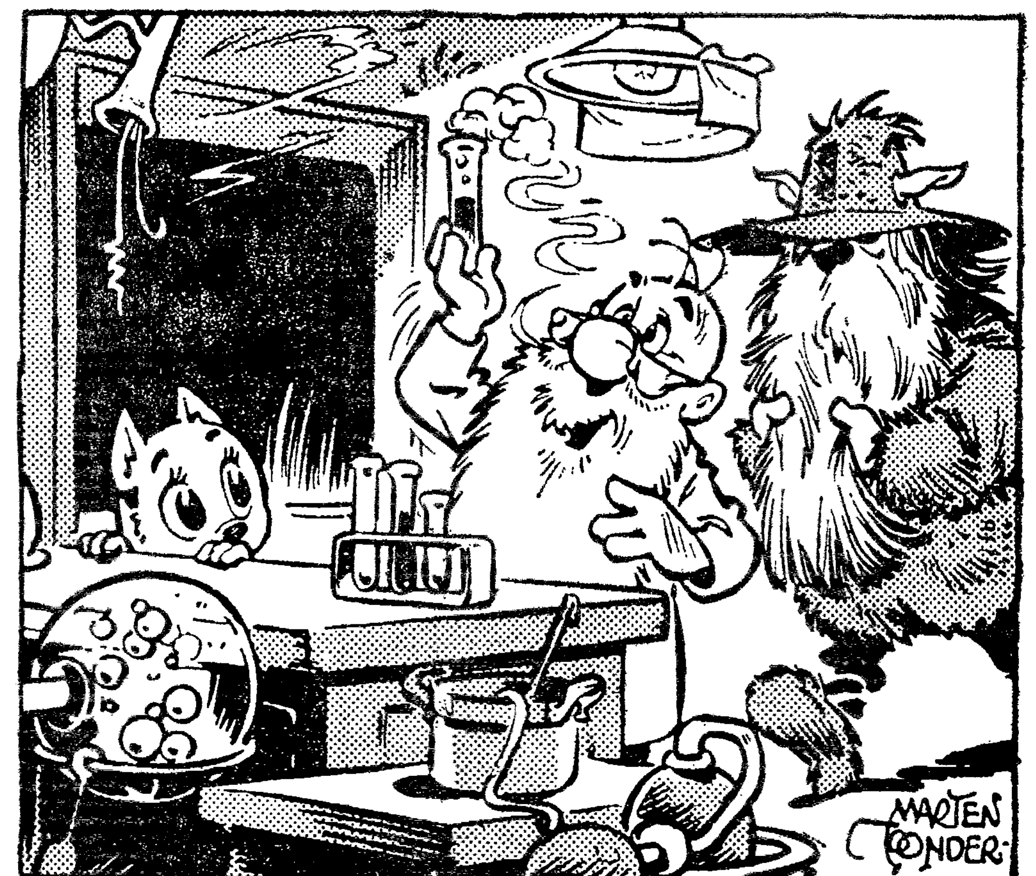
,,Geen geknip!'', waarschuwde hij. ,,De enige die hier knipt ben ik! Wilde haren moeten eraf, maar de begroeiing der ouderdom verraadt wijsheid.''

,,Praw!!'', riep de geleerde geërgerd. ,,Een kleiner korting kan toch geen kwaad? Het geeft daar gans vele haren, en het is voor der wetenschap.''

,,Waar is de telefoon?'', vroeg Tom Poes. Maar hij werd overstemd door de beide heren, die zich boos begonneen te maken.







7167 „Waar is de telefoon?", vroeg Tom Poes. Zijn eenvoudige vraag werd echter overstemd door het kabaal dat Ibbele en professor Prlwytzkofski maakten. De eerste riep dat hij een hoeder was die niet geknipt mocht worden, en de tweede eiste op vurige toon een haarmonster voor de wetenschap.

Het meningsverschil laaide ten slotte zo hoog op dat de beide heren vechtend tussen de retorten en instrumenten op de grond belandden. Het was een onwaardig schouwspel, dat gelukkig maar kort duurde. Er klonk een knippend geluid en daarop sprong de hoogleraar veerkrachtig overeind.

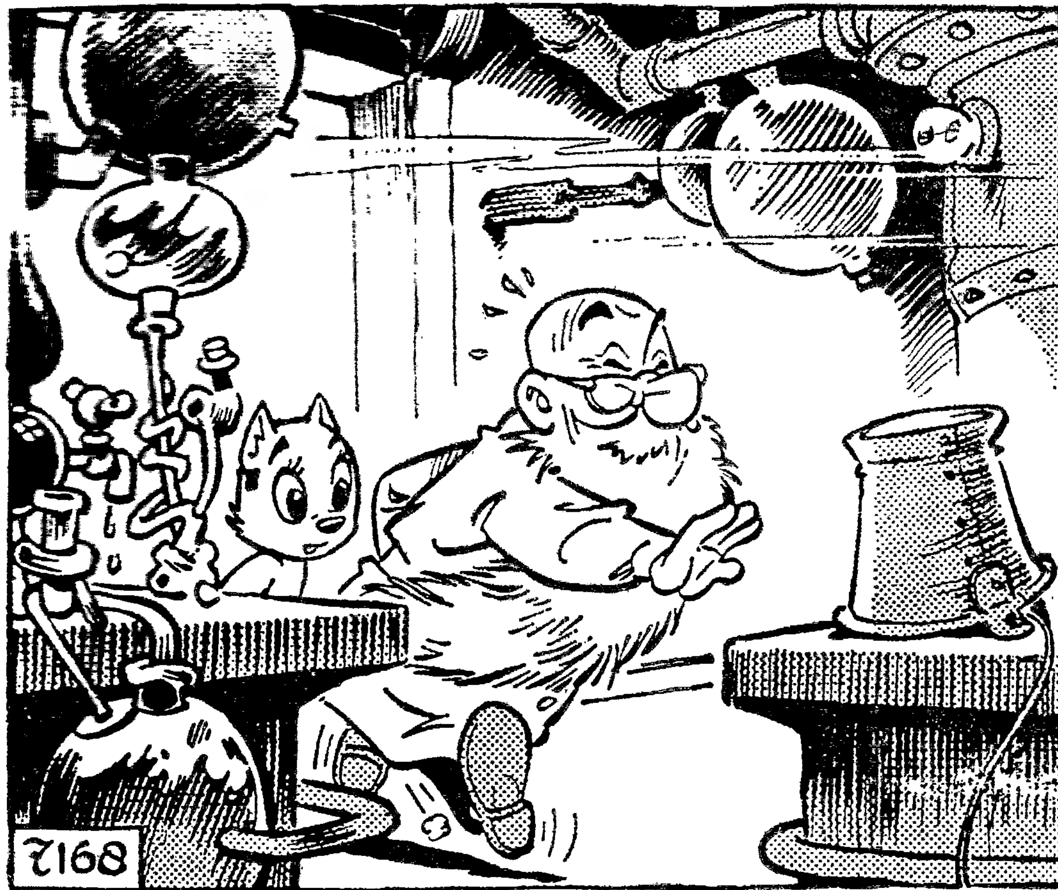
„Dit zal genoegzaam wezen voor ener wetenschappelijke proeving!", riep hij blij, zich met een pluk haar naar een tafel vol reageerbuisjes spoedend.

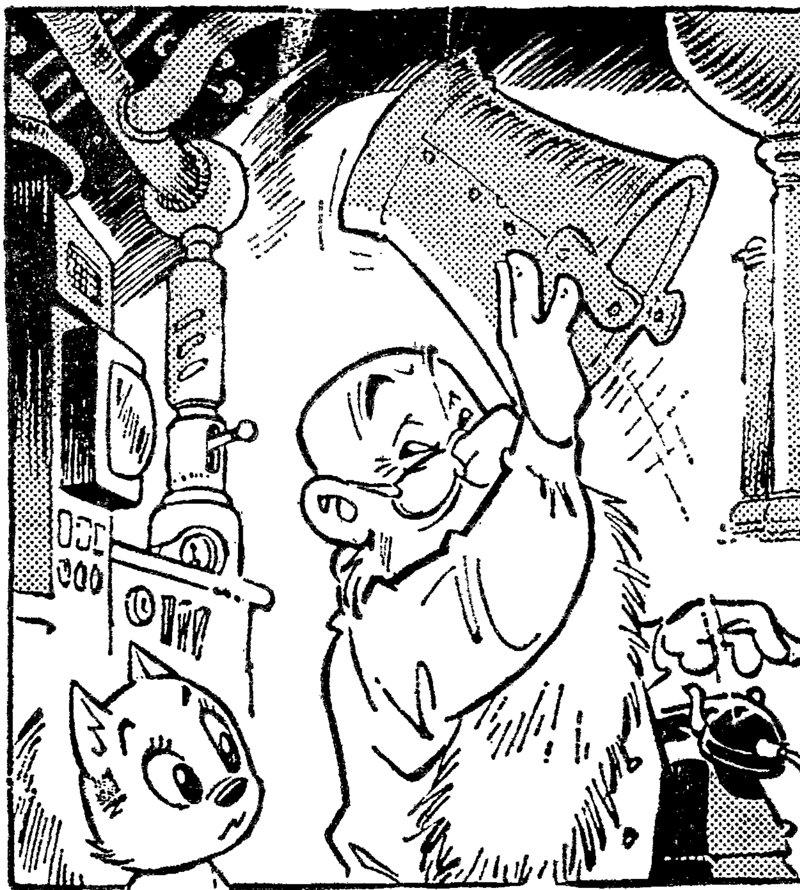
Achter hem rees de oude Hoeder overeind, terwijl hij zijn afgeknipte baard in broedend nadenken beschouwde. Maar de geleerde had geen belangstelling meer voor hem. Hij had een gedeelte van de lok in een buisje gedaan, en nadat hij snel enige proeven had genomen barstte hij in gejuich uit.

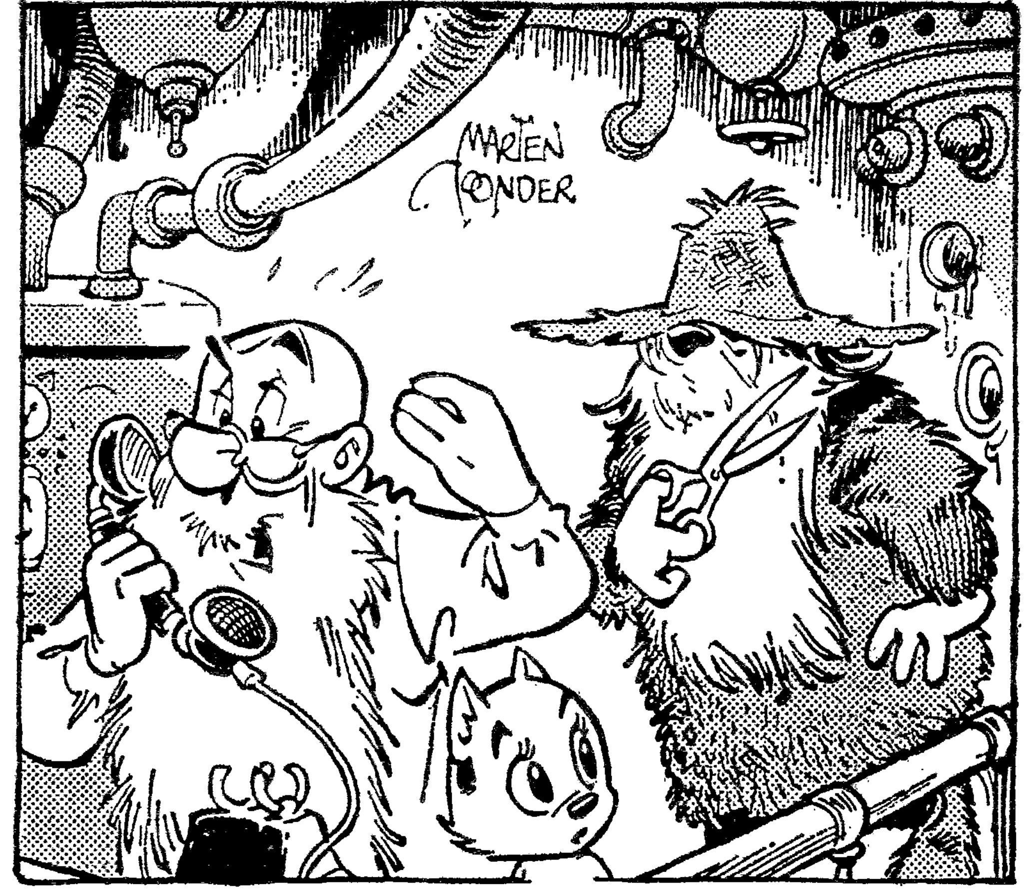
„Het is ja gans wonderbaar!", riep hij. „Hiervan had ik reedsene vermoeding. Het is methaan!!"

„Mag ik de telefoon even gebruiken?", vroeg Tom Poes, en Ibbele Hoeder, die met stille pas naderde, sprak somber: „Ik wil even een schaar lenen!"

„Methaan!", juichte de professor. „Begrijpen de heerschappen dan niet hoe wichtig dezer ontdekking is? Daar op de Zwaderheide moet zich ener gasbel bevinden!"







7168 Professor Prlwytzkofski was opgewekter dan hij in tijden geweest was. Juichend snelde hij door zijn laboratorium naar een tafeltje toe waarop een omgekeerde emmer stond.

"Methaan!", riep hij met overslaande stem. "Dit is der ontdekking waarop ik gewacht heb. Nu zal ik ener onderstutting voor mijner wetenschappelijker arbeid kunnen bekomen! Dit is der einde der zorgen!"

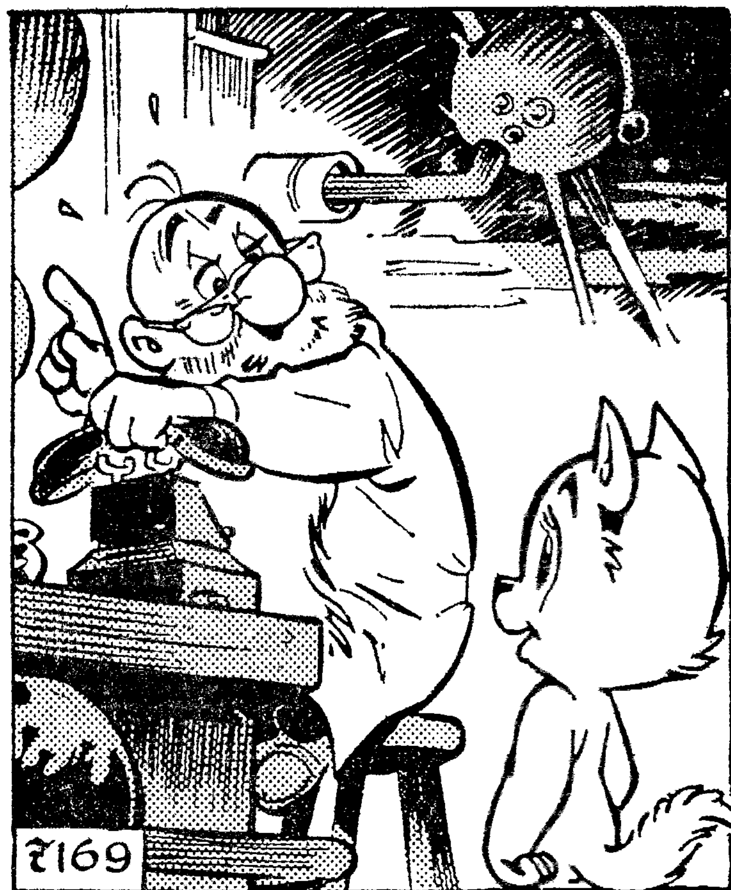
"Ja, ja", zei Tom Poes, die hem volgde. "Maar ik wil graag even de telefoon gebruiken. Heer Bommel is bij het moeras naar beneden gevallen en hij moet geholpen worden!"

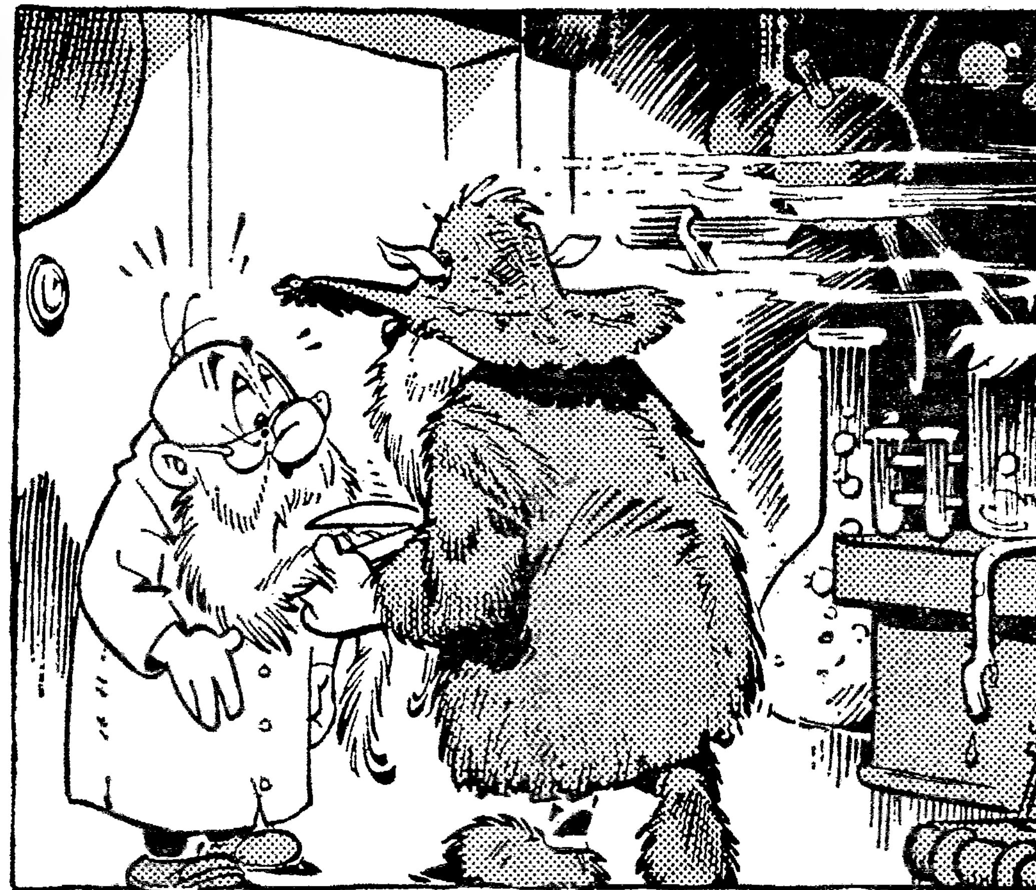
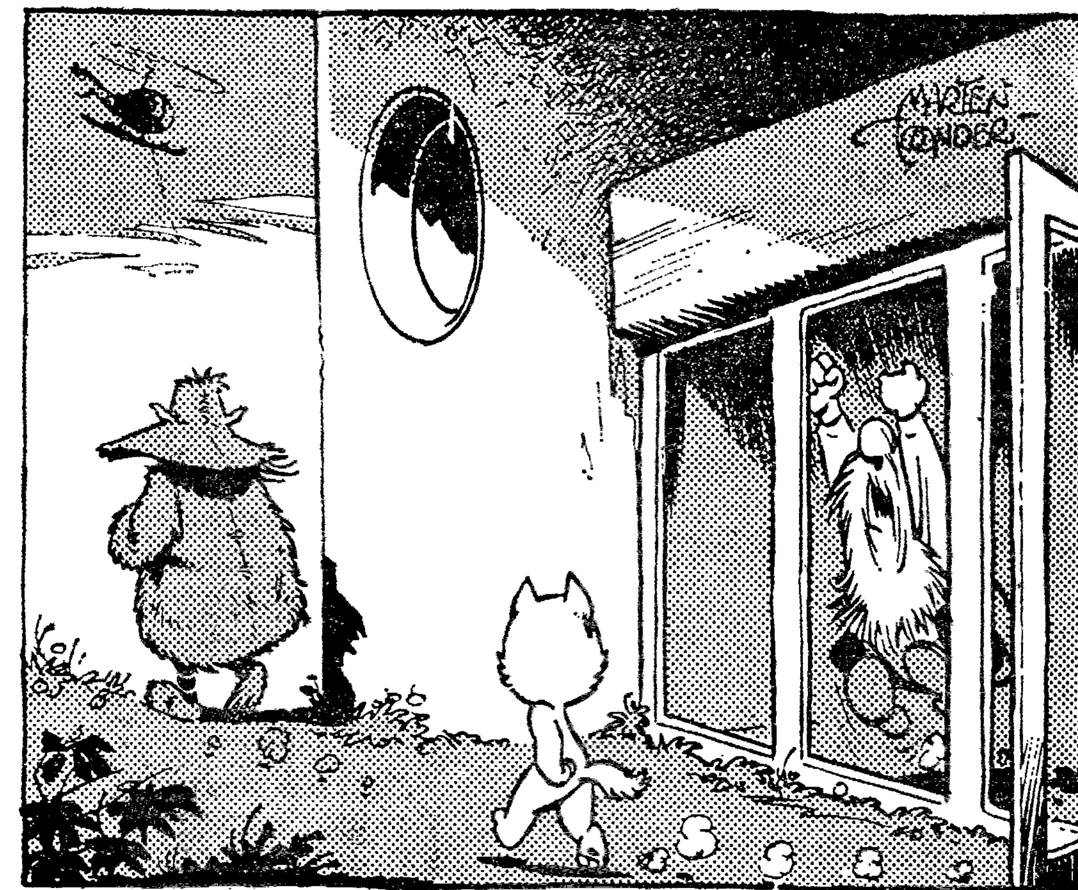
"Een kleines ogenblikjen", hernam de geleerde. "Ik moet eerst der behoorde aanroepen, zodat der heer burgemeester zich vreugde kan maken. Daarna zal ik u der telefoon wijzen."

Met deze woorden tilde hij de emmer op, en zodoende werd er een telefoontoestel zichtbaar, waaraan hij onmiddellijk begon te draaien.

Tom Poes wachtte ongeduldig totdat de hoogleraar klaar zou zijn met zijn gesprek, maar nu werd hij een eentonig knippend geluid gewaar dat langzaam naderde. Het was Ibbele Hoeder, die een schaar tussen duim en wijsvinger bewoog, terwijl hij met een vreemd lichtje in de ogen op de professor toetrad.

"Ik heb hem al gevonden", sprak de grijsaard met stille stem. De wilde haren moeten eraf, maar die der ouderdom verraden wijsheid. Als er hier dus geknipt moet worden, gebeurt dat door mij."



7169 Na een lang en opgewonden telefoongesprek legde professor Prlwytzkofski de hoorn weer op de haak.

"Alles is in der schoonste ordening!", sprak hij glunderend. "Ik krijg ener hefschroefvliegtuig ter vervoeging, zodat ik snelstens naar der Moonmoeras varen kan. Mijne proevingen van der gastesamenstelling moeten daar ener aanvang nemen, dat zullen de heerschappen begrijpen."

"Dat is dan gemakkelijk", zei Tom Poes. "Als er een helikopter komt, kunnen we met z'n drieën naar de Zwaderheide vliegen."

"Ik hoef niet terug", zei Ibbele Hoeder op vreemd-gedempte toon. "Mijn tijd was gekomen. En hoewel het jammer is dat ik geen opvolger heb kunnen benoemen, zou ik nu wel wat rust willen nemen."

Hij wendde zich tot de geleerde en vervolgde dringend: "Maar er is iets héél belangrijks, dat eerst moet worden afgehandeld."

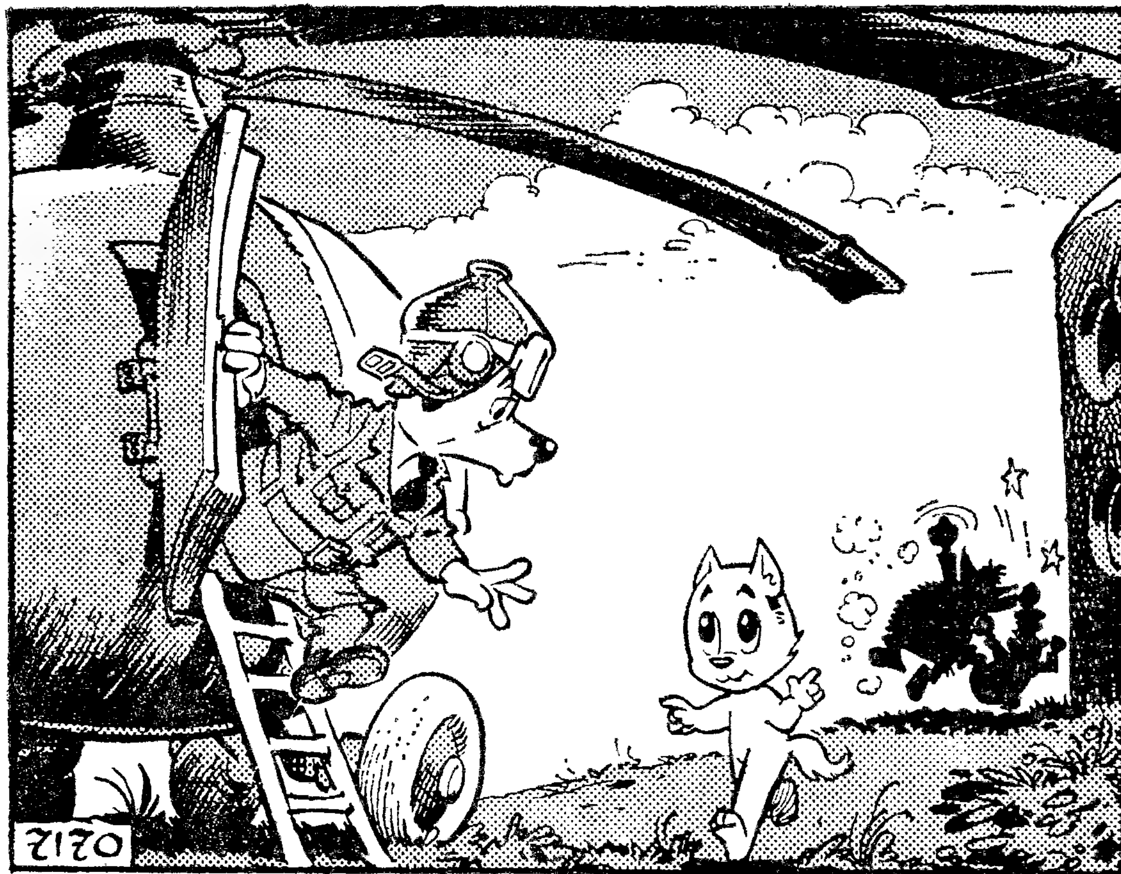
"Praw", zei de hoogleraar. "Een ander maal, bid ik u. Ik hoor der hefschroever reeds naderen en ik moet mij beijlen."

"Een ogenblikje", suste de grijsaard. "Het is zó gebeurd."

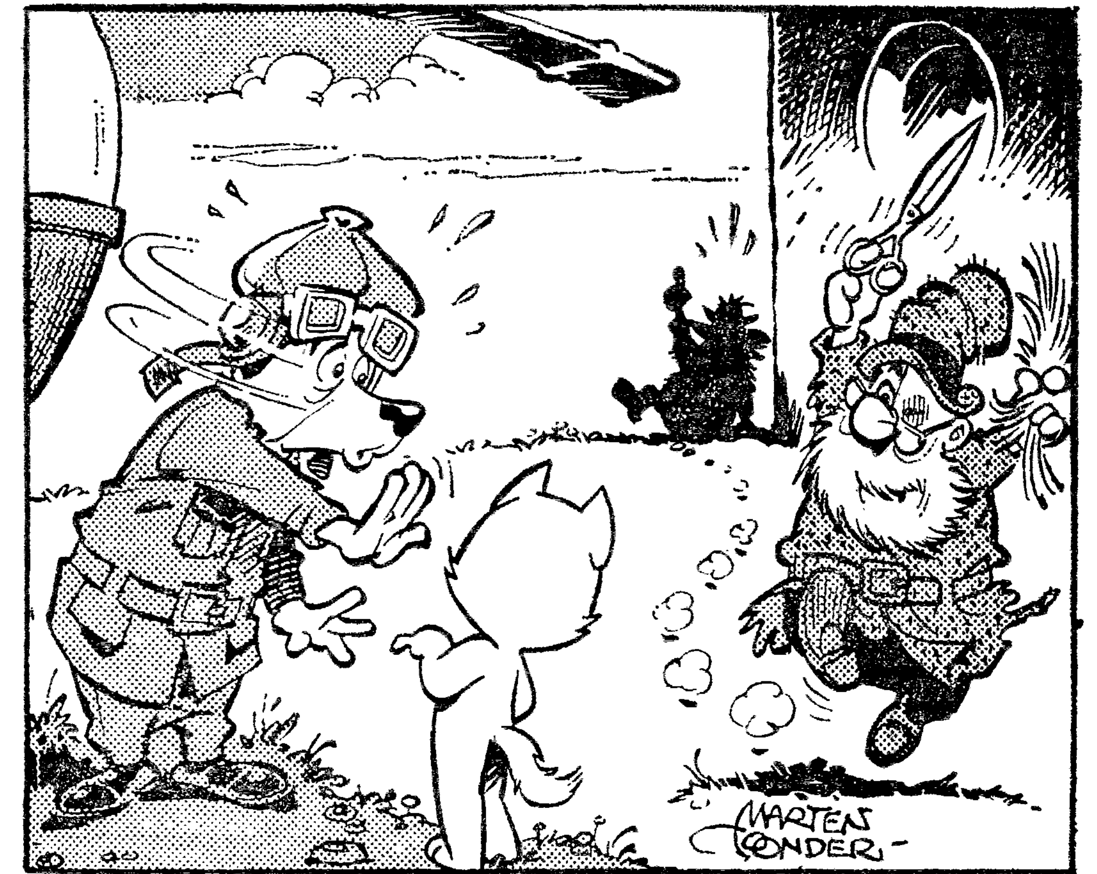
Met deze woorden knipte hij zorgvuldig een stuk van Prlwytzkofski's baard af en begaf zich daarop naar de uitgang.

"Van wilde haren houd ik niet", legde hij uit. Die geven onrust. En nu verlang ik naar de buitenlucht."

Achter hem barstte de getroffen geleerde in een uitzinnig getier los, zodat ook Tom Poes zich de deur uithaastte.







7170 Professor Prlwytzkofski staarde een ogenblik naar zijn afgeknipte baard en sprong toen dol van drift achter zijn bezoeker aan naar buiten. Er ontstond opnieuw een vechtpartij, maar Tom Poes had meer aandacht voor de helikopter die op het grasveld voor het laboratorium geland was.

De piloot stapte uit en keek hem onderzoekend aan.

''Bent u de prof die ik naar de Zwaderheide moet brengen?'' vroeg hij ongelovig.

''Nee, dat niet'', zei Tom Poes. ''De professor is daar nog even bezig met iemand die hij onderzocht heeft. Maar ik moet ook die kant op om heer Bommel te zoeken.''

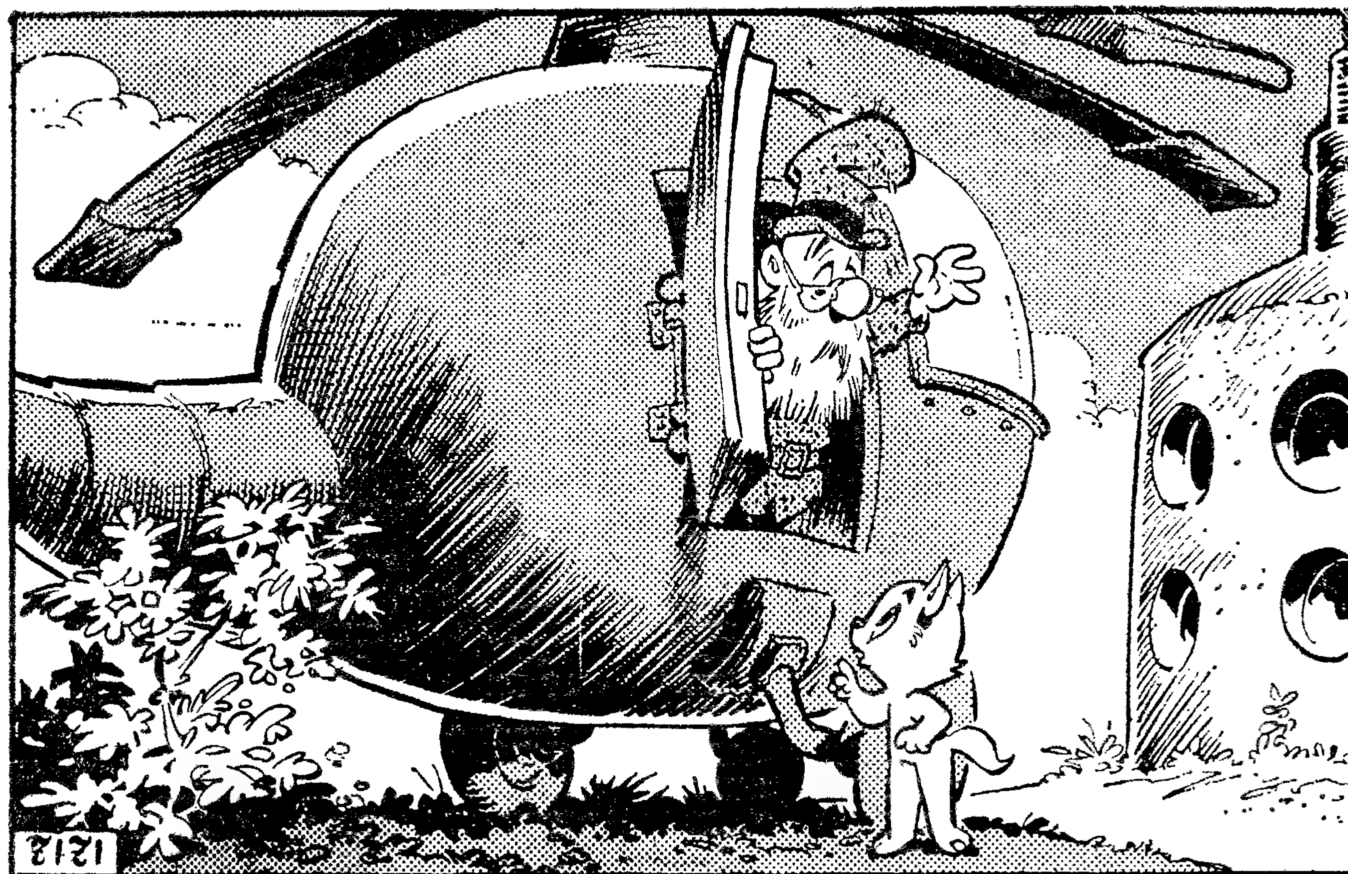
''Daar weet ik niets van'', zei de piloot afwerend. ''Dat wil ik dan wel eerst even van die prof horen. Onderzoekt hij altijd op die manier?''

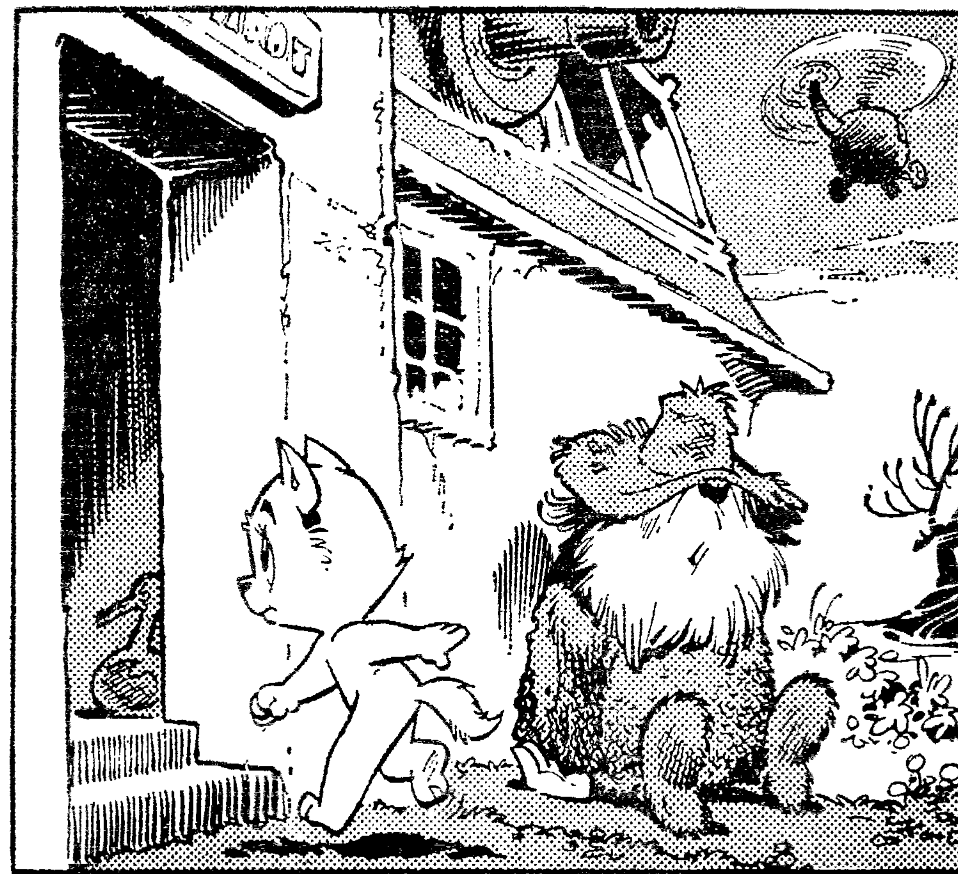
Op dat moment kon men de hoogleraar op de achtergrond overeind zien komen met een pluk haar in de hand.

''Dat zal der luisboep leren!'', riep hij naderdravend. ''Dit alles is gans liederlijk, maar men kan ener wetenschappelijker niet ongestraft in der snorbaard snijden. En thans ben ik gereed om ijlstens naar der moeras te gaan om mijne onderzoekingen aan te vangen.''

''Wildebras!'', riep de stem van Ibbele Hoeder ijl in de verte. ''Het ongeluk zal je treffen! Moordenaar!''

''Bent u de prof die ik naar de hei moet brengen?'', vroeg de vlieger, een vreesachtige blik op de geleerde werpend. ''Ik neem u alleen mee als u die schaar weglegt, meneer. Geen wapens in mijn kist.''







7171 Professor Prlwytzkofski wierp de schaarwegen klom in de helikopter.

''Kan ik met u mee?'', vroeg Tom Poes. ''Heer Bommel is met zijn ballon in het moeras verongelukt, en het wordt tijd dat er hulp komt.''

''Praw!'', sprak de geleerde uit de deuropening. Zijn stemming had door het beknippen van zijn baard ernstig geleden en bovendien kwelde hem de wroeging over zijn eigen onwetenschappelijk gedrag.

''Dit is ener streng wetenschappelijke vlucht'', vervolgde hij dan ook. ''Met der Boml heb ik niets te maken. Ik sta op der hoogtepunt ener ontdekking en der onderstutting mijner onderzoekingen hangt er van af. Neen, mijnheer Poes! Der behoorde zou boos zijn, wanneer ener privaatpersoon op hunne kosten medereisde!''

Hij verdween in het inwendige van het toestel, en terwijl de helikopter zich in de lucht verhief, liep Tom Poes boos terug naar het laboratorium.

Gelukkig had de geleerde de deur opengelaten, zodat hij naar binnen kon gaan om de politie op te bellen.

''Bommel natuurlijk weer'', zei commissaris Bas, die hij aan de lijn kreeg. ''Altijd dezelfde. Neergevallen uit een ballon, huh? Ja, hoor es, het is nu al aan het donker worden. Maar ik zal de politie van Zwaderheide op de hoogte brengen; misschien kan die wat doen.''

''Ik denk niet dat daar politie is'', zei Tom Poes. Maar de politiechef had al opgehangen.






7172 De Klaverberg was een hoge heuvel die uit een moerassige vlakte oprees. De enige manier om er te komen was over een dam, zodat de schare gemakkelijk in het oog kon worden gehouden toen ze tegen het vallen van de schemering de berg bereikt had. Heer Bommel liet zich vermoeid voor de hut neer die dicht bij de dam was opgetrokken.

"Foei, dat was een eind lopen", sprak hij, een pijp opstekend. "Nu zal een voedzame maaltijd smaken."

"Klaversoep is het menu", zei Dobbe Drijver. "Ik voor mij ben daar niet gek op, en ik dacht dat u net als Ibbele wel wat anders bij u zou hebben."

Heer Ollie zakte wat in en er verscheen een droevige trek op zijn gelaat.

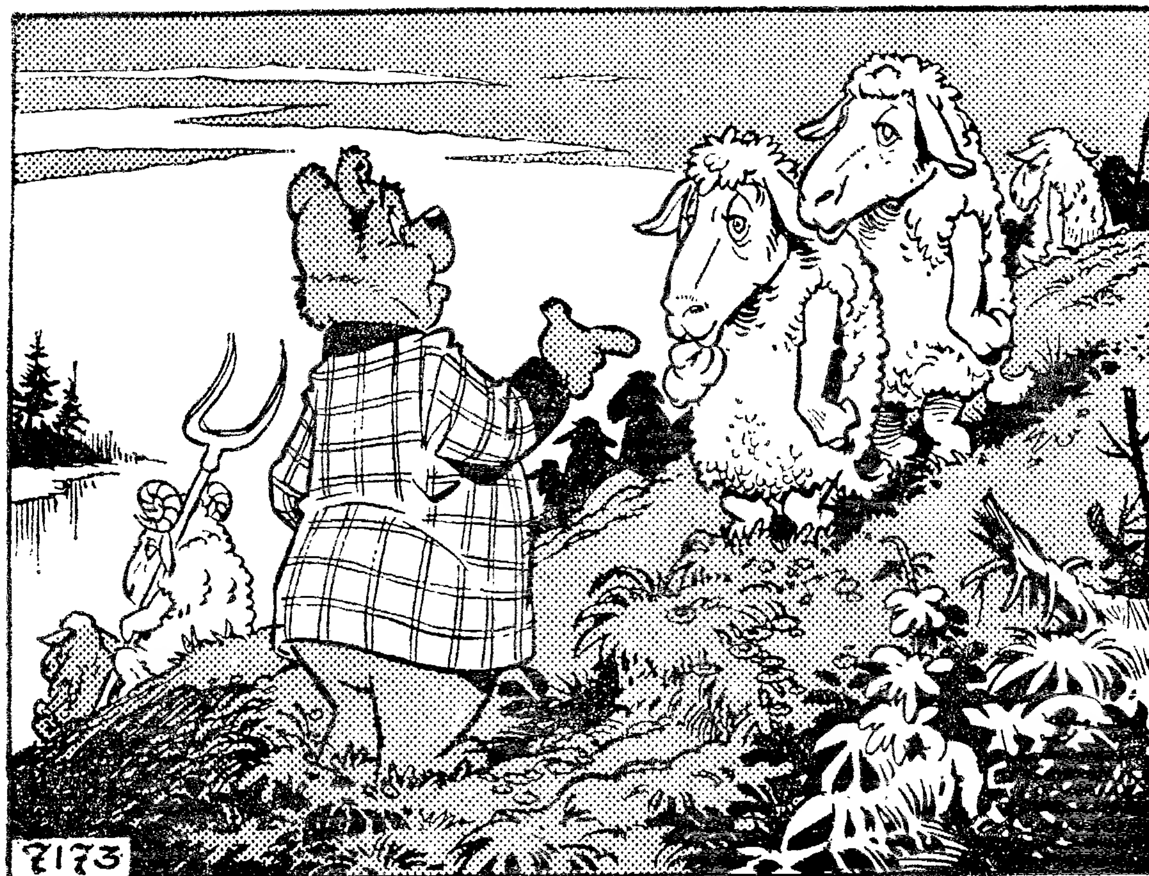
"Ik heb niets bij me", zei hij bedrukt. "Als ballonbreukeling is men van alles beroofd. Maar ach, ik moet al blij zijn dat ik hier beschut kan uitrusten, zodat ik morgen verfrist verder leiding kan geven. Eh... waar slapen de anderen? En jij?"

"De gemeente blijft buiten", verklaarde de kuddebijer. "Als het weer niet al te slecht is, tenminste. En wanneer er niemand weg kan lopen zoals hier."

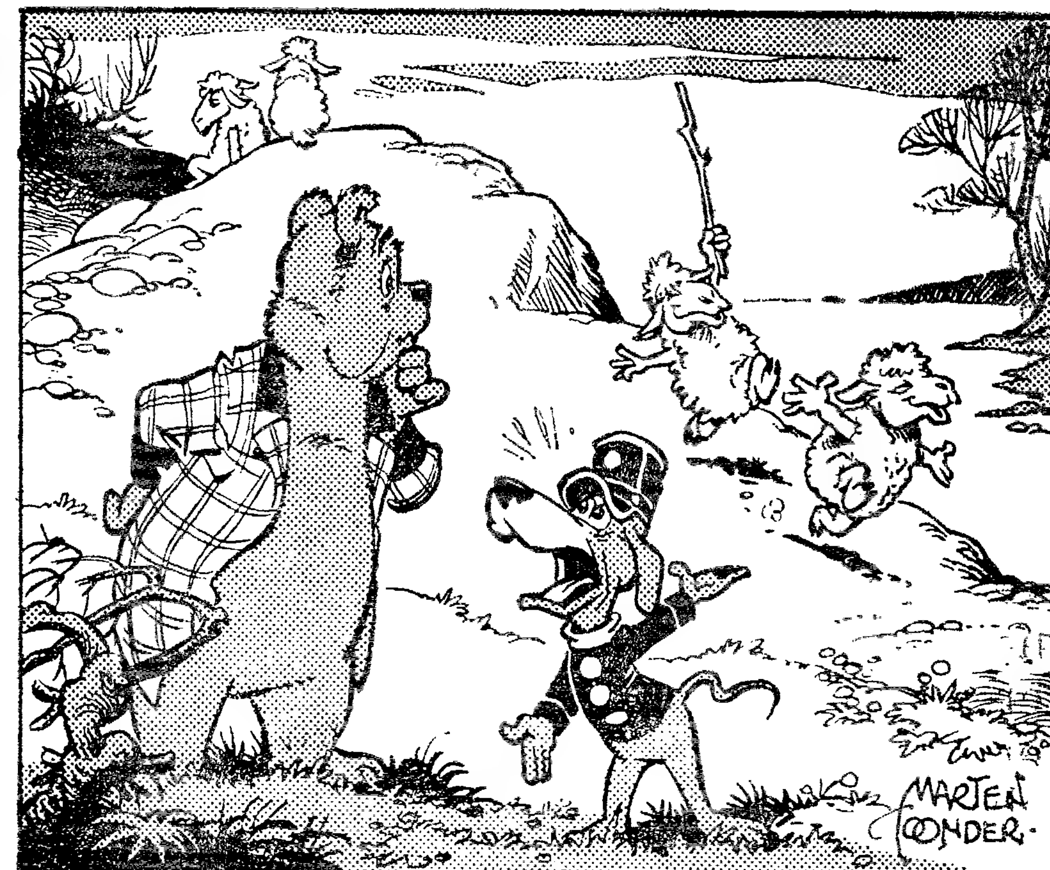
"Maar dat is vreselijk!", hernam heer Bommel ontsteld. "Wat een lage staat van ontwikkeling, bedoel ik. Hier ligt een grote taak voor me, als je begrijpt wat ik bedoel. Als leider is het mijn plicht om deze eenvoudige lieden op te stoten in de vaart der volkeren. Er zal iets worden gedaan, al weet ik nog niet wat."

Op dat moment klonk er een vreemd geronk boven het stille landschap, en tegen de nachtlucht tekenden zich de omtrekken van een helikopter af.

Heer Ollie meende verrast, dat men een reddingsexpeditie had uitgestuurd om hem op te sporen. Maar oplettende lezertjes zullen begrijpen dat de ontwikkeling van de streek al begonnen was.







7173 De volgende morgen was heer Bommel reeds vroeg uit het stro om aan zijn taak te beginnen. Hij meende dat het goed zou zijn om eerst de ontwikkeling van de gemeente te peilen, en daarom beklom hij de heuvel en sprak een groepje Heiknappers aan.

"Hoe is het hier met de scholen gesteld?", vroeg hij minzaam. "Krijgen de kleinen goed les, bedoel ik?"

De aangesprokenen keken hem suffig aan, en een van hen mekkerde afkeurend.

"Niks voor ons", sprak hij. "Ik herinner me nog, dat er es iemand was die lezen en schrijven heeft geleerd. Lang gelejen hoor. Een malle. Hij is terechtgekomen op een kantoor in de stad. Ja, ja. Het is slecht met hem afgelopen. Een kantoor. In de stad."

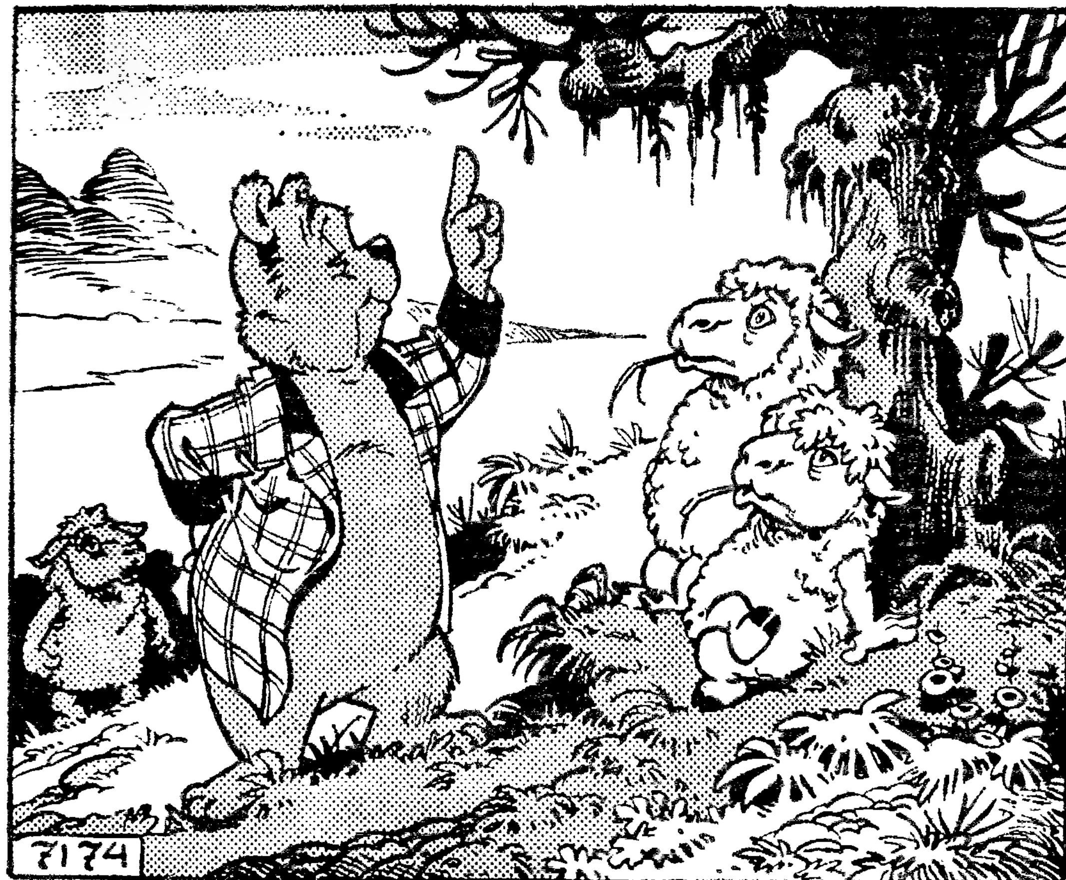
"Ja, ja", zei heer Ollie, zich naar een volgend groepje spoedend. "Wat is uw mening over de rechten van de vrouw?", begon hij. "Hebben ze hier dezelfde rechten als de mannen, als u begrijpt wat ik bedoel?"

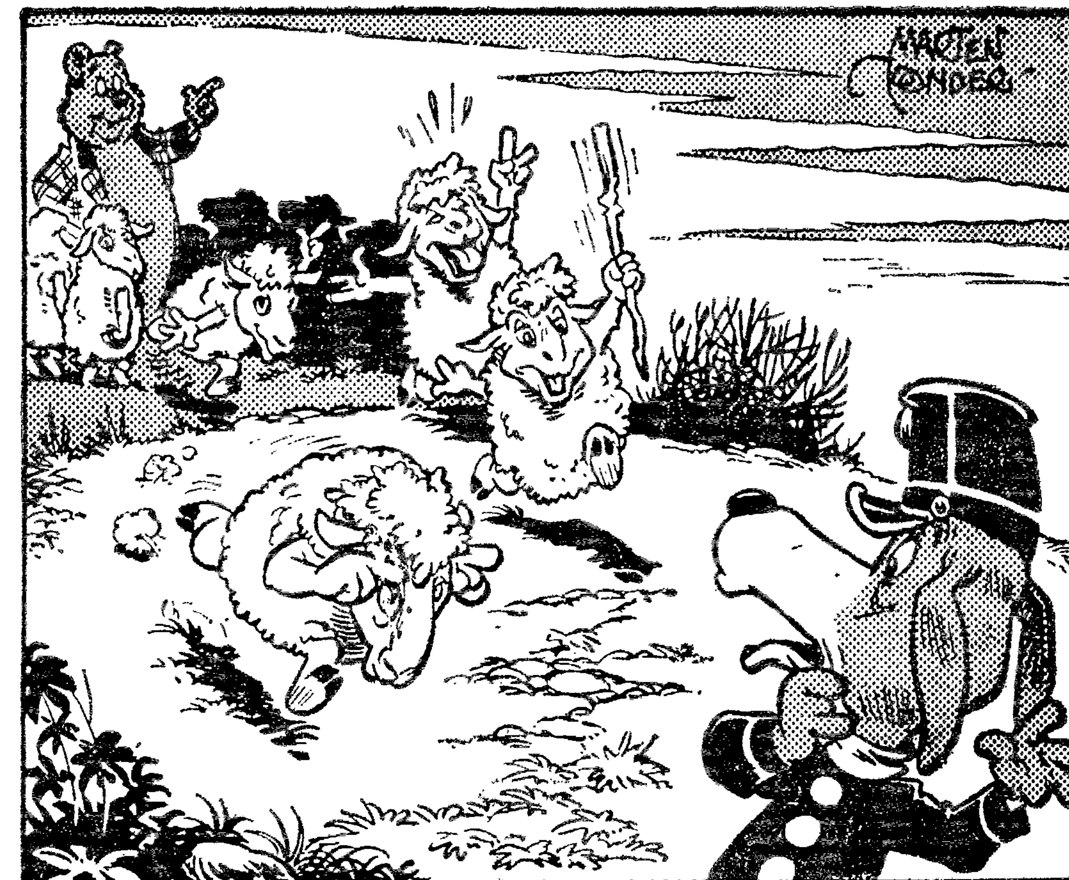
De omstanders kauwden traag hun voedsel, terwijl ze hem lodderig bestaarden.

"Wat zijn rechten?", vroeg iemand ten slotte. Dit antwoord ontmoedigde heer Bommel en hij liep peinzend verder. Doch nu werd hij aangehouden door Dobbe Drijver, die op een paar rondhuppelende jongeren wees.

"Het is weer zo ver", zei hij. "Onbetamelijk gedrag. De wilde haren moeten er af. Hebt u uw schaar bij u?"

"Maar dat gaat toch niet!", riep heer Ollie uit. "Dat ze op school niets leren is al erg genoeg, maar als hun haren dan nog kort moeten, worden ze helemaal achterlijk. Ik zal dit anders aanpakken."



7174 Heer Bommel begaf zich naar de onbetamelijk rondspringende jongeren en hield hen staande.

„Een ogenblikje'', sprak hij. „Het zijn natuurlijk onlustgevoelens, die jullie parten spelen. Hoe zijn de huiselijke omstandigheden? Is er een generatiekloof?''

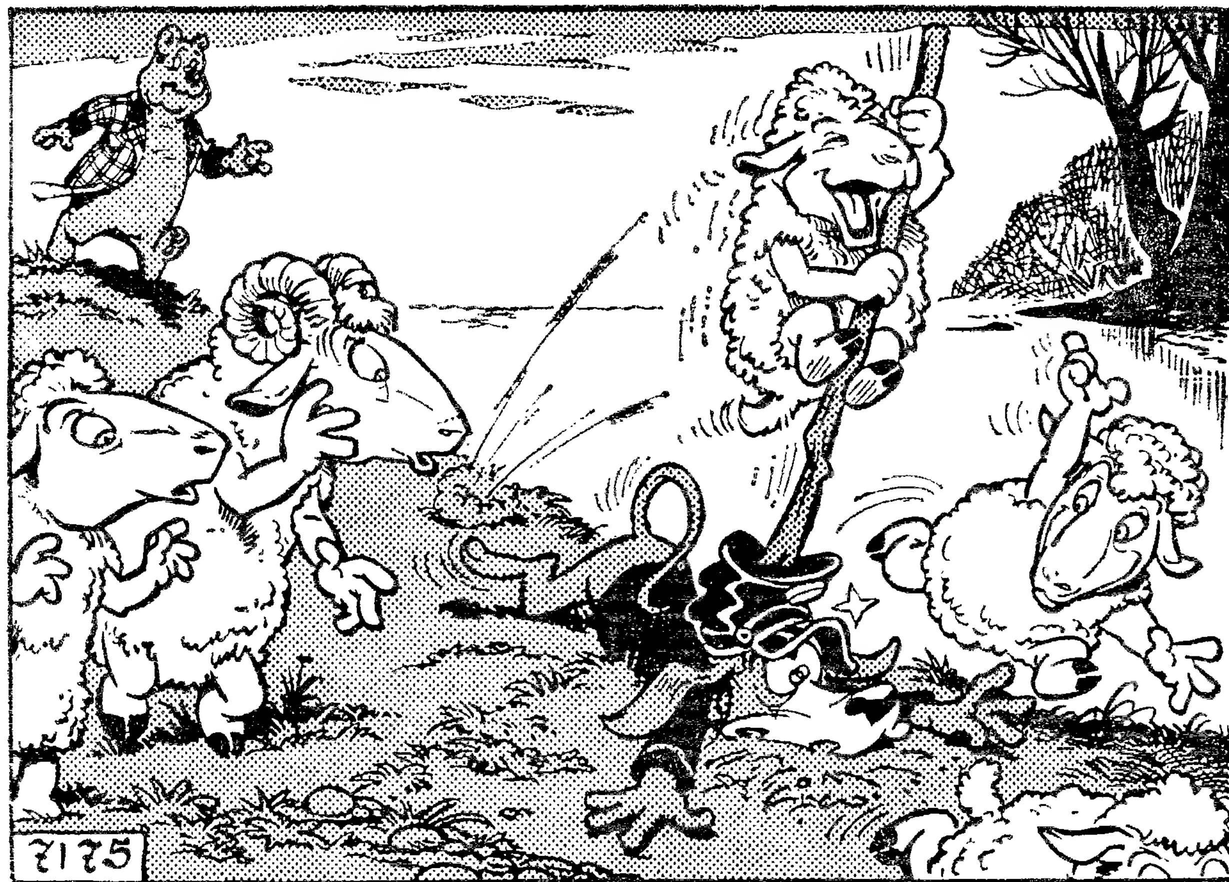
Er viel een onthutst zwijgen over het groepje, dat een strenge vermaning had verwacht. Heer Ollie legde deze stilte verkeerd uit. Hij had zijn kranten goed gelezen en daarom begon hij op boeiende wijze het recht van inspraak bij de beschaafde volkeren te onderwijzen. Het geluid van zijn stem trok de aandacht van andere jeugdigen, en al spoedig was hij omringd door een aangroeiende kring, die zonder enig begrip toeluisterde. Deze belangstelling verheugde de betogende heer natuurlijk, maar Dobbe Drijver stond er ongerust naar te kijken.

„De wilde haren moeten er af'', mompelde hij zorgelijk. „Waar wacht Bommel op? Dit soort samenscholingen leidt tot grotere onrust. Ik moet er niets van hebben!''

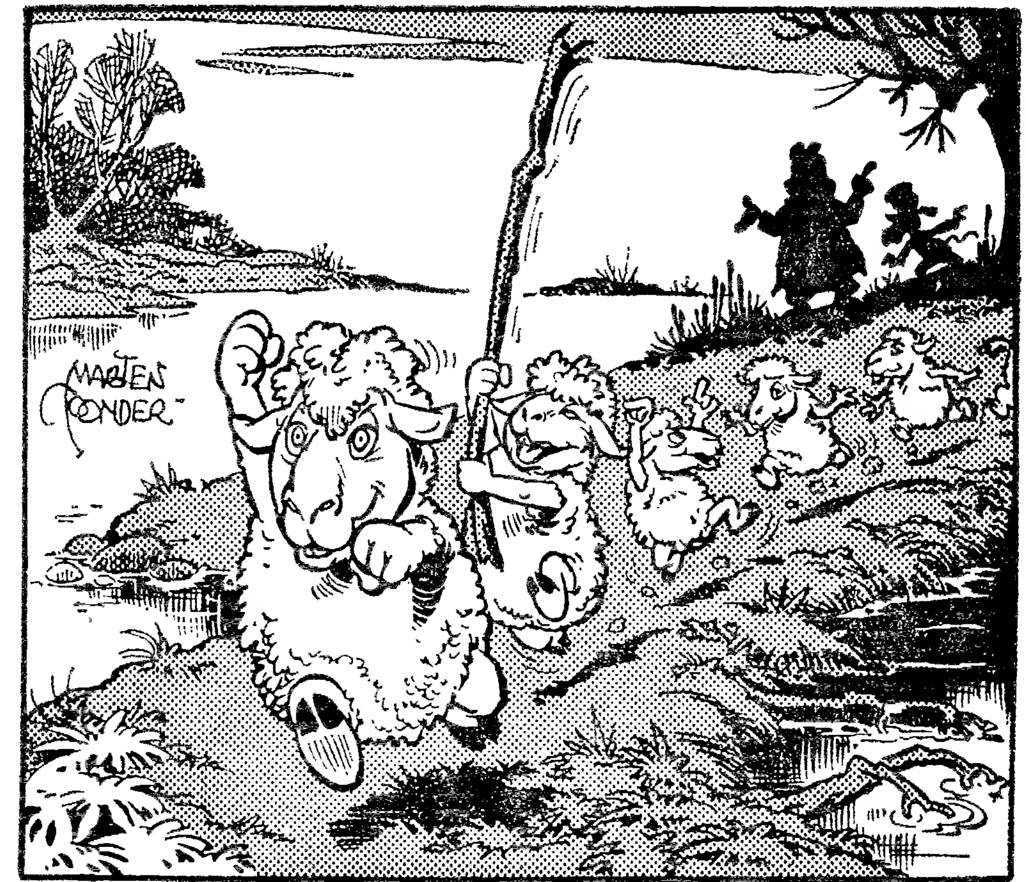
Op dat moment opende de kring zich en een aantal wilde knapen rende op hem toe.

„Halt!'', riep de kuddebijer met zijn strengste stem. „Orde!''

„Laat ze maar, Drijver!'', riep heer Bommel, die glimlachend tussen de rest van het kringetje stond. „We moeten iets door de vingers zien. Ten slotte hebben ze het recht om van hun jeugd te genieten. En van al die dwang krijgen ze allerlei akelige afwijkingen. Ik heb dat zelf gelezen, en daardoor weet ik er alles van.''







7175 De kuddebijer verkeerde in grote tweestrijd. De richtlijnen die de nieuwe hoeder hem verstrekte, gingen zijn bevatting ver te boven en bovendien was hij het er niet mee eens. Voordat hij echter een besluit had kunnen nemen, werd hij door de voortdravende jongeren reeds onder de voet gelopen.

,,Ach, ach. Een ongelukje!'', riep heer Ollie, die vanaf de achtergrond naderde. ,,Zoiets kan gebeuren, Drijver. Het zou heel verkeerd zijn om er boos om te worden. We moeten begrip voor ze hebben, want ten slotte zijn zij de toekomst, als je begrijpt wat ik bedoel. Dit zijn hun eerste schreden naar vrijheid en zelfstandigheid en zo. Het hoort bij de ontwikkeling, heb ik gelezen.''

Zo sprekend hielp hij Dobbe Drijver overeind, maar deze kon het gebeuren zo snel niet volgen.

,,De wilde haren moeten er af'', prevelde hij. ,,Tegenpraten helpt niet. Orde moet er zijn. We kunnen dit niet hebben.''

,,Kom, kom'', hernam heer Bommel. ,,Als heer houd ik natuurlijk van rustig gedrag en goede manieren, maar wanneer men deze ventjes met begrip tegemoet treedt komen die dingen vanzelf.''

,,Ze lopen de dam af'', mompelde de kuddebijer. ,,En als er één over de dam is, volgen er meer. Dit gaat verkeerd aflopen.''

,,Je ziet dit allemaal te somber'', zei heer Ollie. ,,Laat dit nu maar aan mij over. Wegens drukke werkzaamheden kan ik niet lang jullie leider zijn; maar ik luid een nieuw tijdperk in.''






7176 Dobbe Drijver verdween hoofdschuddend, en heer Bommel ging op een steen zitten om een nieuwe pijp te stoppen.

,,De taak van een heer in een achtergebleven gebied is niet gemakkelijk'', sprak hij tot zichzelf. ,,Men moet maatregelen nemen die de eenvoudige bevolking niet begrijpt. En zelf begrijpt men ook dikwijls niet wat men bedoelt. Het is héél moeilijk.''

Hij keek op, want twee dames naderden hem met schuifelende tred en bekommerde oogopslag.

,,Hoe moet dat nu?'', vroeg een van hen. ,,Mijn kinderen zijn weggelopen.

Over dat dammetje daar. En toen zijn haar kinderen er achter aan gegaan.''

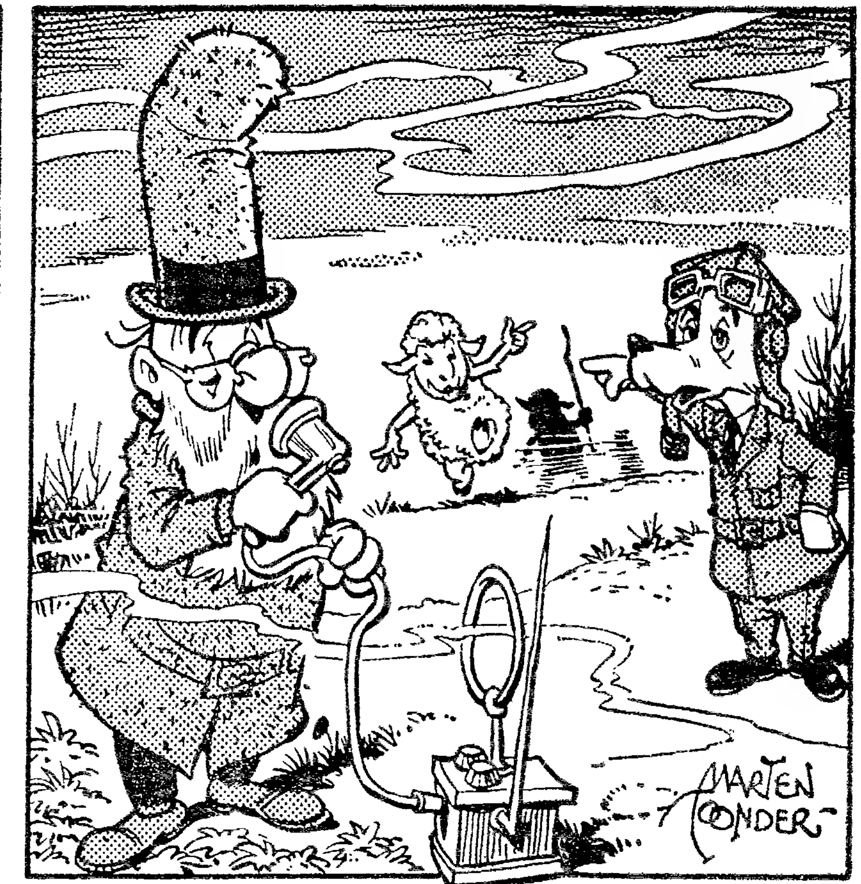
,,Als er een over de dam is volgen er meer,'' vulde de ander aan. ,,Ze weten niet wat ze doen, hè? En straks wordt het donker, en de schapen zijn alleen en ze zullen verdwalen. Hoe moet dat nou?''

,,Ze moeten hun eigen weg vinden, dames'', zei heer Ollie. ,,Daar leren ze van. Ze moeten de wereld ontdekken, als u begrijpt wat ik bedoel. Dat bij elkaar blijven leidt alleen maar tot weekheid. Mijn goede vader zei altijd....eh... Nu ja, het doet er niet toe wat hij zei. Ik heb mij er altijd aan gehouden, bedoel ik. Ik bedoel eigenlijk, dat het goed is om je eigen weg te gaan. Hoewel eh... Komaan, ik heb een vermoeiende morgen gehad. Nu ga ik een beetje rusten. Alles komt terecht, dames, dat zult u zien.''

Hij verdween in de hut en de omstanders keken hem onthutst na. ,,Natuurlijk weet zo iemand wat hij doet'', bromde Dobbe Drijver. ,,Maar ik heb er een zwaar hoofd in.''







7177 De helicopter had na enig rondcirkelen het moeras ontdekt waarin heer Bommel met de luchtballon-mand was neergestort. Er stegen dichte nevels uit op, maar de kundige piloot had het toestel keurig aan de grond gezet.

En nu was de geleerde bezig een onderzoek in te stellen.

,,Ener gasbel, dat duldt geen twijfel'', sprak hij opgetogen. ,,Natuurlijk moet ik een duchtiger proporatie-halator met hydraulischer schuifsifon hebben om de expropodraten op hunne pneumaciteit afdampen te kunnen. Maar het is klaar, dat het zich handelt om ener gasbel van ongehore afmetingen.

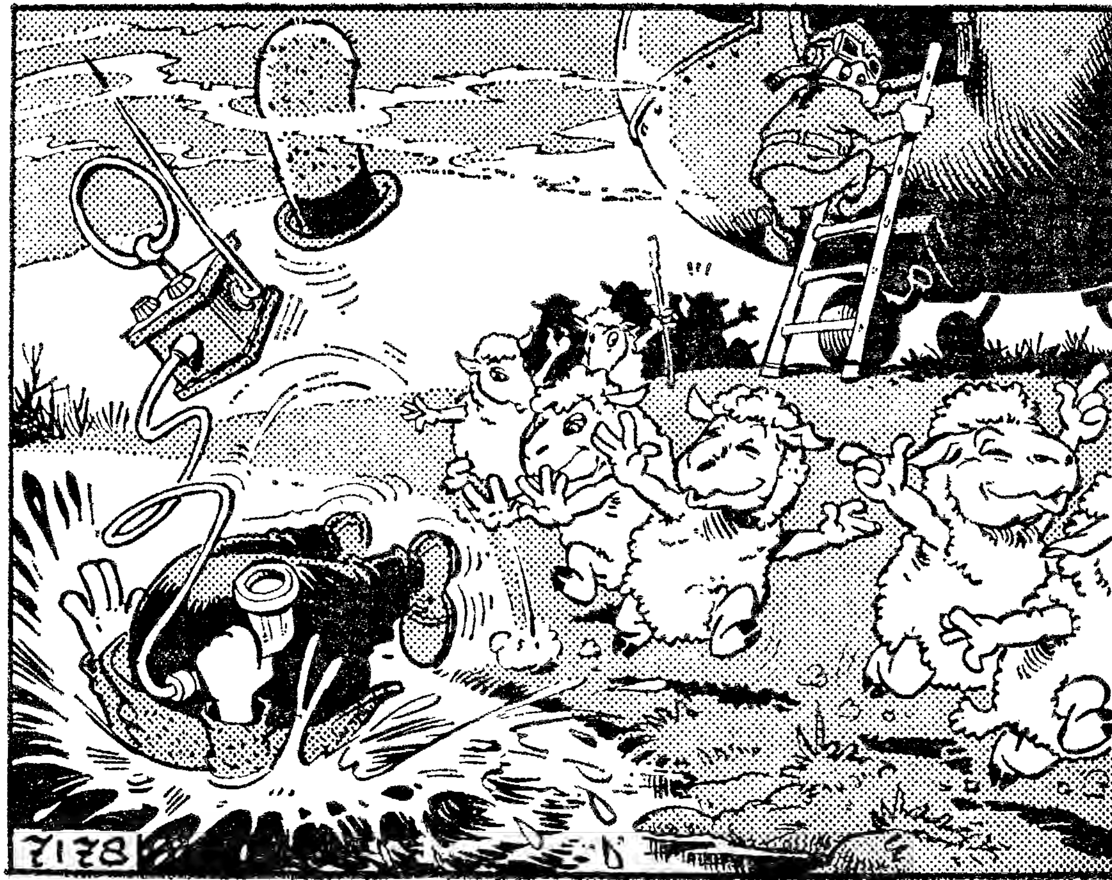
Wij moeten snelstens iets maken. Geeft u mij ener radio-verbinding met der behoorde, bid ik u.''

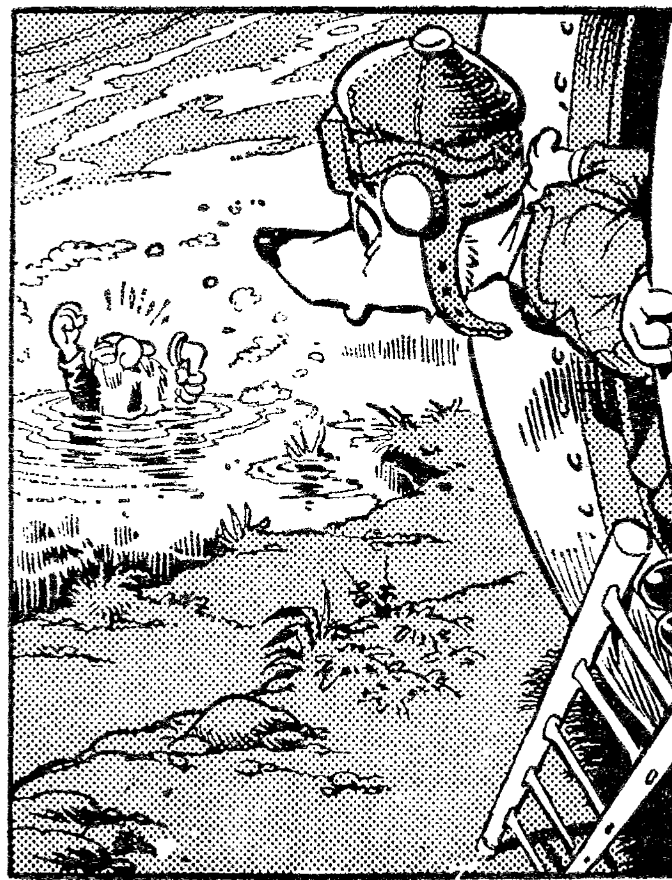
De piloot gehoorzaamde, en even later stond de hoogleraar blij in een microfoontje te roepen.

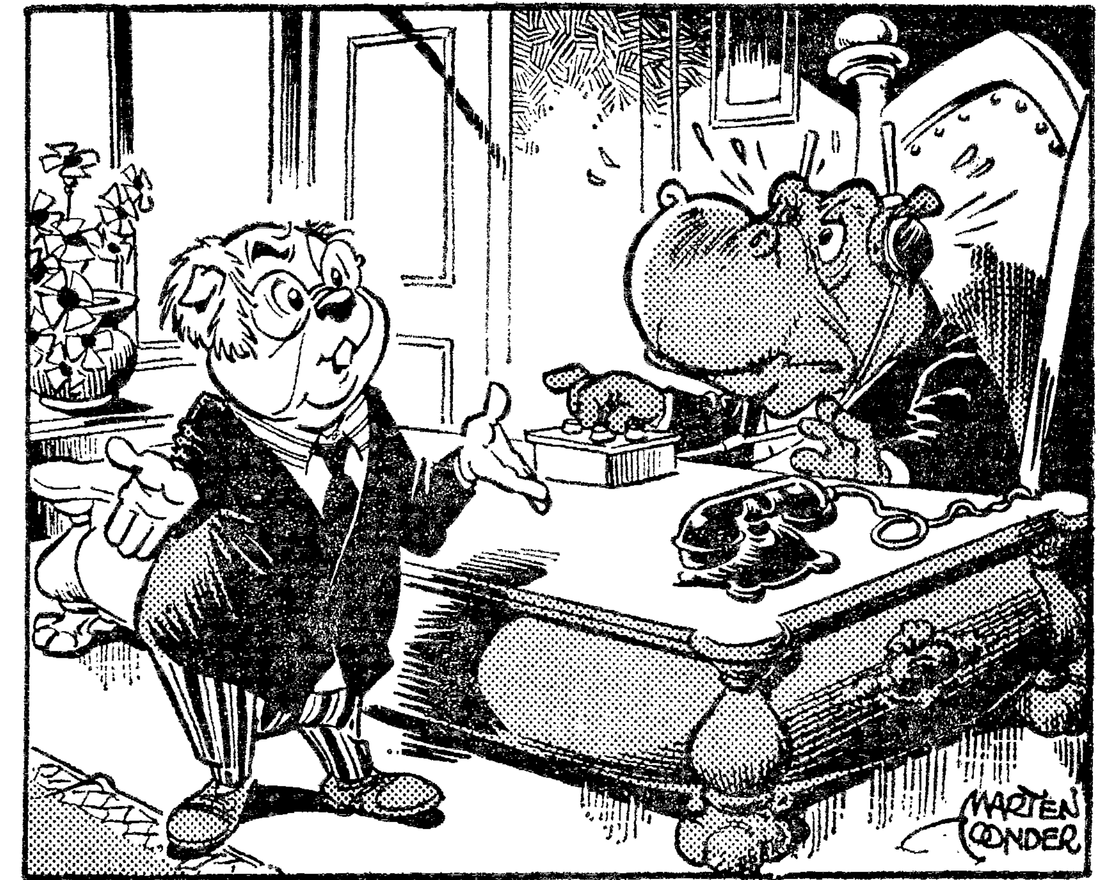
,,Alles is in schoonster ordening!'', riep hij. ,,Ener afgelegen oord, waar men zovoort met der arbeid aanvangen zal kunnen. Het geeft gans gene inboorlingen, die iemand in zijn voorhebben hinderlijk zijn kunnen. Alles is rustig...''

,,Een ogenblikje, prof'', zei de piloot haastig. ,,Zo rustig is het niet. Daar komt de een of andere bende aan!''

Hij wees op een groepje langharige jongeren, die springerig uit de mist naderdraafden.







7178 „Pas op, prof!", riep de piloot terwijl hij ijlings in zijn toestel klom.

„Daar komt een wilde volksstam aan. We kunnen ons beter bergen!"

„Stoort u mij niet, bid ik u", vermaande de geleerde. „Ik heb hier der behoorde in der apparaat, en het gaat om wichtige zaken."

Op dat moment hadden de uitgelaten knapen hem bereikt, en zonder eerbied voor zijn grijze haren of zijn kennis gaven ze hem een zetje, zodat hij in het moeras geraakte.

„Ach, mijn lieve!", riep hij smartelijk uit. „Dit is ja schrikkelijk! Hulpe! Hulpe! Snel!"

„Hallo, professor!", riep de stem van de burgemeester uit het luidsprekertje.

„Bent u daar nog? Is alles in orde?"

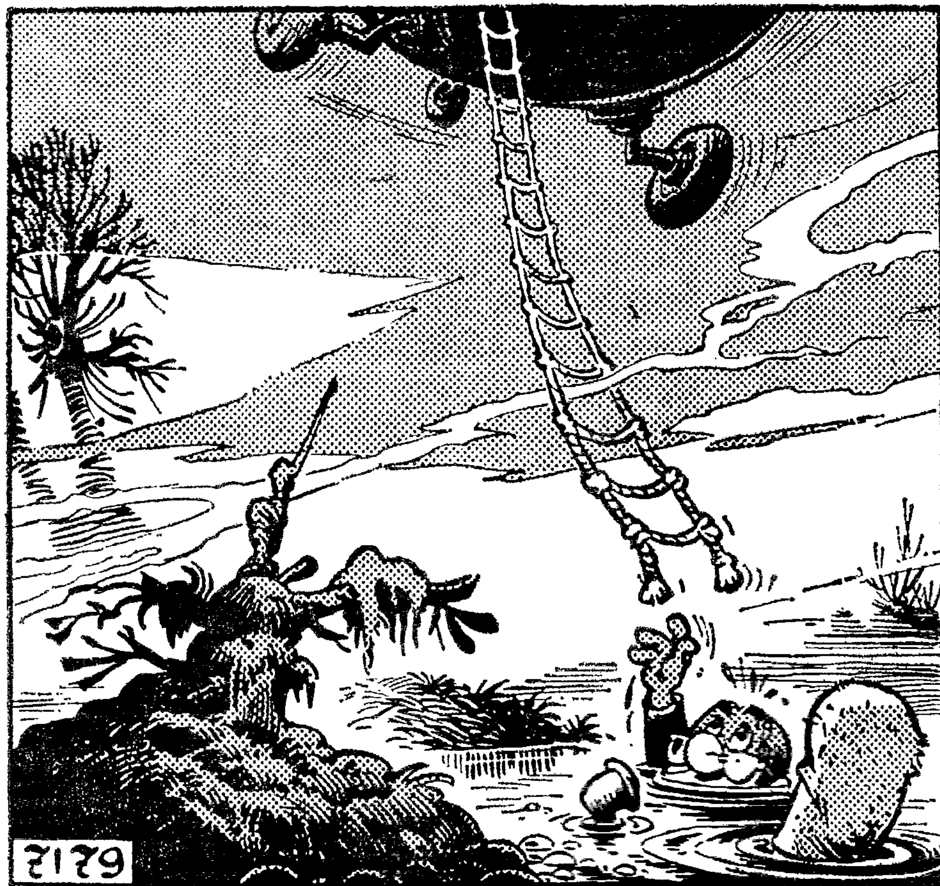
„Hier is niets in ordening!", riep de hoogleraar, die steeds verder in het drab zakte. „Maakt u dan wat! Snel! Als er niet snel hulpe komt zal ik ja verzinken in der grootste gasbel dezer jaarhonderd. Hij trekt mij gans schrikkelijk aan de gelenken."

Zijn stem stierf weg omdat de microfoon door het vocht onklaar raakte, en de magistraat frutselde ongerust aan zijn koptelefoon.

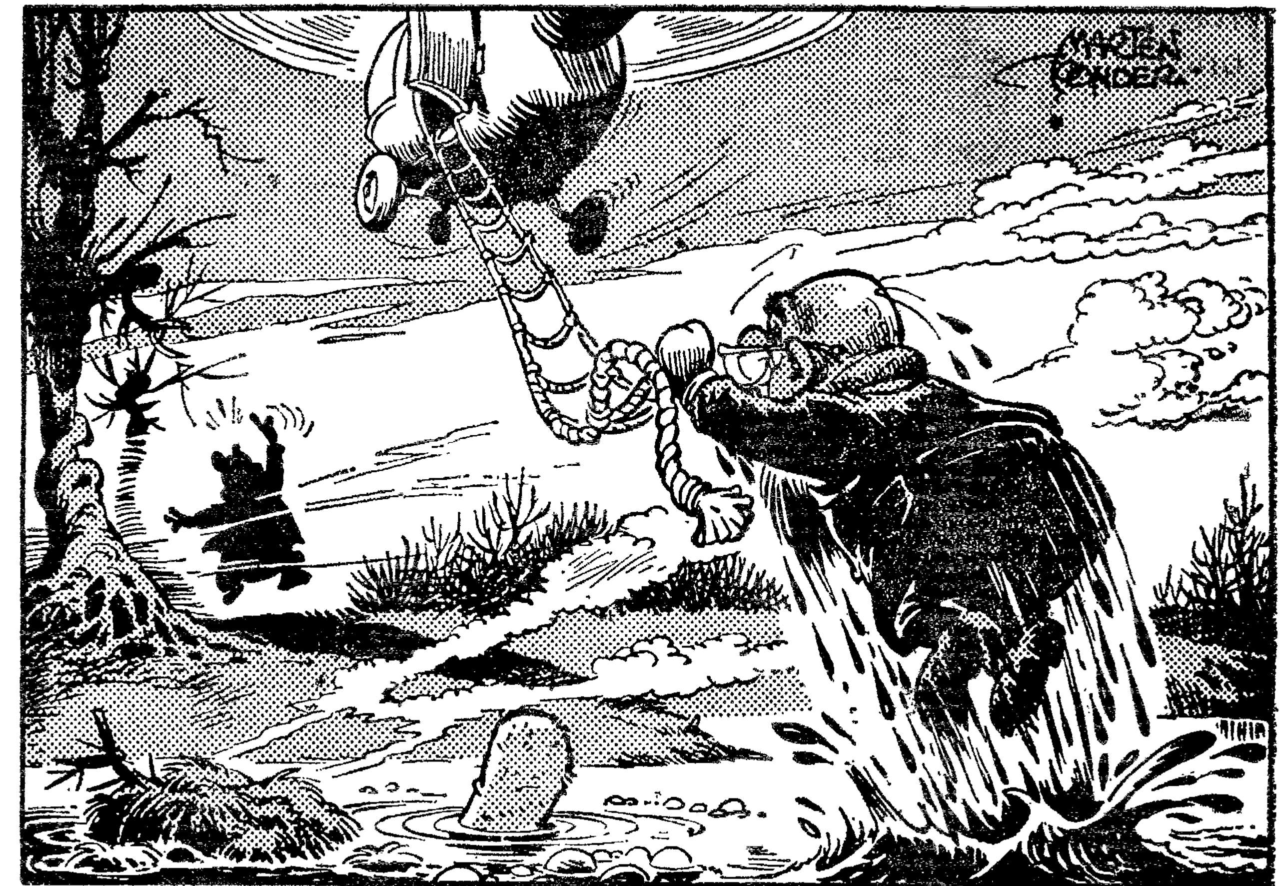
„Niet zo best", sprak hij. „Die gasbel schijnt nogal uit de hand te lopen, want hij trekt de prof aan zijn gelenken! We moeten onmiddellijk iets doen."

„Het is moeilijk", zei de ambtenaar Dorknoper, die oplettend voor het bureau stond. „Enerzijds tekent zich daar een mooie bron van inkomsten af. Maar anderzijds voorziet de begroting niet in de ontginning van een dergelijk object. We zullen ernstig te rade moeten gaan."

„Dat zal wel", gaf de heer Dickerdack zuchtend toe. „Maar dan is het te laat voor die geleerde, vrees ik."







7179 Professor Prlwytzkofski was inmiddels tot aan de neus in het moeras gezakt, en bracht slechts nog borrelende geluiden voort. Maar gelukkig liet de helicopter-piloot hem niet in de steek. Het vliegtuig was ijlings opgestegen en liet een touwladdertje neer tot voor de verglazende blikken van de geleerde. Deze greep er naar met zijn laatste krachten — en langzaam werd hij uit het zuigende drab opwaarts getrokken.

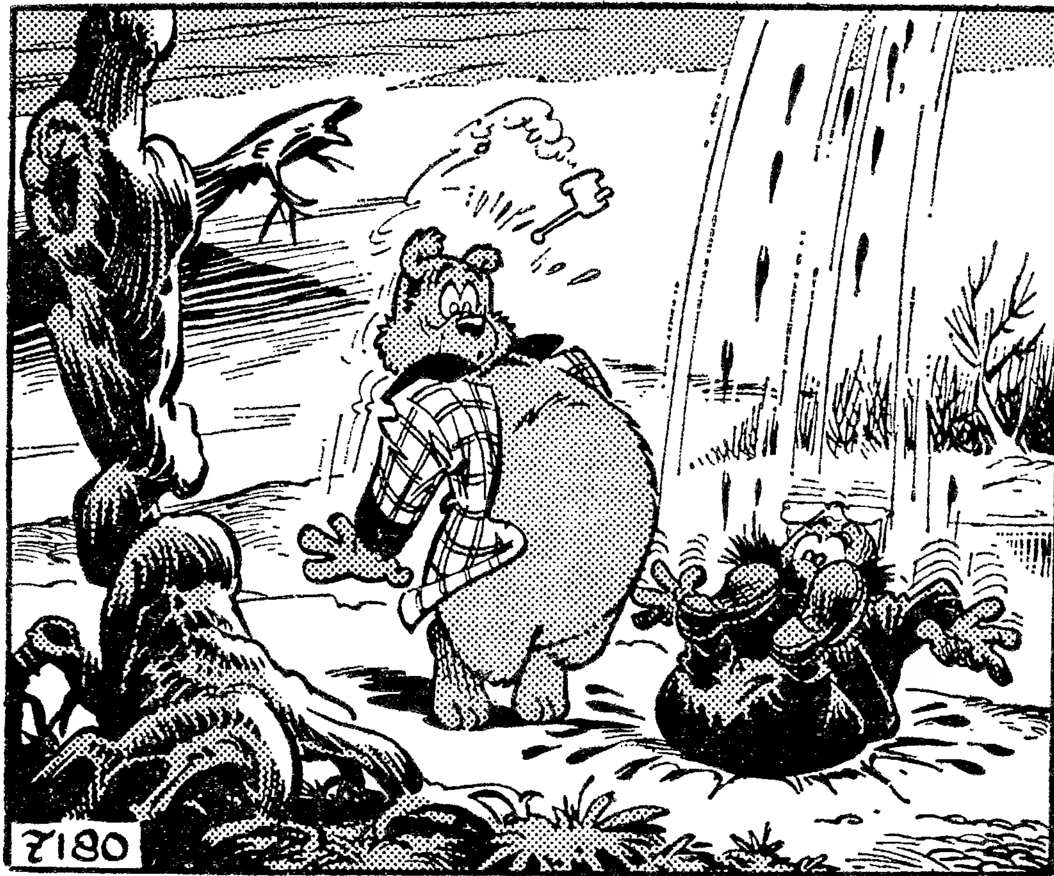
Nu wilde het geval, dat heer Bommel niet ver vandaar over het terrein dwaalde.

Hij had er geen rust bij, dat de jongere leden van zijn gemeente er vandoor waren gegaan, en daarom was hij nu op zoek naar het uitgelaten groepje. Zodoende kreeg hij de helicopter in het oog, en hij zette het verrast op een lopen.

„Kijk, dat is nu aardig!'', sprak hij tot zichzelf. „Men is bezig naar mij te zoeken. Ach ja, mijn ongeluk met de luchtballon zal heel wat beroering hebben gegeven. Hele expedities zijn natuurlijk in de weer, niet wetende, dat ik goed terecht ben gekomen.''

Met deze gedachte draafde hij naar de plek, waar de drenkeling met een laatste ruk uit het moeras getrokken werd. Het gaf een ploppend geluid en de hoogleraar schoot met een vaart de lucht in.

„Doet u toch niet zo'n moeite!'', riep heer Ollie met heldere stem. „Zoek maar niet verder; hier ben ik al!''






7180 Heer Bommel zag tot zijn verrassing, hoe de heer Prlwytzkofski met een plop uit het moeras getrokken werd, zodat hij de lucht in schoot en voor zijn voeten op de grond terecht kwam.

,,Professor!'', riep hij uit. ,,Hebt u zich pijn gedaan? Wat ziet u er uit! Helemaal zwart van de modder! Dat had nu toch werkelijk niet gehoeven. Tom Poes had u kunnen vertellen, dat ik weer op de begane grond terecht gekomen ben!''

,,Tisj schjikkelijk!'', stamelde de geleerde.

,,Ach ja'', gaf heer Ollie toe. ,,Het viel niet mee. Maar het treft mij toch om te zien hoe ver men gaat om mij op te sporen. Dat u er persoonlijk mee bezig bent vind ik roerend, en ik zal een middel weten te vinden om mijn dankbaarheid te tonen. Dat beloof ik u!''

,,Kwatsj!'', riep de hoogleraar, die ontstemd overeind was gekomen. ,,Wáááánzin!

Ik zoek niet der Boml, maar der gasbel!''

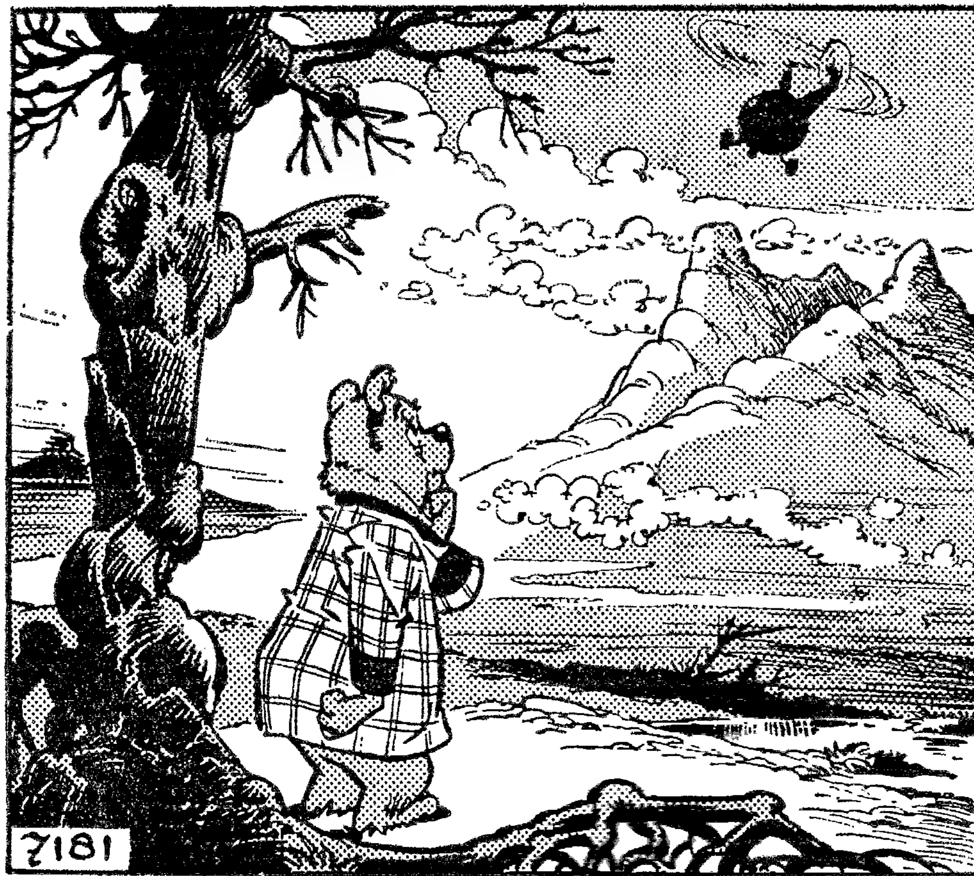
,,O'', mompelde heer Bommel beteuterd. ,,De gasbel; ja, ja. Hm, ik dacht nu toch werkelijk even, dat...''

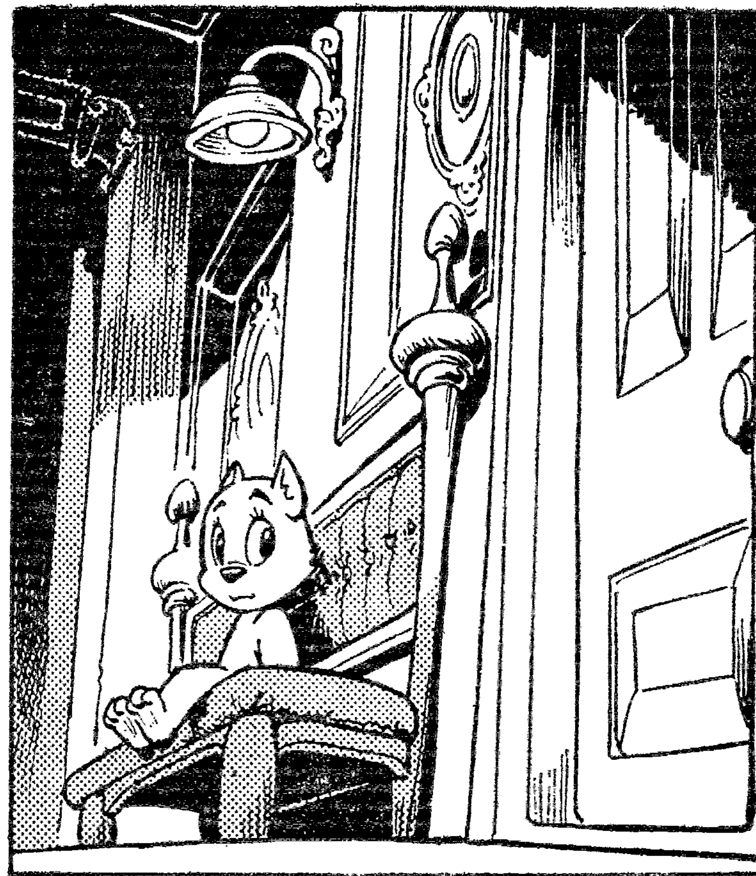
,,Maar in dezer ongepleegde omgeving kan men gener wetenschappelijker arbeid daarstellen!'', vervolgde de professor opgewonden. ,,Het is wederwaarlijk!

Onverschaamde en teugelloze inboorlingen hebben mij in der sompf geworpen.

Zonder ordening of tucht. Wederlijk!''

,,Wederlijk'', herhaalde heer Ollie toonloos. ,,Ach ja. Een heer gaat heel stilletjes zijn eenzame weg. Hij komt er niet zo op aan, als u begrijpt wat ik bedoel.''



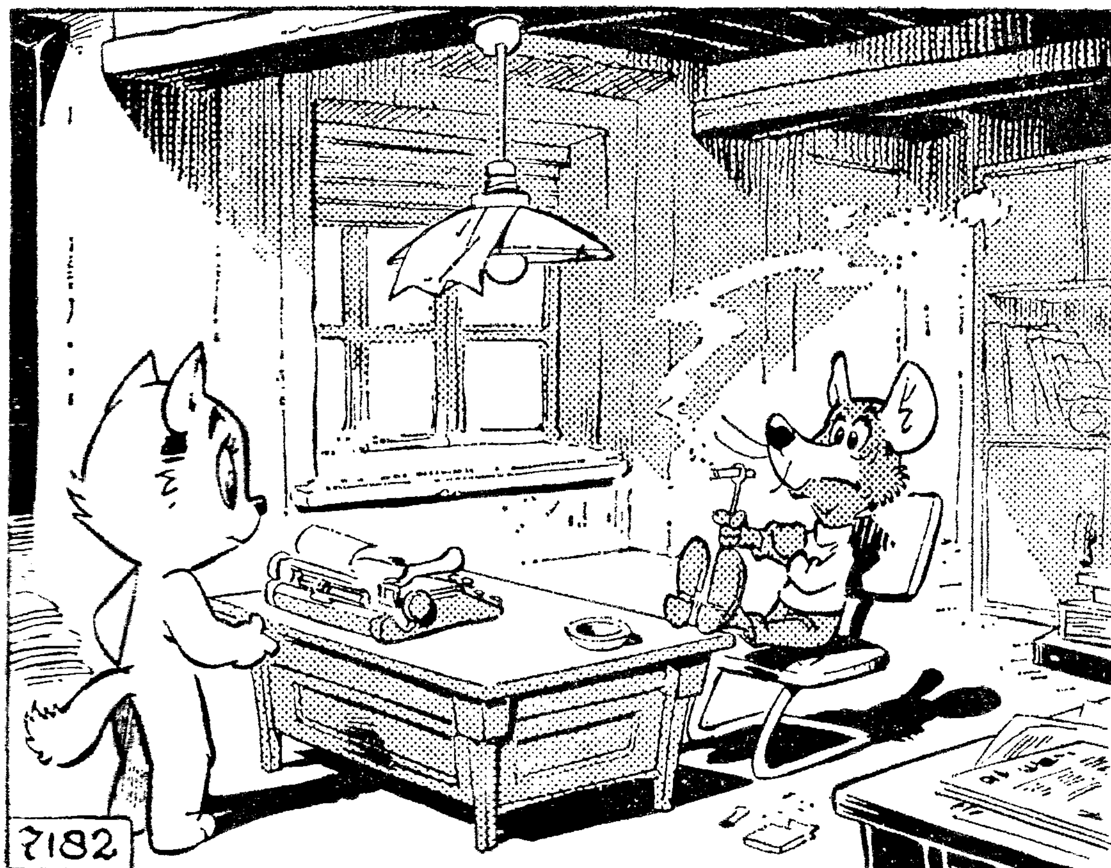


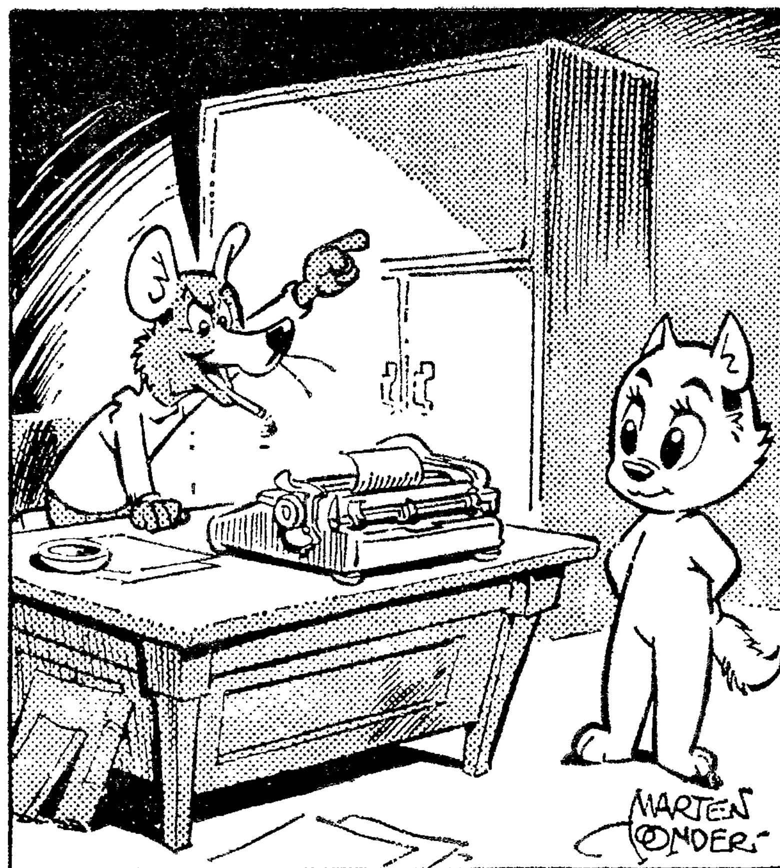

7181 Professor Prlwytzkofski klom bemodderd, doch snel in de helicopter en het toestel vloog weg in de richting van Rommeldam, terwijl heer Bommel het beteuterd naoogde.

,,Het is heel vreselijk'', sprak hij tot zichzelf. ,,Men zoekt zelfs niet naar mij. Het bericht van mijn ernstig vliegongeluk heeft helemaal geen beroering verwekt! Ach, het is maar goed, dat ik hier een moeilijke maar mooie taak op mij heb genomen. Eigenlijk wil ik niet eens meer terug naar de stad, ook al zou men erom smeken! Maar het is wel bitter. En wat zou Tom Poes eigenlijk doen?''

Tom Poes had bij de politie, de brandweer en de ambtenaar Dorknoper om hulp voor heer Ollie gevraagd. Maar omdat er niet veel gedaan werd, zat hij nu op een bank van het stadhuis op de burgemeester te wachten. Maar die had geen tijd voor hem, en dat was geen wonder. Want de professor had zich zonder zelfs een verschoning aan te trekken naar de magistraat gehaast om het belang van de gasbel uiteen te zetten. Het onderhoud duurde vele kwartieren, maar tenslotte kwamen de beide heren dan toch de kamer uit en passeerden zodoende Tom Poes.

,,We moeten die gasbel ontginnen, dat is duidelijk'', hoorde hij de heer Dickerdack zeggen. ,,Dit luidt een bloeitijd voor de stad in. De ontdekking is verdienstelijk werk, professor. U kunt verder op mijn steun rekenen.''







7182 Tom Poes bleef niet langer op het stadhuis, maar liep naar het kantoor van de Rommelbode en vroeg de journalist Argus te spreken.

,,Je hebt een artikeltje geschreven over de ballontocht van heer Bommel, weet je nog wel?'', vroeg hij.

,,Zeker'', zei de verslaggever. ,,We hebben er een cursiefje van gemaakt. Héél grappig.''

,,Op die ballontocht heeft heer Ollie een gasbel aangeboord'', hernam Tom Poes.

,,Hij heeft zijn ballon verspeeld en dwaalt nu ergens op de Zwader Heide.

Maar het gemeentebestuur laat hem daar rustig zitten. Ze hebben meer belangstelling voor zaken, die er met het gas te doen zijn. En ik kan niet veel doen, want ik heb geen geld voor een helicopter''.

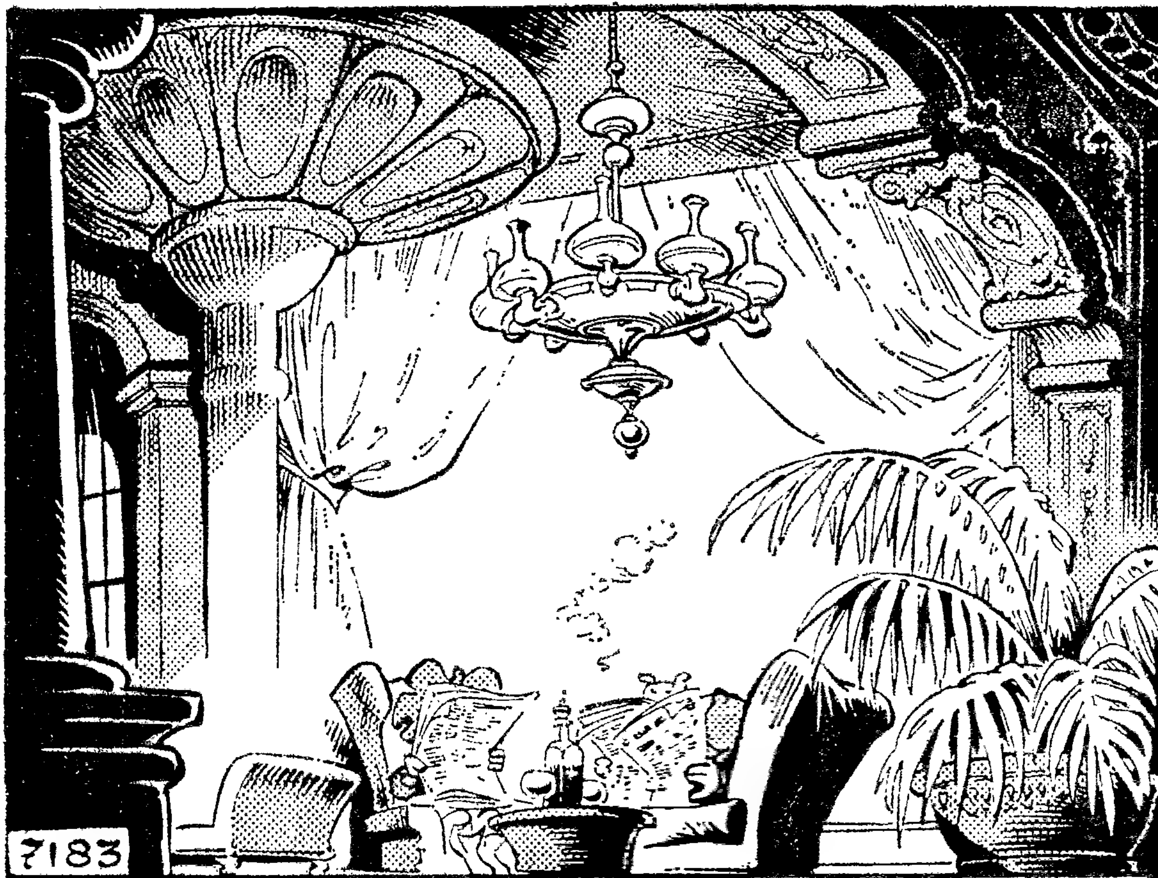
Hij legde uit wat hij verder van de geschiedenis wist, en de rechtschapen stukjesschrijver zag er wel een aardig verhaaltje in.

,,We zullen onmiddellijk wat gaan doen!'', riep hij opgewekt. ,,Misstanden zijn eten en drinken; je kent dat. Een gevoelig woord en een traan, en je zult eens wat zien. Het geld voor een hulpactie zal binnenstromen.''

Argus hield woord. Reeds diezelfde avond las de bediende Joost het relaas van heer Bommels miskenning in de krant.

,,Nee maar'', mompelde de trouwe knecht, een sigaartje aanstekend. ,,Wie had dat nu kunnen denken! ,,Door kranig werk van bekend stadgenoot gasbel aangeboord'', staat hier. ,,Gewetenloze geleerde eist eer voor zichzelf op; gedekt door stadsbestuur. Wie is deze buitenlandse ,professor' P?''

,,Dit is zeer betreurenswaardig!'', sprak Joost tot zichzelf. ,,Dus dat is de reden, dat heer Olivier niet met de maaltijd thuis was! Het is toch ook altijd hetzelfde met die buitenlandse professoren! Ze moesten verboden worden, als ik zo vrij mag wezen''.







7183 De Rommelbode werd ook op de Kleine Club gelezen, en die avond waren er enkele leden die het artikel van Argus lang niet leuk vonden.

,,Dit is hoogst hinderlijk!'', sprak de markies de Cantecler, die als eerste het papier liet zakken. ,,Parbleu: Het grauw zal natuurlijk de partij van deze eh... deze Bommel kiezen. Het zal hem verheffen tot een platte martelaar.

Hoogst stuitend, amice!''

,,Heel stuitend'', gaf de burgemeester een beetje benauwd toe. ,,Hier zouden wel eens relletjes van kunnen komen. Hoe komt dat nu toch? We hoeven niet direct te hoop te lopen wanneer Bommel een ongelukje heeft, maar helemaal niks doen is ook maar eh... niks! Waarom heb je niks gedaan, Bas?''

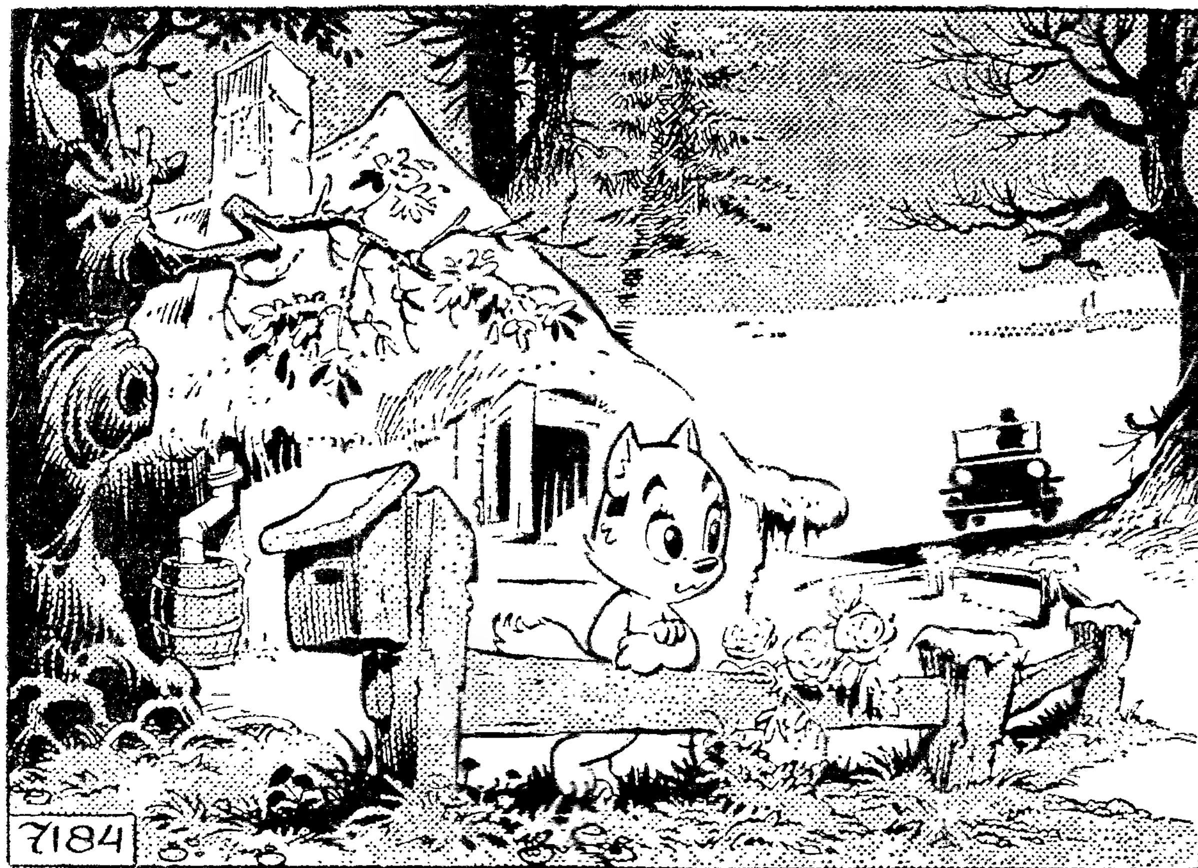
De commissaris schoof ongemakkelijk over het leder van zijn stoel heen en weer.

,,Ik heb wel wat gedaan'', protesteerde hij. ,,Ik heb de politie van Zwaderheide opgebeld. Maar die was bezig zijn land te ploegen en had verder geen tijd.

Volgende week misschien, zei hij''.

,,Dat personeelsgebrek is remmend'', mompelde de magistraat. ,,Maar we moeten doen wat we kunnen, Bas! Anders zitten we in de onlusten voordat we het weten!''

,,Ik zal er meteen werk van maken'', zei de politiechef opstaande.






7184 Commissaris Bas voelde, dat hij het vliegongeluk van heer Ollie een beetje te luchtig had opgevat.

,,Men moet dat soort dingen niet versloffen'', sprak hij tot zichzelf, toen hij de volgende morgen in zijn auto stapte. ,,Belangrijk is het natuurlijk niet. Die Bommel is steeds bezig, zodat men aan de gang kan blijven, als politie zijnde. Maar het staat slordig, en ik zal tactisch te werk moeten gaan om de zaak te sussen.''

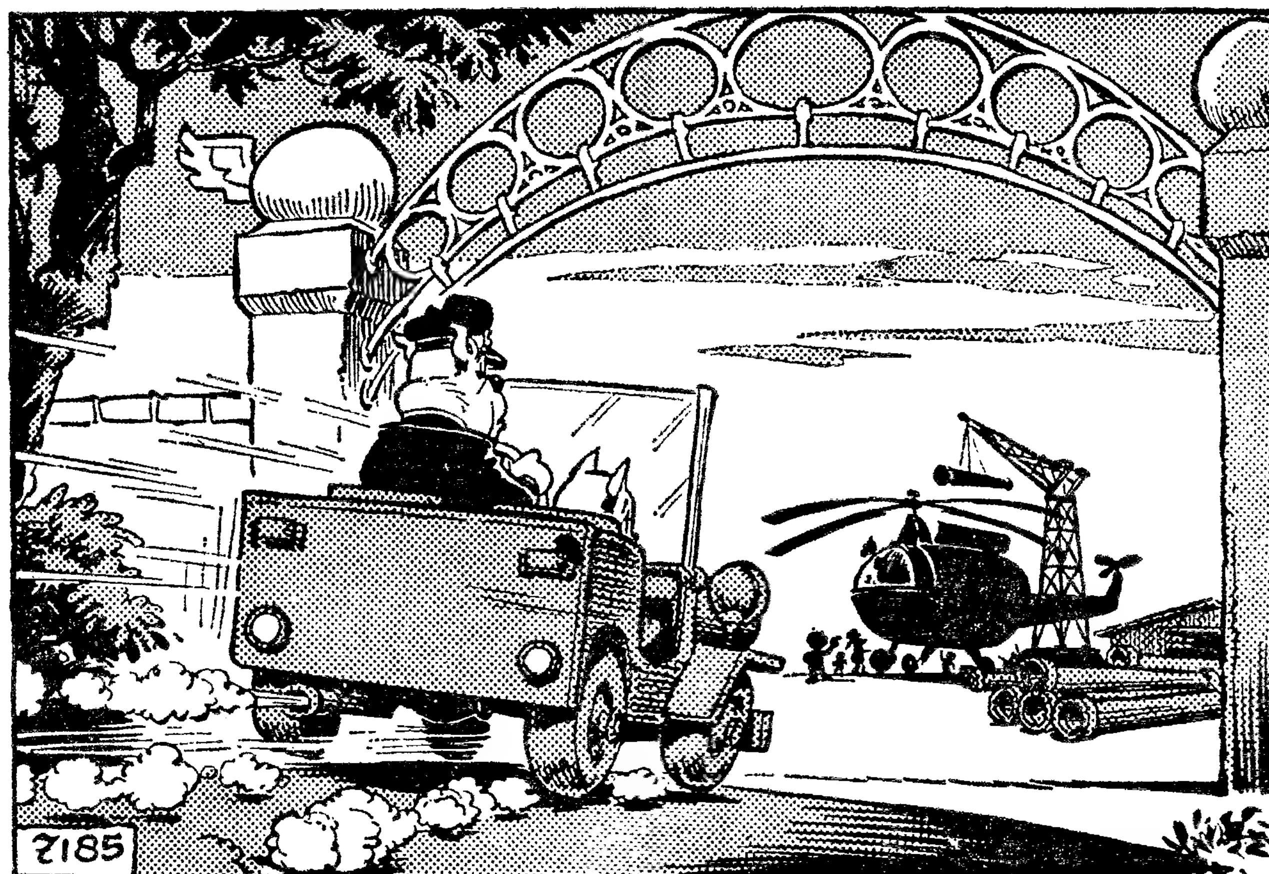
Met deze gedachte reed hij naar het huisje van Tom Poes; want hij had gehoord, dat die aansprakelijk was voor het krantebericht.

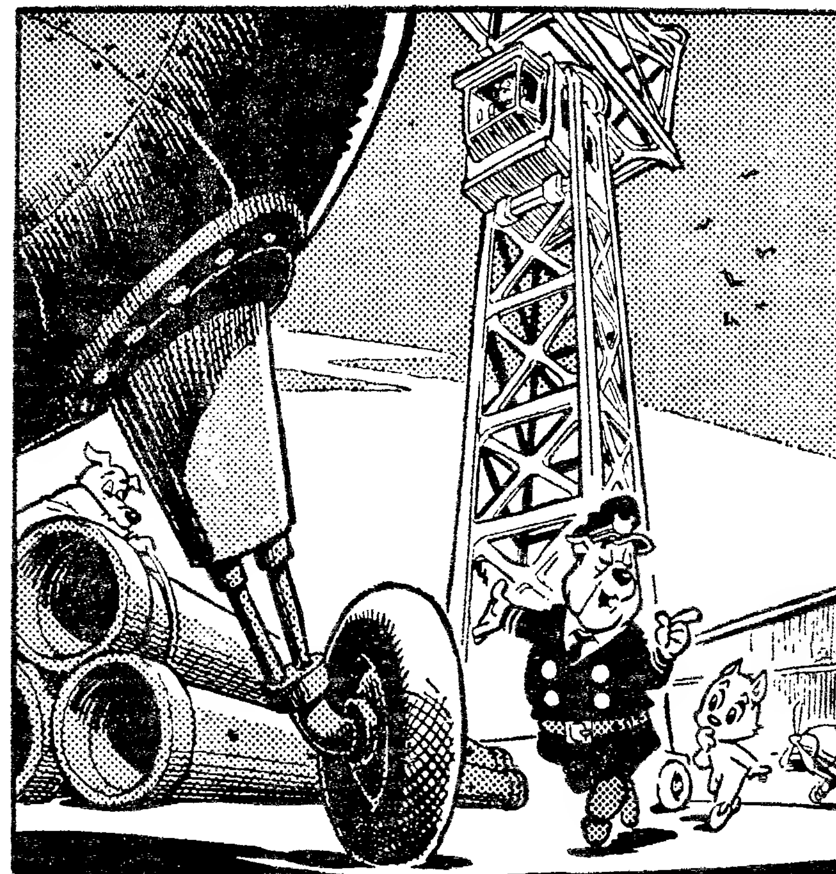
,,Goeiemorgen, goeiemorgen!'' sprak hij, beleefd groetend. ,,Toevallig, dat ik je net tref. Je moet weten, dat ik al een tijd achter die afgezakte ballon van je vriend Bommel aanzit. Een moeilijke zaak; heel moeilijk. Maar we doen wat we kunnen.

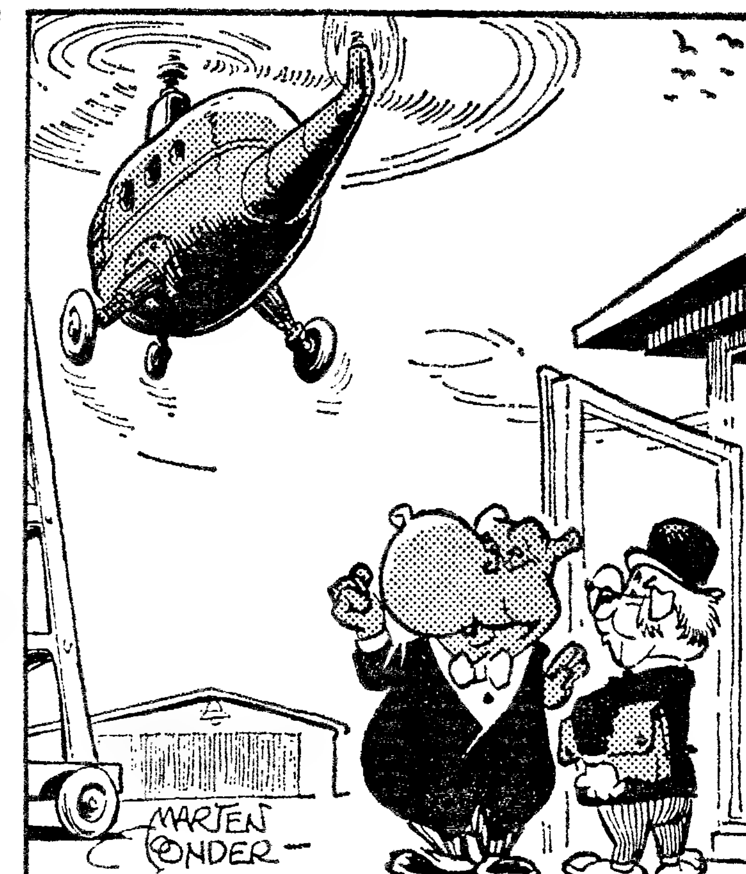
De gemeente heeft zelfs een grote helicopter beschikbaar gesteld om hem te gaan zoeken. Heb je zin om mee te gaan?''

,,Ja, natuurlijk!'', riep Tom Poes. ,,Het wordt tijd, dat er eindelijk iets gedaan wordt. Die arme heer Ollie dwaalt daar helemaal alleen in de moerassen rond, en het is de vraag of hij iets te eten heeft!''

,,Dat zal wel meevallen'', lachte de politiechef gul. ,,Een beetje vermageren zal hem goed doen. Eh... hij kan wel een stootje hebben, bedoel ik. Hij weet zich wel te redden, wil ik eigenlijk zeggen. En de prof zegt, dat hij gezond en wel is. Zodoende. Kom, dan vertrekken we meteen.''







7185 Tom Poes stapte in de politiejeep, en daarop reed commissaris Bas hem in snelle vaart naar een klein vliegveld voor de stad.

Daar stond een groot model helicopter, die door een kraan volgeladen werd met buizen.

,,Dat is de kist'', sprak de politiechef tevreden. ,,De sterkste die we hebben. En vijf geoefende vaklieden. Je merkt het, het beste is nog niet goed genoeg.''

,,Het is geweldig'', zei Tom Poes, onder de indruk. ,,Is dit nu allemaal om heer Bommel te redden?''

De heer Bas stapte uit en begon naar het toestel te lopen.

,,Och'', mompelde hij ontwijkend. ,,Niet eh.. niet alles helemaal, misschien. Voor het gemak nemen we vast wat materiaal voor de gasbel mee. Dat gaat in een moeite door, wat jij? Maar genoeg gepraat. Stap in, dan gaan we naar de Zwader Heide.''

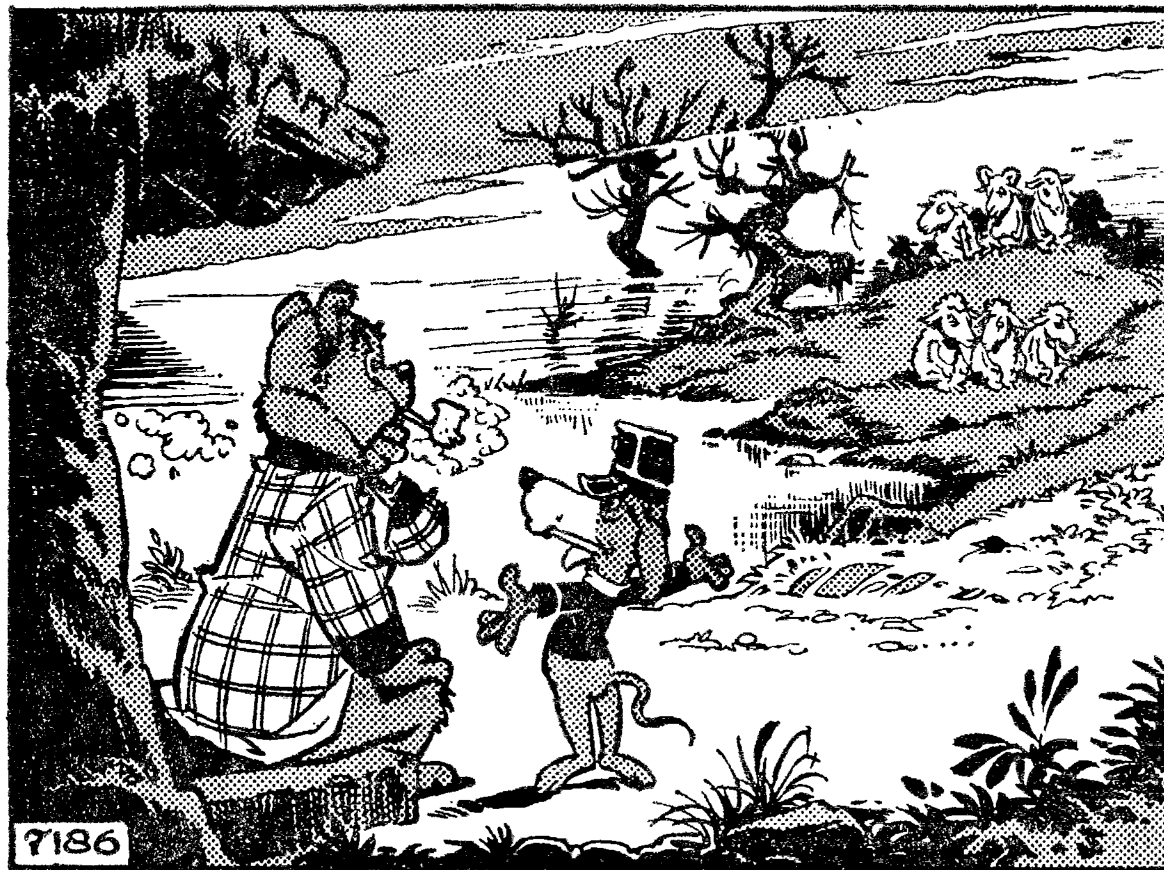
Tom Poes gehoorzaamde, en even later verhief het toestel zich ronkend in de lucht. Op het moment, dat het los was van de grond traden de burgemeester en zijn ambtenaar eerste klasse uit een loods te voorschijn en oogden het glimlachend na.

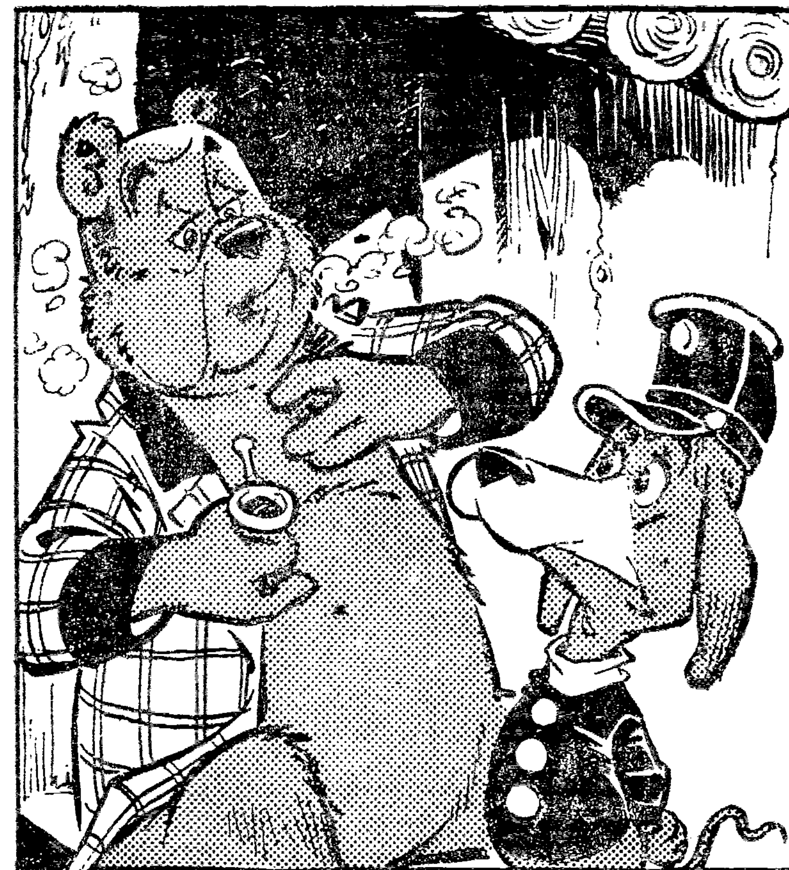
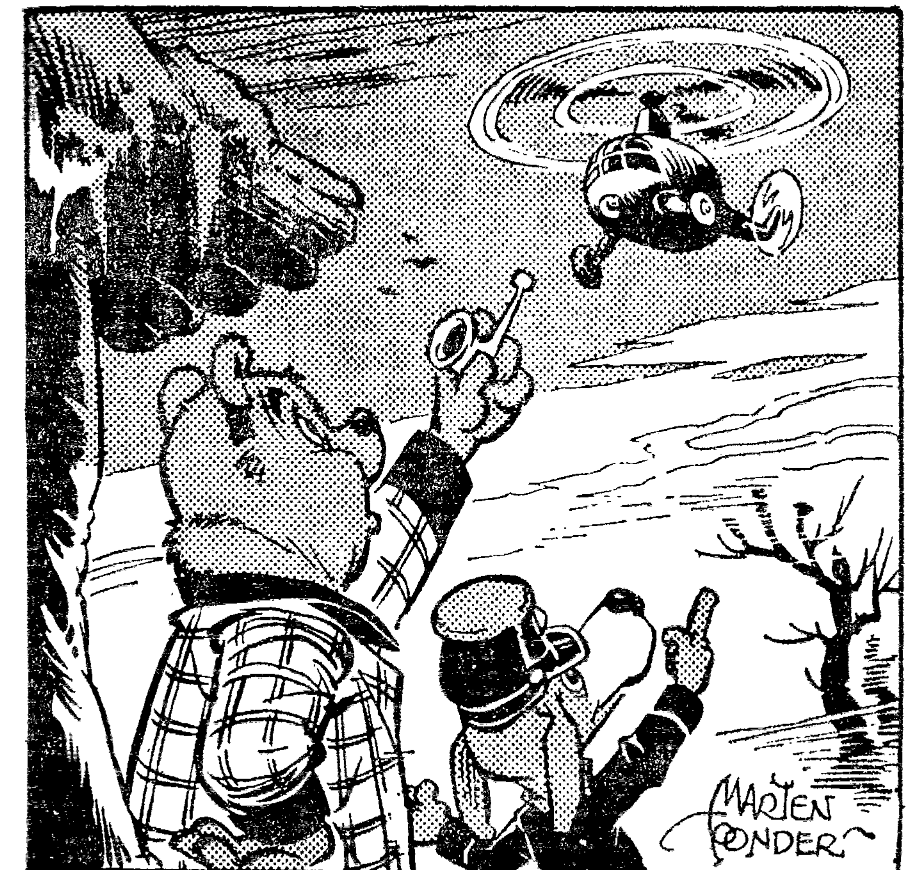
,,Heel goed bedacht, die reddingsexpeditie van Bommel'', zei de magistraat goedkeurend. ,,Hier zal de bevolking het zeker mee eens zijn.''

,,Zonder twijfel'', gaf de beambte toe. ,,En op deze manier valt het vervoer van materiaal niet op en geschiedt het gratis.''

,,Het is alleen te hopen, dat Bommel een beetje meewerkt bij zijn redding.

Want daar moeten we niet te veel tijd mee verknoeien.''



7186 Heer Ollie zat voor de oude hut en keek nadenkend naar de heuvel waarop enkele groepen Heiknappers samenschoolden.

,,Hoe moet dat nou verder?", vroeg Dobbe Drijver, die opzocht.opzicht.

,,Die weggelopen jongeren zijn totaal verwilderd. Er zijn er trouwens steeds meer, die zich bij hen aansluiten. Hoe dat moet als de gemeente verder gaat trekken, weet ik niet. En hoe gaat het met de ouderen? Die zullen binnenkort ook geen gezag meer erkennen, wat ik je zeg. Het wordt hoog tijd, dat de hoeder ingrijpt. Ibbele zou al lang iets hebben gedaan."

,,Geen nood, mijn vriend", sprak heer Bommel sussend. ,,Je praat volgens de oude school. Tegenwoordig is alles anders. De menigte moet zelfstandigheid leren. Verantwoordelijkheid, bedoel ik. Ze moeten inspraak hebben, dat is het!"

,,Inspraak?", vroeg de ander bevreemd.

,,Je zult het wel merken", legde heer Ollie uit. ,,Ik heb besloten hier beschavend werk te gaan verrichten, met het oog op het feit, dat men in Rommeldam toch niet genoeg prijs op mij stelt, als je begrijpt wat ik bedoel."

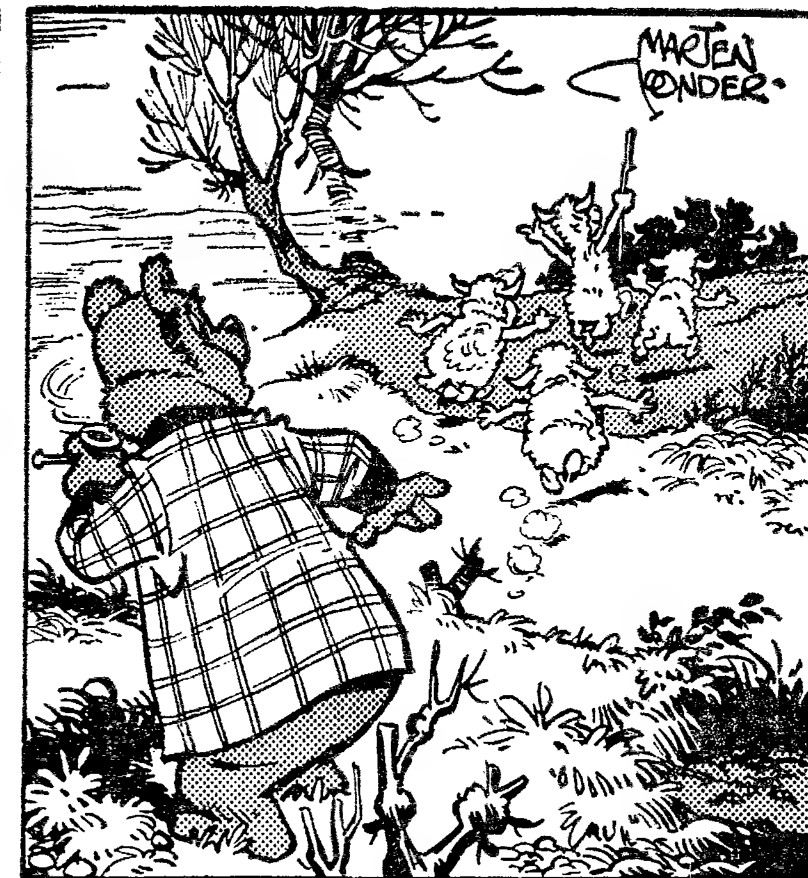
De eenvoudige kuddebijer deed zijn uiterste best om het gesprokene te vatten, maar het was duidelijk, dat het niet meeviel.

Gelukkig kwam er op dat moment een groot model helicopter overvliegen.

,,Daar heb je weer zo'n ding", zei hij. ,,Zoeken ze je soms?"

,,Mij?", vroeg heer Bommel bitter. ,,Nee hoor. Die zitten alleen maar achter moerasgassen aan."



7187 Heer Bommel staarde de voortvliegende helicopter enige tijd met gemengde gevoelens na. Toen stond hij op en begon in de richting te lopen waarin het toestel verdwenen was. Zodoende kwam hij al gauw een van de groepjes jongeren tegen, dat zich bandeloos aan onnuttige spelletjes overgaf.

,,Een ogenblikje!'', sprak hij op krachtige toon. ,,Ik wil eens even met jullie praten!''

De knapen keken verbaasd naar hem om. Ze verwachtten een strenge berisping, en ze wilden wel opstandig zijn, maar ze durfden niet zo goed.

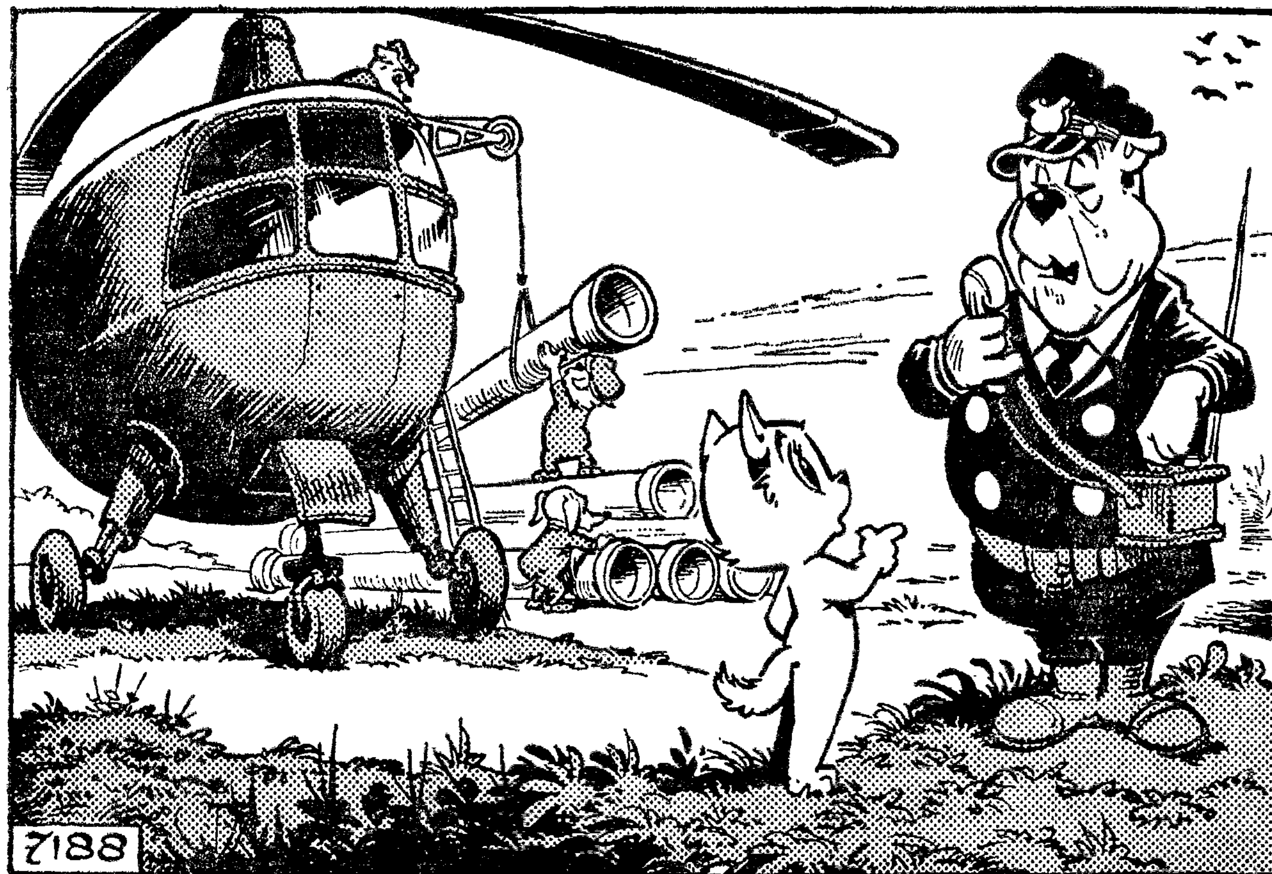
,,Ik stel een open gesprek voor'', hernam heer Ollie. ,,Ik sta geheel voor jullie open, bedoel ik. Met al mijn wijsheid, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik begrijp, dat jullie in opstand tegen de maatschappij komen. Geen wonder, met al die vliegtuigen, die hier overvliegen, zonder aandacht voor een heer, die in het ongerede geraakt is. Daar moet een einde aan komen.

Daarom stel ik voor...''

Op dat moment werden zijn ernstige woorden overstemd door het geschreeuw van een naderende jongere.

,,D'r is weer zo'n ding gedaald!'', riep die. ,,Bij het Moon-moeras, je weet wel! Ga mee, dan gaan we 'm plompen.''

Deze mededeling viel in goede aarde. Want hoewel heer Ollie's toespraakje te diep ging voor de eenvoudige toehoorders, hadden ze toch wel begrepen dat vliegtuigen niet deugen. Daarom renden ze dan ook uitgelaten in de aangegeven richting, zodat de hoeder plotseling weer alleen stond.






7188 De helicopter was vlak bij het Moon-moeras gedaald, en terwijl de geschooide vaklieden met het uitladen van de buizen begonnen, stapten commissaris Bulle Bas en Tom Poes uit.

De eerste had een draagbaar zendertje bij zich, waarin hij op korte wijze de veilige aankomst meldde.

„Hoe gaan we heer Ollie nu zoeken?'', vroeg Tom Poes. „Wat gaat u met die pijpleidingen doen? Zouden we niet beter nog een poosje over de heide hebben kunnen vliegen? Dan hadden we hem misschien wel gezien. En waarvoor hebt u die vaklieden nodig?''

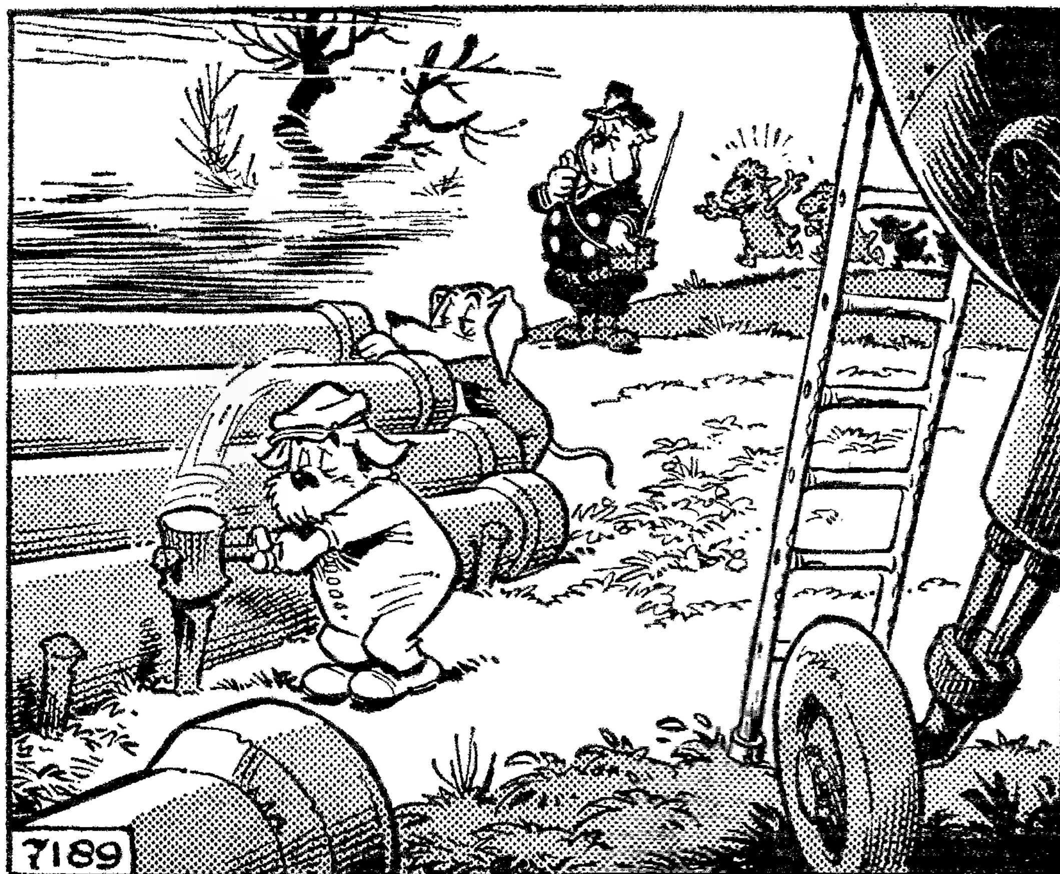
„Eh... ahum. Een ogenblikje'', sprak de politiechef, terwijl hij zijn microfoontje snel liet zakken.

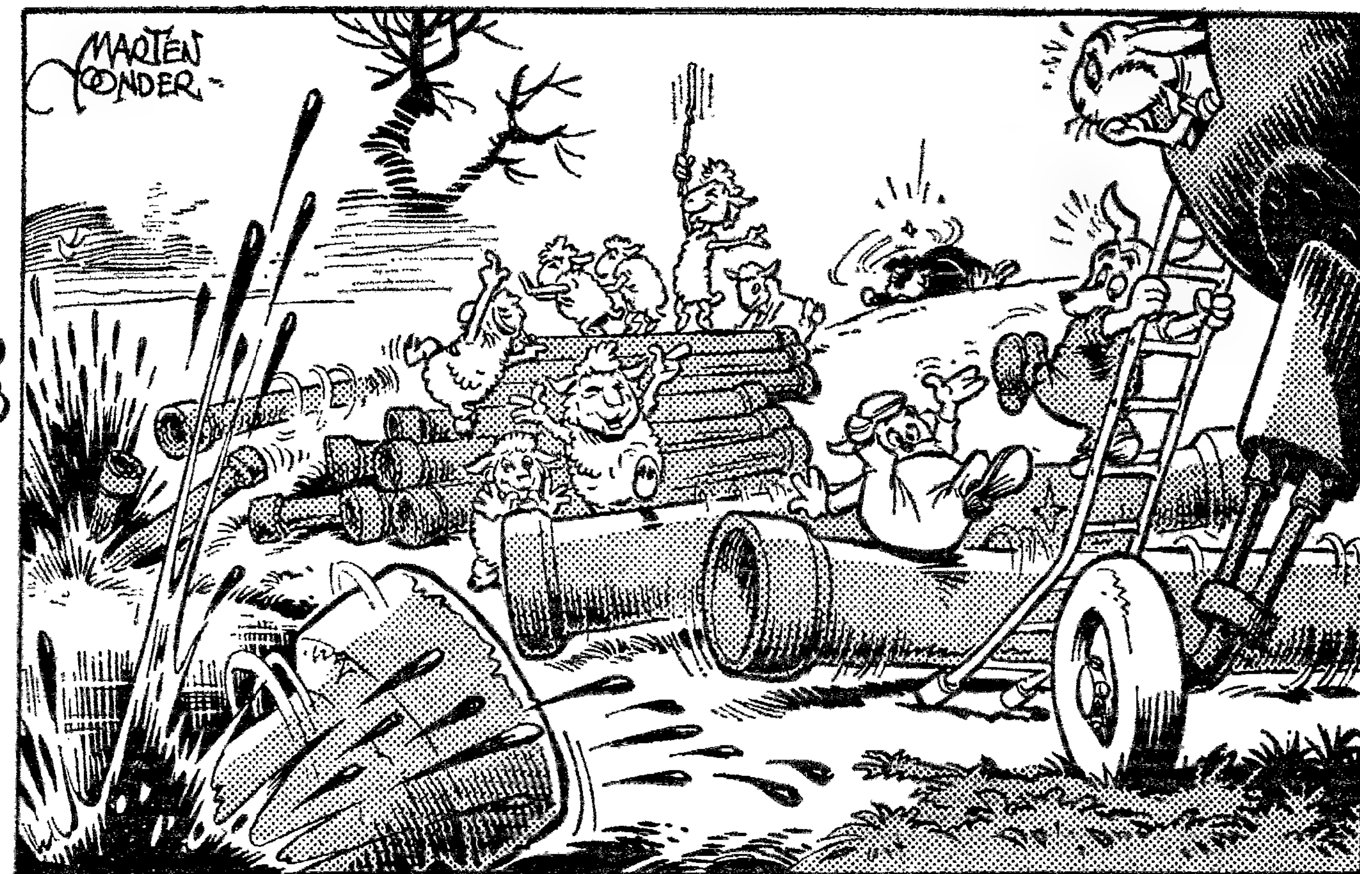
„Je ziet toch wel, dat ik bezig ben?'', hernam hij toen. „Dit moet haarfijn georganiseerd worden. Ga jij maar vast een beetje rondkijken. Als ik klaar ben met het melden van onze positie ga ik persoonlijk vingerafdrukken en andere sporen zoeken. Dat is subtiel werk, ventje. En daarbij kan ik niet gestoord worden, anders komt er niets van terecht.''

„Hm'', zei Tom Poes. Hij draaide zich om en verdween over het heuveltje terwijl de commissaris zich weer tot zijn apparaatje wendde.

„Alles in orde'', vervolgde hij. „Wanneer buizen zijn ontladen zullen ze verankerd worden. „Van Bommel geen spoor — en ook niet van vijandige inboorlingen..''

Op dat moment werd zijn melding overstemd door het naderende geblaat van een kleine menigte.



7189 De vaklieden, die met de helicopter waren meegekomen, stapelden de buizen keurig op elkander en zetten de onderste vast met kleine paaltjes, die ze in de grond dreven. Dat was nodig, omdat de kostbare pijpleiding anders misschien in het moeras zou rollen en wegzakken.

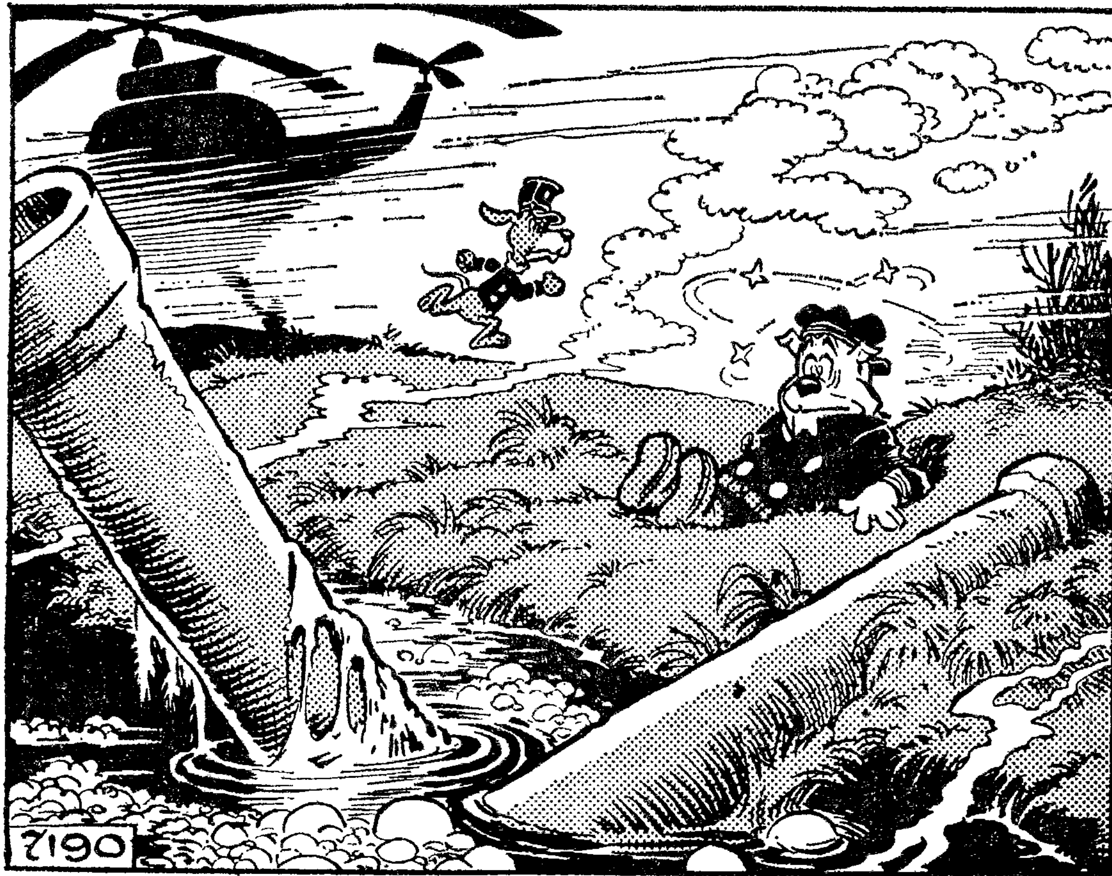
Het was een vreedzaam tafereeltje, dat op de achtergrond begeleid werd door het gepraat van commissaris Bas, die in zijn zendertje meldde hoe goed alles ging.

Hierin werd hij weliswaar gestoord door een naderend gejoel en geschreeuw, maar omdat dat afkomstig was van enkele spelende jongeren schonk hij er geen aandacht aan. Heel dom natuurlijk. Na zijn gesprek met de professor had hij de gebruiken in deze streek kunnen weten.

Nu bemerkte hij pas, dat er iets niet in orde was toen hij door het bandeloze troepje onder de voet werd gelopen. Met versufte blik zag hij hoe de keurige stapel buizen onder het beklimmen in elkander stortte en met gejuich in de richting van de Moon-moerassen werd gerold. Daar verdween alles borrelend en soppend in het dras, zonder dat de politiechef in kon grijpen.

„Is dit nu domheid of opzet?'', zo vroeg hij zich tobbend af.

„Welke krachten zijn hier aan het werk? Ik vermoed iets heel duisters!''







7190 Toen de bandeloze groep gepasseerd was, daalde opnieuw de stilte over de heide. De pijpleidingen zakten onder zacht geborrel in het moeras terwijl de commissaris van politie met draaiende ogen naar de gasslierten staarde.

De rust werd echter al spoedig verbroken door Dobbe Drijver, die uit de nevels naderdraafde.

,,Wat een bende'', sprak hij afkeurend. ,,Het zijn de jongeren met de wilde haren. De schaar erin, zeg ik altijd maar.''

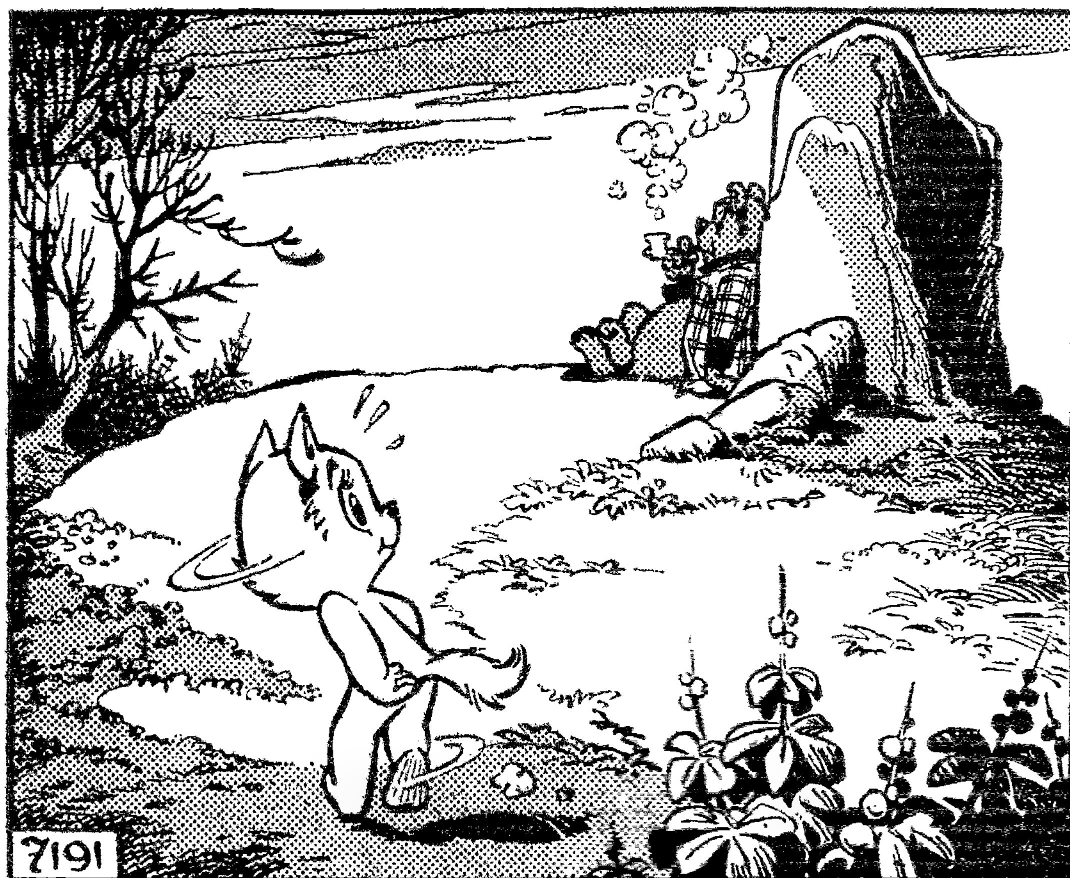
De heer Bas keek hem fronsend aan en kwam langzaam overeind.

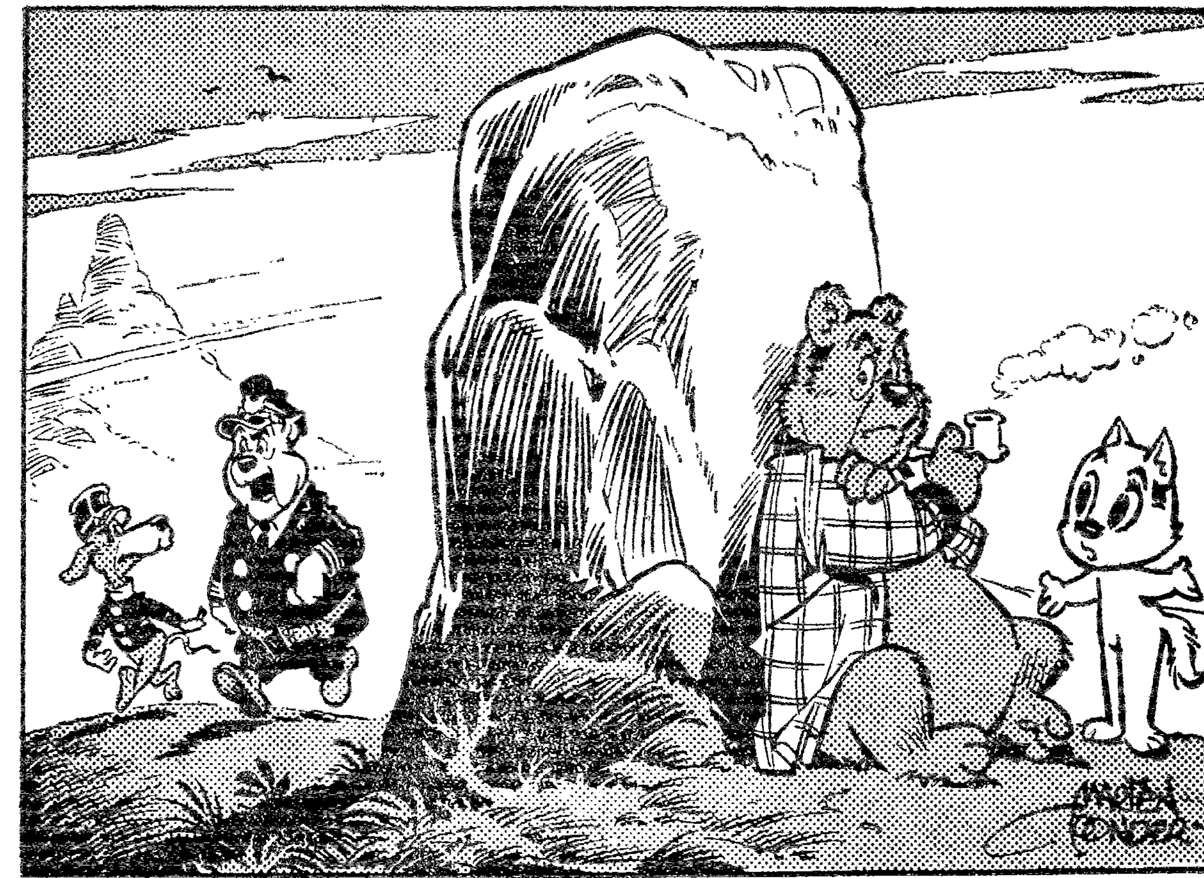
,,Zo'', gromde hij. ,,Zeg je dat altijd. En wie ben jij, als ik vragen mag? Ben jij de politie van de Zwader Heide? Is hier verder geen leiding?''

,,Zeker'', zei de ander uit de hoogte. ,,Ik ben hier de kubbebijer. En we hebben een nieuwe hoeder. Een met nieuwerwetse ideeën, je weet wel.''

,,Hm'', hernam de politiechef. ,,Die wil ik wel eens spreken. We hebben iemand nodig die de leiding op zich kan nemen bij het leggen van de pijpleidingen. Want anders komt daar niks van terecht, dat is gebleken.''

,,Aha'', riep Dobbe begrijpend uit. ,,Een pijpleider! Dat komt goed uit, want dat is onze nieuwe hoeder nou precies. Een ronde baas, al moet je aan hem wennen als je altijd met Ibbele Hoeder hebt opgetrokken. Kom maar mee, dan zal ik je bij hem brengen.''



7191 Tom Poes had geruime tijd over de heide gezworven om heer Ollie op te sporen, en hij begon de moed al een beetje op te geven, toen zijn aandacht getrokken werd door tabaksgeur en gemompel.

Verrast keek hij op, en ja hoor; daar zat de gezochte tegen een zware steen geleund een pijp te roken.

,,Heer Ollie!'', riep Tom Poes, naar hem toehollend. ,,Ik ben met Bulle Bas meegekomen, en nu zijn we naar u aan het zoeken.''

,,Zo'', zei heer Bommel op koele toon. ,,Dat werd dan tijd. Dat zoeken, bedoel ik. Het zag ernaaruit, dat iedereen me in de steek had gelaten.

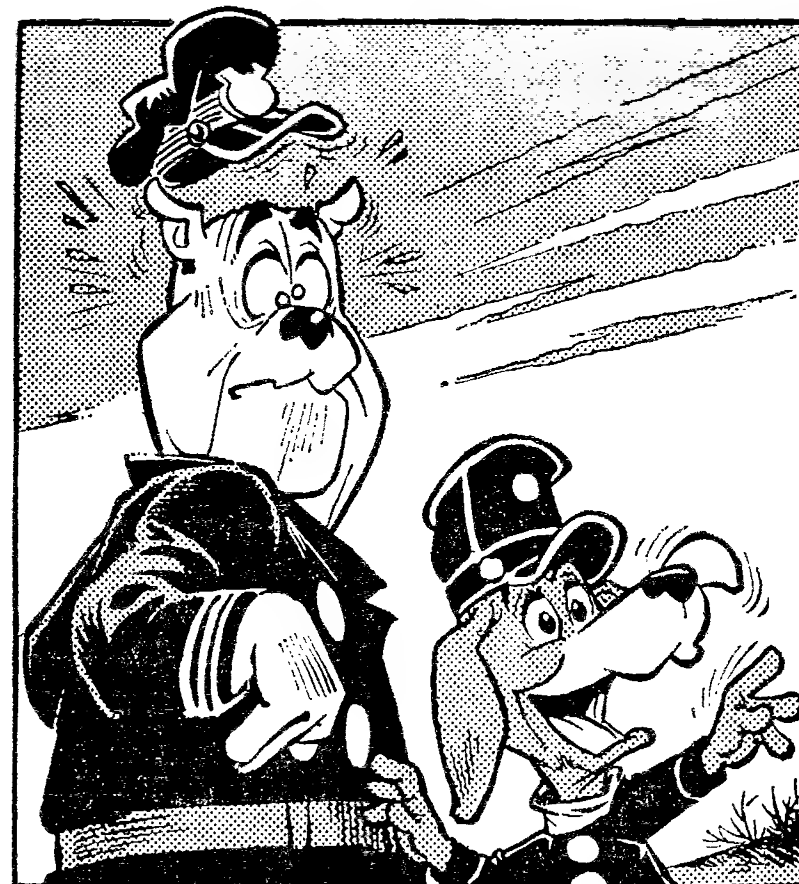
En als ik in deze eenvoudige omgeving niet een mooie levensvervulling gevonden had, zou ik zijn weggekwijnd. Ik heb besloten hier te blijven.''

,,U ziet het verkeerd!'', protesteerde Tom Poes. ,,In Rommeldam kunnen ze u echt niet missen, en daarom hebben ze een groot vliegtuig gestuurd om u op te halen.''

Heer Ollie trok nadenkend aan zijn pijp om het gehoorde te laten inwerken, en in de stilte werd nu de stem van Bulle Bas hoorbaar, die aan de andere kant van de steen passeerde.

,,Een extra groot vliegtuig'', sprak de politiechef. ,,Dat is voor de pijpleiding, natuurlijk, want daar komen we voor. Maar voordat ik het vergeet; er is hier ook ergens een ballonvaarder neergekomen. Een dikke, met een ruitjesjas. Houd hem aan als je hem soms ziet. Ik moet hem mee terug nemen.''







7192 ,,Die verongelukte ballonvaarder is in de buurt van het moeras terechtgekomen'', zei commissaris Bas. ,,Hij is niet zo belangrijk, want de gasbuizen gaan voor en daarom moet ik zo gauw mogelijk die hoeder van jullie spreken. Maar ik moet hem niet vergeten, want dat zou een verkeerde indruk maken.''

Zijn geoefende stem klonk luid en duidelijk door de stille moeraslucht, zodat hij ook aan de andere kant van de steen goed te verstaan was. Heer Bommel, die bij het luisteren steeds meer betrokken raakte, stiet tenslotte dan ook een onderdrukte mompel uit.

,,Daar zit hij!'', riep Dobbe Drijver omkijkend. ,,Onze hoeder, bedoel ik.''

De politiechef keek in de aangewezen richting en zette grote ogen op.

,,D-daar zit wie?'', riep hij uit. ,,Jullie leider? maar.... maar dat is Bommel!!''

,,Inderdaad!'', sprak heer Ollie voorwaarts tredend. ,,Ik ben het, Olivier B. Bommel. Niet zo belangrijk, hè? Wat geeft het, dat die onder vreselijke gevaren uit zijn ballon in het moeras gevallen is? Nee, de gasbuizen, daar gaat het om! Die zijn belangrijk!''

,,Kom, kom'', stamelde de commissaris verward. ,,Zó moet u het niet opvatten.

Heel Rommeldam zit in zak en as, omdat u vermist bent. ,,Bas'', zei de burgemeester tegen me, ,,Bas, ga naar het moeras en kom niet terug zonder dat je Bommel gearresteerd hebt''.... gevonden hebt, bedoel ik. De kranten staan vol over uw ballonongeluk; heus! Als u mee terug gaat....!''

,,Ik ga niet mee terug!'', zei heer Ollie koud. ,,Ik heb hier een mooie taak.

En als hoeder zijnde beveel ik u weg te gaan. U maakt hier onrust en relletjes, als u begrijpt wat ik bedoel.''







7193 ,,Laten we nu vooral kalm blijven!'', sprak commissaris Bas driftig. ,,Het treft, dat u hier de baas bent. Want ik moet iemand hebben die de leiding van het pijp-leggen op zich kan nemen. Als u...''

,,Ik wil niets met je pijpen te maken hebben!'' riep heer Ollie opgewonden. ,,Pak je weg met je vliegmachine. Je verstoort hier de orde!''

,,Bah!'', riep de politiechef, die zijn zelfbeheersing begon te verliezen. ,,Orde?! Het is hier een janboel! Je bende heeft de kostbare pijpen in het moeras getrapt. Het is te zien, dat jij hier de leider bent. Altijd dezelfde, als er ergens moeilijkheden zijn! Maar je zult nog van mij horen!''

Zo sprekende stampte de hooggeplaatste politiebeambte van de heuvel af in de richting van zijn helikopter, en heer Bommel keek hem verhit na.

,,Je zult nog van MIJ horen'', riep hij hem na. ,,Let op mijn woorden!''

,,Kom'', zei Tom Poes sussend. ,,Dit is allemaal niets voor u. Kom liever mee naar huis. Ik wil wedden, dat het eten daar ook veel lekkerder is dan hier.''

Een ogenblik leek het alsof heer Ollie door deze woorden tot inkeer zou komen. toen keerde hij zich echter mompelend om en begaf zich met grote stappen naar de achtergrond, waar Dobbe Drijver de orde in de schare trachtte te herstellen.







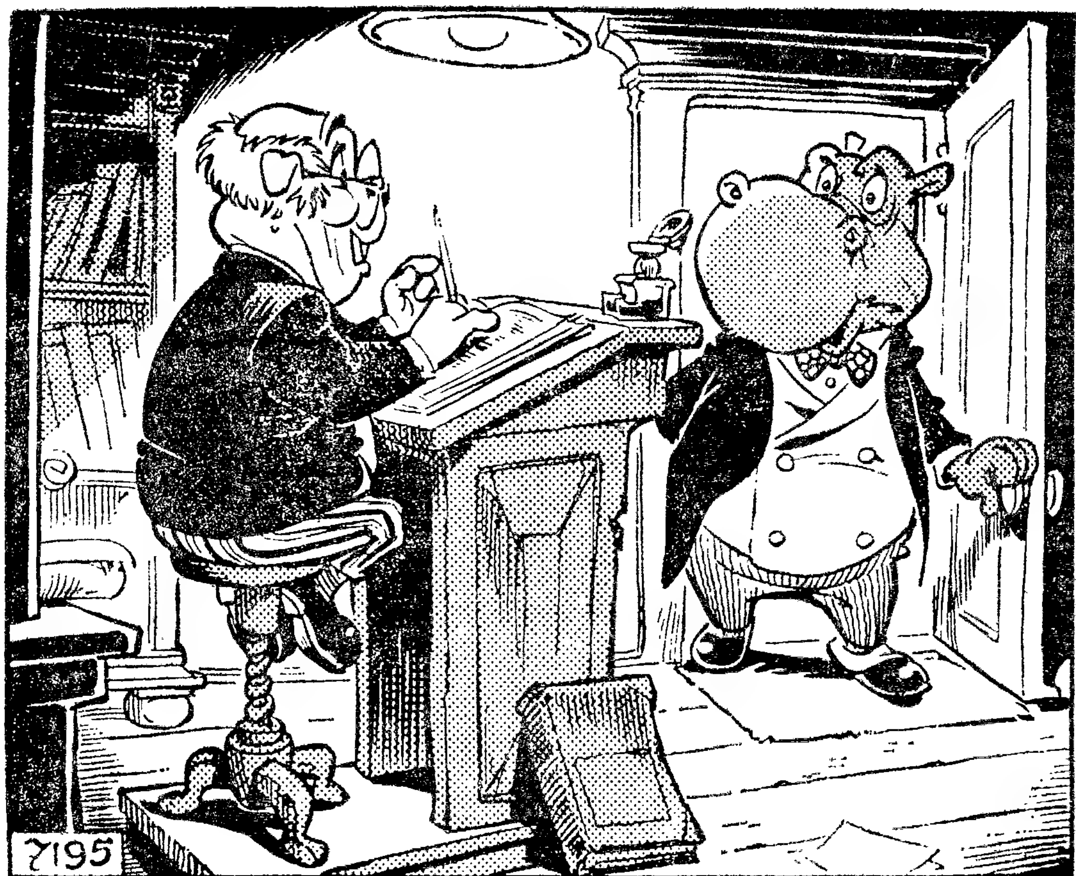
7194 Tom Poes probeerde tevergeefs om heer Bommel te sussen. De vertoornde hoeder luisterde naar geen rede en liep met grote passen naar Dobbe Drijver, die trachtte om de schare weer bij elkaar te krijgen. Maar in plaats van ze tot de orde te roepen begon de verhitte heer de gemeente tot een betoging op te hitsen.

,,Geen gasbuizen op onze heide!'', zo riep hij uit. ,,Weg met de lieden die pijpleidingen belangrijker vinden dan zoekgeraakte heren! Rooie kolonialen zijn het! Ik bedoel eh... sociale uitbuiters, als iemand begrijpt wat ik bedoel! Volgt me, vrienden. Ik zal u met vlammende tred en vastberaden oog eh... Weg met de vergassers, bedoel ik!''

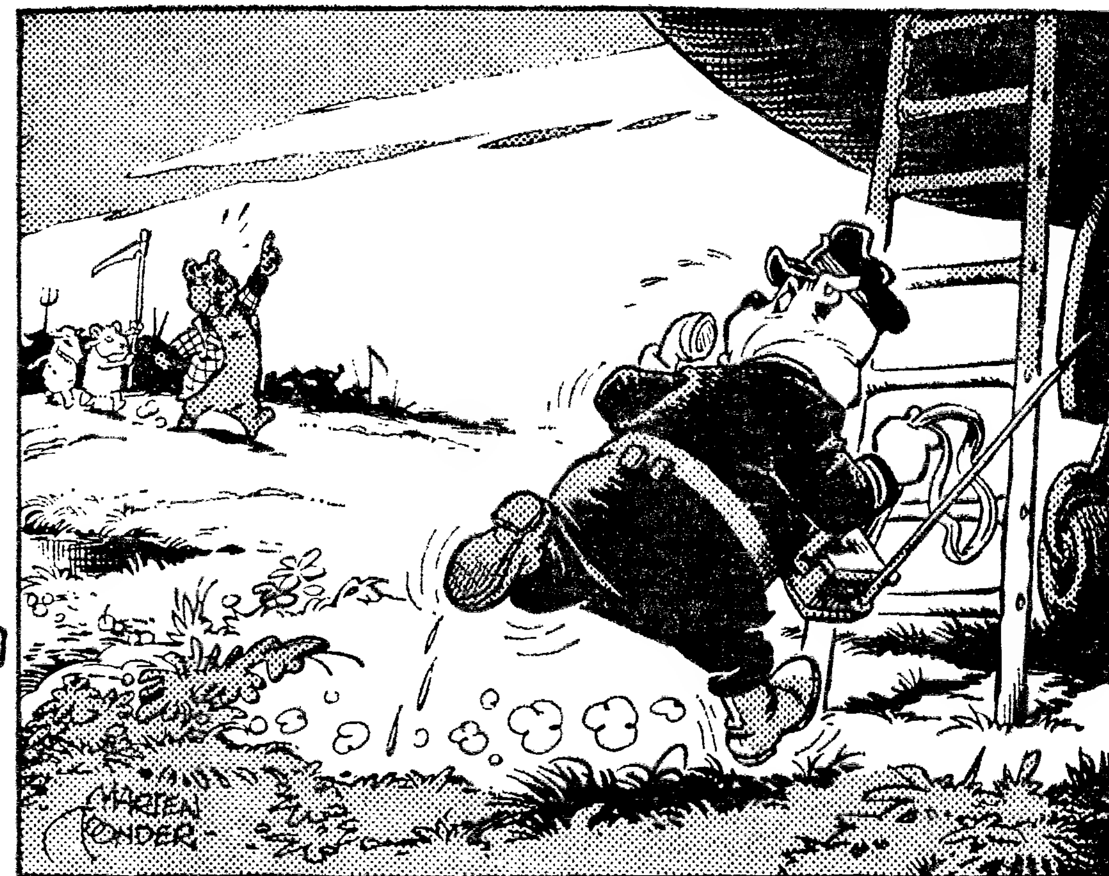
Onder het uiten van deze en dergelijke taal stelde heer Ollie zich aan het hoofd van de horde en trok op in de richting van de helikopter.

Daar zat commissaris Bulle Bas bezorgd in zijn microfoon te praten, want het naderende gerucht was hem niet ontgaan.

,,Ik moet versterking hebben!'', riep hij uit. ,,De toestand is hier helemaal uit de hand gelopen en de bevolking is vijandig. De hele pijpleiding is in de dras verdwenen... Een janboel, dat is het. En Bommel staat aan het hoofd van de beweging. Bommel ja; altijd dezelfde.''







7195 Die middag zat de ambtenaar eerste klasse beleefdheden uit een ambtelijk schrijven te verwijderen, toen de burgemeester haastig binnenkwam.

,,Een ogenblikje!'', riep de magistraat uit. ,,Ik moet een adviesje van je hebben. Wat moet ik doen om die pijpleiding rond te krijgen? Bommel is hoofdman van de plaatselijke bevolking geworden en hij heeft zich tegen ons gekeerd en de inboorlingen staan achter hem. Kunnen we hem inrekenen? Hoe staat dat wettelijk, Dorknoper?''

De hooggeplaatste klerk greep een lijvig foliant en begon daar met grote aandacht in te bladeren.

,,U kunt niets'', sprak bij na enige tijd. ,,Over de Zwader Heide hebt u niets te zeggen. Er kunnen daar alleen maar zaken gedaan worden met de plaatselijke hoeder, krachtens paragraaf 3. Anders krijgt u moeilijkheden met de verenigde naties, burgemeester. En dat zou ik u sterk afraden.''

De heer Dickerdack verliet terneergeslagen het vertrek om opnieuw verbinding met commissaris Bas te gaan zoeken. Maar het zag ernaar uit dat hij reeds te laat was.

De politiechef zag de opgewonden menigte op de helikopter afkomen en hij haastte zich de ladder op.

,,Hallo, is daar nog iemand?'', riep hij in zijn microfoontje. ,,Ik ben er niet meer. Ik verbreek de verbinding, bedoel ik. Er komt een horde aan!''







7196 ,,Hallo, Bas!", riep de burgemeester in de stilte van zijn werkkamer. ,,Kan je me goed verstaan? Mooi! Houd dat dan zo. Nee, het kan me niet schelen of er een horde aankomt. Na alle kosten die er gemaakt zijn, moeten we tot zaken komen. En geen geweld, Bas! Ga onmiddellijk tactisch en vriendelijk met de plaatselijke hoeder onderhandelen."

Hij luisterde enkele ogenblikken bewolkend naar de geknepen stem die blikkerig uit de luidsprekers kwam, en hernam toen streng: ,,Onderhandelen, Bas! Met de plaatselijke hoofdman. Zelfs al zou dat Bommel zijn. Paragraaf 3, Bas. Over en uit."

Gedurende dit gesprek had de commissaris met grote tegenzin de helikopter weer verlaten zodat hij nu weerloos op de heide stond.

,,Over en uit", prevelde hij, terwijl hij een bekommerde blik op de naderende bende wierp. ,,Vriendelijk onderhandelen. Ja, ja."

Haastig zette hij zijn apparaat aan de kant, trok een zakdoek uit zijn zak en begon ermee te zwaaien. Heer Ollie, die aan het hoofd van de betoging liep, begreep dit gebaar natuurlijk als heer zijnde, en hij keerde zich tot zijn volgelingen om ze staande te houden.

,,Halt!" riep hij. ,,Deze heer wenst te onderhandelen. Hij geeft zich over."

,,Hoera!", riep de kudde. ,,Geen rooie gasbuizen op de hei! Weg ermee!"

De geoefende politiechef begreep dat de leider zijn beweging niet in de hand had en hij zwaaide de neusdoek tot deze fladderde.

,,Vrede!" riep hij nog. Maar dat woord was natuurlijk olie op het vuur en de menigte snelde dreigend nader.







7197 Dobbe Drijver had getracht de schare ordelijk op te laten trekken en toen hij de stem van de hoeder halt hoorde roepen, wilde hij zich naar voren haasten om aan het bevel kracht bij te zetten. Maar de horde begon onder wild geroep te draven zodat hij het nakijken had. De zwaaiende armen van de hoofdman verdwenen in de voortdenderende kudde en daarop ging ook de zwaaiende zakdoek van de vredezoekende politieman ten onder.

,,Hier kan ik ook geen orde in brengen'', mompelde de kuddebijer. ,,Het is een bende. Ach, de hoeder hoedt veel te zacht. Daar kan geen goeds uit komen.''

Hij wachtte totdat de menigte in de verte verdween en haastte zich toen naar commissaris Bas, die half in de drassige bodem verzakt was.

,,Ik eh... ik moet onderhandelen,'' gromde de politiechef. ,,Vriendelijk. Met de plaatselijke leider. Wie is dat eigenlijk?''

,,Die daar'', zei Dobbe. Hij wees op heer Ollie, die met moeite zijn gehavende gelaatstrekken aan de heide onttrok.

De ambtenaar stiet een vreugdeloos lachje uit.

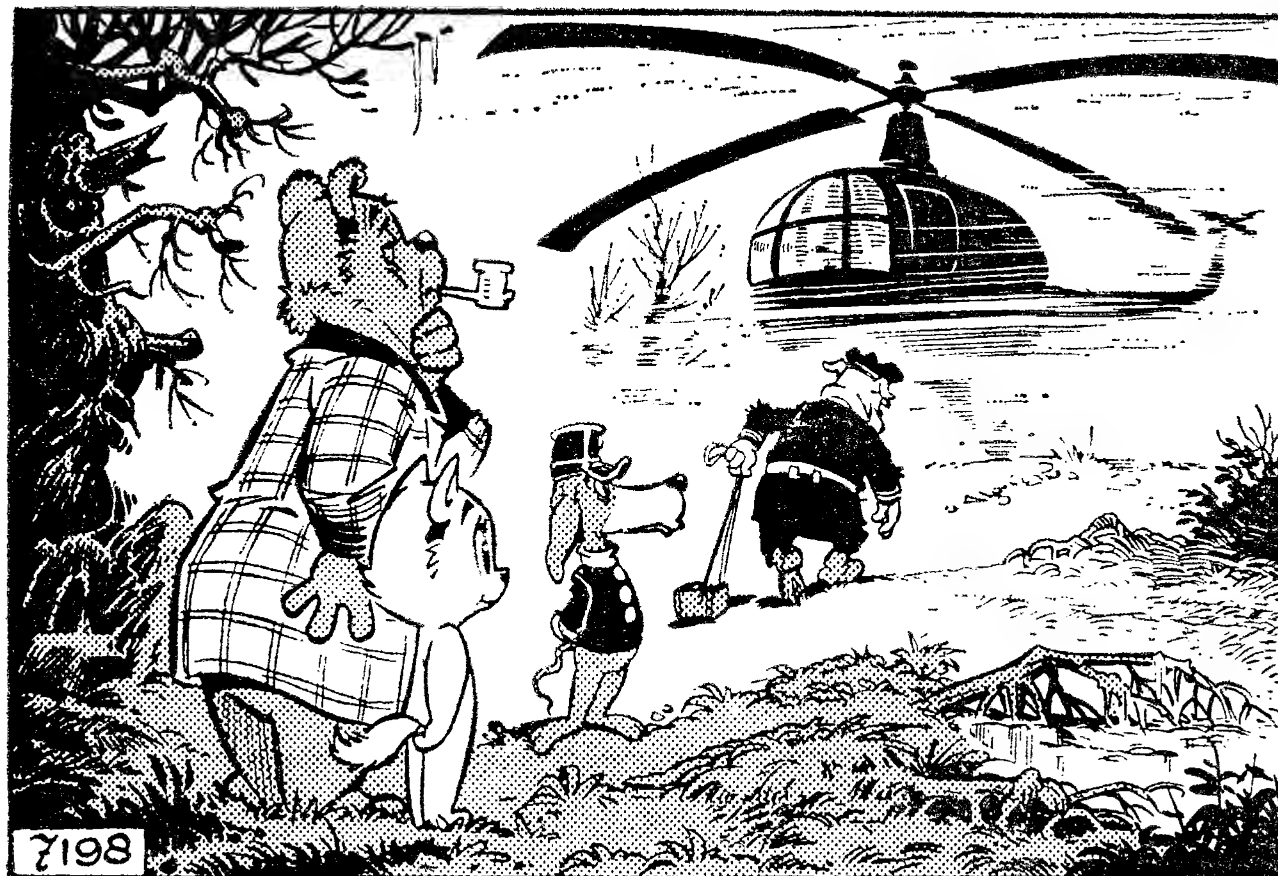
,,Ja'', hernam hij, ,,dat heb je al eerder gezegd. Maar het is niet te geloven.''

Zo sprekende hees hij zich overeind en begaf zich met tegenzin naar heer Bommel.

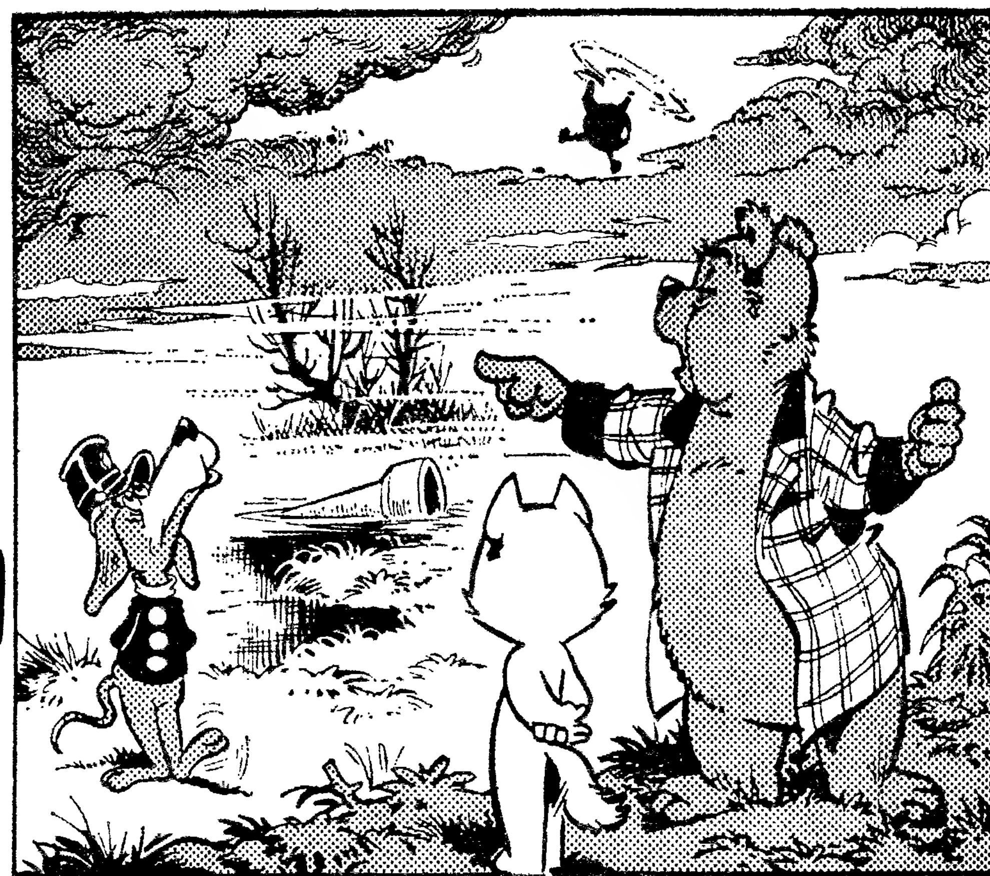
,,Ik moet jou benoemen tot pijpleider'', zei hij walgend. ,,Neem je de benoeming aan?''

,,Ach, waarom eigenlijk niet?'', vroeg heer Ollie. ,,Ik heb er nog eens over nagedacht. En als men zo aandringt...''

,,Mooi'', snauwde Bulle Bas. ,,Dan ga ik meteen een officieel beklag indienen waar je van zal rillen en beven.''







7198 Commissaris Bas greep de riem van zijn walkie-talkie en trok het toestel lusteloos achter zich aan naar de helikopter.

,,Een zuur iemand'', zei heer Bommel, die hem niet onwelwillend naoogde. ,,Daar brengt hij me mijn benoeming tot pijpleider over; maar geen gelukwensje kan eraf. En toch is het een mooie positie, zegt nu zelf.''

,,Hm'', zei Tom Poes. ,,De pijp is in het moeras gezakt, en de leiding laat te wensen over, als ik eerlijk moet zijn. U kunt er beter mee ophouden.''

,,Dat is nu de tweede keer, dat je daarover begint!'' riep heer Ollie geprikkeld uit. ,,Je moest weten, dat uitscheiden helemaal niet bij mijn krachtige natuur behoort. Misschien laat de leiding te wensen over, maar dat komt omdat ik tot nu toe moderne ideeën uitgedragen heb. Ik had beter aan mijn goede vader moeten denken. Stinkende opvoeders maken zachte wonden, zei hij altijd. En van nu af aan ga ik mij daar aan houden. Terug naar het oude!''

Hij rechtte de rug en keerde zich om naar Dobbe Drijver, die afwachtend naast hen stond.

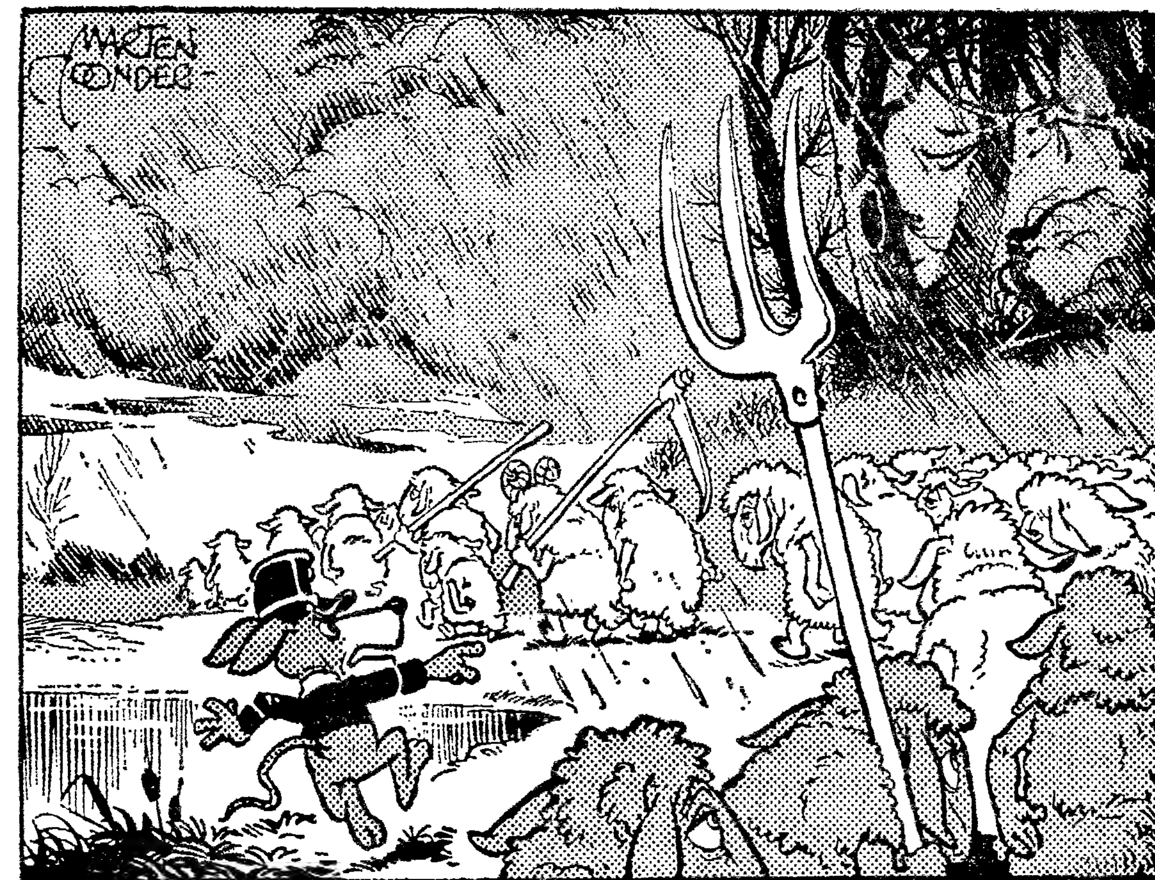
,,Ga de kudde verzamelen, kuddebeijer!'', sprak hij kort. ,,Ik wil op ernstige wijze het woord tot hen richten!''

,,Een moeilijk bevel'', mompelde de aangesprokene. ,,Ze zitten vol wilde haren en de gezeglijkheid is er lelijk uit.''

Hij richtte de blik naar de hemel, waar de vertrekkende helikopter ronkend zichtbaar was, en zijn gelaat klaarde een beetje op.

,,Het kan misschien lukken'', hernam hij. ,,Het weer werkt mee, want het gaat regenen, denk ik.''



7199 Dobbe Drijver had gelijk gehad: het begon te regenen.

„Goed voor het gewas", sprak heer Ollie, zijn kraag opzettend. „Ach, ja, als hoeder is men één met de natuur, als je begrijpt wat ik bedoel. Het is iets heel moois, dat men fijn moet aanvoelen. Je zult zien, dat ik hier een model-landstreek van maak."

„Hm", zei Tom Poes.

„Natuurlijk moet ik even de tijd hebben", hernam heer Bommel. „De eenvoudige lieden hier hebben geen begrip voor orde en tucht. Een straffe hand is een eerste vereiste. En nu ik gesteund word door de overheid omdat ik na lang aandringen een benoeming tot pijpleider heb aangenomen, gaat er een frisse wind waaien, dat beloof ik je. Kom jonge vriend, we gaan schuilen. Het wordt me te fris, bedoel ik."

Inderdaad kletterde de regen nu met stralen neer, en Dobbe Drijver had niet veel moeite om de gemeente bij elkander te krijgen.

„Verzamelen!", riep hij. „Wee degene die nog bokkesprongen maakt! Eén schurftig schaap steekt de hele kudde aan en daarom is het nu uit met de pret!"

Deze strenge woorden en het slechte weer misten hun uitwerking niet en de schare zette zich kleumerig en onderworpen in beweging.

„Wie weet", dacht Dobbe Drijver, die ordenend om de gelederen draafde, „Misschien komt alles toch nog terecht."






7200 Heer Bommel en Tom Poes hadden onderdak gezocht in de oude hut bij het dijkje, en daar zaten ze nu naar het getik van de regen te luisteren.

„Het is een hard leven", sprak heer Ollie zacht voor zich heen. „Om deze tijd placht Joost de maaltijd gereed te hebben. Ach ja, ik getroost mij grote ontberingen. Maar ik ben slecht behandeld en ik ben in de steek gelaten toen ik in nood verkeerde. En ook al heeft men mij nu tot pijpleider benoemd, dat vergeet ik toch niet gemakkelijk."

„Nee", zei Tom Poes. „Trouwens, dat pijpleiden wordt allemaal ellende, dat zult u zien."

Dit vond heer Bommel echter geen prettige opmerking.

„Het is een hooggeplaatste positie", verklaarde hij uit de hoogte. „Als hoeder en als pijpleider heeft men een heel aparte plaats; eenzaam, doch geëerbiedigd, als je begrijpt wat ik bedoel."

Voordat Tom Poes hier op in kon gaan, barstte de deur open om doorgang te verlenen aan de gemeente, die door Dobbe Drijver kundig naar binnen geloodst werd.

Het was een dichte drom, en al spoedig was heer Ollie aan het oog onttrokken door de opdringende massa, die een geur van natte vachten verspreidde.

„Een beetje doorlopen daar voor", riep de kuddebijer. „Er gaan veel makke schapen in een hok. Maar dan moeten we wel allemaal een beetje inschikken."

„Hm", dacht Tom Poes, die aardig in de verdrukking was geraakt. „Zó apart en eenzaam is die plaats toch ook weer niet."







7201 Professor Prlwytzkofski wandelde peinzend door de straten van Rommeldam, toen hij doctorandus Zielknijper tegenkwam.

,,Mijn gelukwensen, professor'', riep deze uit. ,,U schijnt daar een prachtig, braakliggend terrein te hebben ontdekt op de Zwader Heide!''

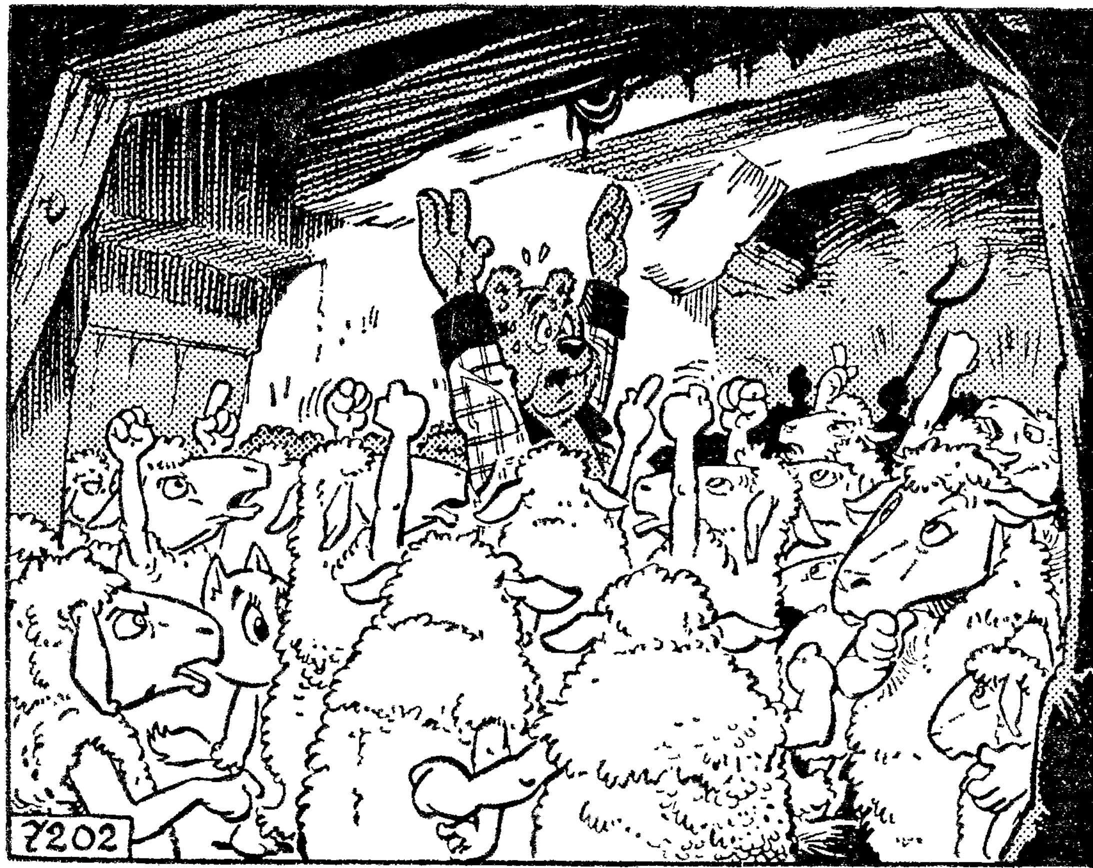
,,Bestemd!'', gaf de geleerde toe. ,,Eerstklassige methaangassen, die op der aftapfing wachten.''

,,Ach, die gassen'', hernam de zielkundige. ,,Ik heb het oog op de bevolking! Ongevormd materiaal, dat door een vakman zou moeten worden gekneed...''

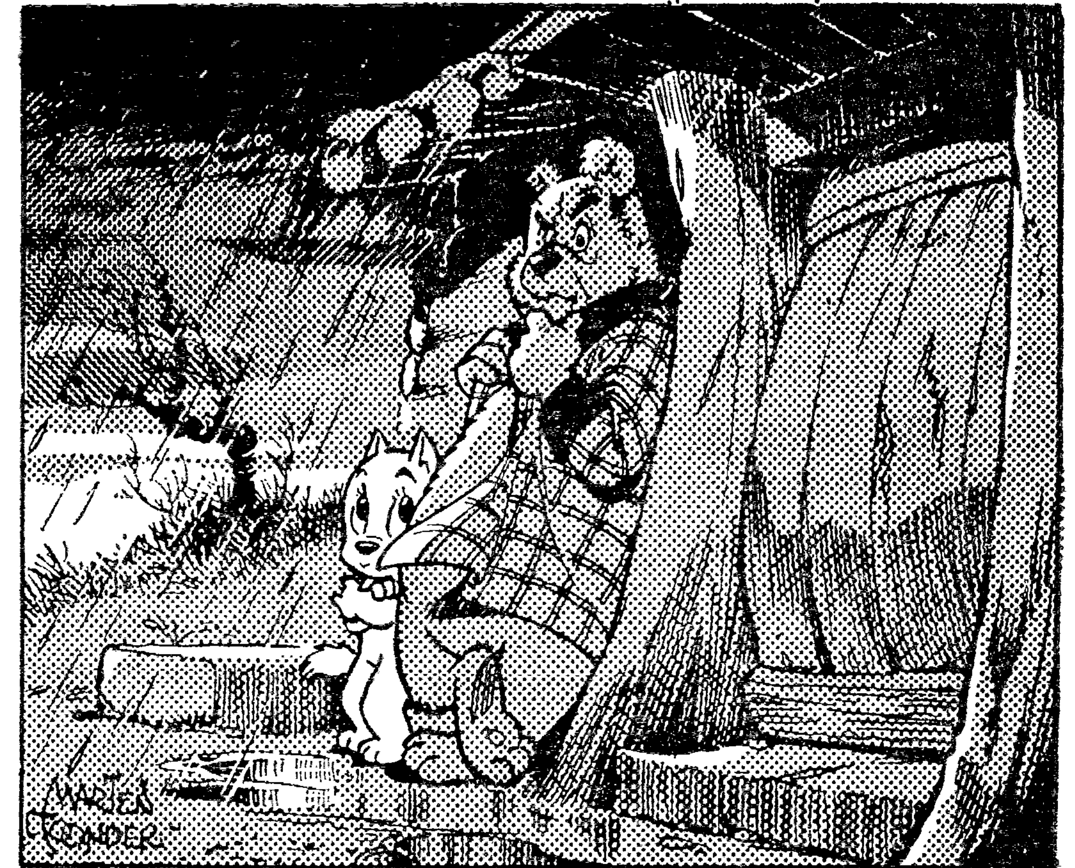
,,Ener evaporatie-exhalator zou ik moeten hebben'', vervolgde de hoogleraar. ,,Met hydraulischer schuifsifon, dat verstaat zich. Maar der behoorde laat ja niets van zich horen. Men is dadig met het vernoemen van ener pijpleider, en daarmee dient men der wetenschap niet.''

,,We moeten druk op het gemeentebestuur gaan uitoefenen!'', riep de heer Zielknijper uit. ,,Geschoolde andragogen, dat is wat men daar nodig heeft!''

Eensgezind begaven de beide heren zich naar het raadhuis om hun belangen bij de burgemeester te gaan bepleiten. Maar helaas, toen ze daar aankwamen bemerkten ze, dat ze niet de enigen waren. Voor de kamer van de magistraat verdrong zich een menigte zaken- en andere lieden, die wilden trachten beter te worden van de ontdekte gasbel.







7202 Buiten stroomde de regen klaterend neer, maar in de hut was het droog.

Warm werd het er trouwens ook, want de kuddebijer was erin geslaagd om de hele gemeente naar binnen te krijgen. En omdat iedereen zijn winterjas nog aan had begon het al spoedig broeierig te worden.

Heer Ollie wrong zich met moeite tussen de vachten omhoog en ging op zijn bankje staan.

''Kunnen eh... kunnen de dames en heren een beetje eh... doorlopen...?'', riep hij met benauwde stem. ''Een beetje opschikken, be-bedoel ik?''

''Opschikken... opschikken...'', herhaalde de schare mekkerend.

Er ontstond beweging, waardoor de leider van zijn standplaats gedrukt werd en tussen enige pelzen geklemd heen en weer deinde.

''N-niet d-doen!'', riep hij uit. ''Als hoe-hoeder m-moet ik vrijheid van beweging h-hebben! Z-zet me neer!!''

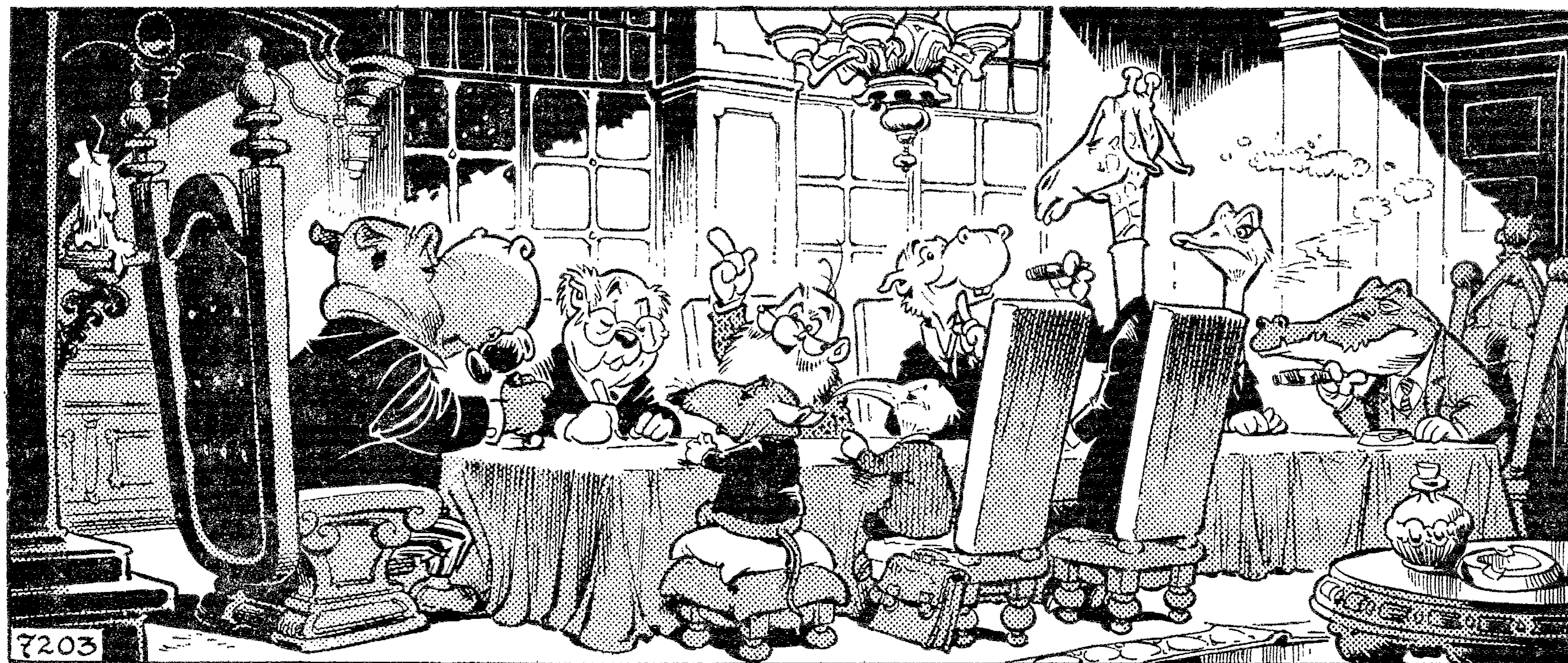
''Vrijheid!'', viel de kudde in. ''Beweging! Hoera! Bewegingsvrijheid!''

Het geschuifel nam toe, omdat de horde in de stemming begon te komen, en al spoedig begon de deur bol te staan door de druk. Dit was te veel voor heer Bommel. Met verwrongen gelaatstrekken slaagde hij erin zich naar de uitgang te werken en door een kier naar buiten te komen. De deur sloot zich met een slag achter hem en met stokkende adem haalde hij de natte avondlucht in.

''Hier is het beter'', zei Tom Poes, die hem gevolgd was.

''Ja'', gaf heer Ollie toe. ''Als leider kan men beter eenzaam in de drup staan, dan ten gronde te gaan in de menigte.''

''Hm'', mompelde Tom Poes. ''Het is nog beter om helemaal geen pijpleider te wezen.''





7203 De burgemeester had die avond een vergadering belegd van iedereen die belang had bij de gasbel onder de Zwader Heide. Daar zaten niet alleen geleerden en ondernemers, maar ook meester Zwederkoorn, die de Bovenste Tien vertegenwoordigde.

''Mijn opdrachtgevers zijn bereid met geld op tafel te komen'', sprak de jurist. ''Maar dan moet eerst het bewijs voor het bestaan van een behoorlijke gasbel geleverd worden.''

''Dat heb ik ja nog niet leveren kunnen'', zei professor Prlwytzkofski. ''Ik vervoegde niet over ener ordentelijker Krab-hevel met sifonischer exhalatie-aangehorigheden.''

''Bovendien moet er orde in het gebied heersen'', hernam de heer Zwederkoorn. ''Volgens de berichten is het er nu een janboel.''

''Dat kan in orde komen'', verklaarde doctorandus Zielknijper. ''Door inschakeling van sociale werkers en andragogen! Wanneer men mij...''

Doch de heer Dorknoper viel hem in de rede.

''Dit is allemaal goed en wel'', sprak hij. ''Maar voordat wij in dat gebied iets kunnen doen moet er een wettige overeenkomst worden gemaakt. Met de wettige hoeder van dat gebied. De betreffende paragrafen zijn daarin héél duidelijk. Deze hoeder heeft nu wel een benoeming tot pijpleider aanvaard, maar de overeenkomst staat nog geenszins vast.''

''Het is die Bommel'', mompelde de burgemeester zorgelijk. ''Hoe pakken we hèm aan?''

''Als u erop staat wil ik het ambtelijke gedeelte wel op mij nemen'', zei de ambtenaar eerste klasse. ''Een straffe organisatie op grond van de betreffende bepalingen en voorschriften; daarop komt het aan.''

7204 Toen de ochtend aanbrak zaten heer Bommel en Tom Poes verkleumd onder het lekkende afdak. De regen was opgehouden, maar een kille wind trok om de hoeken van de hut en maakte het verblijf daar buiten niet tot een genoegen.

''Dit alles is heel slecht voor mijn gezondheid'', prevelde heer Ollie met stijve lippen. ''Het vocht trekt in mijn mergpijp, dat voel ik.''

''De zon breekt door'', zei Tom Poes troostend. ''En kijk, daar komt weer een helikopter aan. Als u de zaak nu een beetje in de hand houdt kan er misschien nog iets van terecht komen.''

Nu verscheen ook Dobbe Drijver in de deuropening.

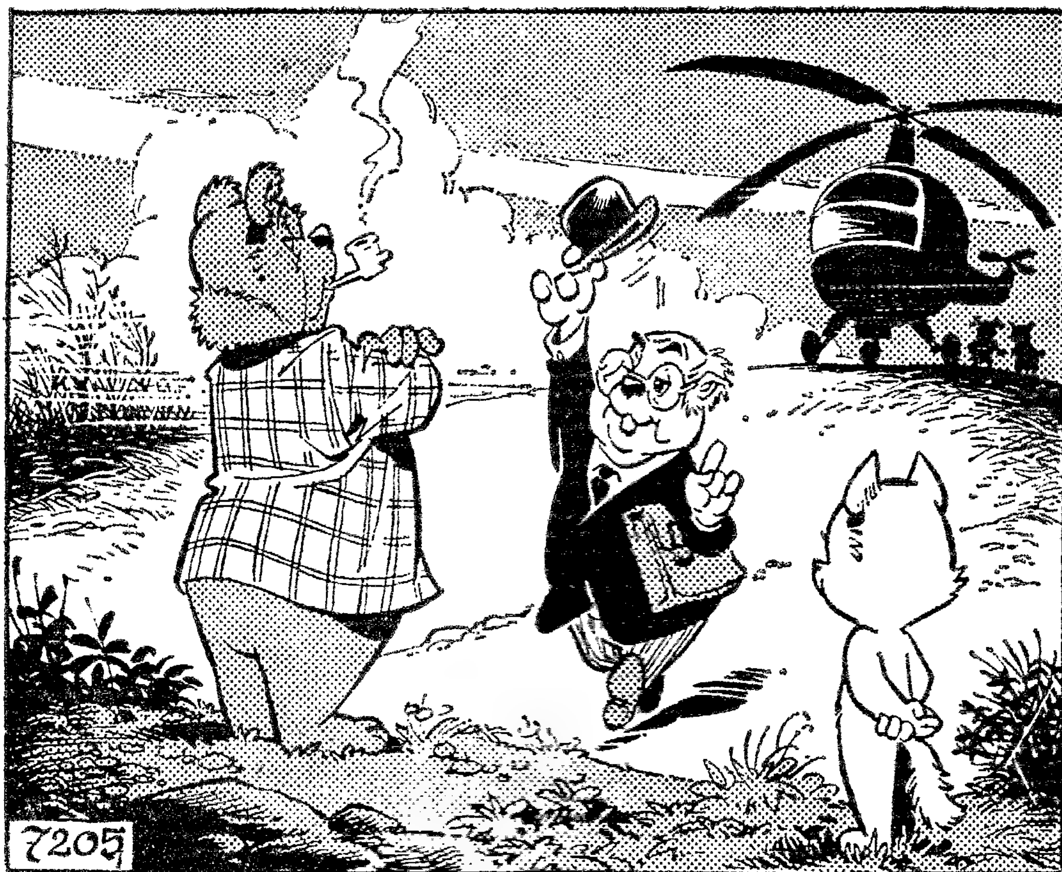
''Het weer klaart op'', verklaarde hij tevreden. ''En er is hier in de buurt nog voedsel genoeg voor vandaag. Wat zijn uw orders?''

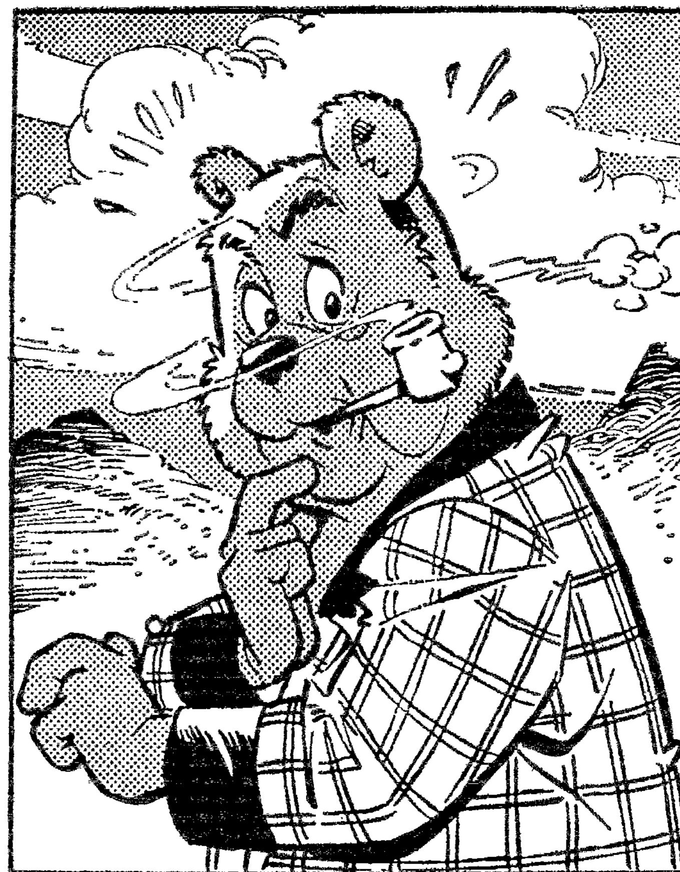
''Orders?'', herhaalde de hoeder onzeker. ''Orders, juist ja. Binnen blijven. Iedereen moet binnen blijven, bedoel ik. Er komt weer een vliegtuig aan, en nu moet ik de zaak in de hand houden, als je begrijpt wat ik bedoel. Geen grapjes meer, die kunnen we nu niet hebben.''

Hij stond op en trad met verstijfde ledematen wat naar voren, zodat hij een goed uitzicht had op de machine, die juist geland was.

''Er komen heel wat lieden uit'', hernam hij. ''En kijk, daar is Dorknoper ook. Men heeft ingezien, dat men met een Bommel geen grapjes kan uithalen, wat jij, jonge vriend?''

''Geen grapjes meer'', herhaalde de kuddebijer, bezorgd naar het bol staande houtwerk kijkend. ''Een wijs besluit. Maar hoe moet het nu met het voedsel? De gemeente begint honger te krijgen. En of de deur het zal houden?''







7205 De ambtenaar Dorknoper was als eerste uit het vliegtuig gekomen en haastte zich naar heer Bommel toe.

„Prettig u hier te treffen'', sprak hij. „Ik heb veel over uw loopbaan hier gehoord. Mag ik uw wettige aanstelling als hoeder even zien? Dan kunnen we uw pijpleiderschap ook even ambtelijk regelen voordat we verder gaan''.

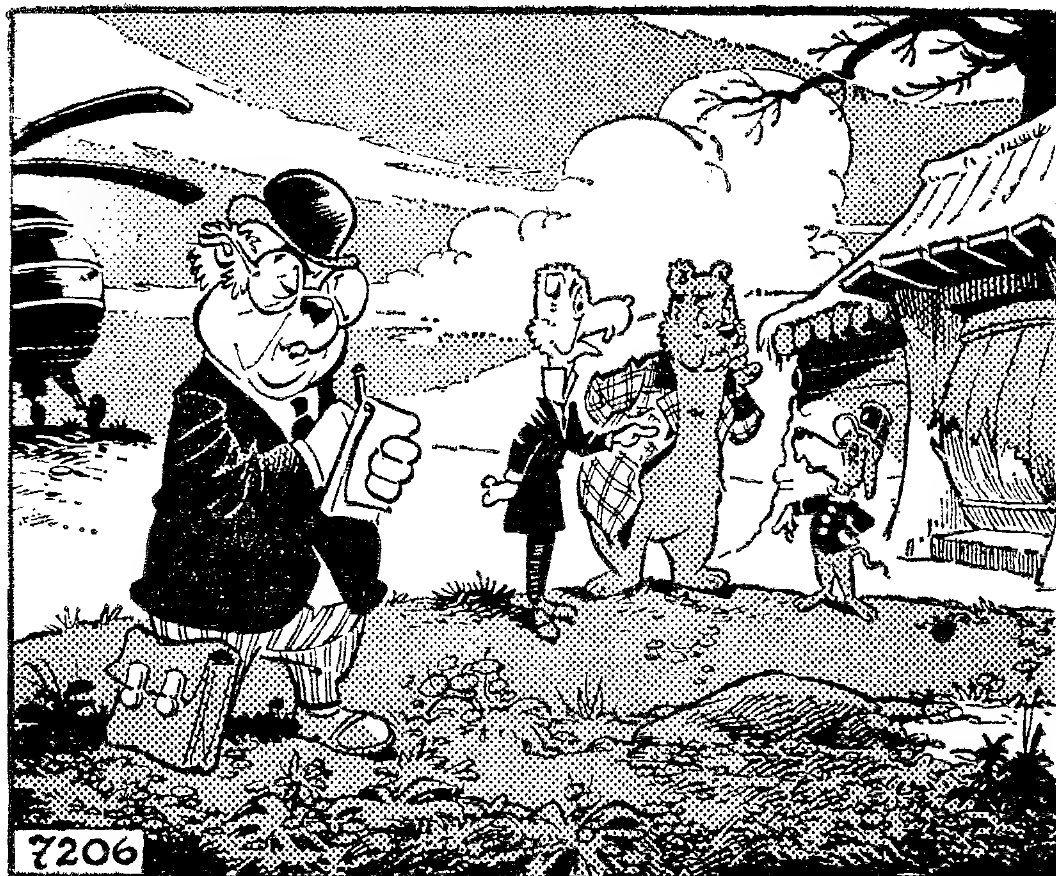
„Wettelijke aanstelling?'', hernam heer Ollie. Hij zakte wat in, en keek onzeker rond. „Waar is Dobbe?'', vervolgde hij. „De kuddebijer, bedoel ik? Dobbe!! Waar is mijn wettige aanstelling?"

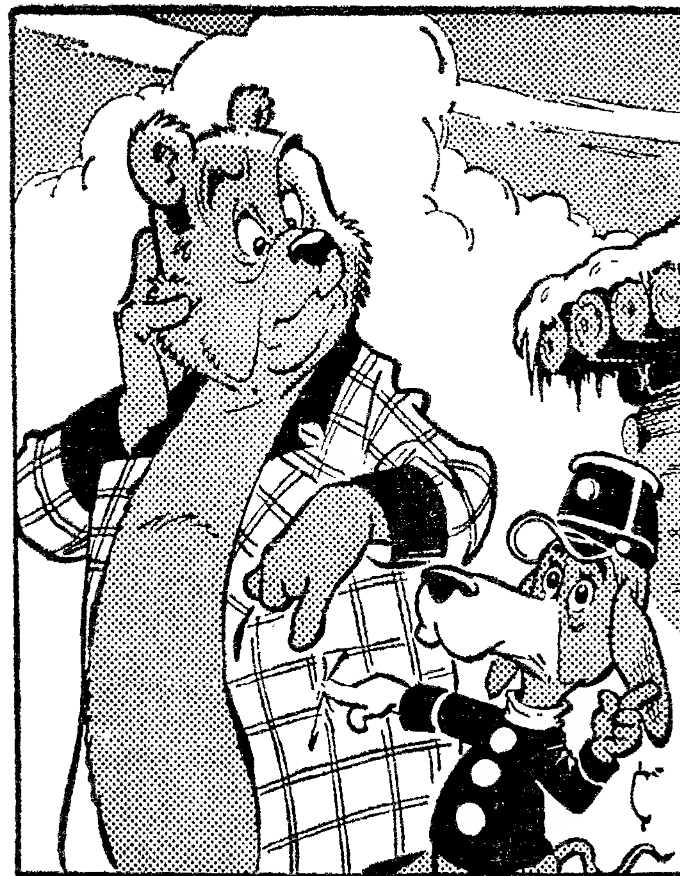
Dobbe Drijver verliet de deur, die bol stond van het gedrang dat in de hut heerste, en trad voorwaarts.

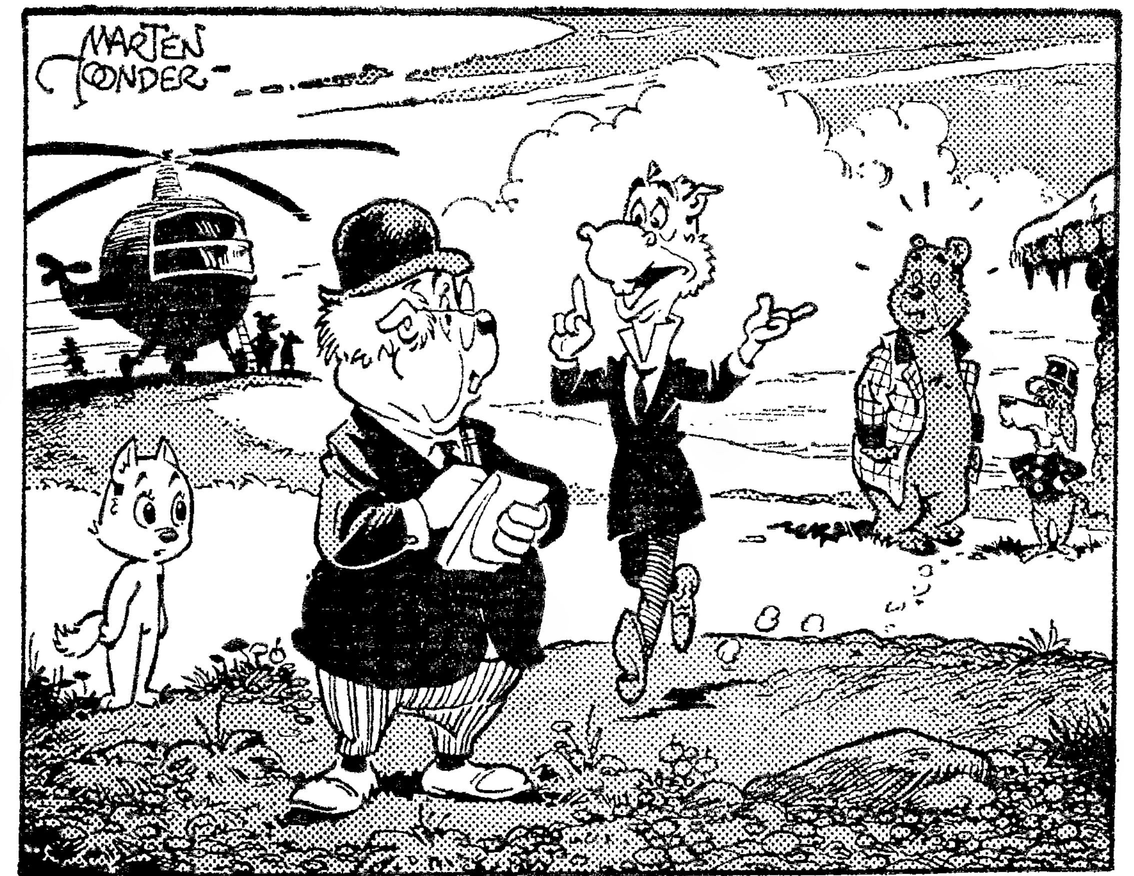
„Ik weet niet wat je bedoelt'', zei hij. „Het lijkt me malligheid. Je was de enige hoeder, die in de buurt was, toen Ibbele de lucht in ging. Nou, dat is voor mij voldoende en de gemeente weet niet beter. Maar wat moet ik met ze doen? Ze hebben honger en ze barsten uit de hut!"

„Juist", hernam de ambtenaar eerste klasse. „Dit vermoedde ik reeds. Ik was er al bang voor''.

Hij stapte terzijde en trok een notitieboekje uit zijn tas om enige aantekeningen te maken.







7206 De ambtenaar Dorknoper had zich wat teruggetrokken om ongestoord aantekeningen te kunnen maken. Intussen was echter doctorandus Zielknijper genaderd en deze wendde zich nu tot heer Bommel.

„Wat hoor ik daar?'' vroeg hij. „Is het waar wat deze agent zei? Is de agglomeratie hier samengebald in een bouwvallige hut? Daar kunnen niets dan misstanden uit voortkomen. Wie is daarvoor verantwoordelijk?''

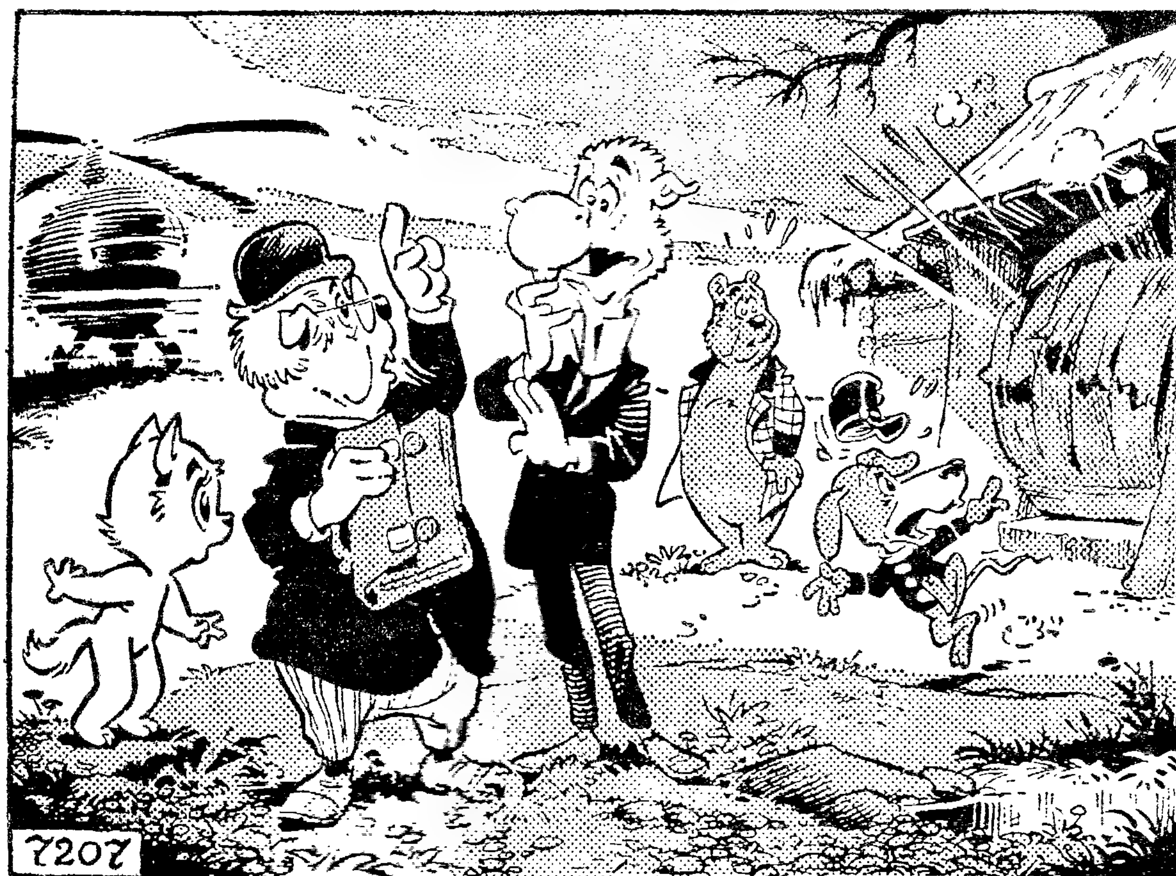
''Hij hier'', verklaarde Dobbe Drijver wijzend. ''Hij is de hoeder, en hij pakt de zaak streng aan. Dat deed hij eerst niet. Het is niet modern, zei hij. Maar nu worden er geen grapjes meer gemaakt, en dat is maar goed ook. Maar als je het mij vraagt zouden eerst de wilde haren er af moeten.''

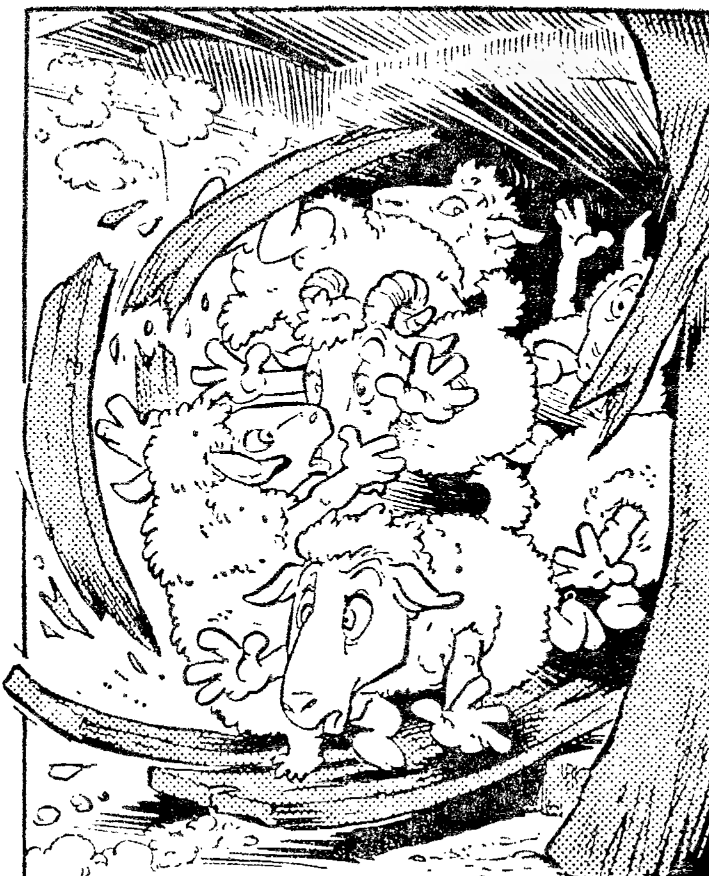
De zielkundige had met klimmende ontzetting geluisterd, en terwijl hem een huivering door de leden voer wendde hij zich tot de noterende ambtenaar eerste klasse.

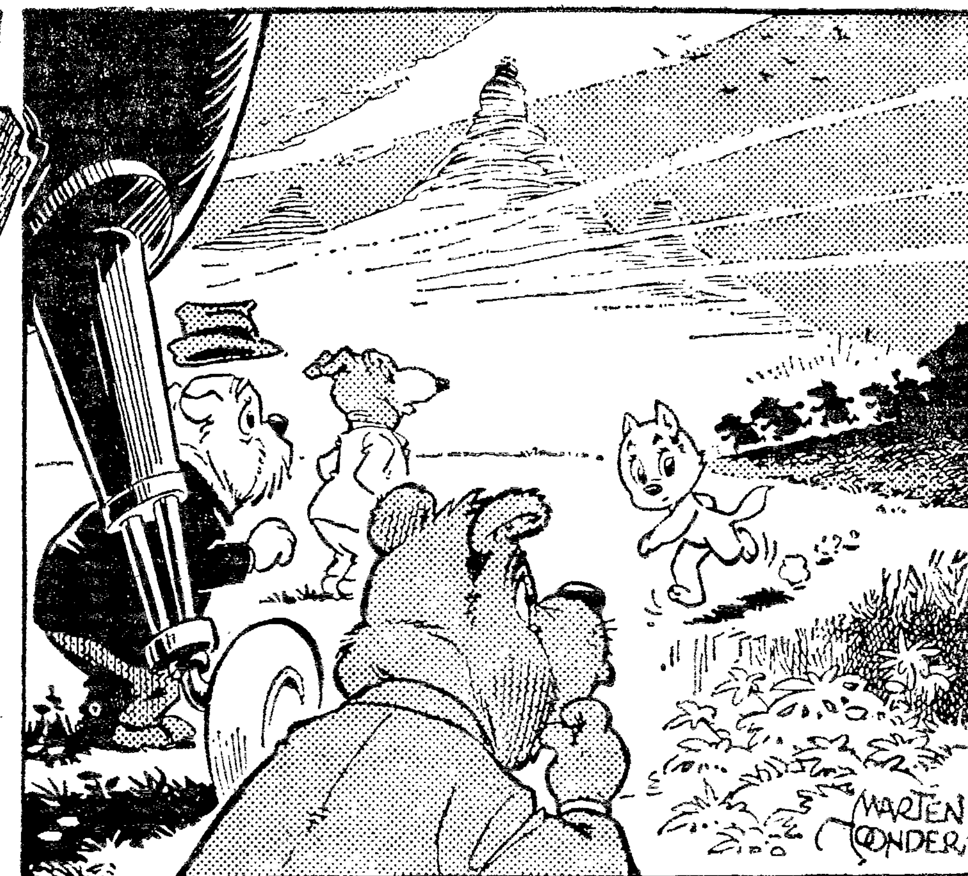
''Hier heersen ongelofelijke toestanden'', riep hij uit. ''Is daar niet tegen te doen? Er zou onmiddellijk moeten worden ingegrepen!''

„Zo gemakkelijk is het niet'', vermaande de heer Dorknoper. „Dit ligt héél ingewikkeld en moet ragfijn behandeld worden. Enerzijds valt de heer Bommel onder de Rommeldamse wetten. Maar anderzijds bevinden we on op autonoom gebied.''

„Dit stuuit mij tegen de borst'', mompelde de ander beklemd. „Een geheel conglomeraat bevindt zich in geestelijke nood in ginds gebouwtje. En ik sta machteloos door de dorre letter van de wet. Zo gaan gehele groepen ten onder; ik zie dat zo vaak.''







7207 ,,Een gehele agglomeratie gaat daar in geestelijke nood ten onder", riep de heer Zielknijper schril. ,,Door het gebroddel van een volksmenner! Deze Bommel zou ingerekend moeten worden! Kunt u de wetten en voorschriften niet een ogenblik door de vingers zien?"

"Onmogelijk!", vermaande de ambtenaar Dorknoper. "Het is mogelijk, dat hier sociale misstanden zijn. Maar men moet voorzichtig wezen met inmenging. Men kent immers de wil van het volk niet?"

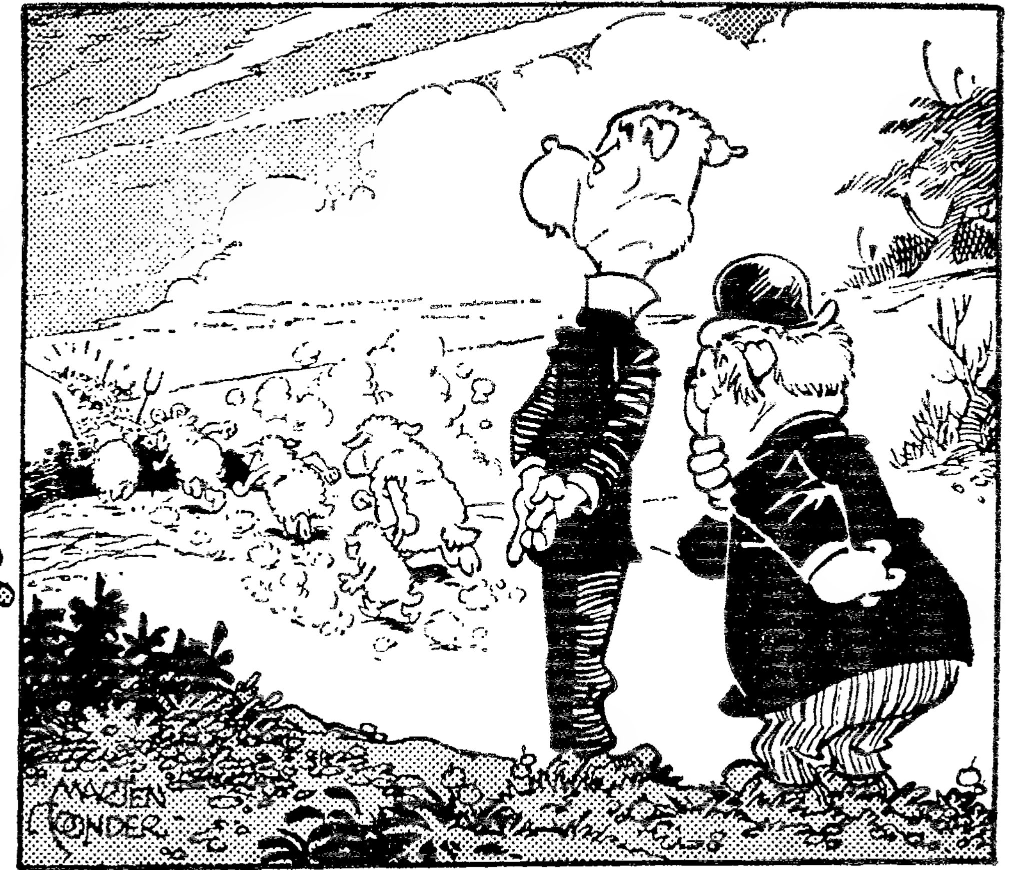
,,Pas op!", riep Tom Poes. ,,Het volk heeft honger!"

Hij wees naar de deur van de hut, die onder het aanhoudende gedrang begon te barsten.

,,Dat wordt narigheid!", riep Dobbe Drijver, terwijl hij vlug opzij sprong. ,,Het volk weet niet wat het wil en de hoeder heeft niet verteld wat het wil. Nu komt er ellende!"

Op hetzelfde moment vloog de deur in splinters uit zijn hengsels, en de gemeente zwermde naar buiten. Tom Poes wachtte niet af wat er verder zou gebeuren, want hij begreep, dat het tijd werd om andere maatregelen te gaan nemen. Daarom holde hij nu naar de helikopter, die een eindje verderop geland was.



7208 De Heiknappers vlogen door de opengebarsten deur naar buiten en zwermden ordeloos de vlakte op.

''Aansluiten!'', riep Dobbe Drijver. ''Bij elkaar blijven! Dat gaat zo niet!'' De gemeente was echter door het dolle heen wegens de langdurige opsluiting, en luisterde niet.

''Geef dan leiding!'', drong de kuddebijer aan. ''Het volk weet niet wat het wil!''

Heer Bommel had echter geen zin om weer onder de voet te worden gelopen en vluchtte in paniek.

''Hoe kan ik leiding geven, als ik niet weet wat ze willen?'', riep hij terwijl hij de heide op draafde.

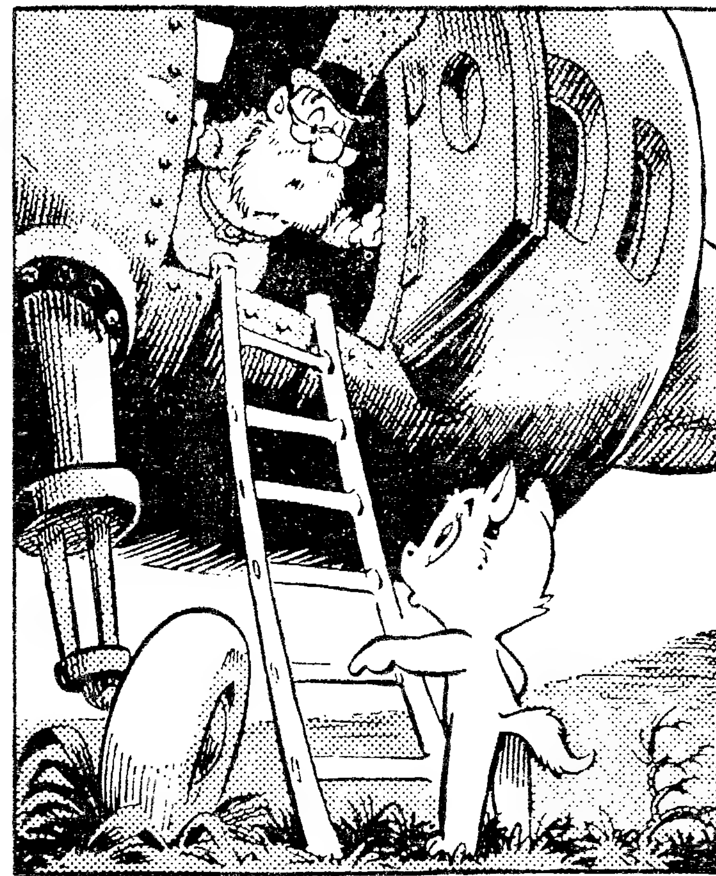
''Heel verstandig!'', mompelde Dobbe, die niet geluisterd had. ''Dat is tenminste een leidinggevende daad! Nu weet de schare waar ze heen moeten gaan.''

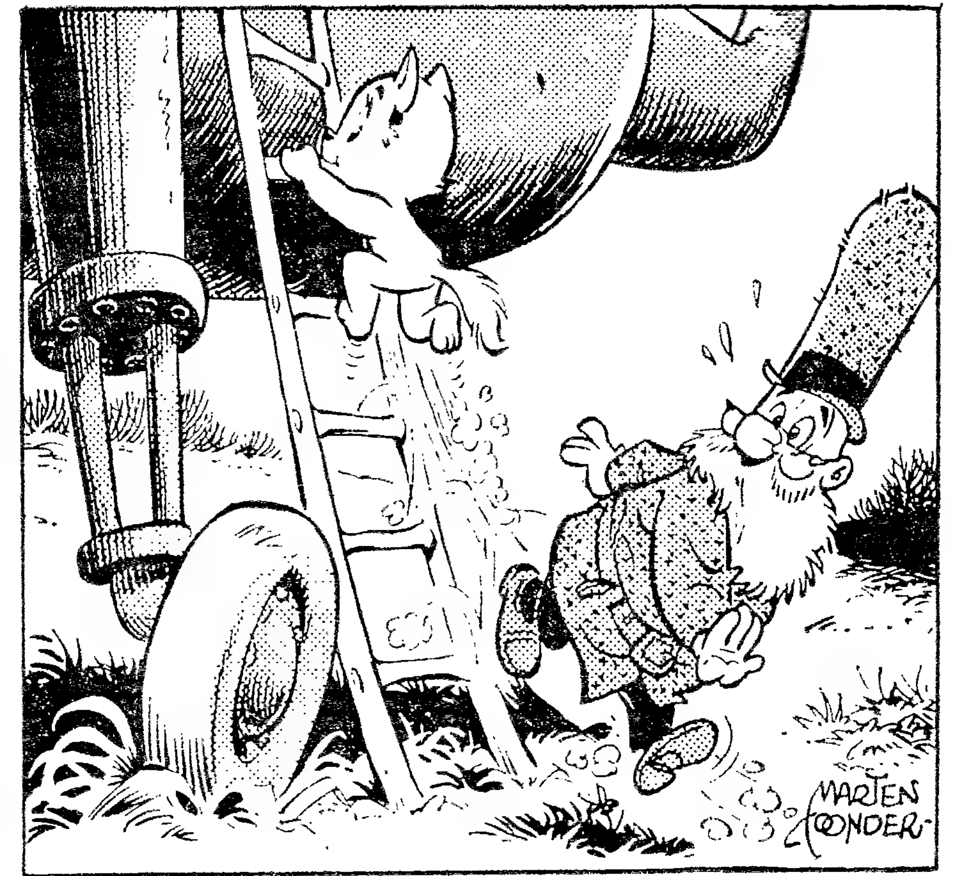
Het bleek al gauw, dat hij gelijk had, want de horde begon zich aaneen te sluiten en volgde de voortsnellende hoeder op de hielen. De gehele groep verdween al spoedig mekkerend over een heuvel, en de ambtenaar Dorknoper keek de opstijgende stofwolk peinzend na.

''Die meneer Bommel heeft de wind er onder'', sprak hij onder de indruk. ''U kunt zeggen wat u wilt.''

''Een onderdrukte massa, zonder eigen wil'', zei doctorandus Zielknijper afkeurend. ''Hij oefent natuurlijk een schrikbewind uit. Men ziet dat zo dikwijls in primitieve gebieden. Wat is hij van plan? Dat zou ik wel eens willen weten!''







7209 "Wat is Bommel van plan?" mompelde de ambtenaar Dorknoper, de verdwijnende stofwolk naogend. "Dit alles vraagt om een voorzichtige aanpak, want niemand weet welke tactiek hij op het oog heeft."

Hij zweeg even, en toen verscheen er een listig trekje op zijn onkreukbaar gelaat.

"Aan de andere kant", hernam hij oplevend, "is het duidelijk, dat de hoeder momenteel niet aanwezig is. Er is daarom volgens mij geen enkel bezwaar om onopvallend aan de gasbel te gaan werken. Inleidende en onderzoekende werkzaamheden, meen ik. Er zijn niet voor niets vaklieden met ons meegekomen. Waar is die geleerde?"

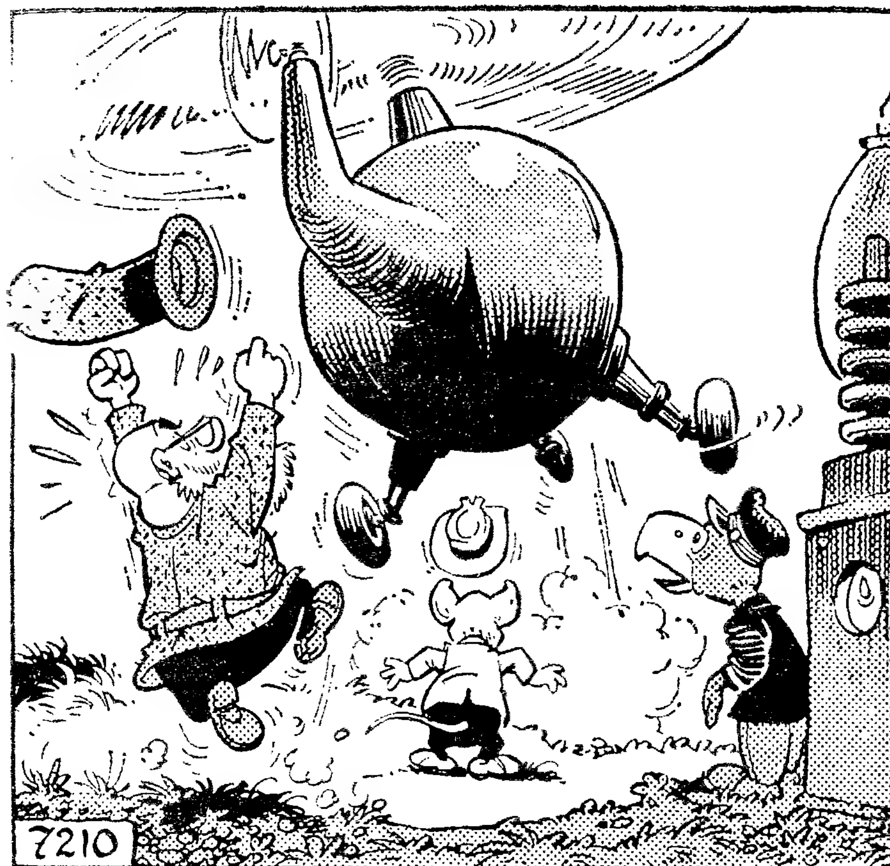
Professor Prlwytzkofski was op dat moment nog in de helikopter, waar hij toezicht hield op het uitladen van zijn apparatuur, toen Tom Poes onder aan het laddertje verscheen.

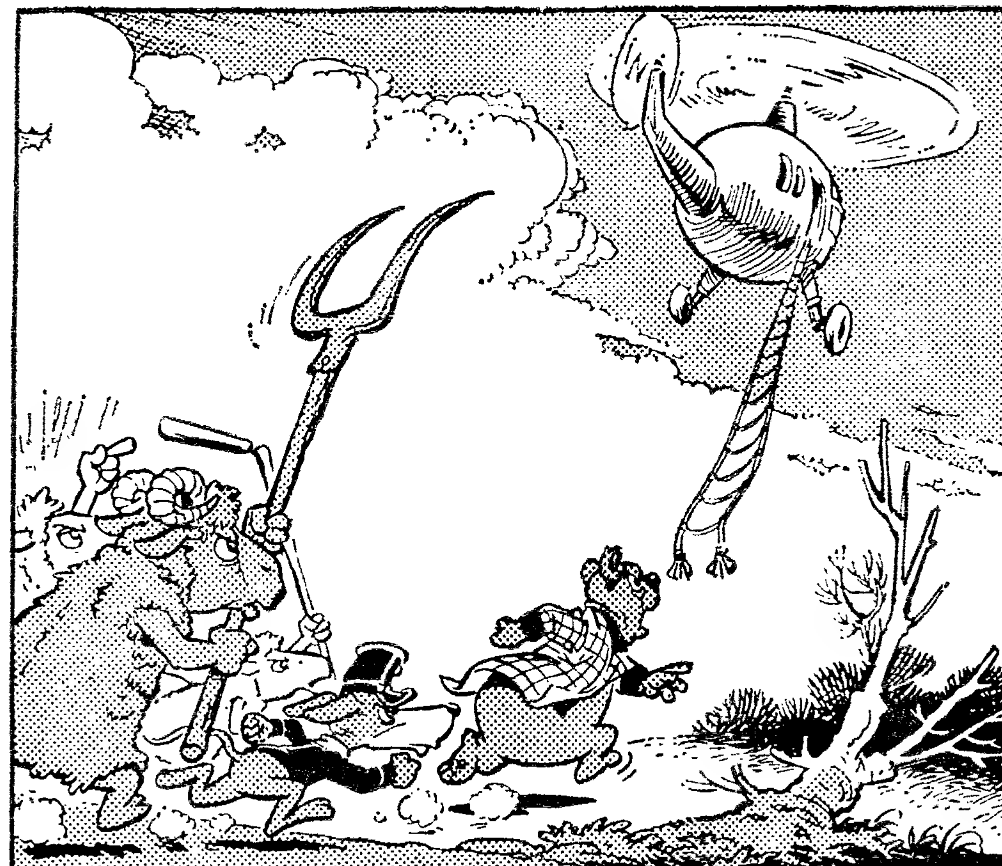
"Ze zoeken naar u", riep hij dringend. "U kunt beter naar buiten komen."

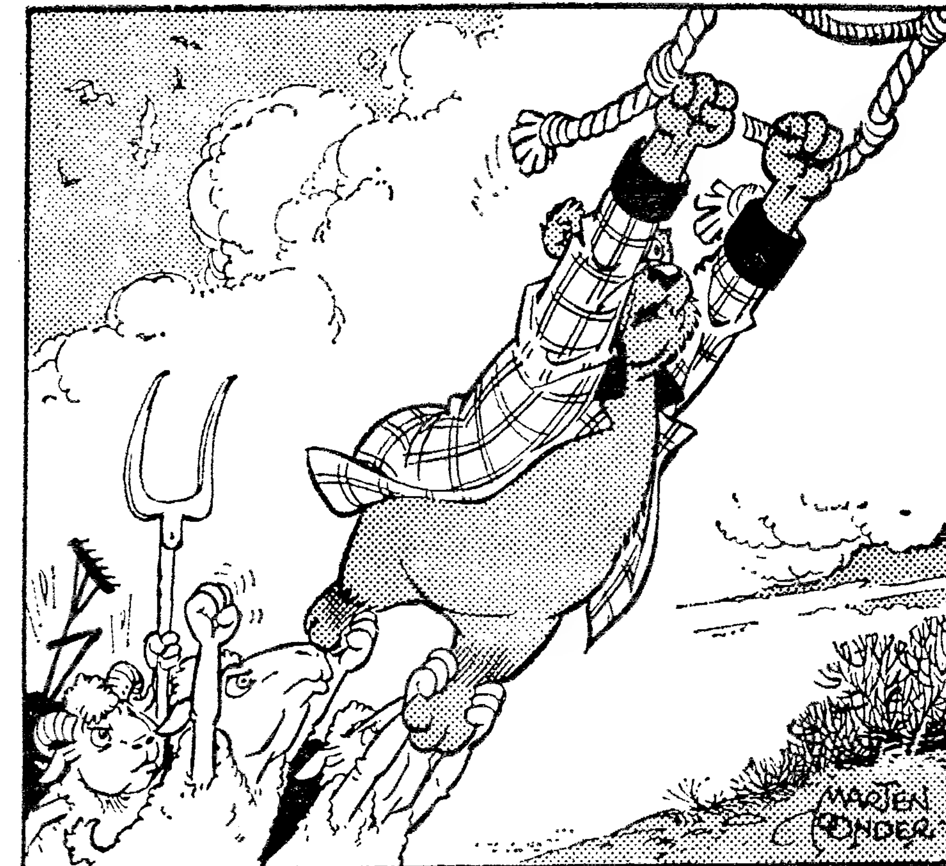
„Zovoort, zovoort", sprak de hoogleraar. „Ik ben nog niet geheel vaardig. Der walker-talker bevindt zich nog in dezer ruim, en evenzo mijner Doedelvervaren."

"Dat komt straks wel", drong Tom Poes aan. "Er is iets, waar haast mee is." Nu verliet de geleerde mopperend het toestel, en hij was nauwelijks van de laatste sport afgestapt, of Tom Poes sprong langs hem heen naar boven.

"Er moet vlug iets gebeuren", dacht hij. "Heer Ollie heeft de kudde niet in de hand, en al deze vreemde lieden kunnen hem alleen maar tot gevaarlijke dingen brengen. Ik moet hem redden."







7210 Professor Prlwytzkofski verliet mopperend de helicopter en keek zoekend om zich heen.

,,Praw!'', mompelde hij. ,,Waar zijn dan deze lieden die mij zo ijlig spreken menen te moeten? Men maakt der hansworst met mij!''

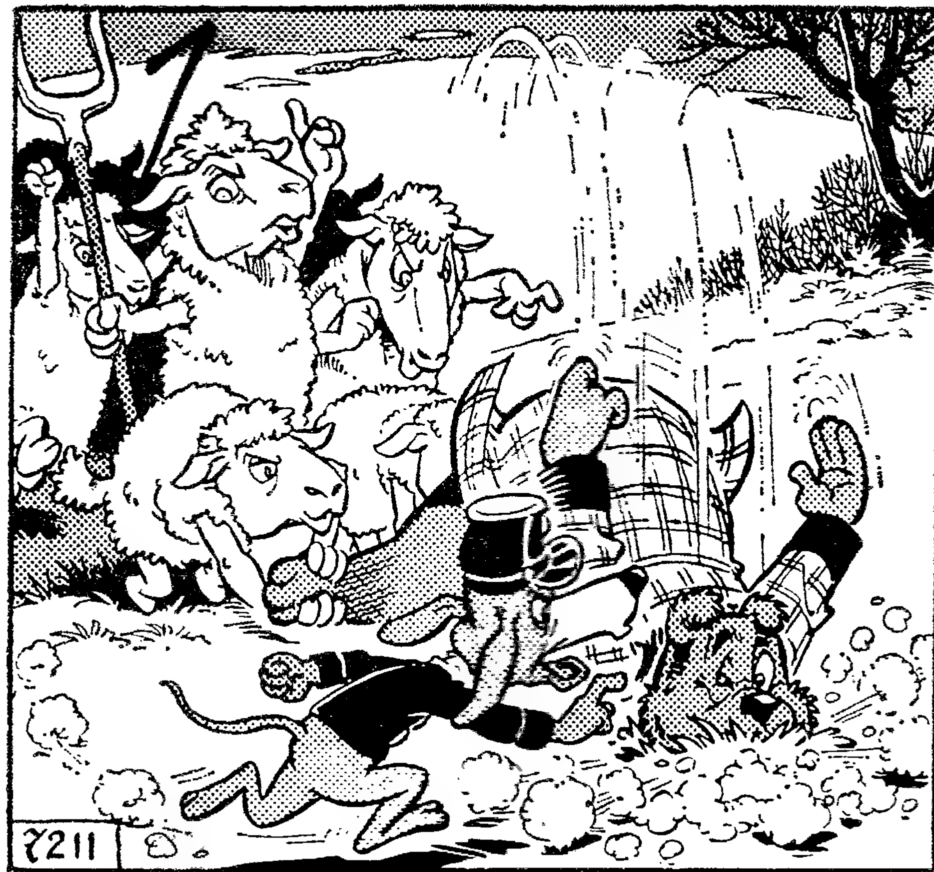
Op dat moment begon achter hem de motor te werken, en toen hij geschrokken omkeek, zag hij het toestel recht omhoog stijgen.

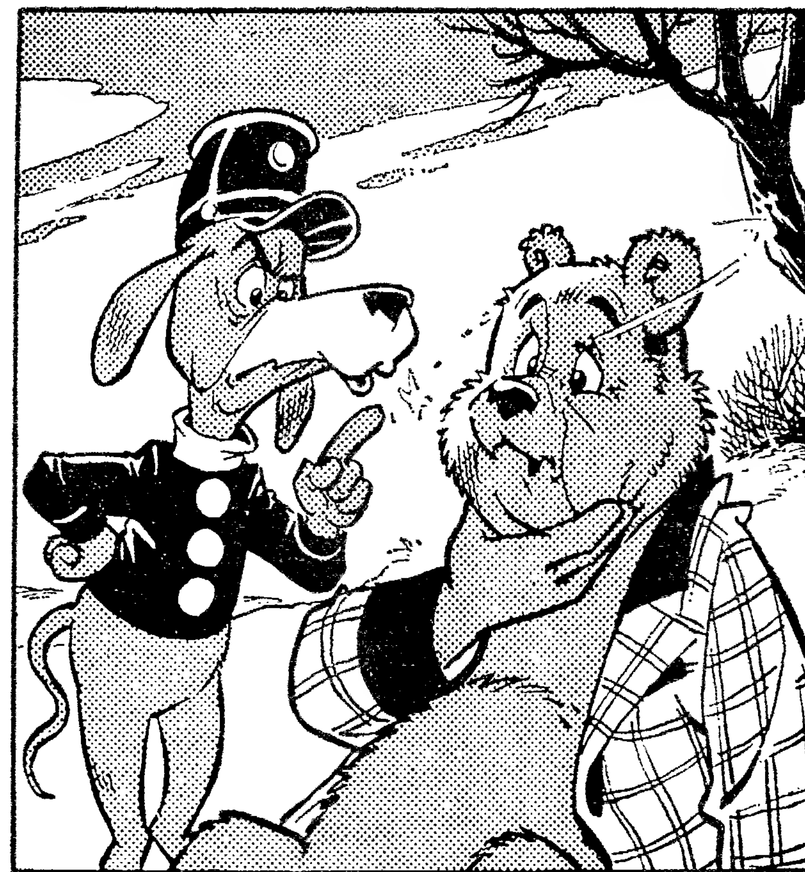
,,Hemeldonderwedernog-een-keer!'', riep de geleerde, in woede uitbarstend. ,,Daar gaat mij dezer deugenietser luisjong voort met der walker-talker en der Doedel-vervaren! Kom zovoort terug, jij lomp!''

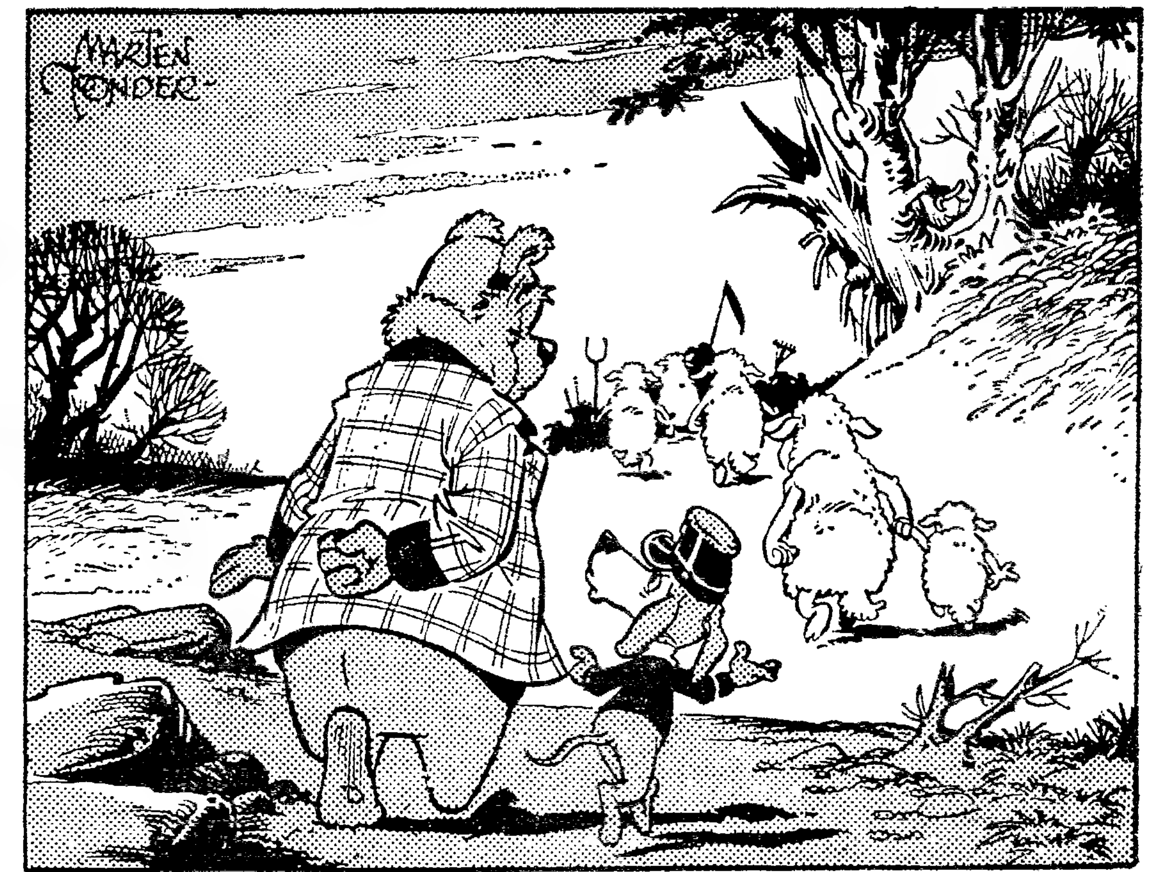
Maar Tom Poes was al te ver weg om hem te kunnen horen. Hij stuurde de machine in de richting waarheen hij heer Ollie had zien rennen, en al spoedig kreeg hij de voortsnellende hoeder in het oog.

Deze vluchtte nog steeds voor de menigte uit over de heide. De adem floot hem gierend uit de luchtpijp, en hij was aan het einde van zijn krachten gekomen toen hij plotseling een touwladder voor zijn neus zag dalen. Ook drong nu het geronk van de hefschroef tot hem door, zodat hij met zijn snelle geest onmiddellijk begreep, dat men bezig was hem te redden. Met een wanhoopssprong bereikte hij het schommelende laddertje en liet zich willoos omhoogtrekken.

Helaas, deze werkzaamheden hadden zijn snelheid even vertraagd. En op het moment dat hij de lucht inging werd hij door zijn achtervolgers bij de voeten gegrepen.







7211 Een ogenblik hing heer Ollie met verkrampte vingers aan de touwladder terwijl beneden hem de menigte aan zijn voeten trok. Dit was te veel voor de uitgeputte heer; hij liet los en stortte met een doffe dreun op de heidegrond. Daar zat hij nu met rollende ogen temidden van de schare, terwijl Dobbe Drijver haastig nadersnelde.

,,Waarom deed je dat?'', vroeg de kuddebijer ontstemd. ,,je wilde ons toch niet in de steek laten?''

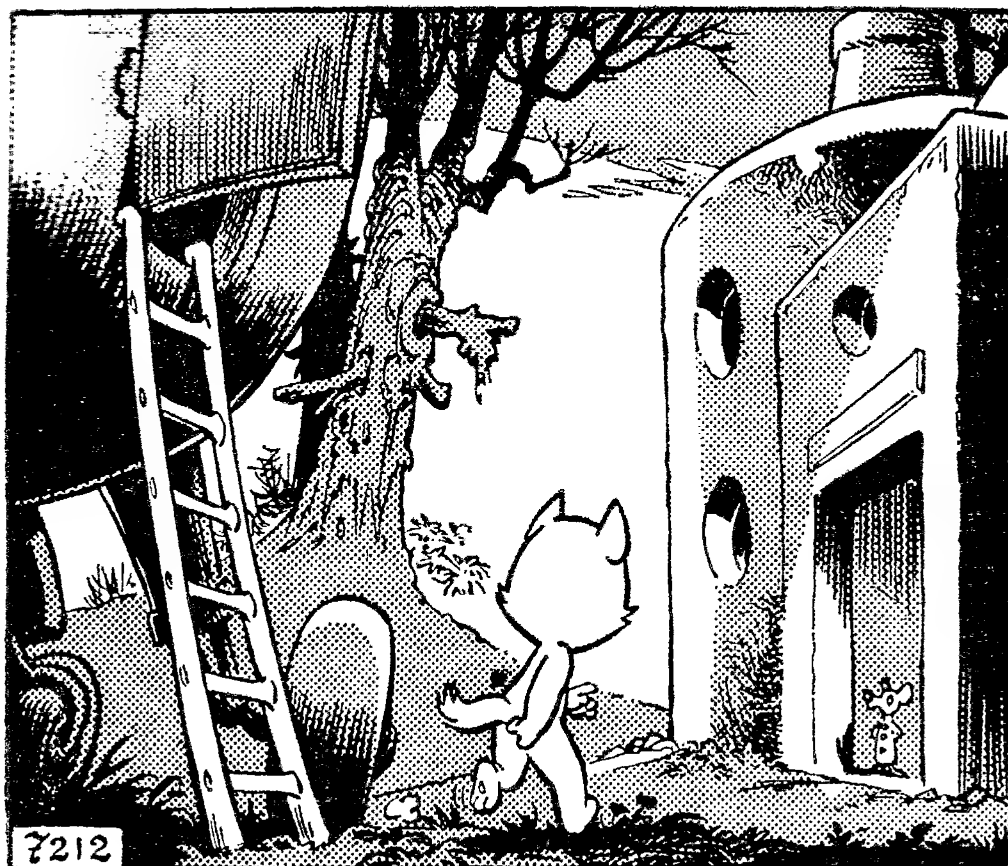
,,Hij ging de lucht in, net als Ibbele'', riep mevrouw Allegaar.

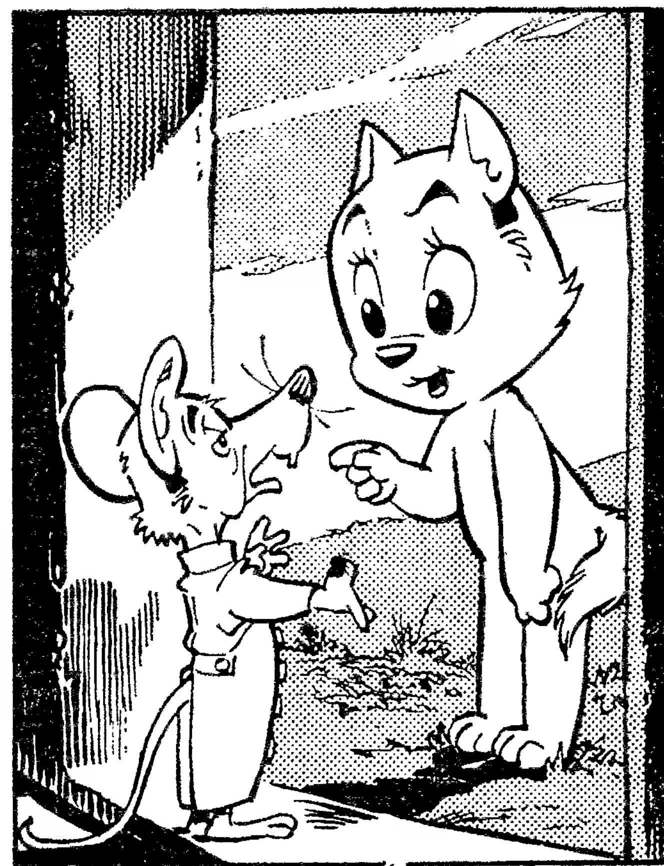
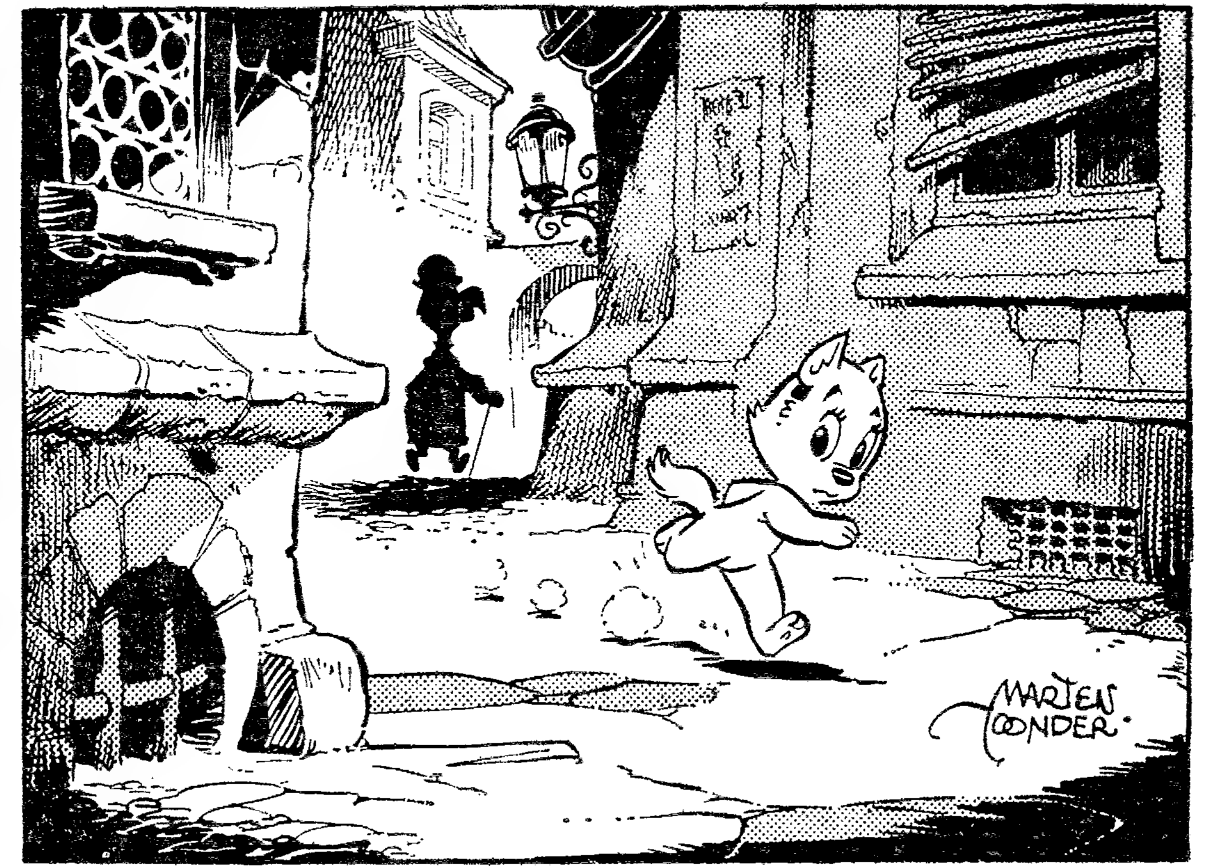
,,Wat heb je aan een hoeder, die de lucht in gaat?'', wilde de oude heer Klaver weten. ,,Het wordt tijd, dat er strenger gehoed wordt'', hernam Dobbe. ,,De wilde haren moeten er af. Waarom ging je naar boven?''

,,Ik eh....'', mompelde heer Bommel. Hij slikte en vervolgde toen met iets krachtiger stem: ,,Ik wilde een schaar gaan halen. Voor de wilde haren, bedoel ik. Natuurlijk wilde ik jullie niet in de steek laten. Maar jullie moeten wel gehoorzaam zijn, en niet zo wild doen, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik heb een tere gezondheid.''

Zo sprekende krabbelde hij moeizaam overeind en liep achter de kudde aan die zich gekalmeerd weer in beweging had gezet.

,,Een tere gezondheid'', herhaalde de kuddebijer. ,,Dat had Ibbele ook. Altijd scheuten. Maar als de wilde haren er af zijn zal je geen moeite met de gemeente hebben. De schaar er in, zeg ik altijd maar.''



7212 **Na de mislukte poging om heer Bommel te ontvoeren had** Tom Poes de helikopter rechtstreeks naar Rommeldam gestuurd. Daar landde hij op het grasveld voor het laboratorium van professor Prlwytzkofski en stapte uit.

Het gebouw lag verlaten in de lentezon, maar toen hij naar de deur liep kwam de assistent Pieps naar buiten.

''Wat is dat?'', vroeg deze. ''Dat is toch het toestel waarmee de prof naar de gasbel gevlogen is? Wat is er aan de hand?''

''Ik kom iemand halen'', legde Tom Poes uit. ''Heb je hier ook een grijsaard gezien met een oude bontjas en een afgeknipte baard?''

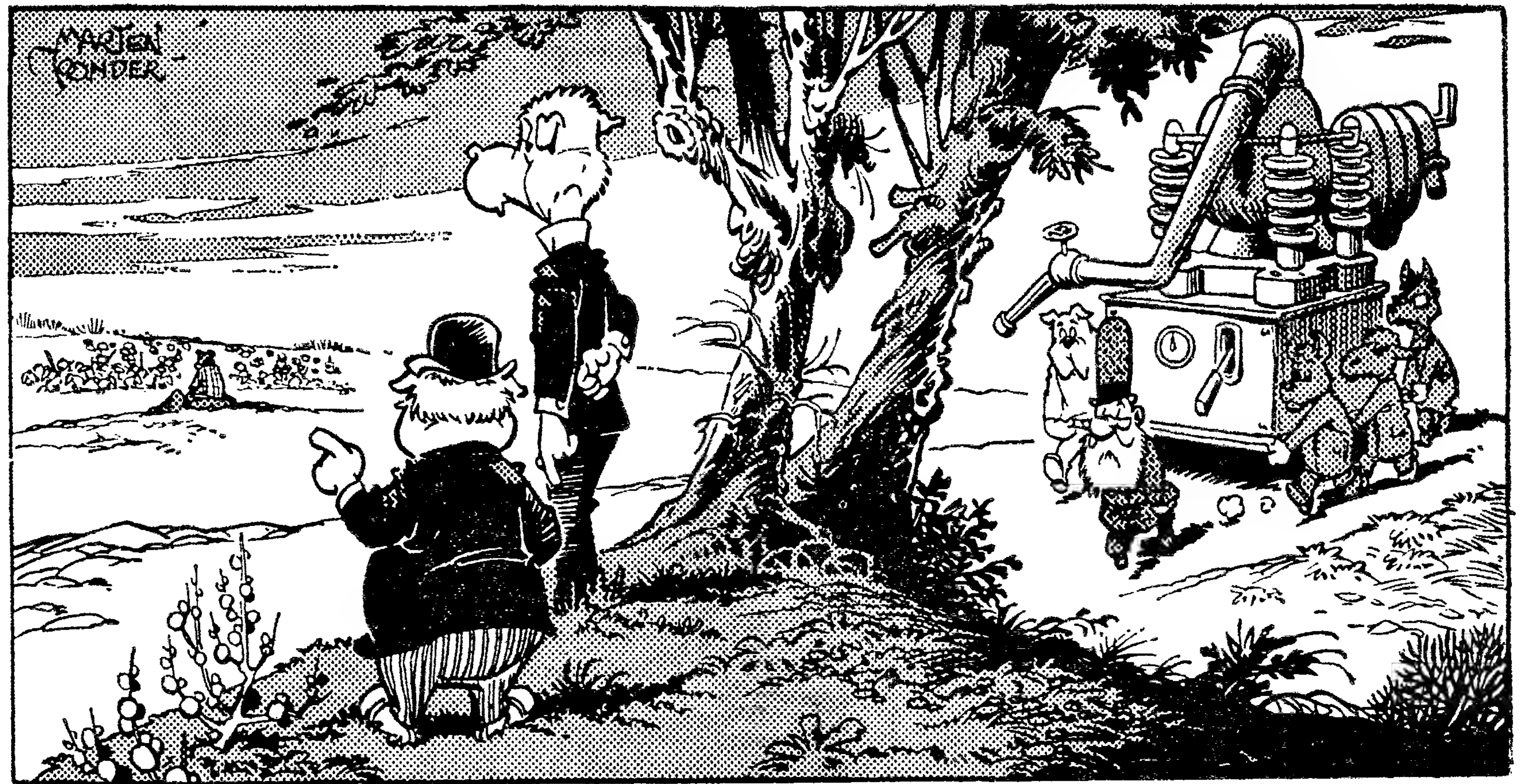
''Die?'', zei de assistent peinzend. ''Ja, die heb ik gezien. Hij kookte soep van de klaver op het grasveld, en zocht naar een opvolger. Een moeilijke figuur. Ik heb hem naar het arbeidsbureau gestuurd.''

''Ik ga hem achterna!'', riep Tom Poes. ''Hij is op de heide nodig, want anders komt er niets van die gasbel terecht. Let jij zo lang even op de vliegmachine.''

Met deze woorden zette hij het op een lopen en holde naar Rommeldam om de bejaarde hoeder op te sporen.

''Ik moet vlug zijn'', dacht hij. ''Ik moet Ibbele vinden voordat de helikopter gevonden wordt. Want dan zullen ze denken, dat het toestel gestolen is, en dan zit ik er lelijk in. Dat kan ik niet hebben; ik moet zo gauw mogelijk terug met die oude hoeder.''





7213 Na lang dwalen had de schare eindelijk een plek gevonden waar enig voedsel was. Maar de grond was hard en veel was er niet te halen zodat de stemming al spoedig ontevreden begon te worden.

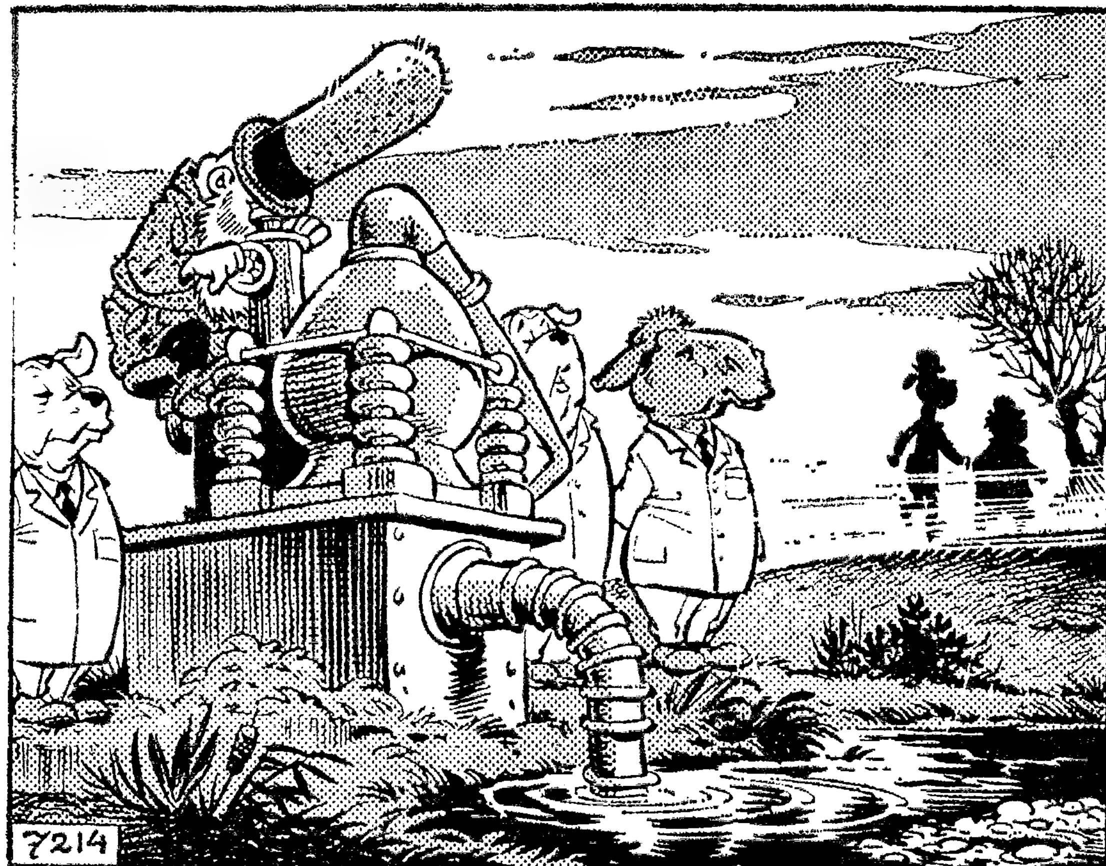
''Ik begrijp niet, waarom de hoeder ons hierheen heeft gebracht'', sprak Dobbe Drijver tot zichzelf. ''Schaars eten en wilde haren, dat geeft altijd moeilijkheden. Maar hij zal er wel een bedoeling mee hebben. Daar moet ik wel van uitgaan. Want als ik geen vertrouwen meer in de hoeder heb zijn we nergens.''

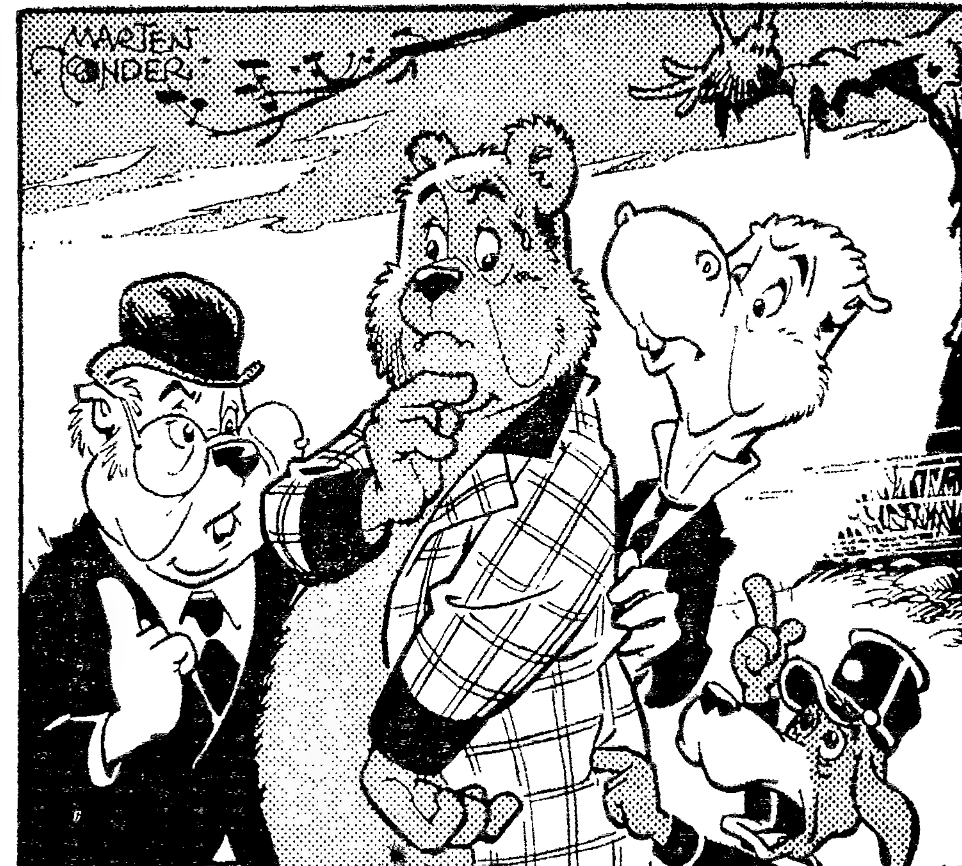
''Hoe vreselijk is dit alles'', mompelde heer Ollie, die op enige afstand zat te hoeden. ''Hier zit ik nu zonder eten, want klaversoep lust ik niet. Er is trouwens niet veel. En iedereen heeft me in de steek gelaten. Hoe moet dit aflopen?''

Nu wilde het geval, dat de heren Dorknoper en Zielknijper de kudde hadden gevolgd en vanaf een heuveltje naar de bedrijvigheid in de verte stonden te kijken.

''Daar zit Bommel'', sprak de ambtenaar eerste klasse. ''Hij heeft de wind er onder, dat moet gezegd worden. We zullen zijn medewerking moeten inroepen, want door de diefstal van de helikopter zitten we hier zonder papieren in een vreemd gebied, terwijl de radio zich in het toestel bevond! Zonder de toestemming van de plaatselijke hoeder zijn de bezigheden van de professor eigenlijk enigszins eh... pijnlijk!''

Hij doelde op een groepje laboranten, dat onder leiding van de geleerde een hydraulische schuifsifon naar het moeras droeg om de gasbel te exaleren. En omdat de wetenschap geen oog heeft voor ambtelijke voorschriften, was het duidelijk dat hier de wetten met voeten getreden werden.



7214 Professor Prlwytzkofski liet halt houden aan de rand van het moeras, en nadat de laboranten het toestel bedrijfsklaar hadden gemaakt, beklom de geleerde het zadel.

"Eerstens zullen wij der pelagoscoop instellen voor betrachting der zompesdiepte", sprak hij, terwijl hij zijn kijker scherp stelde. "Allerhand gastezamenstellingen borrelen hier uit der moer omhoog, maar waar komen zij heer, zo vraag ik mij!"

Zijn stem verstierf in de wind, die suizend over de vlakte speelde en zijn helpers stonden oplettend in de houding, zonder antwoord te durven geven.

"Kom", zei de heer Dorknoper, "we moeten vergunning voor dit wetenschappelijk werk gaan vragen bij de plaatselijke hoeder. Het stuit me tegen de borst, maar we zijn op hem aangewezen. Vooral nu we ons vliegtuig kwijt zijn."

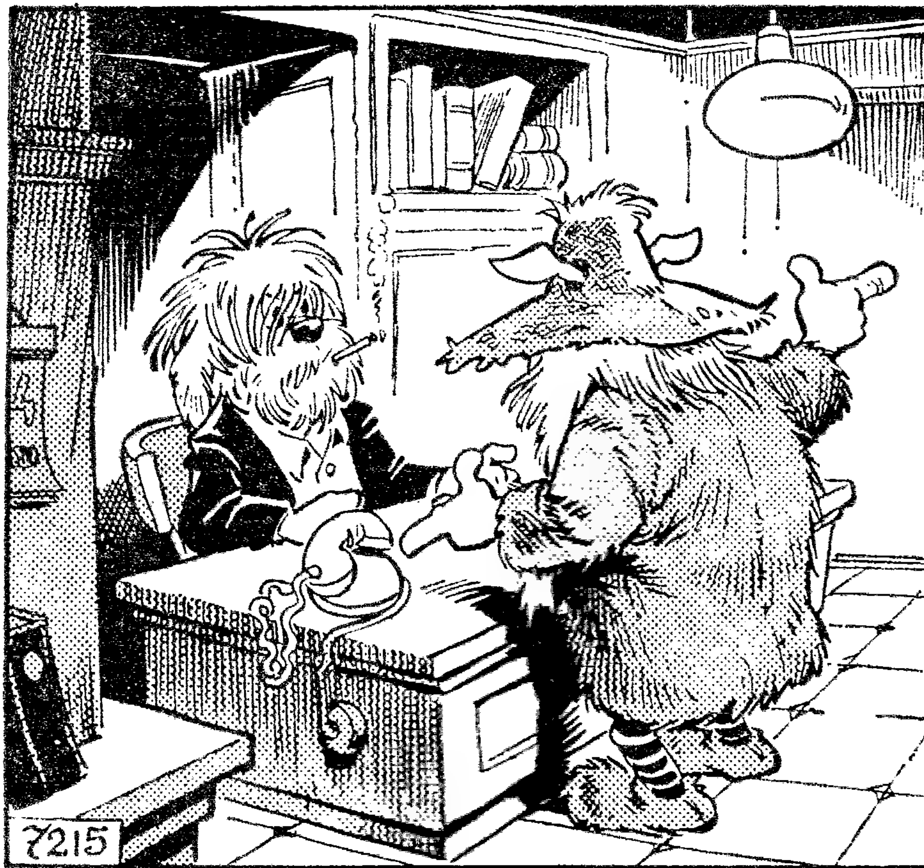
Zo sprekende begaf hij zich met doctorandus Zielknijper naar Heer Bommel, die niet ver vandaar toezicht op de schare hield. Ze waren echter niet de enigen; ook Dobbe Drijver spoedde zich naar de leider om steun te vragen.

"Er is hier geen voedsel!", riep hij reeds van verre. "De hei en de klaver zijn verlept door het moerasgas. Wat moeten we doen?"

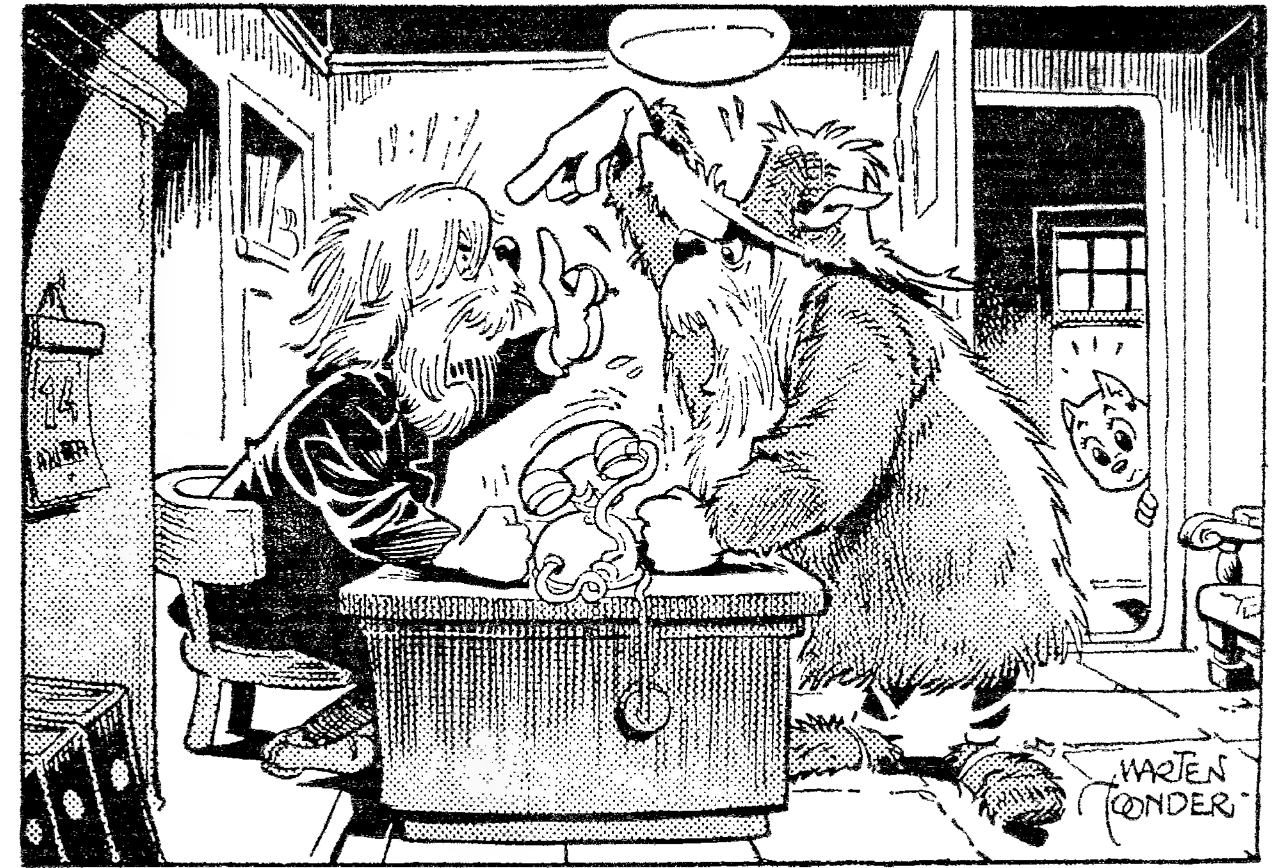
"De toestand is heel moeilijk", verklaarde de ambtenaar eerste klasse intussen. "Onze radio-verbinding en onze papieren bevonden zich in een vliegmachine, die door onbekenden ontvreemd is. Maar u kunt ons helpen, door ons een vergunning in drievoud te verstrekken. Aannemende dat u de wettige hoeder bent, natuurlijk."

Heer Ollie keek verward van de een naar de ander, en een grote beklemming maakte zich van hem meester.

"Iedereen vraagt maar", sprak hij radeloos tot zichzelf. "En als heer staat men overal alleen voor! Wat eh... Waar is Tom Poes eigenlijk gebleven?"







7215 Ver van de Zwader Heide in de goede stad Rommeldam, had Ibbele Hoeder intussen het gemeentelijk arbeidsbureau betreden. De scheuten plaagden hem, en de omgeving werkte drukkend op de grijsaard, zodat hij moeite had om zijn bedoeling duidelijk te maken.

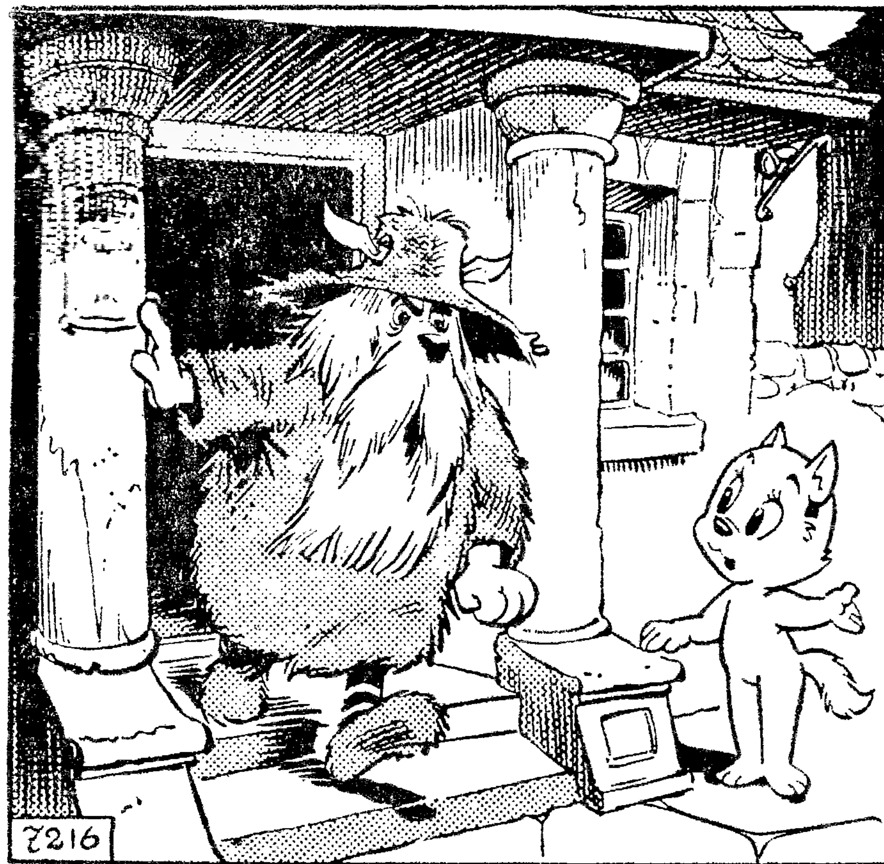
''Ik zoek een geschikte opvolger'', sprak hij mat. ''Ik ben overwacht in de lucht gevaren, zonder iemand aan te kunnen wijzen, en nu zwalkt de kudde stuurloos rond. Het moet een Hoeder zijn met strenge beginselen en zonder wilde haren.''

Daar keek de dienstdoende beambte vreemd van op.
''Een Hoeder?'', herhaalde hij, terwijl hij wantrouwig door zijn kapsel gluurde. ''Daar is geen aanbod van. Wie wil er tegenwoordig nog Hoeder zijn? En wat bedoel je eigenlijk met wilde haren, opa? Je mag wel eens naar jezelf kijken!''

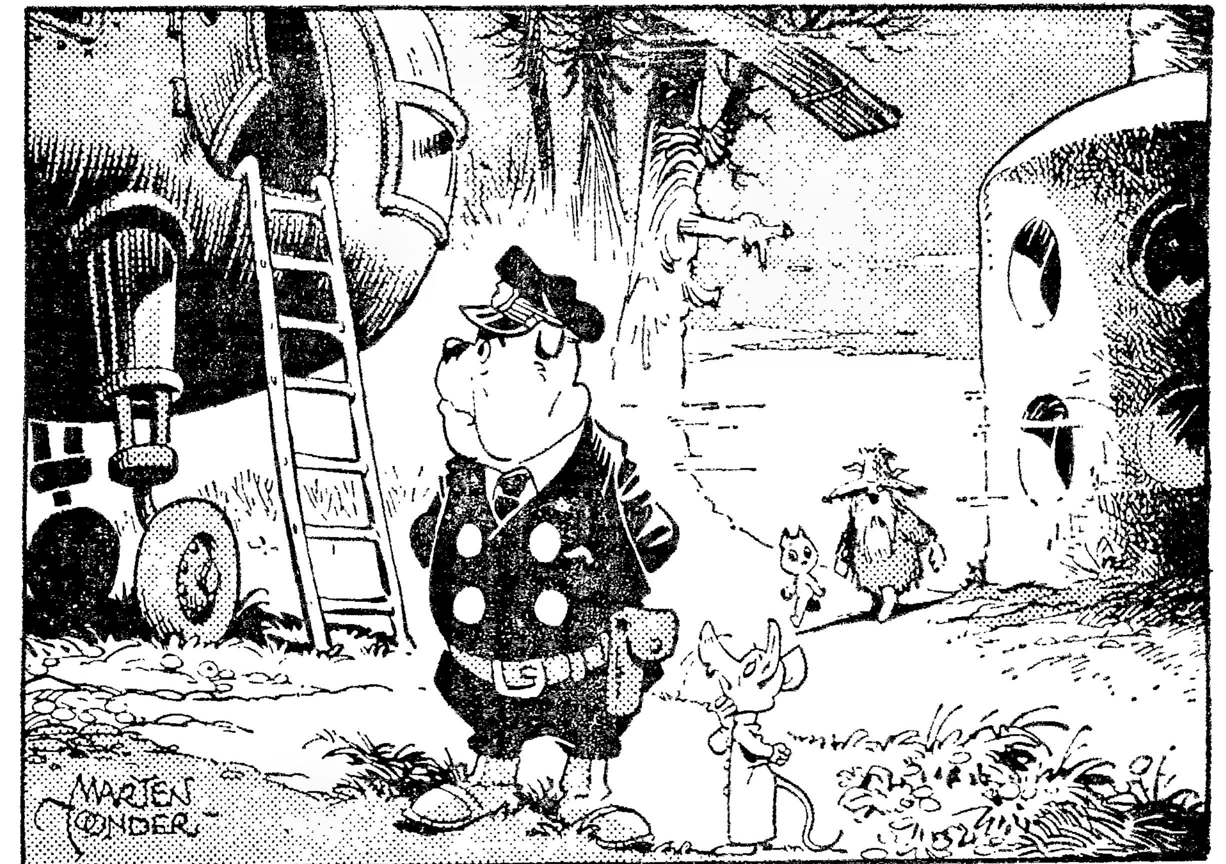
''Ongepaste taal!'', vermaande Ibbele. ''De begroeiing van de ouderdom verraadt wijsheid. Maar op een jongere leidt het alleen maar tot wildigheid en ruw gedrag. Mijn vingers jeuken om de schaar eens op jou te gebruiken, klaverspringer!''

''Je hebt heel wat praatjes voor een ouwe!'', riep de ambtenaar opspringend uit. ''Dat hoef ik van jou niet te nemen, smeerkees! Maak dat je weg komt, anders zal ik je in een tehuis laten stoppen waar ze weten hoe ze met jouw slag moeten omgaan!''

Het valt te begrijpen, dat deze woorden de bejaarde hoeder ontstemden. Hij vergat zijn scheuten en begon de ander zo vermanend toe te spreken, dat de ruiten trilden. Het was voor Tom Poes dan ook niet moeilijk om hem te vinden.







7216 Toen Ibbele Hoeder het arbeidsbureau verliet had zijn stemming ernstig geleden.

''Geen wonder, dat ze hier geen opvolger voor me hebben'', sprak hij gramstorig tot zichzelf. ''De Hoeder hier kan niet eens zijn eigen schare in de hand houden. Dit is een plaats vol ongerechtigheid, en mijn ongemakken worden erger.''

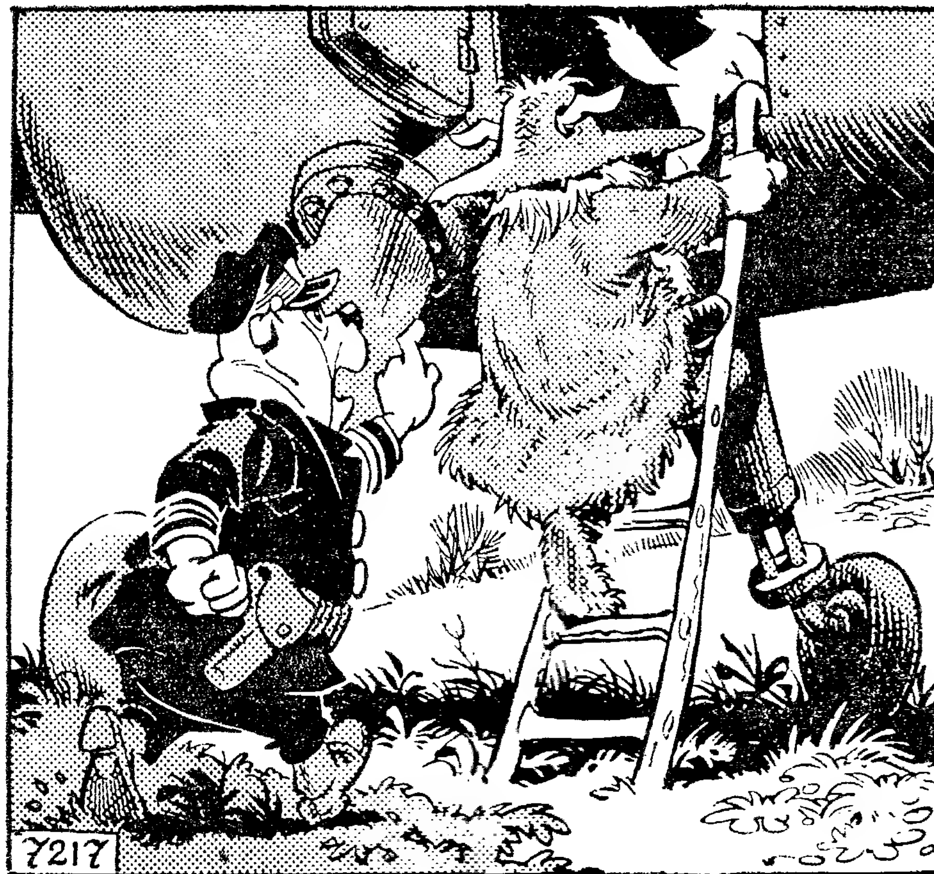
''Geen wonder'', zei Tom Poes, die hem buiten had opgewacht. ''U hoort hier niet. Het zou veel beter zijn, wanneer u terug ging naar de Zwader Heide!''

De grijsaard hield verrast de pas in en keek fronsend onder zijn hoed uit. ''Kijk, kijk'', mompelde hij. ''Daar is de jongere, die mij heeft opgevangen, toen ik de lucht in voer! Terug naar de heide, huh? Dat zou ik wel willen. Maar de tekenen waren tegen mij, en bovendien ben ik te oud voor het werk. Het zijn de scheuten; vooral in de rechterzij.''

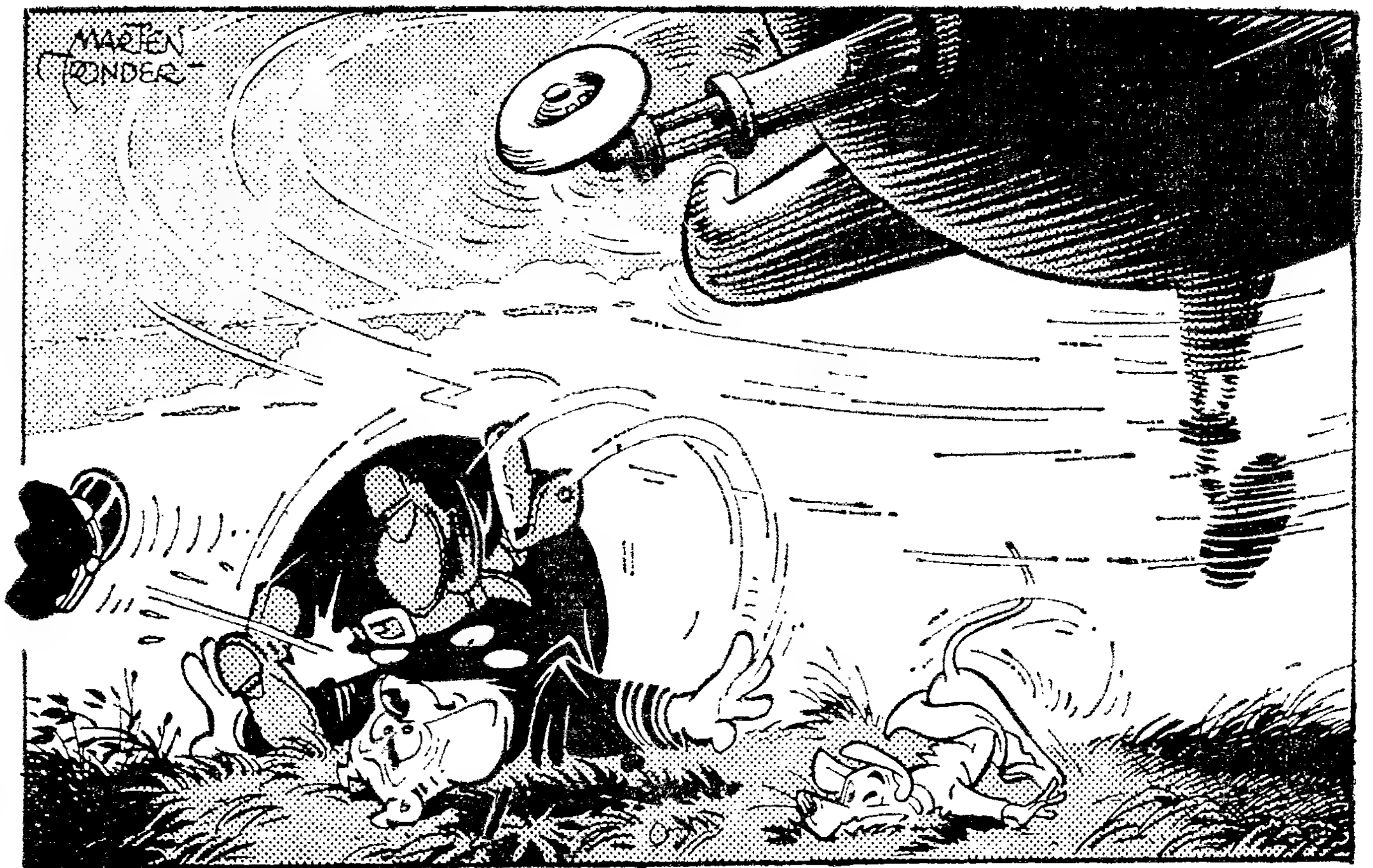
''Dat is wel vervelend'', hernam Tom Poes. ''Maar ze kunnen u daar nog niet missen. Er zijn moeilijkheden bij het Moon-moeras, en u kunt beter meegaan.'' Dit bericht schokte de oude, en terwijl hij oplettend luisterde naar het verhaal dat Tom Poes hem deed, volgde hij hem de stadspoort uit naar het laboratorium van professor Prlwytzkofski.

Daar stond de helikopter nog steeds te wachten; maar natuurlijk was er gebeurd wat Tom Poes gevreesd had. Commissaris Bulle Bas had het vliegtuig op het gazon zien staan, en omdat hij nu eenmaal wantrouwig van aard is, had hij meteen begrepen, dat er iets niet in orde was.

''Er zat maar één persoon in, huh?'', vroeg hij. ''Tom Poes, zegt u? Dat is geen zuivere koffie, meneer Pieps! Die is te jong voor een vliegbrevet. Ik zal dat ventje eens duchtig aan de tand voelen!''







7217 Tom Poes had de politiechef al van verre zien staan. Maar hij deed alsof hij hem niet opmerkte en duwde de oude Ibbele Hoeder haastig mee naar het laddertje, dat naar de ingang van het vliegtuig voerde.

''Een ogenblikje!'', sprak de commissaris, terwijl hij zwaar naar voren stapte. ''Hoe komt dat toestel hier? Wat heeft dit te betekenen? Dit is de gemeentehelikopter, die ingezet is voor de ontginning van een gasbel!''

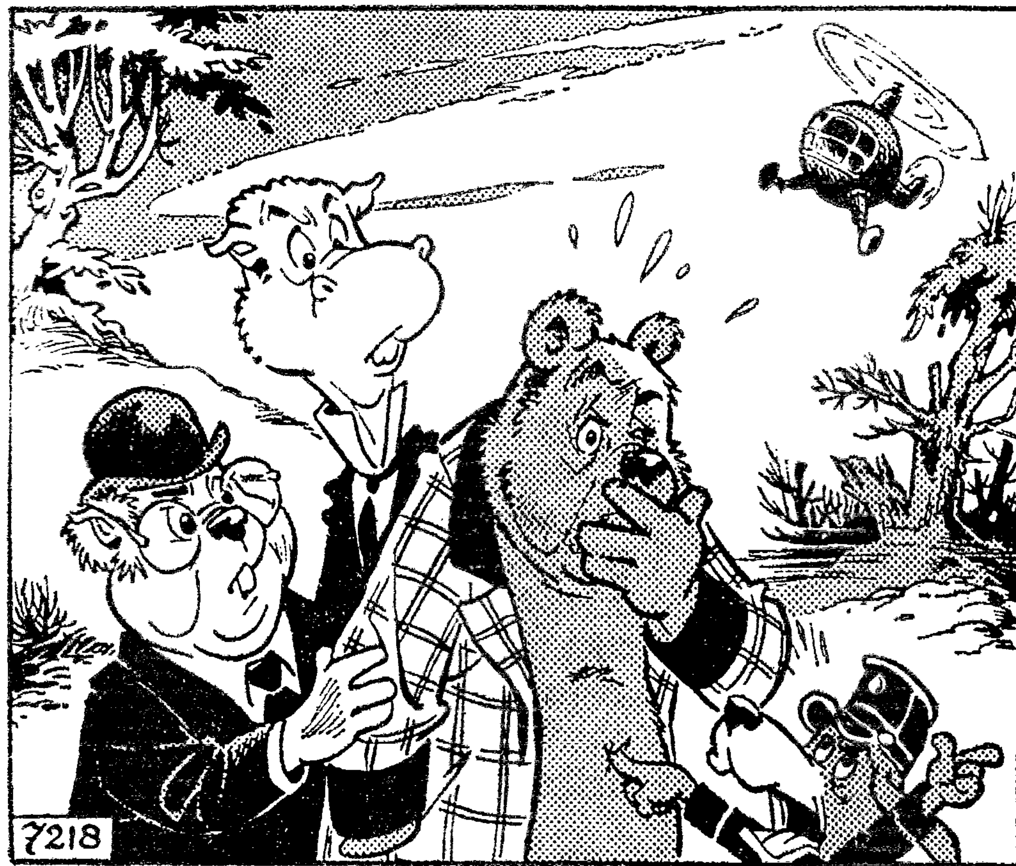
''Ja, ja,'', zei Tom Poes, zonder om te kijken. ''Daarom. Er is haast bij.''

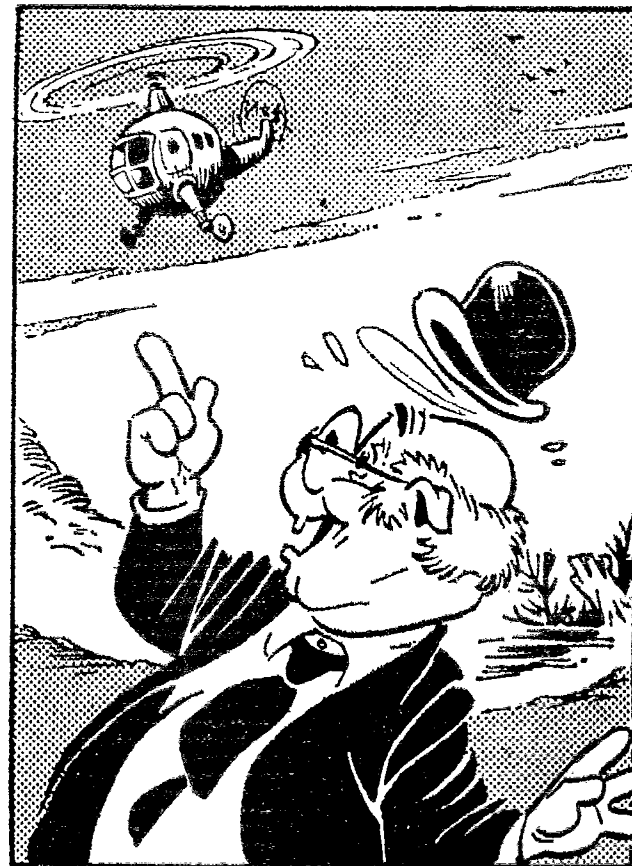
''Halt!'', donderde de hooggeplaatste politiebeambte. ''Kom naar beneden; ik wil dit haarfijn uitpluizen!''

Hij maakte aanstalten om naar boven te klimmen, maar op dat moment werd het laddertje voor zijn neus opgehaald. En terwijl hij machteloos op het gazon stond te roepen smakte de deur dicht en begon de machine te ronken.

''Kom terug of ik schiet!'', schreeuwde de heer Bas uitzinnig. ''Haal een trapleer, meneer Pieps! Dit is het brutaalste staaltje joy-vlieging dat ik heb meegemaakt! Ik moet die slungel opschrijven!''

Maar het was reeds te laat. De schroef begon te draaien, en met een groot geluid steeg het toestel loodrecht naar boven. Dit veroorzaakte natuurlijk een krachtige luchtdruk, zodat het geen wonder was dat de commissaris en de assistent ordeloos tegen de grasmat geblazen werden en slechts het nakijken hadden.






7218 Intussen had heer Bommel het lang niet gemakkelijk. Aan de ene kant drong Dobbe Drijver op leiding aan, en aan de andere kant betoogden de heren Dorknoper en Zielknijper, dat ze zijn steun nodig hadden. Het was dan ook geen wonder, dat de Hoeder geheel was ingezakt.

"Er moet iets gedaan worden", sprak hij met bevende mond. "In drievoud. Een andere weidegrond, bedoel ik. De klaver is verlept en de vliegmachine is ontvreemd. Allemaal door het moerasgas. Ik bedoel; hier moet worden ingegrepen, met een sterke hand. Wat moet ik doen?"

"Het gaat er om of u de wettelijke hoeder bent", zei doctorandus Zielknijper. "Ik voor mij betwijfel dat. Hiet is slechts sprake van een staaltje weerzinwekkende onderdrukking van een autoritair persoon tegenover een onderontwikkelde bevolking. Ik zie dat zo dikwijls in mijn praktijk."

"Er is hier geen eten!", riep de kuddebijer. "En dat wordt reuze narigheid met al die wilde haren. Wat moeten we doen?"

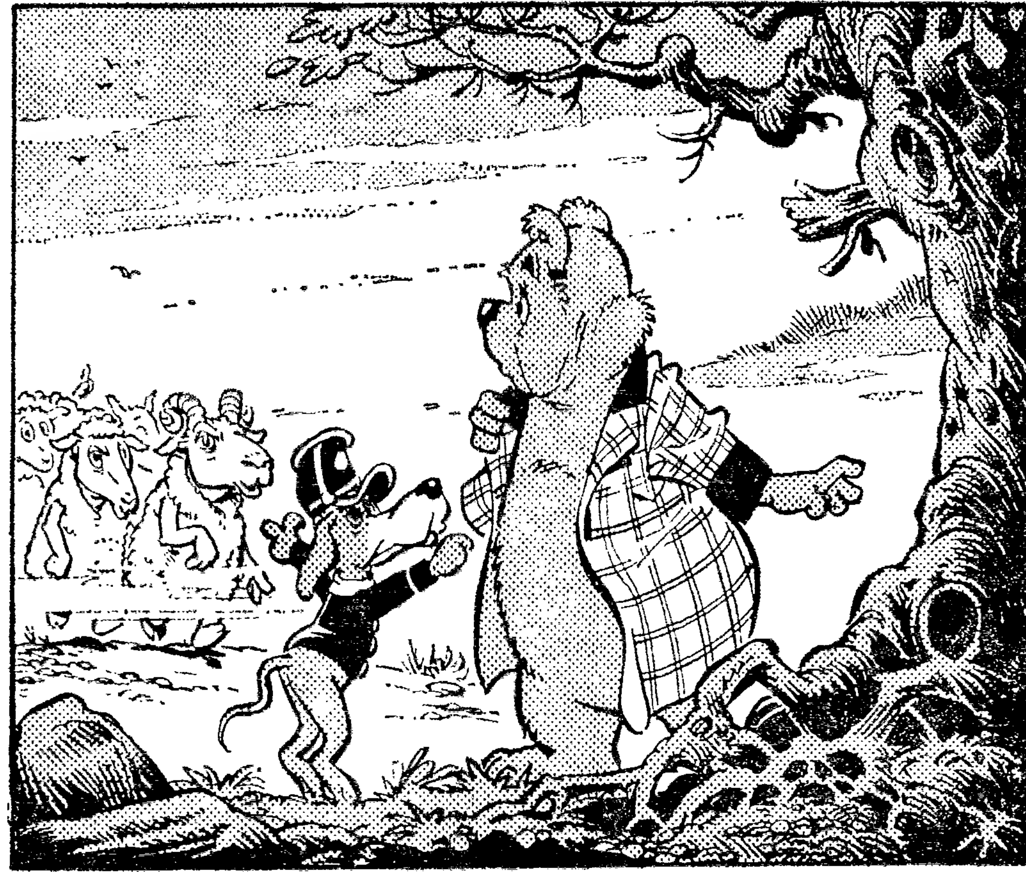
Op dat moment slaakte de ambtenaar eerste klasse een kreet en wees omhoog. "De helikopter!", riep hij uit. "Het vliegtuig komt terug! We zijn gered, want daarin bevinden zich mijn papieren!"

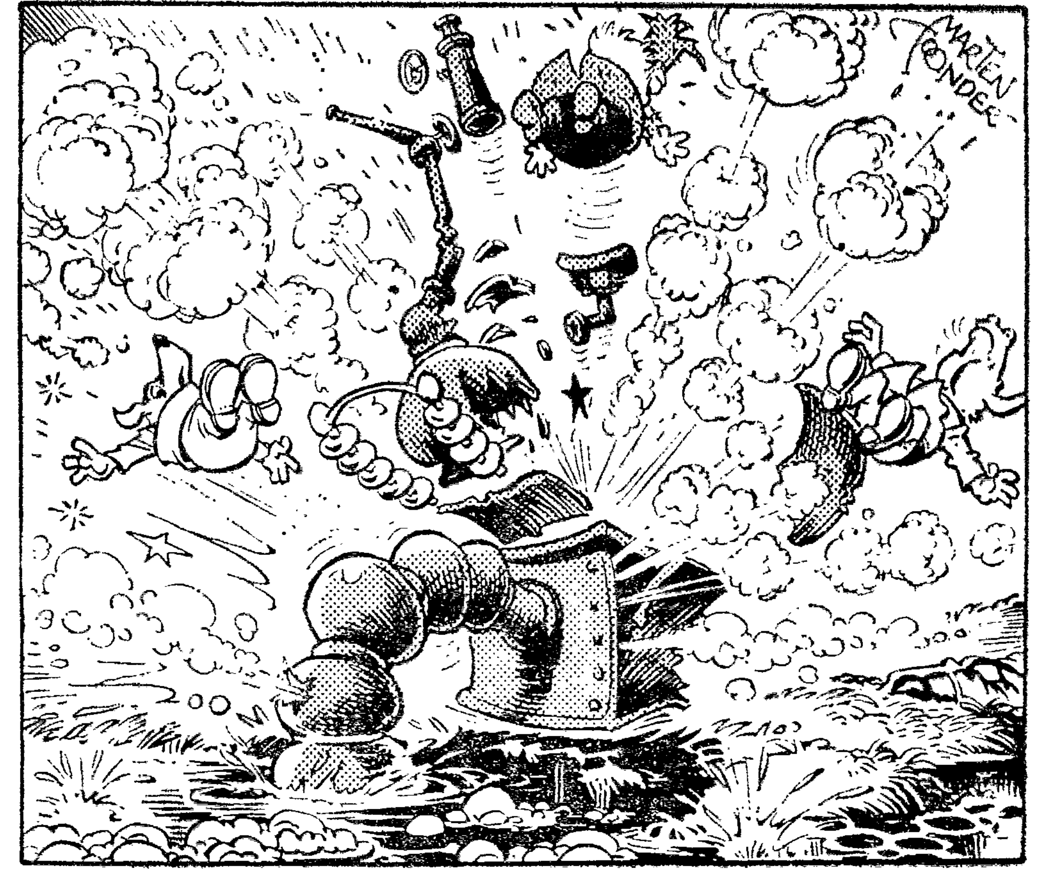
Professor Prlwytzkofski, die niet ver vandaar bezig was met zijn onderzoekingen, trok zich niets aan van al het lawaai. Hij zat opgewonden op zijn zadel en wees naar beneden.

"Praw!", riep hij uit. "Laat der moerspritser een weinig zinken, bid ik u. Daar vindt iets buitenordentelijks plaats met der gastezamenstelling in der zompesdiepte! Dit is vreesbarer nederdrachtigheid!"

Het was duidelijk, dat de geleerde sterk ontroerd was. Maar de oplettende laboranten zagen slechts de borrelende oppervlakte van het moeras, dat grote luchtbellen liet ontsnappen.







7219 De heren Dorknoper en Zielknijper wachtten niet langer op de leidinggevende gedachten van heer Bommel. Ze renden opgetogen naar de plek waar de helikopter waarschijnlijk zou gaan dalen en lieten de ingezakte hoeder alleen met zijn kuddebijer.

''Wat moeten we doen?'', drong deze aan. ''Daar komt de schare al aan, en dat wordt zeker narigheid!''

Hij wees bekommerd op mevrouw Allegaar, die ontevreden naderdraafde in gezelschap van de heer Klaver en enige andere gemeenteleden.

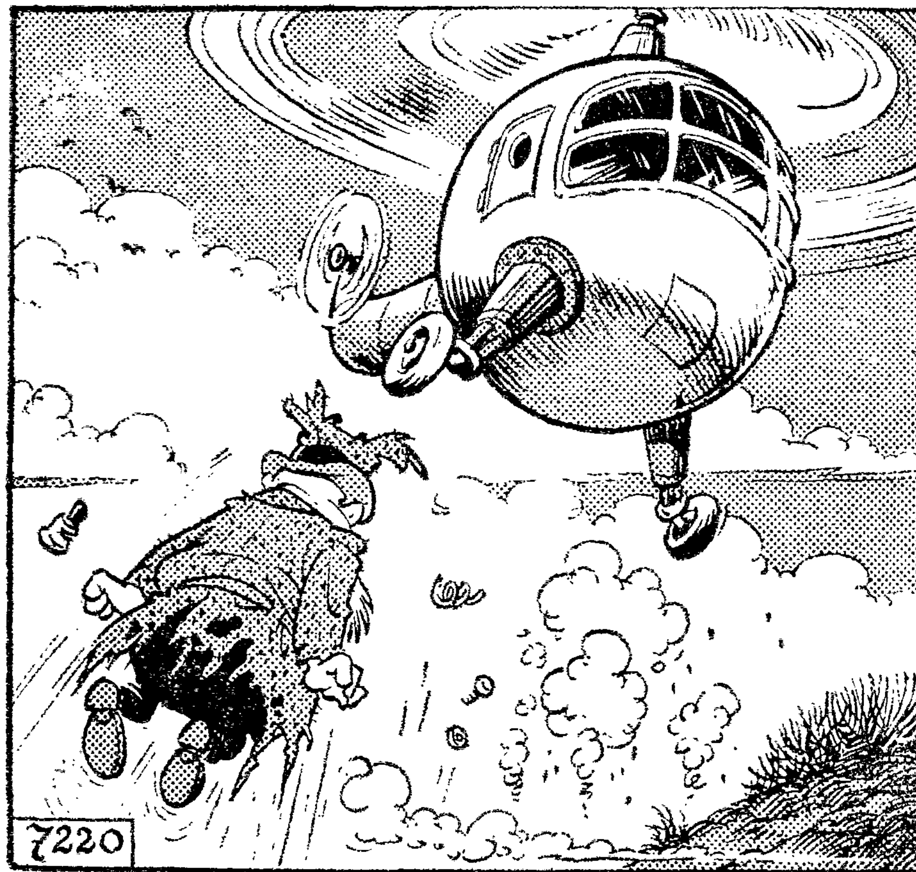
''We hebben geen eten!'', riep de eerste kijverig. ''De kinderen hebben de hele dag nog niks gehad, en ze zijn niet meer te houden!''

''We willen weten wat we willen!'', vulde de tweede aan. ''Wat heb je aan een Hoeder, die evenveel weet als jezelf?''

''Leiding'', prevelde heer Ollie. ''Hier moet leiding gegeven worden. Eten, bedoel ik. Neem nu mezelf. Ik heb ook leiding nodig. Ik bedoel eten. In geen dagen heb ik behoorlijk eten gehad. Klaversoep! En dat, terwijl Joost...''

Zijn verdere woorden waren onvertstaanbaar door het dreigende gemor, dat uit de kudde opsteeg. Maar ook dat nam een onverwacht einde.

Niet ver vandaar vond een krachtige ontploffing plaats, en temidden van rondspattende onderdelen kon men professor Prlwytzkofski omhoog zien schieten. Door het rondwoelen in de bodem was de hydraulische schuifsifon met de moerspritser en de pelagoscoop uit elkaar gevlogen.

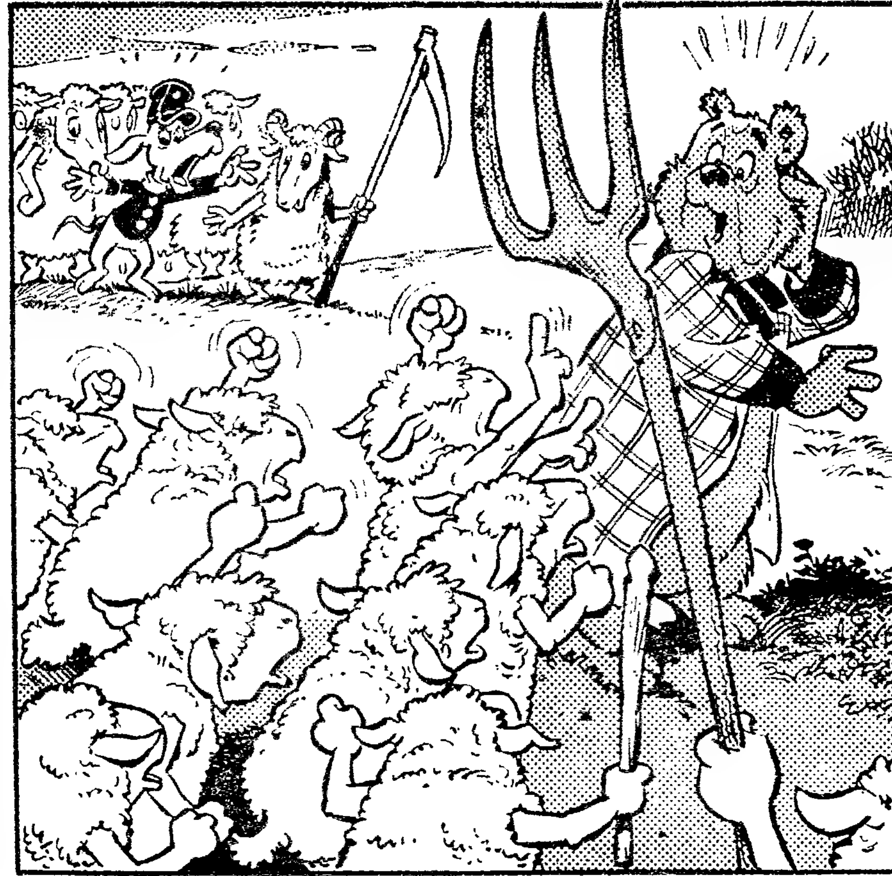
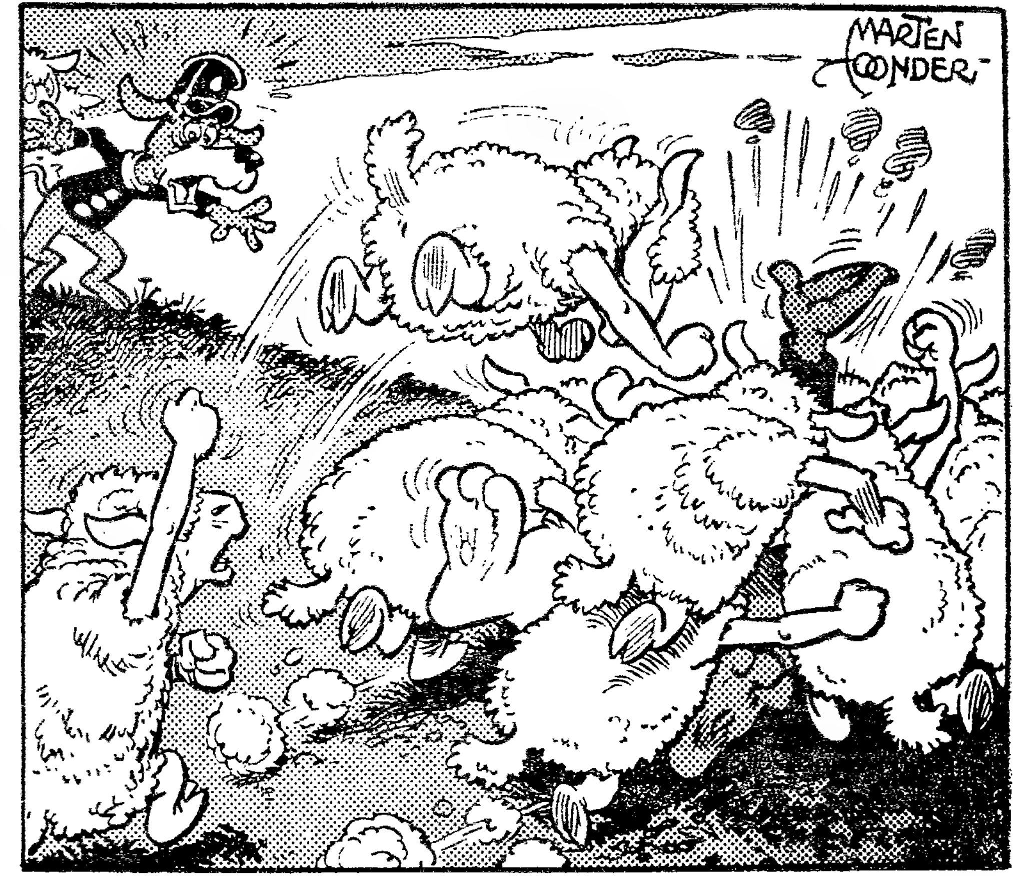






7220. Door het rondwoelen in de bodem van het moeras had de hoogleraar allerlei gassen losgemaakt, die elkander niet verdroegen. Er volgde dan ook een vreselijke ontploffing, zodat de geleerde te midden van schuifsifon-onderdelen de lucht in schoot als een slachtoffer der wetenschap. Intussen was Tom Poes bezig een geschikte landingsplaats voor de helicopter te vinden, en het toestel zwenkte zoekend over het drassige terrein terwijl het langzaam daalde. „Kan het niet wat vlugger?” riep Ibbel Hoeder, die vol ongeduld bij de uitgang stond. „Hier beneden gebeurt allerlei ongerechtigheid, dat zag ik net door het raampje!” De piloot liet zich echter niet haasten, want hij had geen zin om de machine in de modder te laten zakken. Dit prikkelde de grijsaard en wrevelig rukte hij de deur open zodat de buitenlucht dampig naar binnen sloeg. Tot zijn verbijstering zag hij de gestalte van professor Prlwytzkofski uit de nevels omhoog komen. En hoewel het uiterlijk van de geleerde erg geleden had, maakte deze verschijning een grote indruk op de eenvoudige hoeder. „T-tekenen!” stamelde hij ontsteld. „Bovennatuurlijke luchtverschijnselen! Dit is een vingerwijzing die ik ter harte moet nemen...” Verder kwam hij niet, want op dit moment maakte het toestel een zijwaartse zwenking, zodat de hooggeleerde in zijn vlucht geschept werd en door de open deur naar binnen vloog. Hij kwam met de hoed vooruit tegen Ibbele's maagpartij terecht, en met een rauwe kreet smakten de beide heren op de grond.



7221 Een kort ogenblik zaten de beide heren versuft op de grond van de dalende helikopter, doch toen trok Ibbele Hoeder kordaat een schaar uit zijn pels.

,,Een teken aan de wand!'', mompelde hij. ,,De wilde haren moeten eraf, dat is mij nu geopenbaard geworden. Mijn plicht is duidelijk.''

Hij bedoelde natuurlijk de kudde beneden, maar dat wist professor Prlwytzkofski niet. Verschrikt door knipgeluiden trok hij zijn ontplofte hoed uit zijn ogen en staarde naar de harige grijsaard tegenover zich.

,,Praw!'', riep hij oprijzend uit. ,,Dat is ja der wildeman der mij der snorbaard heeft gekort! Hulpe, Hulpe!''

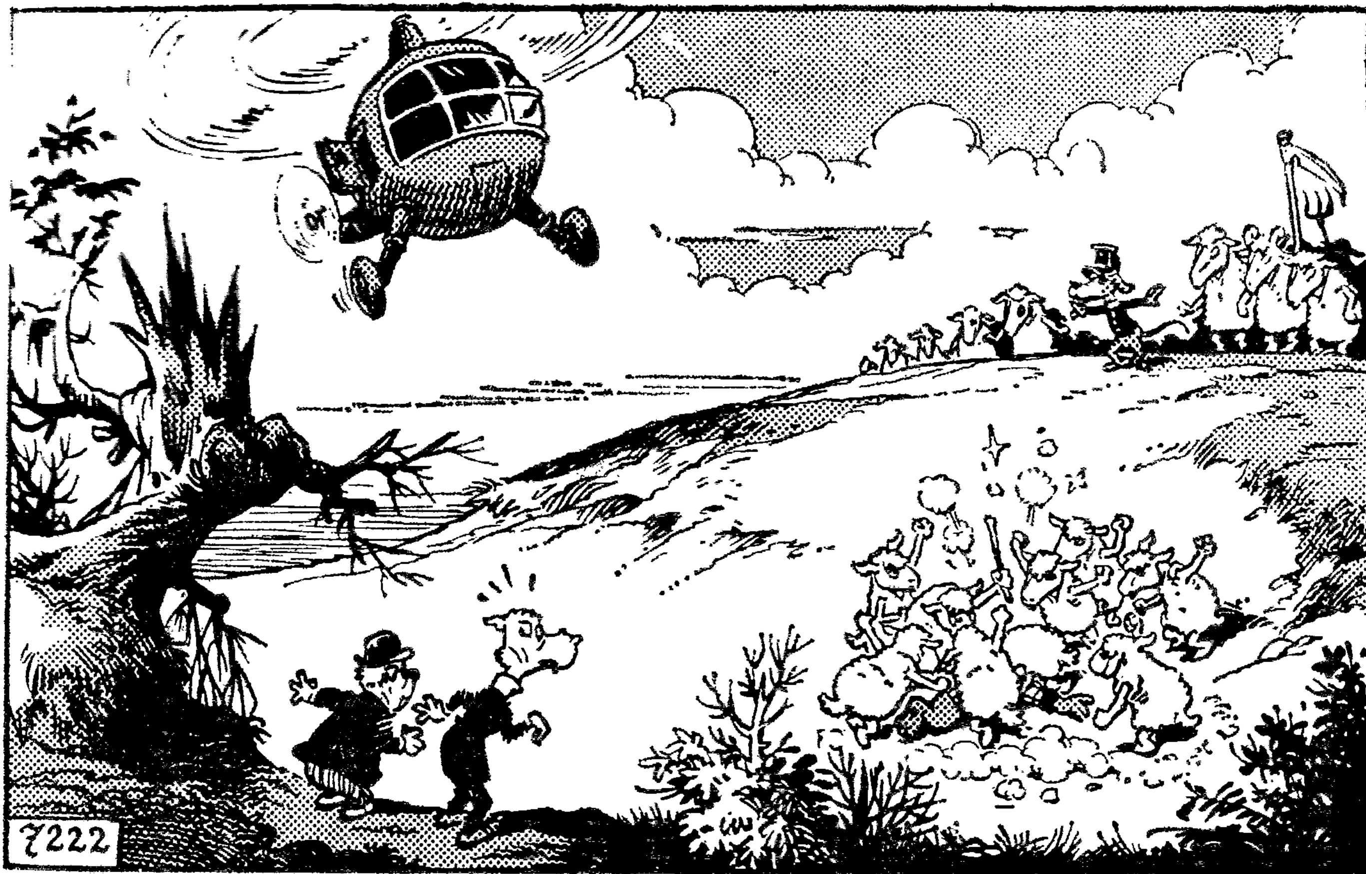
De geleerde was niet de enige, die zich bedreigd voelde. Op de heide onder hem begonnen de hongerige jongeren op te dringen zodat heer Ollie beklemd achteruit deinsde.

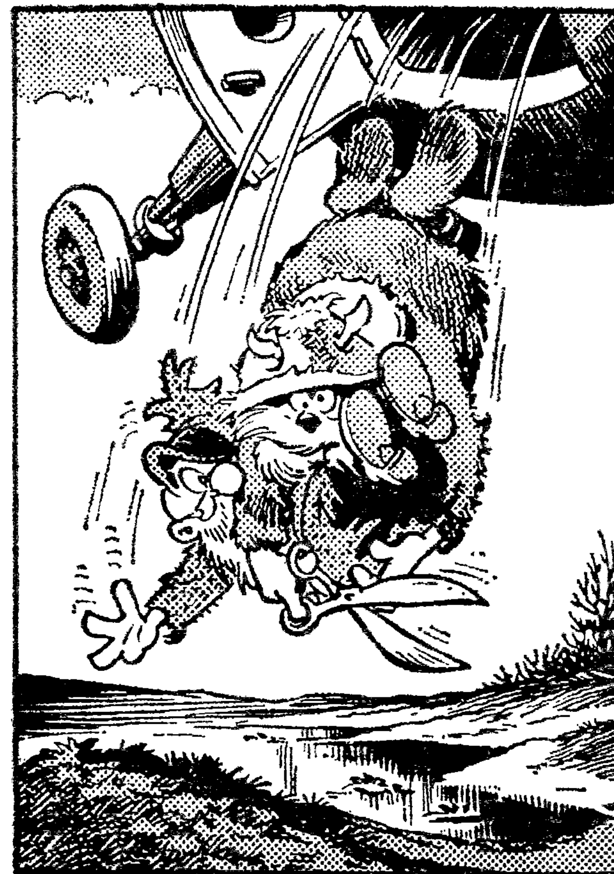
,,Kalm toch!'', riep hij. ,,Ik kan toch ook niet helpen, dat hier geen leiding is. Eten, bedoel ik. Hier is geen eten, en daarom zal ik...''

,,Je zal niks!'', joelde de menigte. We willen zelf weten wat we willen!''

,,We willen geen hoeder!'', schreeuwde Klaas Klaver. ,,Laten we hem gaan plompen!''

Dit voorstel vond bijval, en voordat heer Bommel de opstandige horde had kunnen vermanen, werd hij onder de voet gelopen. De oudere leden van de kudde keken ontsteld toe, terwijl Dobbe Drijver niets beters wist te doen dan de orde onder hen te bewaren.







7222 De heren Dorknoper en Zielknijper stonden op een veilige afstand ontsteld naar het ruwe toneeltje te kijken.

„Orde is hier ver te zoeken", merkte de eerste op. "Het is duidelijk, dat de heer Bommel geen partij is om onderhandelingen mee te voeren. Van leiding is geen sprake."

"Onderdrukking leidt altijd tot onlustgevoelens", verklaarde de zielkundige. "Protestacties zoals u hier ziet zijn het gevolg; ik zie dat zo dikwijls in mijn praktijk!"

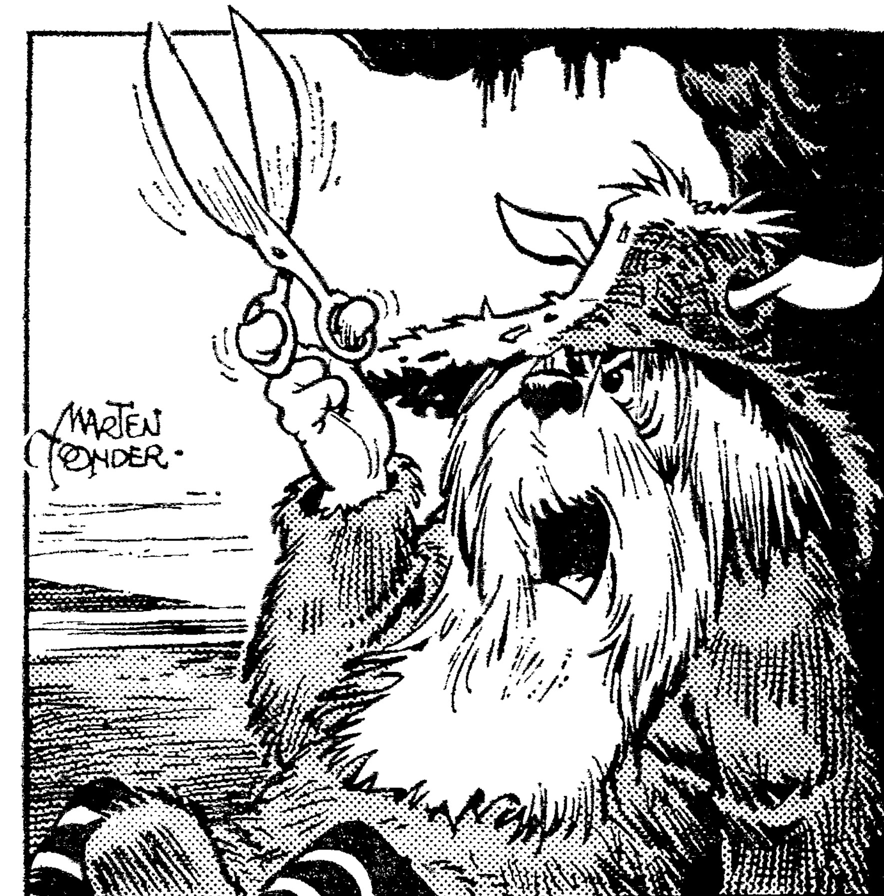
"Bij elkaar blijven!", riep Dobbe Drijver op de achtergrond. "Niet dringen! Orde! Orde!"

De kudde gehoorzaamde mekkerend, en er was dus niemand op de stille heide, die heer Ollie in zijn gevecht met de opstandige jongeren hielp. Er was echter hulp van boven onderweg. Tom Poes had eindelijk een goede plek gevonden om te dalen, en terwijl de helikopter met schokjes omlaag kwam, stapte Ibbele Hoeder knippend met zijn schaar naar de uitgang.

"Het zijn de wilde haren!", riep hij dreigend. „Ze hadden er al lang af gemoeten!"

Professor Prlwytzkofski meende dat hij werd aangevallen en daarom greep hij de grijsaard met de moed der wanhoop in de pels. In de worsteling die ontstond, verloren de beide heren hun evenwicht, zodat ze door de openstaande deur naar buiten stortten. Gelukkig was de val maar kort, en bovendien kwamen ze boven op het kluwen vechtenden terecht, zodat ze zich geen pijn deden. Maar de gevolgen van hun tuimeling waren groot.



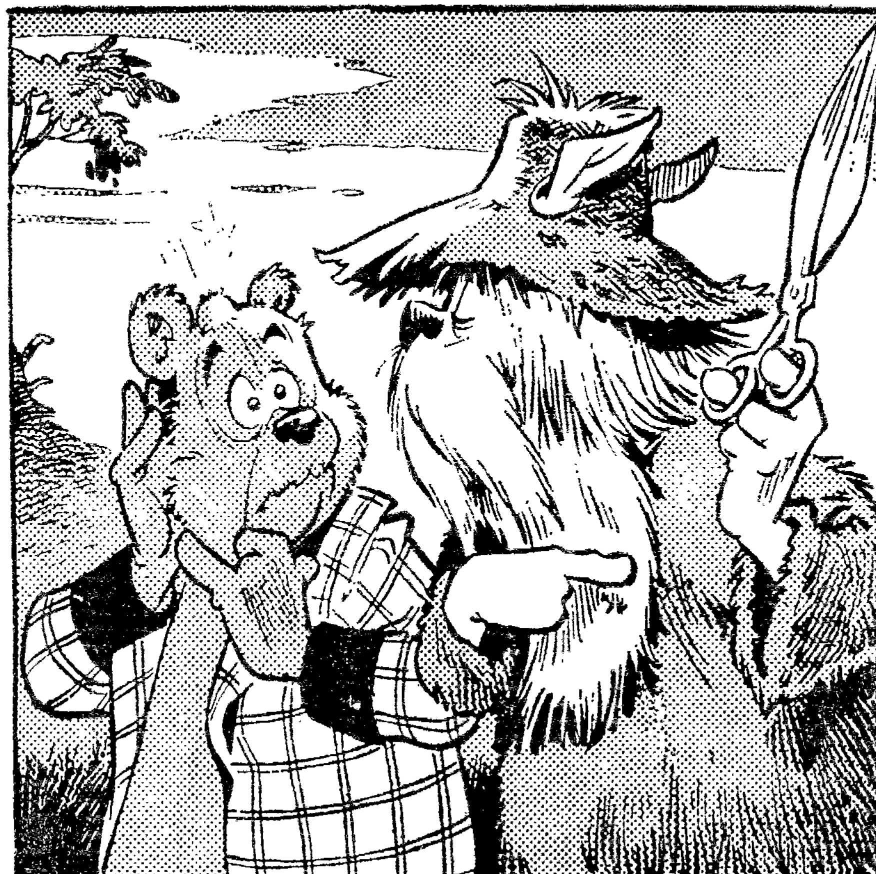


7223 Toen Ibbele Hoeder en professor Prlwytzkofski uit de dalende helikopter vielen, kwamen ze boven op het kluwen jongeren terecht, en dit maakte een onverwacht einde aan het gevecht. Geschokt en verdoofd tuimelden de wildebrassen opzij en bleven ordeloos liggen, zodat heer Bommel eindelijk weer wat uitzicht op zijn omgeving had. Daar maakte hij echter geen gebruik van. Gehinderd door een blauw oog en versuft door de builen en blauwe plekken, die hij had opgelopen, lag de ongelukkige sprakeloos op de drassige heide zonder in staat te zijn leiding te geven. Ook de hoogleraar was geheel uitgeteld. Hij tuurde moeilijk door de glazen van zijn gebarsten bril, terwijl hij vergeefs trachtte zijn geschoolde brein te ordenen.

Ibbele was de eerste die tot zichzelf kwam. Hij richtte zich op tegen de stam van een oude boom en bewoog zijn ledematen. "De scheuten..", sprak hij verrast tot zichzelf. "Ze zijn weg! Ook in de rechterzij! Wanneer men maar de juiste lichaamsbeweging neemt, en wanneer de tekenen maar gunstig zijn!" Hij schoof glimlachend zijn verzakte hoed wat achterover en toen viel zijn blik op de schaar, die hij nog steeds in de hand hield.

"Juist!", riep hij luid over de stilgevallen vlakte. "Ik weet wat mij te doen staat. Orde moet er zijn en de wilde haren moeten eraf. Opstaan allemaal! Waar is Dobbe? Drijf ze naar de hut!"






7224 De dreigende stem van Ibbele Hoede bracht de jongeren op de been. Ze keken schaapachtig naar de schaar, die de grijsaard knippend boven het hoofd hield en schoolden angstig samen.

„We willen zelf weten wat we willen!'', riep Klaas Klaver nog, maar zijn stem klonk onzeker en er was niemand, die er aandacht aan schonk.

„Naar de hut!'', donderde de oude. „Orde moet er zijn! Aansluiten en opschieten!''

Heer Bommel sloeg de ogen op en krabbelde moeilijk overeind. „W-wat betekent dit?'', stamelde hij. „W-wie bent u? Mijn plicht als heer... als hoeder bedoel ik... Ik kan niet dulden, dat men mijn leiding doorkruist, als u begrijpt, wat ik bedoel. Als hoeder...''

Ibbele keerde zich om en keek hem misprijzend aan.

„Er is hier maar één hoeder'', sprak hij. „En dat ben ik. En jou zou ik niet als opvolger willen hebben, gesteld, dat ik al een opvolger zocht. Je bent me te week!''

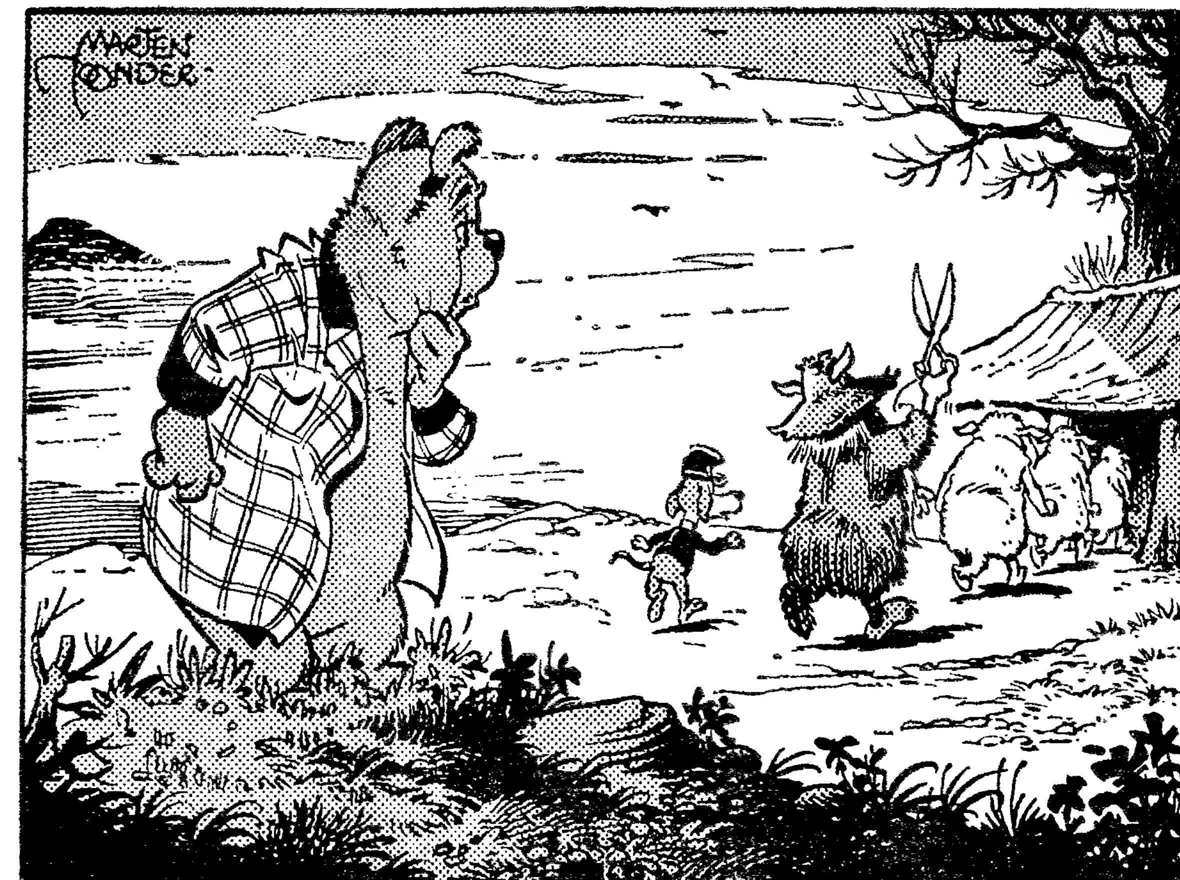
„Wat een toestand'', zei doctorandus Zielknijper, die het toneeltje op een veilige afstand handenwringend volgde. „Daar heerst een schrikbewind! Er is strijd om de macht in de bovenlagen, terwijl er naar beneden een weerzinwekkende onderdrukking plaatsvindt. Kunt u niet ingrijpen, meneer Dorknoper? Is het niet mogelijk dat we dit gebied hier met geschoolde sociale werkers en andragogen uit het moeras heffen?''

„Inmenging is niet toegestaan, zonder een daartoe strekkend verzoek van de wettige leiding'', verklaarde de ambtenaar eerste klasse bekommerd. „En hoe staat het nu met de gasbel, waar alles om begonnen is?''

„Der gasbel kan men ja wel vergeten'', zei professor Prlwytzkofski, die met gebarsten brilleglazen naderde.







7225 „De gasbel vergeten?", riep de heer Dorknoper uit. „Na alle gelden, die de gemeente hier ten koste heeft gelegd? Na het inzetten van de gemeente-helikopter?"

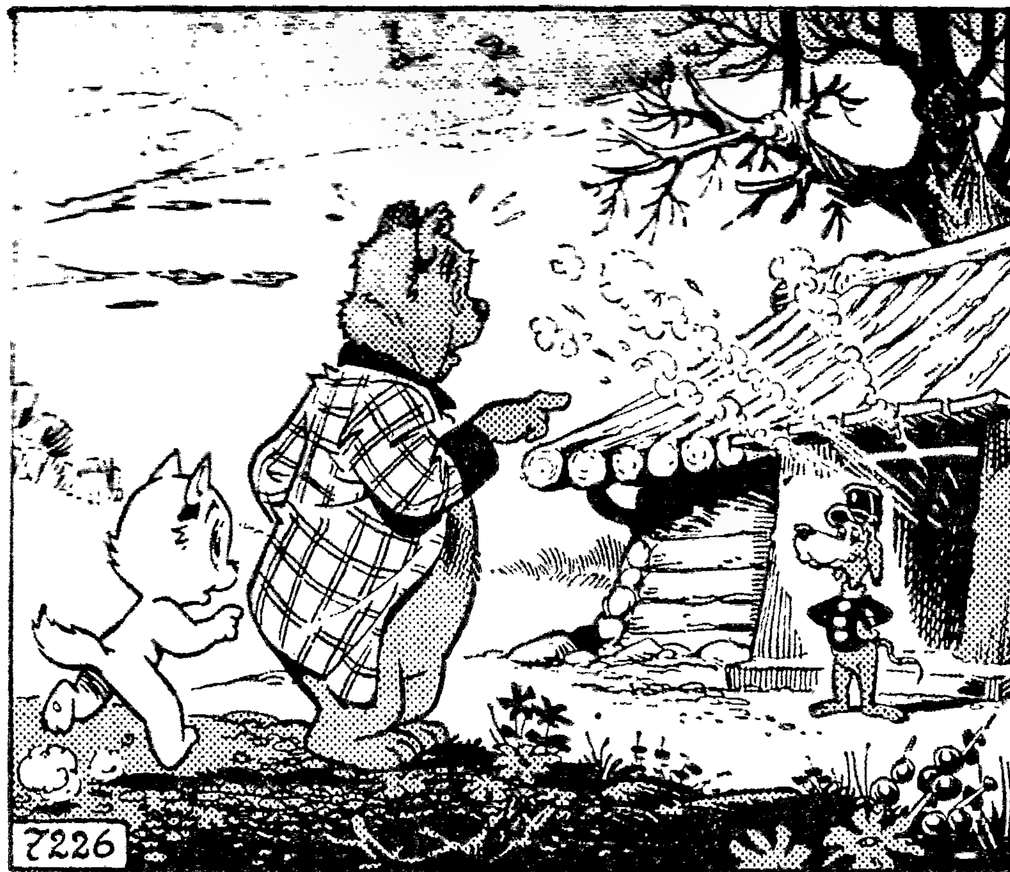
„Gans vergeten", beaamde de hoogleraar treurig. „Der methaan is in der diepe aangelengt geworden met allerhand schadelijke bestanden, zodat ener exploderende energie vrijkomt bij der inbrengen vreemder lichamen als pijpleiders en onderzoekingsapparaturen."

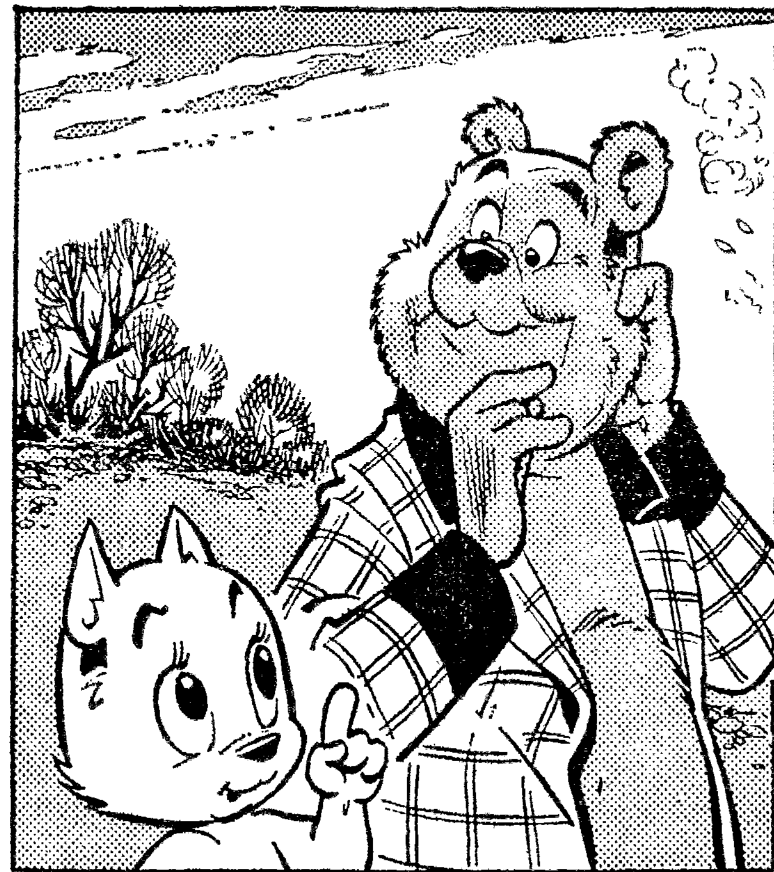
„Ja, ja", hernam de ambtenaar eerste klasse, die de wetenschappelijke uitleg niet geheel gevolgd had. „het schijnt trouwens, dat we zullen moeten wachten totdat er een nieuw kabinet gevormd is. Hier zijn crisisverschijnselen. Wie wordt de hoeder?"

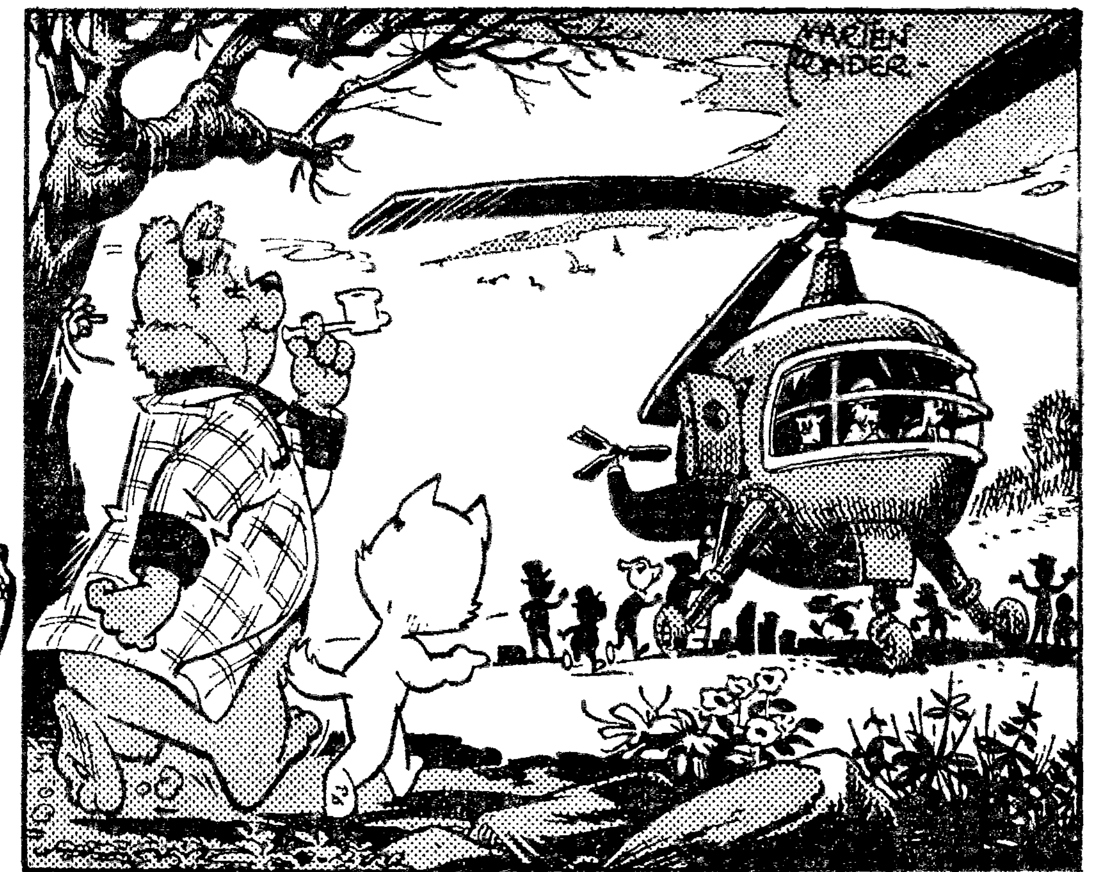
„Politiek en zakenbelangen", mompelde doctorandus Zielknijper triest. „En intussen lijdt het volk. Ik zie dat zo dikwijls in mijn praktijk..."

Intussen stond heer Bommel eenzaam op een heuveltje en keek naar de hut. De laatste Heiknappers sloften daar naar binnen, bijeengehouden door Dobbe Drijver en gevolgd door Ibbele Hoeder, die opgewekt met zijn schaar in de lucht knipte.

„Hoe vreselijk is dit alles", sprak hij ingezakt tot zichzelf. „Daar gaat de vrijheid. Ach, ik voel mijn geweten als heer spreken, want ik heb mijn plicht niet naar behoren vervuld. De gemeente loopt mij ondankbaar onder de voet en de eerste de beste vreemdeling kan mij als hoeder opzij schuiven! Ik ben te zacht en te goed, dat is het!"







7226 Heer Bommel stond bekommerd naar het donkere gat in de hut te kijken, waar de deur gezeten had. In de duisternis was een onrustig beweeg waarneembaar, en ook steeg er gemekker en schaargeknip uit op, maar de gemeente deed geen pogingen tot ontsnappen.

''Dit kan toch zo maar niet!'', riep hij onzeker. ''Daar worden jongeren tegen hun wil van hun vacht ontdaan, als je begrijpt wat ik bedoel. Middeleeuwse toestanden, dat zijn het! Als hoeder kan ik dat niet goedkeuren...''

Dobbe Drijver, die voor de deuropening in het lawaai stond, knikte hem vriendelijk toe omdat hij hem niet verstond. Maar Tom Poes was intussen naderbij gekomen, zodat hij kon antwoorden.

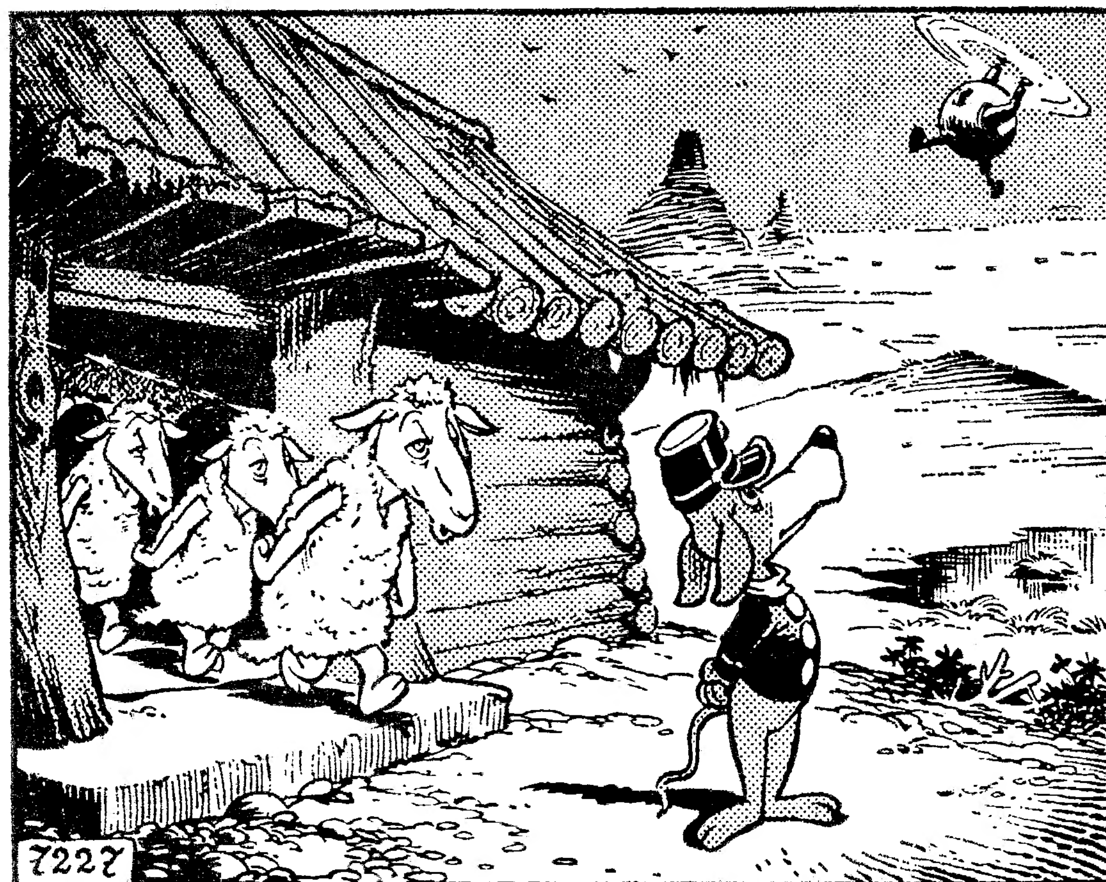
''De echte hoeder is daarbinnen'', legde hij uit. ''Het is Ibbele, die u de lucht in hebt geschoten toen u in die mand uit het moeras geblazen werd. Ik heb hem toen opgevangen, en nu heb ik hem teruggebracht.''

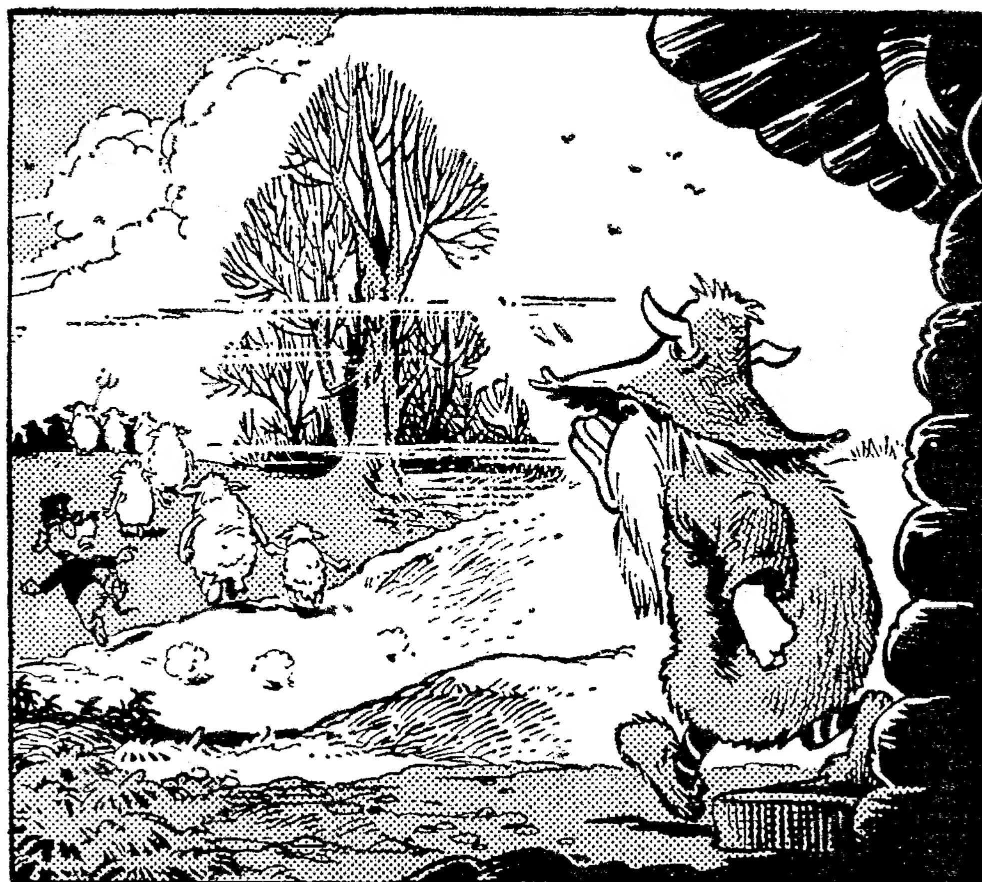
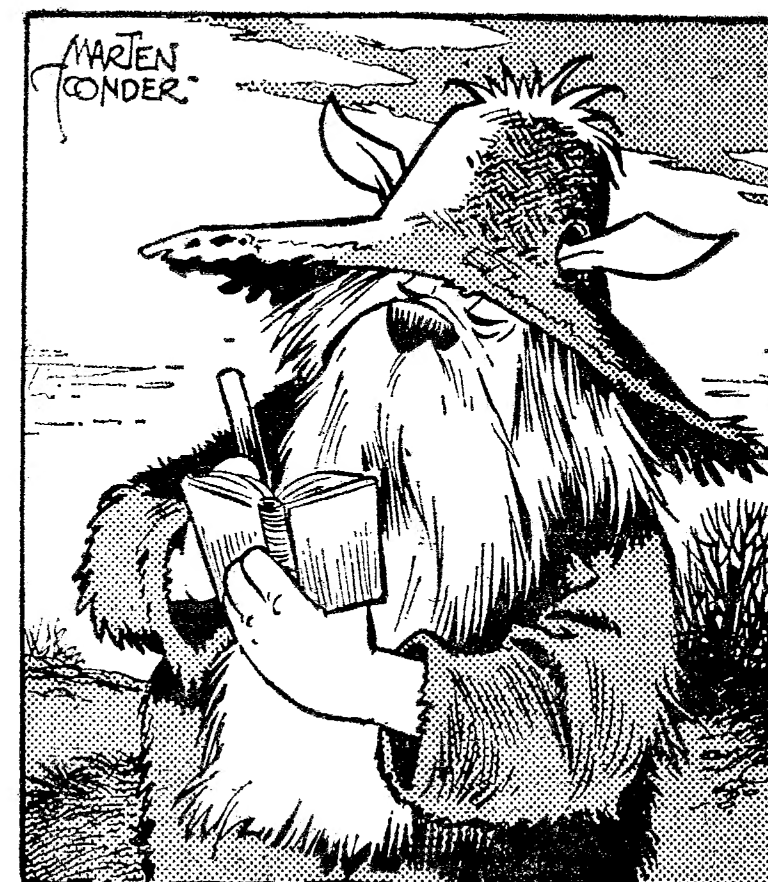
''De echte hoeder?'', herhaalde heer Ollie. ''Wat bedoel je?''

Nu vertelde Tom Poes hem het hele verhaal, en toen de verguisde leider begon te begrijpen wat er eigenlijk gebeurd was, leefde hij op.

''Zo zit het dus in elkaar'', sprak hij met een diepe zucht. ''Net als ik al dacht! Dan ben ik dus met ere ontheven van een zware en ondankbare taak, die ik er toch eigenlijk wel knap heb afgebracht. Achteraf beschouwd, bedoel ik. Mijn ideeën waren te vooruitstrevend, dat zie ik nu wel in. Maar het zaad voor het nieuwe is gelegd, en ik heb niet vergeefs geleden. Komaan, jonge vriend, ik ben aan het einde van mijn krachten door het overmatig gebruik van klaversoep. Laten we naar huis gaan.''

Dat kon gelukkig; de helikopter stond klaar voor vertrek en alle teleurgestelde geleerden, technici en ambtenaren waren reeds bezig het laddertje te beklimmen. Tom Poes en heer Bommel waren de laatsten, en zij waren de enigen, die er tevreden uitzagen.



7227 "Opgeruimd staat netjes", sprak Dobbe Drijver toen de helikopter ronkend opsteeg. "Het was een onrustige tijd, maar wel leerzaam. Ik heb gemerkt, dat niet iedereen die goed kan praten een hoeder is. Geen wonder eigenlijk. Het is heel moeilijk om te weten wat je wilt. Vooral als je gelooft, dat jongeren weten wat ze willen, zodat je gaat willen wat de jongeren denken wat ze willen."

Overmand door de diepte van zijn gedachten staarde de kuddebijer het verdwijnende vliegtuig na. Op dat moment verschenen de eerste leden van de gemeente echter geknipt en gedwee in de deuropening, zodat er een einde aan zijn overpeinzing kwam.

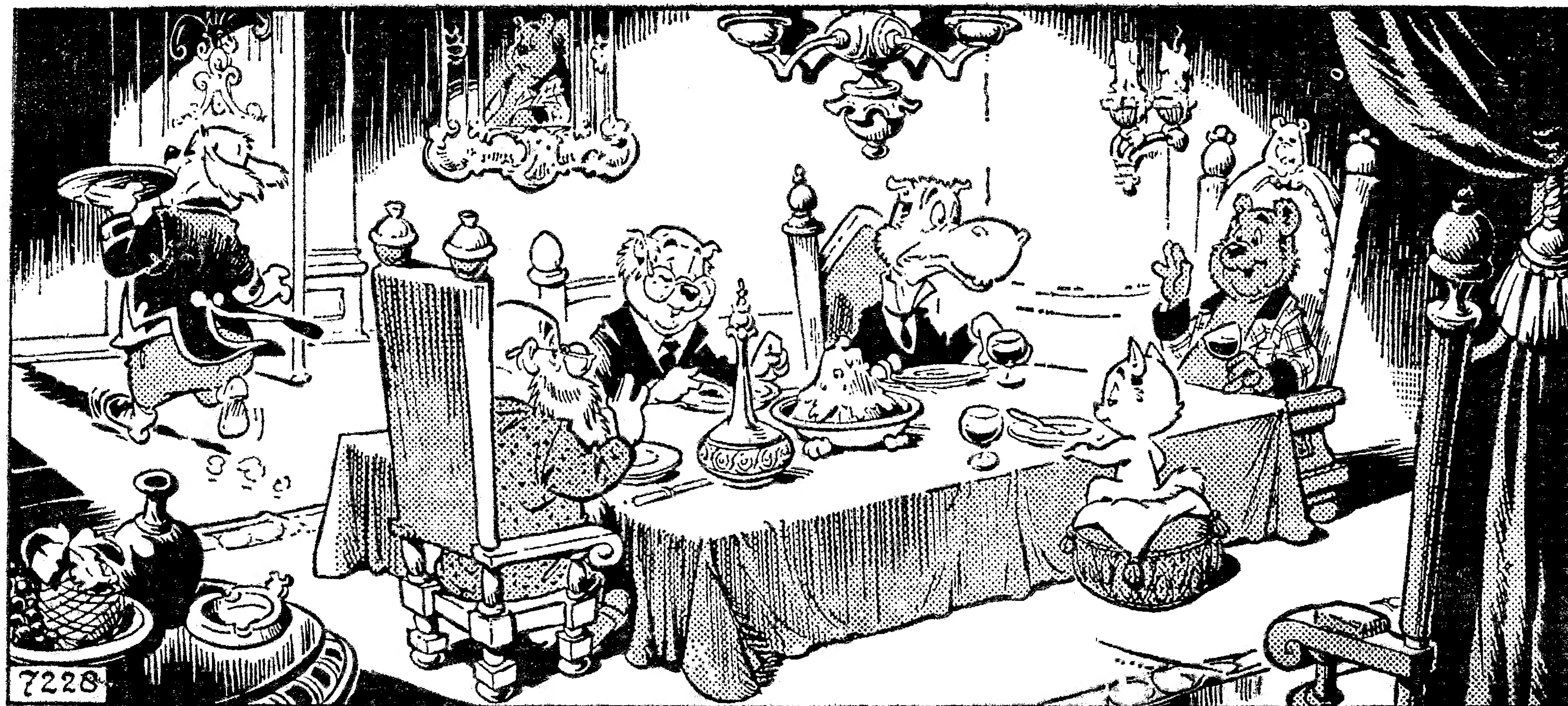
"Aansluiten!", riep hij opspringend. "Niet die kant op, mevrouw Allegaar! Volg de anderen. We gaan naar... Waar gaan we naar toe?"

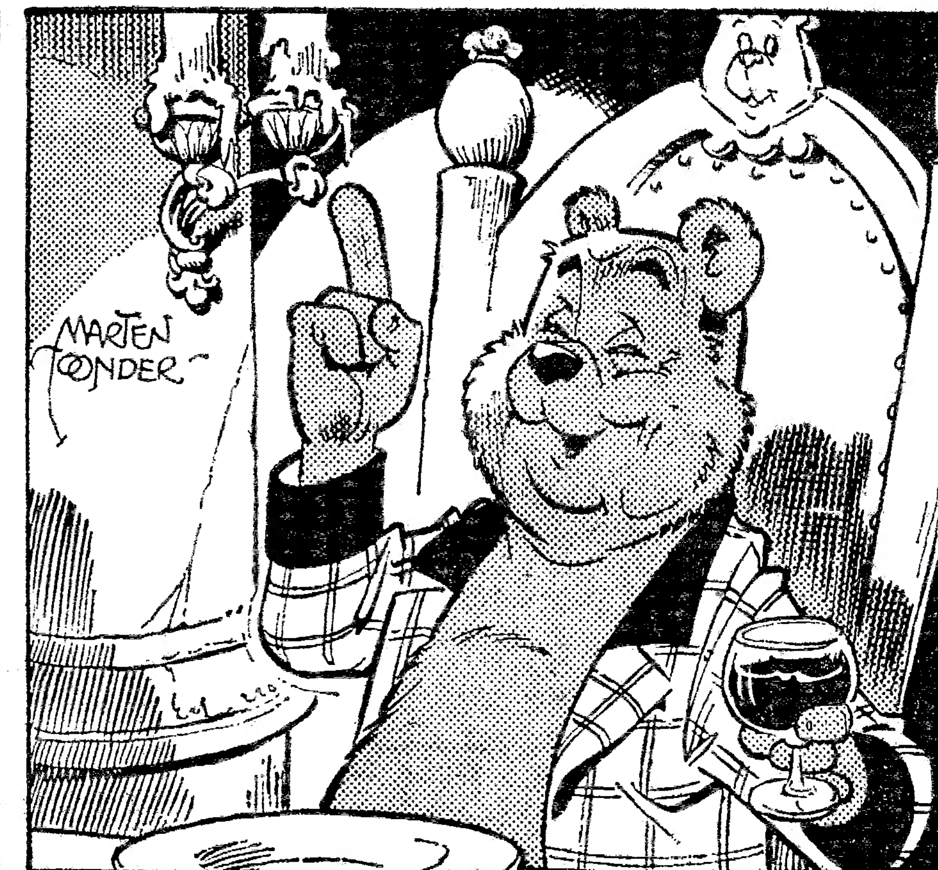
"Naar het Stille Dal!", riep de hoeder, die als laatste uit de hut trad. "Dat is maar een uurtje lopen en er is voorlopig eten genoeg. We zijn daar in geen maanden geweest."

"Naar het Groene Dal", herhaalde Dobbe. "Links aanhouden, daar vooraan." Hij snelde opgewekt naar de spits van de optocht en Ibbele volgde met bedachtzame pas.

"Er gaat niets boven het leven van een hoeder", prevelde de grijsaard. "Ver van professoren zonder eerbied en onhebbelijke ambtenaren, die in de stad wonen. Men zou aan zijn eigen wil gaan twijfelen!"

Zo denkende trok hij zijn boekje uit zijn pels en begon al lopend te schrijven. Want hij had besloten om verder te gaan met zijn memoires en overpeinzingen, omdat men tenslotte altijd aan zijn opvolger moet denken, als Hoeder zijnde.





7228 Enkele dagen later nodigde heer Bommel enkele stadgenoten uit voor een maaltijd op Bommelstein. Joost had erg zijn best gedaan en de gastheer keek tevreden toe hoe zijn gasten zich te goed deden.

"Een lekker soepje", sprak de heer Dorknoper prijzend.

"Dit is geen soepje", zei heer Ollie geschokt. "Het is een brouet noir des Sparti... eh... nu ja, het is geen soepje. Wanneer men nu bijvoorbeeld klaversoep neemt, zal men begrijpen wat ik bedoel."

"U doelt waarschijnlijk op het voedsel van de Zwader Heide!", riep doctorandus Zielknijper uit. "Dat tart iedere beschrijving! Ach, de toestanden in dat gebied knijpen me de keel dicht. Het is treurig, dat er in deze verlichte tijd nog een dergelijke terreur kan bestaan. En naast de deur, let u wel!"

"Praw!", onderbrak professor Prlwytzkofski met volle mond. "Ik wil niets meer daarover horen - het is mij teweder. Daar was ja niet eenmaal een aanstandiger gasbel. Zo een gebied kan ja niet opgeheven worden!"

"Gebieden kunnen altijd opgeheven worden", hernam heer Bommel glimlachend. "Gedurende een korte tijd ben ik hoeder in die streek geweest, en als zodanig was ik ook pijpleider..."

De ambtenaar eerste klasse keek met betrekkend gelaat op.

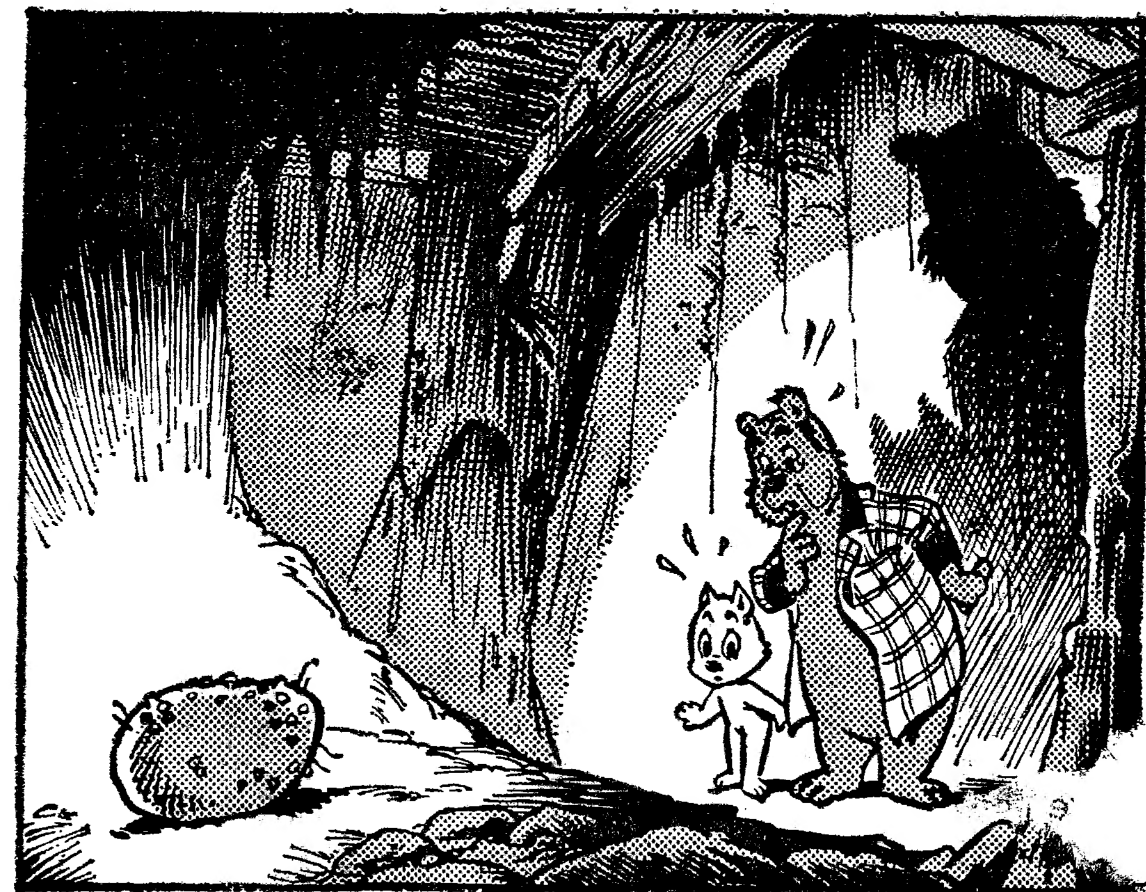
"Die pijpleiding", mompelde hij. "Wat is daarmee gebeurd? Die is in het moeras geduwd!"

"Dat bedoel ik", gaf heer Ollie toe. "Geheel spontaan. Daar blijkt uit dat een vooruitstrevende hoeder heel wat bereiken kan als hij de kudde de vrije hand laat. Maar ik geef toe, dat ik het een beetje te voortvarend heb gedaan, zodat alles uit de vrije hand liep. Daarom stel ik voor een dronk uit te brengen op Tom Poes, die ons bijtijds uit de opheffing heeft gehaald. Proost, jonge vriend!"

EINDE VAN DIT VERHAAL.

710710

Onderbreking Tom Poes door gruwelijke bezigheden van Heer Bommel.



In de zomermaanden gaan de meeste mensen oppervlakkig met vakantie. Ze doen dit in het vertrouwen, dat er gewetensvolle en bekwame lieden achterblijven, die de misstanden in het oog houden en die in zullen grijpen wanneer er gevaar dreigt.

Dit vertrouwen is niet misplaatst. Welk een geruststelling is het bijvoorbeeld, dat er een grote figuur in ons midden is, die met waakzaam oog en vaste hand de vinger in alle puddingen houdt.

Wij bedoelen natuurlijk heer Olivier B. Bommel die ook deze zomer weer paraat was en een verschrikkelijke taak op de schouders nam terwijl velen zich overgaven aan scherts en zonnebad.

Het was moeilijk de juiste gegevens over zijn avontuur te weten te komen, want de overschrokken heer was nog doende bij het ter perse gaan van dit nummer.

Noodgedwongen moet het relaas van zijn lotgevallen dan ook even worden onderbroken. Maar op maandag 9 augustus hopen wij de eerste aflevering te kunnen plaatsen van het schokkende en gruwzame verhaal:

"HEER BOMMEL EN KON GRUWER"

71 07 12

tom poes en de pijpleider